

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ
НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА
ОБЩИНА БАЛЧИК
2021-2028 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

Списък на често използваните съкращения	4
Списък на таблиците, фигурите, схемите.....	6
ВЪВЕДЕНИЕ.....	10
РАЗДЕЛ I: АНАЛИЗ НА СРЕДАТА.....	13
1. ПРИРОДО-ГЕОГРАФСКИ ФАКТОРИ	13
1.1 Географска характеристика, местоположение и териториални граници	13
1.2. Административно – териториална характеристика	14
1.3. Релеф, поземлени и горски ресурси	14
1.4. Почви и полезни изкопаеми	15
1.4.1. Почви.....	15
1.4.2. Полезни изкопаеми	16
1.5. Климат.....	16
1.6. Води и хидрографска мрежа.....	18
2. СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ ФАКТОРИ	20
2.1. Демографски характеристики на община Балчик.....	20
2.2 Характеристики на икономическото развитие в община Балчик.....	25
2.2.1. Основни характеристики на бизнес средата.....	25
2.2.2. Основни икономически сектори.....	30
2.2.3. Общо състояние на икономическите сектори в община Балчик	36
2.3 Характеристики на социалното развитие в община Балчик.....	42
2.4 Финансово състояние на община Балчик.....	45
2.4.1. Показатели за финансова самостоятелност.....	46
2.4.2. Показатели за финансова устойчивост	48
2.4.3. Показатели за ефективност.....	52
2.4.4. Показател за инвестиционна активност – дял на капиталовите разходи в общите разходи.....	54
2.4.5. Обща оценка на финансовото състояние на Община Балчик.....	55
3. АНАЛИЗ ПО КОМПОНЕНТИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА.....	58
3.1 Въздух	58
3.1.1. Качество на атмосферния въздух.....	58

3.1.2. Източници на атмосферно замърсяване	60
3.2 Води.....	66
3.2.1 Водни ресурси	66
3.2.2 Подземни води	66
3.2.3 Повърхностни води	67
3.2.4 Питейна вода	68
3.2.5 Основни обекти, формиращи отпадъчни води.....	71
3.2.6 Морски води.....	72
3.2.7 Канализация	73
3.3 Геоложка основа, земи и почви	75
3.3.1. Почвена покрива и разпространение на почвените групи	75
3.3.2. Разпределение на земите.....	78
3.3.3. Деградационни процеси на земите и почвите	79
3.3.4. Нарушени почви.....	82
3.3.5. Свлачища.....	85
3.4 Зелена система и биоазнообразие	89
3.4.1. Защитени зони.....	90
3.4.2. Защитени територии	99
3.4.3. Животински свят в близост до урбанизирани зони и инфраструктурни трасета	111
3.4.4 Гори	113
4. АНАЛИЗ ПО ФАКТОРИ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА	116
4.1. Отпадъци.....	116
4.1.1. Нормативна база.....	116
4.1.2. Количество и водове генерирани отпадъци	120
4.1.3. Събиране и третиране на отпадъците.....	130
4.1.4. Разделно събиране и рециклиране.....	136
4.1.5. Стари замърсявания и нерегламентирани сметища	139
4.2. Акустична среда и шумово замърсяване.....	141
4.3. Радиационна обстановка.....	147
4.3.1. Йонизиращи лъчения	147
4.3.2. Неионизиращи лъчения	151

5. УПРАВЛЕНСКИ ФАКТОРИ.....	156
5.1. Структура на управлението на дейности свързани с опазването на околната среда.....	156
5.2. Сътрудничество с други институции и организации, ангажирани с опазването на околната среда.....	162
5.3. Общински бюджет и финансиране на дейностите по опазване на околната среда.....	163
5.3.1 Средства по проекти с външно финансиране от програми, подкрепящи опазване на околната среда.....	163
5.3.2 Средства от общински бюджет ба Община Балчик.....	177
5.3.2 Средства от „Предприята за управление на дейностите по опазване на околната среда“ (ПУДООС).....	188
5.4. Информирание на обществеността.....	190
Раздел II. АНАЛИЗ НА СИЛНИТЕ И СЛАБИТЕ СТРАНИ, ВЪЗМОЖНОСТИТЕ И ЗАПЛАХИТЕ (SWOT АНАЛИЗ).....	192
РАЗДЕЛ III. ВИЗИЯ ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНАТА.....	209
РАЗДЕЛ IV. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА.....	210
РАЗДЕЛ V. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ.....	219
РАЗДЕЛ VI. ОРГАНИЗАЦИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА.....	229
РАЗДЕЛ VII. МОНИТОРИНГ И КОНТРОЛ.....	232
РАЗДЕЛ VIII. НОРМАТИВНА И СТРАТЕГИЧЕСКА РАМКА.....	235
ПРИЛОЖЕНИЯ.....	239

СПИСЪК НА ЧЕСТО ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

БАН	Българска академия на науките
БДЗП	Българско дружество за защита на птиците
БДЧР	Басейнова дирекция „Черноморски район - Варна“
ВЕИ	Възобновяеми енергийни източници
ВТ	Водни тела
ГС	Горско стопанство
ДБТ	Дирекция бюро по труда
ДГС	Държавни горски стопанства
ДГФ	Държавен горски фонд
ЕО	Европейска общност
ЕС	Европейски съюз
ЕК	Европейска комисия
ЕМП	Електрически и магнитни полета
ЕФМДР	Европейски фонд за морско дело и рибарство
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗЗТ	Закон за защита на териториите
ЗЗШООС	Закон за защита от шума в околната среда
ЗЛР	Закон за лечебните растения
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИУЕЕО	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване
ИУМПС	Излезли от употреба моторни превозни средства
КК	Курортен комплекс
КАВ	Качество на атмосферния въздух
ЛПСОВ	Локална пречиствателна станция за отпадъчни води
МЗ	Министерство на здравеопазването
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
МС	Министерски съвет
МФ	Министерство на финансите
НАСЕМ	Национална автоматизирана система за екологичен мониторинг
НПО	Неправителствена организация
НПРД	Националната приоритетна рамка за действие по Натура 2000
НПУО	Национален план за управление на отпадъците 2014-2020 г.
НСМОС	Националната система за мониторинг на околната среда
НСИ	Национален статистически институт
НУБА	Негодни за употреба батерии и акумулатори
ОПР	Общински план за развитие
ОПОС	Оперативна програма „Околна среда“
ООН	Организация на обединените нации
ПМДР	Програма за морско дело и рибарство
ПООС	Програма за опазване на околната среда
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води

ПУДООС	Предприятие по управление на дейностите по околна среда
РДО	Регионално депо за отпадъци
ПУП	Подробен устройствен план
РЗИ	Регионална здравна инспекция
РИОСВ	Районна инспекция по околна среда и води
ТБО	Твърди битови отпадъци
ФПЧ ¹⁰	Фини прахови частици до 10 микрона

СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ, ФИГУРИТЕ, СХЕМИТЕ

ФИГУРА 1.1.1 ТЕРИТОРИАЛНИ ГРАНИЦИ НА ОБЩИНА БАЛЧИК

ГРАФИКА 1.5.1 ТЕМПЕРАТУРНИ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА КЛИМАТА В ОБЩИНА БАЛЧИК (В ГРАДУСИ ПО ЦЕЛЗИЙ)

ГРАФИКА 2.1.1 НАСЕЛЕНИЕ ПО ОБЩИНИ ЗА ПЕРИОДА 2014 Г. - 2019 Г.

ГРАФИКА 2.1.2 НАСЕЛЕНИЕ НА ОБЩИНА БАЛЧИК ЗА ПЕРИОДА 2014 Г. - 2019 Г.

ТАБЛИЦА 2.1.1 БРОЙ ЖИВОРОДЕНИ ЗА ПЕРИОДА 2014 Г. - 2019 Г. (СРАВНИТЕЛНИ ДАННИ)

ТАБЛИЦА 2.1.2 БРОЙ УМИРАНИЯ ЗА ПЕРИОДА 2014 Г. - 2019 Г. (СРАВНИТЕЛНИ ДАННИ)

ГРАФИКА 2.1.3 БРОЙ НА ИЗСЕЛЕНИТЕ И ЗАСЕЛЕНИТЕ В ОБЩИНА БАЛЧИК ЗА ПЕРИОДА 2014 Г. - 2019 Г.

ГРАФИКА 2.1.4 БРОЙ НА ИЗСЕЛЕНИТЕ И ЗАСЕЛЕНИТЕ В СТРАНАТА ЗА ПЕРИОДА 2014 Г. - 2019 Г.

ГРАФИКА 2.1.5 МЕХАНИЧЕН ПРИРАСТ ЗА ПЕРИОДА 2014 Г. - 2019 Г ВЪТРЕШНА МИГРАЦИЯ

ГРАФИКА 2.2.1 РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ПРЕДПРИЯТИЯТА НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА БАЛЧИК ЗА ПЕРИОДА 2014 Г.- 2018 Г.

ГРАФИКА 2.2.2 ПРОИЗВЕДЕНА ПРОДУКЦИЯ (В ХИЛ. ЛВ.) ПО ТИП НА ПРЕДПРИЯТИЕТО ЗА ПЕРИОДА 2014 Г. - 2018 Г.

ГРАФИКА 2.2.3 ПРИХОДИ ОТ ДЕЙНОСТТА (В ХИЛ. ЛВ) ПО ТИП ПРЕДПРИЯТИЕ ЗА ПЕРИОДА 2014 Г. - 2018 Г.

ГРАФИКА 2.2.4 РАЗХОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА (В ХИЛ. ЛВ.) ПО ТИП ПРЕДПРИЯТИЕ ЗА ПЕРИОДА 2014 Г. - 2018 Г.

ГРАФИКА 2.2.5 ФИНАНСОВИ РЕЗУЛТАТИ (В ХИЛ. ЛВ.) ПО ТИП ПРЕДПРИЯТИЯ ЗА ПЕРИОДА 2014 Г. - 2018 Г.

ГРАФИКА 2.2.6. РАЗМЕР НА ЧУЖДЕСТРАННИ ПРЕКИ ИНВЕСТИЦИИ (В ХИЛ. ЛВ) В ОБЩИНА БАЛЧИК ЗА ПЕРИОДА 2014 Г.- 2018 Г.

ГРАФИКА 2.2.2.1 ОТГЛЕЖДАНИ КУЛТУРИ ПО ЗЕМЕДЕЛСКИ ПЛОЩИ (В ХА) В ОБЩИНА БАЛЧИК ЗА ПЕРИОДА 2014-2019 Г.

ГРАФИКА 2.2.2.2 ОТГЛЕЖДАНЕ НА ЖИВОТНИ ПО ГОДИНИ ЗА ПЕРИОДА НА 2014 Г. - 2019 Г. НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА БАЛЧИК

ТАБЛИЦА 2.2.2.2.1 ОСНОВНИ ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ТУРИЗМА В ОБЩИНА БАЛЧИК ЗА ПЕРИОДА 2017 Г.-2019 Г.

ГРАФИКА 2.2.3.1 ОТНОСИТЕЛЕН ДЯЛ НА ПРЕДПРИЯТИЯТА ПО ВОДЕЩИТЕ 5 ОТРАСЪЛА КЪМ 31.12.2018 Г. НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА БАЛЧИК

ГРАФИКА 2.2.3.2 СЕКТОРНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ПРЕДПРИЯТИЯТА (ПО БРОЙ) НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА БАЛЧИК КЪМ 31.12.2018 Г.

ГРАФИКА 2.2.3.3 ПРОИЗВЕДНА ПРОДУКЦИЯ ОТ ПРЕДПРИЯТИЯТА НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА БАЛЧИК КЪМ 31.12.2018 Г. ПО СЕКТОРИ

ГРАФИКА 2.2.3.4 ПРИХОДИ, РАЗХОДИ И ФИНАНСОВ РЕЗУЛТАТ НА ПРЕДПРИЯТИЯТА НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА БАЛЧИК КЪМ 31.12. 2018 Г. (ПО ОТРАСЛИ)

ГРАФИКА 2.2.3.5 ОТНОСИТЕЛЕН ДЯЛ НА ЗАЕТИТЕ ЛИЦА В НЕФИНАНСОВИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА БАЛЧИК ПО ИКОНОМИЧЕСКИ СЕКТОРИ

ГРАФИКА 2.3.1 НАСЕЛЕНИЕ В ТРУДСПОСОБНА ВЪЗРАСТ ЗА В ОБЩИНА БАЛЧИК ЗА ПЕРИОДА 2014 Г. - 2019 Г.

ГРАФИКА 2.3.2 ИЗМЕНЕНИЕ НА БРОЯ НА ЛИЦА В ТРУДСПОСОБНА ВЪЗРАСТ В ОБЩИНА БАЛЧИК И СТРАНАТА ЗА ПЕРИОДА 2014 Г. 2019 Г.

ГРАФИКА 2.3.3 РАЗМЕР НА СРЕДНАТА ГОДИШНА РАБОТНАТА ЗА ПЕРИОДА 2015 Г. - 2018 Г. НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА БАЛЧИК

ГРАФИКА 2.3.4 БРОЙ НА БЕЗРАБОТНИ ЛИЦА В ОБЩИНА БАЛЧИК ПРЕЗ 2019 Г.

ГРАФИКА 2.4.1.1 ДЯЛ НА ПРИХОДИТЕ ОТ ОБЩИТЕ ПОСТЪПЛЕНИЯ В ОБЩИНА БАЛЧИК ЗА ПЕРИОДА 2016 Г. - 2019 Г.

ГРАФИКА 2.4.1.2 ПОКРИТИЕ НА РАЗХОДИТЕ ЗА МЕСТНИ ДЕЙНОСТИ СЪС СОБСТВЕНИ ПРИХОДИ

ГРАФИКА 2.4.2.1 ИЗМЕНЕНИЕ НА БЮДЖЕТНОТО САЛДО СПРЯМО ОБЩИТЕ ПОСТЪПЛЕНИЯ ПО ОТЧЕТ ЗА ПЕРИОДА 2016 Г. - 2020 Г.

ГРАФИКА 2.4.2.2 РАЗМЕР НА ДЪЛГА КАТО ПРОЦЕНТ ОТ ПЛАНИРАНИТЕ ПРИХОДИ И ПЛАНИРАНАТА ИЗРАВНИТЕЛНА СУБСИДИЯ И ДРУГИ ТРАНСФЕРИ ЗА МЕСТНИ ДЕЙНОСТИ ОТ ЦЕНТРАЛНИЯ БЮДЖЕТ

ГРАФИКА 2.4.2.3 ДЯЛ НА ПРОСРОЧЕНИТЕ ЗАДЪЛЖЕНИЯ ОТ ПЛАНИРАНИТЕ ПРИХОДИ И ПЛАНИРАНАТА ИЗРАВНИТЕЛНА СУБСИДИЯ ЗА МЕСТНИ ДЕЙНОСТИ ОТ ЦБ

ГРАФИКА 2.4.3.1 НАСЕЛЕНИЕ НА ЕДИН ОБЩИНСКИ СЛУЖИТЕЛ ЗА ПЕРИОДА 2016 Г. - 2019 Г.

ГРАФИКА 2.4.3.2 ДЯЛ НА РАЗХОДИТЕ ЗА ЗАПЛАТИ И ОСИГУРОВКИ ОТ ОБЩИТЕ РАЗХОДИТЕ ЗА ПЕРИОДА 2016 Г. - 2019 Г.

ГРАФИКА 2.4.4.4 ДЯЛ НА КАПИТАЛОВИТЕ РАЗХОДИ В ОБЩИТЕ РАЗХОДИ (ИНВЕСТИЦИОННА АКТИВНОСТ)

ТАБЛИЦА: 2.4.5.1 ОЦЕНКА НА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ НА ОБЩИНА БАЛЧИК (ОБОБЩЕНИ ДАННИ)

ТАБЛИЦА 3.1.2.1. ПРОВЕДЕНИ СОБСТВЕНИ ЕМИСИОННИ ИЗМЕРВАНИЯ 2015-2020 Г., ОБЩИНА БАЛЧИК

ТАБЛИЦА 3.3.2.1. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ТЕРИТОРИИТЕ В ОБЩИНА БАЛЧИК

ФИГУРА 3.3.3.1. ДЕЙСТВИТЕЛЕН РИСК ОТ ВЕТРОВА ЕРОЗИЯ НА ПОЧВИТЕ, 2018 Г.

ФИГУРА 3.3.3.2. ДЕЙСТВИТЕЛЕН РИСК ОТ ПЛОСКОСТНА ВОДНА ЕРОЗИЯ НА ПОЧВИТЕ, 2018 Г.

ФИГУРА 3.3.4.1. УВЕЛИЧАВАНЕ ПЛОЩТА НА ПОЧВЕНО ЗАПЕЧАТВАНЕ ЗА ПЕРИОДА 2012-2018 Г.

ФИГУРА 3.3.5.1. КАРТА НА СВЛАЧИЩАТА В ОБЩИНА БАЛЧИК

ГРАФИКА 4.1.2.1. ГЕНЕРИРАН ОТПАДЪК В ОБЩИНАТА БАЛЧИК НА ГОДИШНА БАЗА ЗА ПОСЛЕДНИТЕ 4 ГОДИНИ

ТАБЛИЦА 4.1.2.1. НОРМА НА НАТРУПВАНЕ НА ДЕПОНИРАНИ ОТПАДЪЦИ ЗА ОБЩИНА БАЛЧИК ПО ГОДИНИ

ТАБЛИЦА 4.1.2.2. НОРМА НА НАТРУПВАНЕ НА ДЕПОНИРАНИ ОТПАДЪЦИ ЗА ОБЩИНА БАЛЧИК И ЗА СТРАНАТА ПО ГОДИНИ

ТАБЛИЦА 4.1.2.4. ОБРАЗУВАНИ И СЪБРАНИ СМЕСЕНИ БИТОВИ И БИОРАЗГРАДИМИ ОТПАДЪЦИ ОТ ОБЩИНА БАЛЧИК ЗА 2019 Г.

ГРАФИКА 4.1.2.1. МОРФОЛОГИЧЕН АНАЛИЗ НА ИДЕНТИФИЦИРАНИТЕ ОТПАДЪЦИ НА ОБЩИНА БАЛЧИК – СРЕДНОГОДИШНО СЪОТНОШЕНИЕ (%)

ТАБЛИЦА: 4.1.2.5. СРАВНЕНИЕ НА МОРФОЛОГИЧЕН СЪСТАВ НА ОТПАДЪЦИ НА ОБЩИНА БАЛЧИК И ТИПИЧНИ ДАННИ

ГРАФИКА 4.1.2.2. МОРФОЛОГИЧЕН АНАЛИЗ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА БАЛЧИК – СЕЗОННО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ (%)

ТАБЛИЦА 4.1.3.1. НАЛИЧНИ СЪДОВЕ ПО НАСЕЛЕНИ МЕСТА КЪМ 2020 Г.

ФИГУРА 4.1.3.1 ПРЕТОВАРНА СТАНЦИЯ ЗА ТБО – БАЛЧИК

ФИГУРА 4.1.3.2 РЕГИОНАЛНО ДЕПО ЗА НЕОПАСНИ ОТПАДЪЦИ – СТОЖЕР

ТАБЛИЦА 4.1.4.1 РАЗДЕЛНО СЪБРАНИ ОТПАДЪЦИ (В ТОНА)

ТАБЛИЦА 4.1.4.2. КОЛИЧЕСТВА РАЗДЕЛНО СЪБРАНИ ОТПАДЪЦИ

ФИГУРА 4.1.4.1. СЪСТОЯНИЕ НА РАЗДЕЛНОТО СЪБИРАНЕ НА ОТПАДЪЦИ В ОБЩИНА БАЛЧИК КЪМ 2018 Г.

ТАБЛИЦА: 4.2.1 ДАННИ ОТ ДОКЛАДИ ЗА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ СОБСТВЕНИ ПЕРИОДИЧНИ ИЗМЕРВАНИЯ НА ШУМ

ГРАФИКА 4.3.1.1 СРЕДНОГОДИШНИ СТОЙНОСТИ НА РАДИАЦИОННИЯ ГАМА-ФОН В БЪЛГАРИЯ, 2016-2018 Г $\mu\text{SV}/\text{H}$.

ГРАФИКА 4.3.1.2 СРЕДНОМЕСЕЧНИ СТОЙНОСТИ НА РАДИАЦИОННИЯ ГАМА-ФОН В 6 ПУНКТА, 2018 Г $\mu\text{SV}/\text{H}$.

ТАБЛИЦА 4.4.1.1. ИЗДАДЕНИ ЛИЦЕНЗИ ЗА ДЕЙНОСТ С ИЗТОЧНИЦИ НА ЙОНИЗИРАЩИ ЛЪЧЕНИЯ В ОБЩИНА БАЛЧИК

ФИГУРА 4.3.2.1. ЕЛЕКТРОМАГНИТЕН СПЕКТЪР И ЧЕСТОТИ НА ЛЪЧЕНИЯТА

ТАБЛИЦА 4.3.2.1. ПРЕДЕЛНО ДОПУСТИМИ НИВА НА ЕМП

ТАБЛИЦА 4.3.2.2. ЕЛЕКТРОМАГНИТНОТО ИЗЛЪЧВАНЕ НА ЕЛЕКТРОУРЕДИ И ЕЛЕКТРОННИ УСТРОЙСТВА

ТАБЛИЦА 4.3.2.2. ИЗТОЧНИ НА ЕМП СПОРЕД СОБСТВЕНИКА

ТАБЛИЦА 4.3.2.3. БАЗОВИ СТАНЦИИ, ПОДЛОЖЕНИ НА МОНИТОРИНГ ПРЕЗ 2018

ФИГУРА 5.1.1 ОРГАНИЗАЦИОННА СТРУКТУРА НА ОБЩИНА

ТАБЛИЦА № 5.3.1.1 ИЗПЪЛНЕНИ ПРОЕКТИ ПО РАЗЛИЧНИ ОТ ОСНОВНИТЕ ИЗТОЧНИЦИ НА ПРОЕКТНО ФИНАНСИРАНЕ

ГРАФИКА 5.3.2.1 ПРЕДВИДЕНИ В ОБЩИНСКИЯ БЮДЖЕТ РАЗХОДИ ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА (РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ ПО СЕКТОРИ) ЗА ПЕРИОДА 2015 Г. - 2020 Г.

ГРАФИКА 5.3.2.2 ДЯЛ НА РАЗХОДИТЕ ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА В БЮДЖЕТА НА ОБЩИНА БАЛЧИК ЗА 2020 Г.

ГРАФИКА 5.3.2.3 СТРУКТУРА НА РАЗХОДИТЕ ЗА ОКОЛНА СРЕДА В ОБЩИНА БАЛЧИК ЗА ПЕРИОДА 2015 Г. -2020 Г.

ГРАФИКА 5.2.3.3 ПРЕДВИДЕНИ В ОБЩИНСКИЯ БЮДЖЕТ РАЗХОДИ ЗА "В И К" ЗА ПЕРИОДА 2015 Г. - 2020 Г.

ГРАФИКА 5.3.2.4 "ПРЕДВИДЕНИТЕ В ОБЩИНСКИЯ БЮДЖЕТ РАЗХОДИ ЗА ЧИСТОТА ЗА ПЕРИОДА 2015 Г. 2020 Г.

ГРАФИКА 5.3.2.5 ОБЩО ОЧАКВАНИ ПРИХОДИ ОТ ДАНЪЦИ И ТАКСИА ОТ ОКОЛНА СРЕДА ЗА ПЕРИОДА 2015 Г. 2020 Г.

ГРАФИКА 5.3.2.6 ПЛАНИРАНИ ПРИХОДИ ЗА ОКОЛНА СРЕДА В БЮДЖЕТА НА ОБЩИНА БАЛЧИК ЗА ПЕРИОДА 2015 Г. - 2020 Г

ГРАФИКА 5.3.2.6 РЕАЛИЗИРАНИ ПРИХОДИ ОТ ДАНЪЦИ В ОБЛАСТТА НА ОКОЛНАТА СРЕДА В ОБЩИНА БАЛЧИК ЗА ПЕРИОДА 2015 Г. - 2019 Г.

ГРАФИКА 5.3.2.7 РАЗЛИКА МЕЖДУ ПЛАНИРАНИ И РЕАЛИЗИРАНИ ПРИХОДИ ОТ ДЕНОСТИ СВЪРЗАНИ С ОКОЛНАТА СРЕДА БЮДЖЕТА НА ОБЩИНА БАЛЧИК ЗА ПЕРИОДА 2015 Г. - 2019 Г.

ГРАФИКА 5.3.2.7 РЕЛИЗИРАНИ ПРИХОДИ ПО ПЕРА ЗА ОКОЛНА СРЕДА В БЮДЖЕТА НА ОБЩИНА БАЛЧИК ЗА ПЕРИОДА 2015 Г. - 2019 Г.

ГРАФИКА 5.3.2.8 ДИНАМИКА НА РАСТЕЖА НА ОСНОВНИТЕ ПРИХОДНИ ПЕРА, СВЪРЗАНИ С ДЕЙНОСТИ ПО ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА В БЮДЖЕТА НА ОБЩИНА БАЛЧИК (2015 Г. - 2019 Г.)

ГРАФИКА 5.3.3.1 ПОЛУЧЕНИ СРЕДСТВА ОТ ОБЩИНА БАЛЧИК ПО ЛИНИЯ НА ПУДООС

SWOT-АНАЛИЗ

ФИГУРА № П-1 КООРДИНАТНА СИСТЕМА ЗА ОПРЕДЕЛЯНЕ НА НАЙ-ПОДХОДЯЩА СТРАТЕГИЯ ЗА ОБЩИНА БАЛЧИК, ОСНОВАВАЩА СЕ НА SWOT-АНАЛИЗА

ПРИЛОЖЕНИЕ 1 СПИСЪК НА СВЛАЧИЩАТА И СРУТИЩАТА НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА БАЛЧИК, ДАННИ КЪМ ДЕКЕМВРИ 2020 Г.

ПРИЛОЖЕНИЕ 2 СПИСЪК НА ОБЕКТТЕ В РЕГИСТЪРА НА РИОСВ – ВАРНА ЗА МОНИТОРИНГ И ОПАЗВАНЕ НА ЧИСТОТА НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ

ПРИЛОЖЕНИЕ 3 РЕЗУЛТАТИ ОТ ПРОВЕДЕНИТЕ ИЗМЕРВАНИЯ ПРИ ИЗВАДКОВ МОНИТОРИНГ НА ОБЕКТИ, ИЗТОЧНИЦИ НА НЕЙОНИЗИРАЩИ ЛЪЧЕНИЯ В ОБЩИНА БАЛЧИК,

ПРИЛОЖЕНИЕ 4 МОРФОЛОГИЧЕН АНАЛИЗ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА БАЛЧИК- 2019, ПО СЕЗОНИ И ОБЩО (%)

ВЪВЕДЕНИЕ

Програмата за опазване на околната среда (ПООС) на община Балчик за периода 2021 – 2028 г. е изложение на основните цели и задачи на Общината в областта на опазване на околната среда. ПООС е ключов инструмент за подобряване състоянието на околната среда, чрез който целенасочено са планирани и подробно разписани конкретните дейности, които Общината ще предприеме за посочения времеви диапазон.

Следвайки водещите принципи в политиките за устойчиво развитие, ПООС поставя рамки за дейностите в областта на опазване на околната среда като отчита влиянието и на икономическите и социалните фактори. ПООС се основава на концепцията, че предотвратяването на отрицателните изменения на екосистемите и нарушаването на техните функции в следствие на антропогенни въздействия е ключов фактор за постигане на устойчиво развитие и чрез това – подобряване на качеството на живот и благосъстоянието на настоящото и бъдещите поколения и постигане на просперитет.

При разработването на ПООС са взети под внимание основните стратегически документи на Европейския съюз (ЕС) и Организацията на обединените нации (ООН), имащи отношение към устойчивата околна среда, най-новите политики на Европейската комисия (ЕК) в областта на околната среда и устойчивото развитие, както и рамковите директиви и национални и регионални стратегически документи в областта на управление на отпадъците. ПООС е съобразена с европейското и националното законодателство в областта на опазване на околната среда, Общинския план за развитие (ОПР) на община Балчик 2014-2020 г., Областната стратегия за развитие на област Добрич 2014-2020 г., Националните доклади на Изпълнителна агенция за околната среда (ИАОС) за 2016 г, 2017 г., 2018 г, регионалните доклад за състоянието на околната среда на Регионална инспекция по околната среда и водите - Варна (РИОСВ-Варна) за 2016, 2017 г, 2018 г, 2019 г. и др.

ПООС на община Балчик е изготвена на основание и в съответствие с изискванията на чл. 79, т. 1 от Закона за опазване на околната среда (Обн. ДВ. бр.91 от

25 септември 2002 г., посл. изм. ДВ. бр.102 от 01.12.2020 г.) (ЗООС). Изготвянето ѝ е възложено от Община Балчик на фирма „ААЗ Инжинеринг“ ООД.

Обхват на ПООС

ПООС на община Балчик обхваща всички дейности, които произтичат като задължение на общината в съответствие с нормативните документи по опазване на околната среда.

ПООС се разработва за 8-годишен период – от 2021г. до 2028 г. - и подлежи на евентуална актуализация при всяка значима промяна на екологичното законодателство или в приоритетите на региона или общината.

ПООС е динамичен и отворен документ. Тя ще бъде периодично допълвана и/или променяна съобразно настъпилите промени в приоритетите на общината, в националното законодателството и други фактори със стратегическо значение.

Принципи и цел на ПООС

ПООС на община Балчик е подчинена на основните принципи за опазване на околната среда, дефинирани в ЗООС, а именно:

1. Устойчиво развитие;
2. Предотвратяване и намаляване на риска за човешкото здраве;
3. Предимство на предотвратяването на замърсяване пред последващо отстраняване на вредите, причинени от него;
4. Участие на обществеността и прозрачност в процеса на вземане на решения в областта на околната среда;
5. Информираност на гражданите за състоянието на околната среда;
6. Замърсителят плаща за причинените вреди;
7. Съхраняване, развитие и опазване на екосистемите и присъщото им биологично разнообразие;
8. Възстановяване и подобряване на качеството на околната среда в замърсените и увредените райони;
9. Предотвратяване замърсяването и увреждането на чистите райони и на други неблагоприятни въздействия върху тях;

10. Интегриране на политиката по опазване на околната среда в секторните и регионалните политики за развитие на икономиката и обществените отношения;
11. Достъп до правосъдие по въпроси, отнасящи се до околната среда.

Основната цел на ПООС е: *създаване на стабилна система за управление на околната среда и подобряване на екологичните условия в община Балчик чрез минимизиране на вредните антропогенни въздействия и развиване на екологичния потенциал на икономиката и социума.*

Програмата си поставя следните взаимосвързани цели:

- * Да идентифицира и анализира проблемите в областта на околната среда на територията на общината и да предложи мерки за тяхното решаване;
- * Да начертае приоритетите на общината в областта на опазване на екологичната среда;
- * Да обедини усилията на общинските органи, държавните институции, населението, НПО и бизнеса на територията на общината за решаване на съществуващите проблеми.

Методология

В съответствие с утвърдените стандарти при създаване на стратегически документи е избран основният методологически апарат за изготвяне на ПООС - стратегическо планиране. Този избор определи и основните технологични етапи, които са осъществени, а именно:

1. Анализ на средата.
2. Анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите (SWOT).
3. Формулиране на Визия.
4. Целеполагане.
5. Изготвяне на план за действие и организация за изпълнение на програмата.
6. Изготвяне на система за мониторинг и контрол.

РАЗДЕЛ I: АНАЛИЗ НА СРЕДАТА

1. ПРИРОДО-ГЕОГРАФСКИ ФАКТОРИ

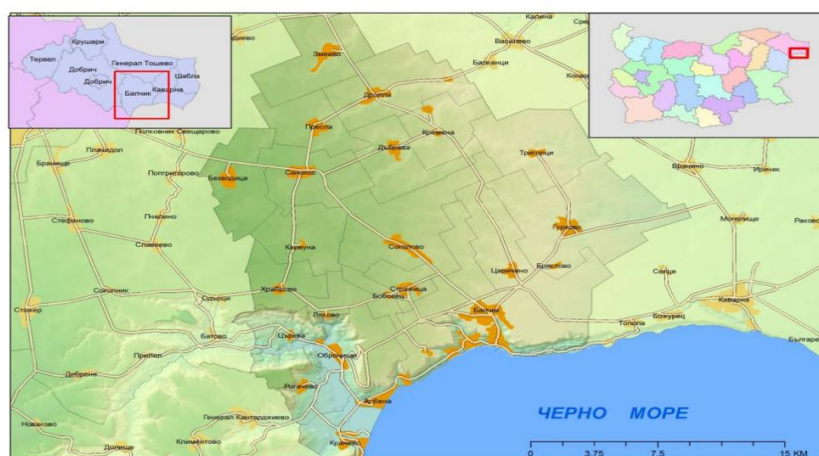
1.1 ГЕОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА, МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ И ТЕРИТОРИАЛНИ ГРАНИЦИ

Община Балчик е ситуирана в най-източната, приморска част на Дунавската равнина и Добруджанското плато, заемайки югоизточната част от пределите на област Добрич. Общината се намира на 35 км разстояние от областния център - гр. Добрич. При северната си граница община Балчик граничи с община Генерал Тошево, която е една от най-големите общини в областта. На изток от община Балчик е разположена община Каварна, докато на югозапад от нея се намира община Аксаково. На западната си граници община Балчик граничи с втората най-голямата община в областта - Община Добрич-селска.

Измежду всички 265 общини на територията на Р. България, община Балчик е една от 14-те общини, които имат излаз на Черно море. Крайбрежието на общината е с обща дължина, която се равнява на приблизително 18,5 км. Именно тези характеристики на общината определят на доминиращия дял на туристическия отрасъл в общинската икономика. Най-силно е силно развит по черноморското крайбрежие е курортния комплекс „Албена”, в гр. Балчик, в с. Кранево и в курортната зона „Тузлата”.

Използвайки излаза към Черно море, в община Балчик се е формирал пристанищен център с яхтена marina и товарен кей. Общата площ на община Балчик е 524,2 кв. км, което представлява 11,1% от територията на област Добрич (4719,7 кв.м).

Фигура 1.1.1 Териториални граници на община Балчик

1.2. АДМИНИСТРАТИВНО – ТЕРИТОРИАЛНА ХАРАКТЕРИСТИКА

Община Балчик е разположена на територията на Област Добрич, Североизточен район за планиране. В административните граници на Община Балчик са ситуирани общо 22 населени места, измежду които един град, 21 села и КК „Албена“. Сред населените места на територията на общината попадат гр Балчик и селата Безводица, Бобовец Брястово, Гурково, Дропла, Дъбрава, Змеево, Карвуна, Кранево, Кремена, Ляхово, Оброчище, Преспа, Рогачево, Сенокос, Соколово, Стражица, Тригорци, Храброво, Царичино и Църква.

1.3. РЕЛЕФ, ПОЗЕМЛЕНИ И ГОРСКИ РЕСУРСИ

В геоморфоложки аспект, община Балчик се причислява към приморската част на Дунавската равнина. Територията ѝ е ясно структурирана в географско отношение на две части: Крайбрежен район и Добруджанско плато. Крайбрежният район в общината покрива бреговата ивица и долината на река Батова. Дължината на морския бряг се равнява на 18,5 км. Степента на разчлененост на бреговата линия е слаба. Отличава се с височинен релеф до 150 м. над морското равнище.

Морският бряг в частта си при устието на р. Батова е нисък с дълга около 5 км. плажна ивица Кранево-Албена с площ от 296 502 кв. м. представлява един от най-големите плажове на Черноморското крайбрежие в България. Подводният склон пред плажа е акумулационен и на разстояние до 700 м е покрит от среднозърнест и дребнозърнест пясък. Между к.к. „Албена“ и с. Кранево се намира известната и обширната гориста низина „Балтата“. В източна посока бреговият склон е по-висок, но въпреки това остава достъпен. На определени места е терасиран от свлачища.

Теренните форми около гр. Балчик са изключително разнообразни със строго характерен облик. Старият град е разположен върху древно свлачище с амфитеатрална форма. Както територията на града, така и териториите западно от него, заети в значителна част от вилни зони, които са прорязани от дълбоки оврази в посока север-юг. Платовидният район обхваща част от Добруджанската равнина с надморска височина 150–200 м. Релефът е леко хълмист. Скатът на Добруджанското плато постепенно се отдръпва от бреговата линия, като при Балчишката Тузла е на около километър от нея, а при долината на р. Батова – много по-навътре.

Черноморският шелф представлява различно широка в нейните части, слабо наклонена, стъпаловидно понижаваща на изток подводна тераса, която е разположена на дълбочина около 20 м. Нейният релеф е усложнен от наблюдаващите се свлачищни процеси.

Физикогеоложките процеси на територията на общината са с много важно проявление и са ключов фактор, оказващ влияние върху усвояването на територията. Свлачищата заемат значителна част от приморската територия на общината, а така също и части от долината на река Батова. По-голямата част от брега на общината е подложен на активна абразия. Ветровата ерозия е характерен процес, улеснена от липсата на залесеност и откритостта на територията, силните северни и североизточни ветрове и равнинния платовиден релеф.

1.4. ПОЧВИ И ПОЛЕЗНИ ИЗКОПАЕМИ

1.4.1. ПОЧВИ

Територията, на която е разположена община Балчик не разполага с голямо разнообразие от почви. Най-силно застъпени са черноземните почви (типични, карбонатни, излужени). По-рядко се наблюдава наличието на т.н. рендзини (хумусно-карбонатни почви). Основните типове почви на територията на общината са богати, слабо излужени и излужени черноземи, които позволяват отглеждането на много земеделски култури при високи и стабилни добиви.

Карбонатните, силно излужените и тежките черноземи, съответно среднопесъчливо глинести и леко глинести, заемат сравнително малки площи основно в североизточната част на общината. В долината на река Батова са могат да се открият плодородните алувиални и алувиално-ливадни почви, които са най-подходящи за отглеждане на зеленчукови и фуражни култури.

Хумусно-карбонатните почви (рендзините) могат да се открият основно по крайбрежието и на отделни петна във вътрешността. Рендзините са предимно тежко песъчливо глинести. Най-подходящи са за пасища и за отглеждане на лозя.

Друг важен аспект от тази част на структура на текста са специфичните черти на морския бряг. Крайбрежието е с открито изразени стари и съвременни абразионни, свлачищно-абразионни, свлачищни и акумулационни форми. Брегът е структуриран от свлачищни стъпала. Акумулативните участъци са представени от следните плажове:

„Албена“ и „Кранево“. Шелфът представлява диференцирана широка, слабо наклонена на изток подводна платформа. Подводният релеф обхваща морски тераси на различни дълбочини, върху които са оформени различни по големина валове. По-младите от тях, които са разположени в прибрежната част, формират широка зона на водоползване на морето (от 70 м. до 200 м.).

Крайбрежната зона е от ключово стопанско значение (п отношение на водния транспорт, туризма, дейностите за отдих и почивка, отглеждането на марикултури и т.н.). Това я прави привлекателен обект за различни инвестиционни инвестиции и намерения.

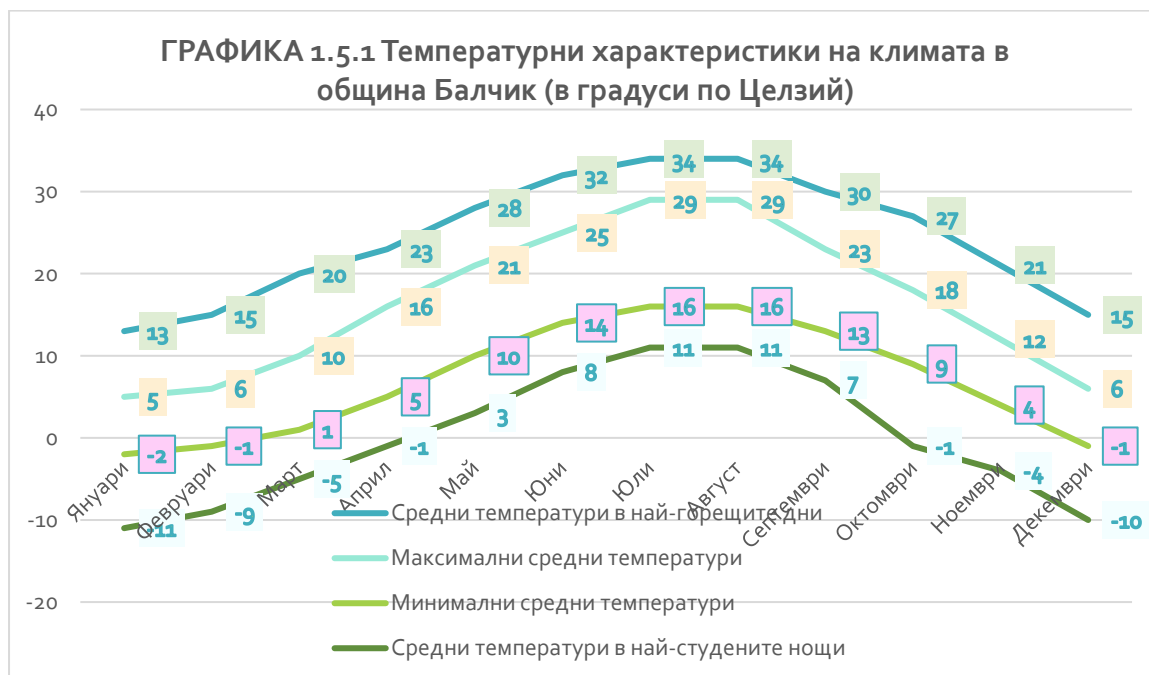
1.4.2. ПОЛЕЗНИ ИЗКОПАЕМИ

В пределите на община Балчик са ситуирани мангановото находище при Оброчище-Църква, оценявано като най-голямото в Европа и Добруджанското въглищно находище. Мангановото находище се намира между черноморския бряг и землището на Храброво. Залежите могат да се открият на дълбочина от 280 до 440 м, като съдържанието им на манган е високо. Балансовите запаси възлизат на 111 млн. тона. Добруджанското въглищно находище е разположено на площ от 49 кв.км и е ситуирано между гр. Балчик и гр. Каварна. Според оценката, относно неговите запаси те а приблизително 1,2 млрд. тона от висококачествени каменни въглища.

Друга част от подземното богатство на община Балчик са варовиците в района на гр. Балчик, които притежават отлични декоративни качества.

1.5. КЛИМАТ

Община Балчик попада в Умерено-континенталната климатична подобласт - Източен климатичен район на Дунавската равнина и Черноморската климатична подобласт - Климатичен район на Северното Черноморие. Характерна особеност на климатичният район на Северното Черноморие са сравнително по-високи средногодишни и сезонни температури, по-кратки периоди на заснежаване, по-ниски средногодишни суми на валежите.

Източник: Община Балчик, обработка: „ААЗ Инженеринг“ ЕООД

Средните температури на най-горещите дни от месеца, с изключение на месец януари не падат под 15°C, като за него се отчита стойност от 13°C. През месеците февруари и декември те са над 15°C. Летните месеци юни, юли, август и септември средните, максимални средните температури на най-горещите дни надвишават 30°C, а през март, април, май, октомври и ноември са над 20°C.

Средните максимални температури не падат под 0°C през нито един от месеците в годината като най-ниските им стойности се регистрират през месеците декември, януари и февруари 5°C до 6°C. През всички останали месеци средните максимални температури са над 10°C. Най-високите стойности се измерват през летните месеци - юни, юли и август.

Средните минимални температури не падат под 0°C през месеците декември, януари и февруари, като се намират в диапазона -2°C до -1°C. Няма месец, в който средните минимални температури да са над 20°C. В пет месеца те надвишават 10°C, а само в два надминават 15°C.

По отношение на средните температури в най-студените нощи може да се установи, че през 7 от месеците в година се отчитат отрицателни стойности, а през 5 положителни. Само през месеците юли и август средните температури в най-студените нощи надвишава 10°C. Стойностите, които са отчетени са свойствени за континенталния характер на климат на района.

Зимата в района се характеризира като мека, докато лятото е слънчево и топло, което благоприятства развитието на туризма. Обикновено настъпването на пролетта идва по-късно, поради охлаждащото влияние на морето.

Условията на района по отношение на температурите благоприятстват за развитието на селскостопанските култури, в т.ч. и на по-топлолюбиви такива. Морската вода (с температура през лятото до 24°). Плажните ивици и благоприятният климат са обусловили силното развитие на рекреационния и туризъм, който се развива на територията на Община Балчик.

Ниската надморска височина, на която е разположена общината, липсата на високи околни планини и близостта до морето позволява нахлуването на ветрове предимно от север и северозапад. Средната годишна стойност на скоростта на вятъра 3.8 м/с и варира от 2.8 м/с през лятото до 4.6 м/с средно зимна. Преобладаващи са северните и северозападни ветрове – 18 % и 18.7 %, а най-слаби са ветровете от юг - 8.1 %. Средногодишната стойност на дните с тихо време – скорост под 1 m/s е около 21 %. През топлата част от година доминира наличието на морски и континентален бриз, който има позитивна роля при справянето с високите летни температури. През зимата силните ветрове могат да издухат снежната покривка и причинят измръзване на есенните култури. Получават се и снегонавявания по пътищата, които затрудняват транспорта. Това е наложило прилагането на добри практики за създаването на полезащитни пояси.

Количеството на валежите гравитира около 500 мм - 550 мм средно на година, като са характерни засушаванията през топлия сезон, които се явяват са проблем за селското стопанство.

Други данни по отношение на климата индикират, че средната годишна относителна влажност е около 79%, като през зимата се отчитат максимални стойности до 87%, докато минималните се регистрират през лятото и варират около 71%. Общо годишно броят на дните с мъгла е 55%, като преобладаващо тя се наблюдава в месеците март и октомври, общо около 41-42%. Средногодишната облачност е около 5.4 бала, като достига своя пик през зимата – 6.9. Минималните стойности са през лятото - 3.6 бала.

1.6. ВОДИ И ХИДРОГРАФСКА МРЕЖА

В Община Балчик не се наблюдава изобилие от повърхностни течащи води. Хидрографската ѝ мрежа се определя от долните течения на реките Батова и Краневска. Територията на общината е набраздена от много на брой суходолия, които се пълнят с вода само при дълги обилни валежи и/или в резултат на процеси на снеготопене. Речният максимум се регистрира през пролетния сезон, докато речният минимум се установява в средата на лятото и през есента в зависимост от протичащите процеси.

Съществен компонент на хидрографията и ключов специфичен ресурс е калното езеро с лечебна морска кал Балчишката „Тузла“. Запасите му от лечебна кал достигат до 38 000 тона, които са достатъчни за бъдещото развитие на едноименния калолечебен курорт. Тузленската лечебна кал приспада към типа утаечни лиманни калища. За образуването ѝ благоприятна роля играе липсата на вълни в лимана, наличието на глинесто-пелоиден материал, органична среда и богат комплекс от разтворими соли.

Подземните води региона са основният водоизточник за питейно водоснабдяване на Община Балчик. Те се отнасят към Варненския артезиански басейн. Според минерализацията си те са най-често биват пресни и слабо минерализирани. Източниците на минерални води са съсредоточени основно в крайбрежната зона в региона. Най-богато е находището в Албена, но солидни залежи има и в Балчик, Кранево и Балчишка Тузла, които макар и с по-малки добиви, са също от съществено значение за местната общност. Минералните води, освен че се използват в качеството им на питеен продукт и ценен за поддържане на живота ресурс имат както рекреационни качества, така и допълнително стопанско значение за общината.

Морските води са ценен природен и икономически ресурс. В сравнение с водите на световния океан, черноморските води се отнасят към слабо солените такива. Рекреационните качества на морската вода се определят от благоприятния термичен режим, също позволяват удължаване на курортните сезони. Освен рекреативно, морската вода има и икономическо значение за общината, доколкото създава условия да се извършват редица икономически дейности с висока добавен стойност.

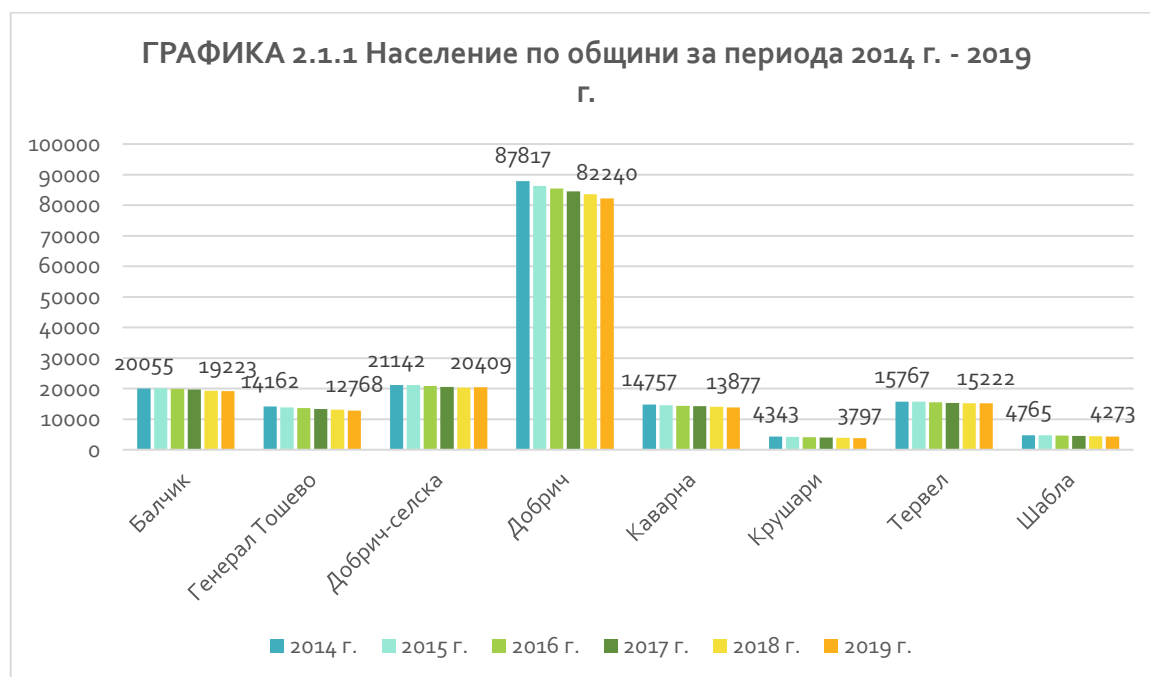

2. СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ ФАКТОРИ

2.1. ДЕМОГРАФСКИ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА ОБЩИНА БАЛЧИК

Основните показатели, които се представят в настоящата част от структура на текста и на база на които се извършва анализ на демографското състояние на община Балчик са: население, раждаемост, смъртност и вътрешна миграция.

Община Балчик е една от 8-те общини, разположение на територията на област Добрич. Общината е на трето място по население сред областният център Добрич и Община Добрич – селска. Както е видно от графика 2.1.1 в областта могат да се открият 3 основни типа общини по отношение на размера на тяхното население – големи общини, средни общини и малки общини. Към първата група спада Община Добрич, към втората могат да бъдат причислени общини с население от над 10 000 жители до 25 000 жители, където попадат общините Балчик, Генерал Тошево, Добрич-селска, Каварна и Тервел, докато към третата група могат да бъдат посочени общини с население под 10 000 жители, а именно – Крушари и Шабла.

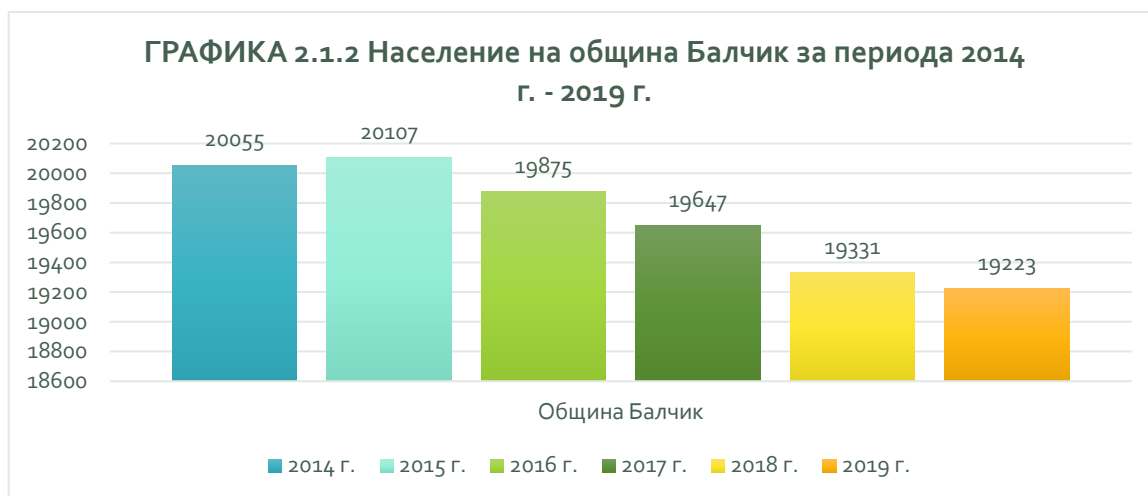

Източник: „Национален статистически институт“ (НСИ), обработка: „ААЗ Инженеринг“

Динамиката на населението на община Балчик следва характерните за страната процеси на намаляване. За изследвания период се наблюдава устойчиво намаляване на населението от 20055 души през 2014 г. до 19223 души през 2019 г. Общият спад, който

се наблюдава е от 832 лица и се равнява на 4,1%. За същия период населението на страната се е свило с 3,5%

Източник: НСИ, обработка: „ААЗ Инженеринг“

Според наличните данни може да се заключи, че населението на общината намалява в умерени темпове като не се наблюдават сериозни промени.

Друг фактор, който се проследява в настоящия анализ е раждаемостта. По отношение на нея се наблюдава значителна разлика спрямо това, което се случва на национално ниво. За разлика от раждаемостта в страната, която се характеризира с бавно и устойчиво намаляване от 1,1% през 2019 спрямо предходната 2018 г. година до 2,7%, през 2018 г. спрямо 2017 г., то раждаемостта в община Балчик варира, като са видими резки скокове и спадове. За изследвания период се установява, че броят на живородените намалява с в страната 6047, което е спад с 8,9%, докато в община Балчик този спад е почти двоен (като относителен дял), а именно 13,8%.

Таблица: 2.1.1 Брой живородени за периода 2014 г. - 2019 г. (сравнителни данни)

Показател	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	Общо за периода
Общо живородени за страната	67585	65950	64984	63955	62197	61538	-6047
Промяна (относителен дял)		-2,4%	-1,5%	-1,6%	-2,7%	-1,1%	-8,9%
Общо живородени	174	147	174	165	129	150	-24

за Община Балчик						
Промяна (относителен дял)	-15,5%	18,4%	-5,2%	-21,8%	16,3%	-13,8%

Източник: НСИ, обработка: „ААЗ Инженеринг“ ЕООД

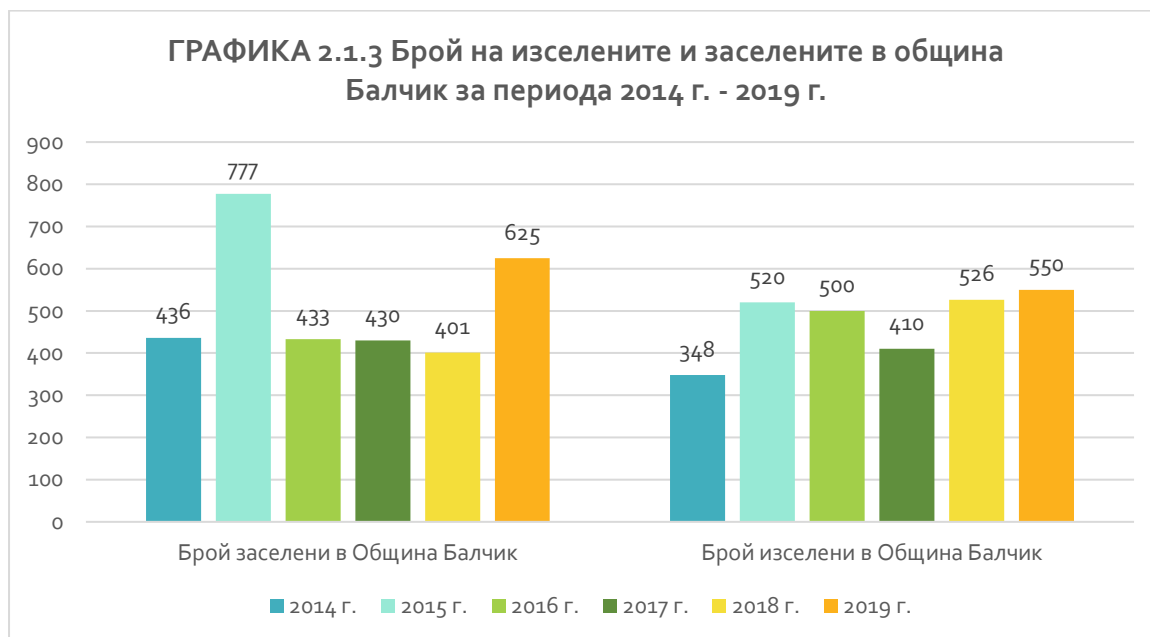
Таблица: 2.1.2 Брой умирения за периода 2014 г. - 2019 г. (сравнителни данни)

Показател	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	Общо за периода
Общо умирения за страната	108952	110117	107580	109791	108526	108083	-869
Промяна (относителен дял)	1,1%	-2,3%	2,1%	-1,2%	-0,4%	-0,8%	-0,8%
Общо умирения за Община Балчик	319	352	339	313	320	333	14
Промяна (относителен дял)	10,3%	-3,7%	-7,7%	2,2%	4,1%	4,4%	4,4%

Източник: НСИ, обработка: „ААЗ Инженеринг“ ЕООД

Смъртността е друг важен показател за всеки анализ на демографското състояние на определена териториална единица. Смъртността се увеличава с 4,4% за 6 годишният период на анализ, което е минимално, но на фона на случващото се в страната стои в ярък контраст, доколкото в национален план се наблюдава намаление на броя на умирения в шестгодишния период. Процесът е неустойчив и колеблив, но с оглед на пандемията, причинена от вируса SARS-CoV-2 се очаква увеличение на смъртността и през първите години на изпълнение на Програмата.

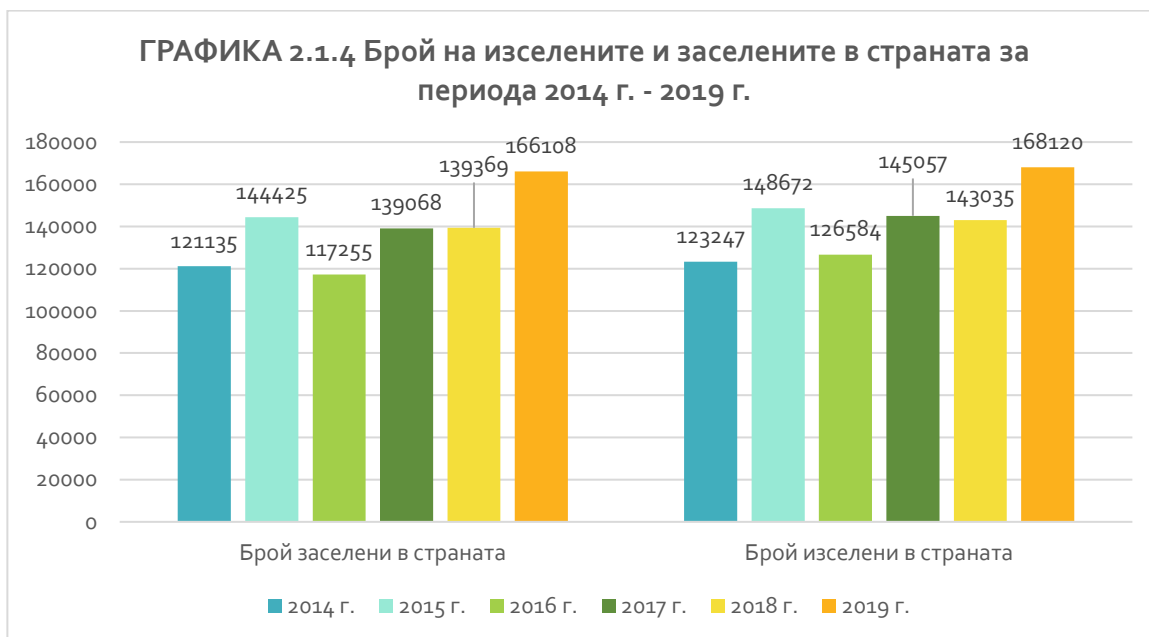
Анализът на демографското състояние преминава и през анализ на вътрешната миграция за община Балчик. Миграционните процеси, за които НСИ публикува информация по общини, които могат да се забележат са следните: неустойчиво увеличение на броя на заселените лица на територията на Община Балчик и устойчиво увеличение на лицата, които се изселват от община Балчик.

Източник: НСИ, обработка „ААЗ Инженеринг“ ЕООД

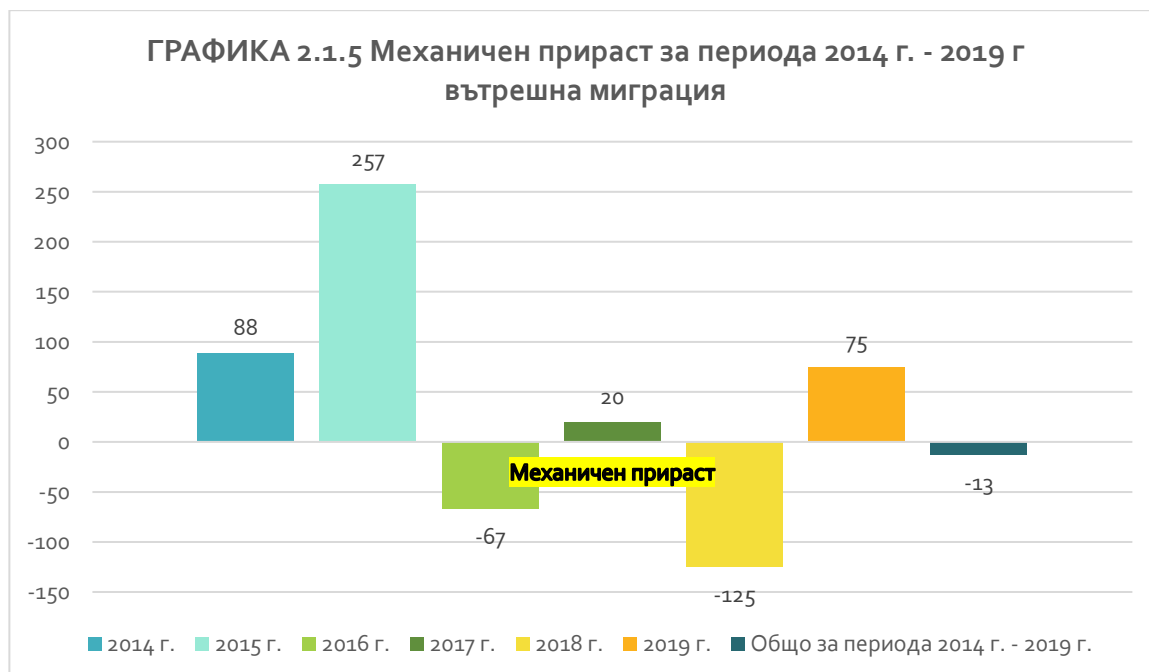
Броят на заселилите се в общината е със 189 лица по-висок, спрямо тези в началото на периода в края. Наблюдение се наблюдава и по отношение на лицата, които са изселили като в края на изследвания период те са със 202 души повече, което води до отрицателен механичен прираст. Рекордно високи повишения се отчитат през 2015 г., когато броят на заселените нараства със 78,2% спрямо предходната година, докато рекордно нисък остава спадът на заселените лица през 2016 г. когато техният брой намалява с 44,3%. В края на периода се отчита ръст на заселилите се от 43,3% спрямо тези за 2014 г.

По отношение на лицата, които са се изселили най-големият ръст е от 2015 г. – 49,4%, докато най-големият спад е две години по-късно, когато броят на изселилите се от общината жители намалява с 18%. Данните индикират за процеси, които са сходни съизмери със случващото се по отношение на страната, видно и от Графика 2.1.4, по-долу, както броят на заселилите се лица, така и този на изселилите се увеличава. И ако нарастването на заселилите се в края на периода 2014-2019 г. е близко 37,1% за страната срещу 43,3%, то по отношение на изселилите се данните са несъизмерими - 36,4% за страната срещу 56% за община Балчик.

Източник: НСИ, обработка „ААЗ Инженеринг“ ЕООД

Описаните процеси са в унисон със случващото се в страната, където миграционния поток е възходящ, т.е. наблюдава се миграция от малко населено място към по-голямо такова. Обикновено най-потърпевши от този тип миграционно поведение са малките общини с профила на община Балчик и селата.

Източник: НСИ, обработка „ААЗ Инженеринг“ ЕООД

Анализ на експлицираните данни позволява да бъдат направени следните изводи:

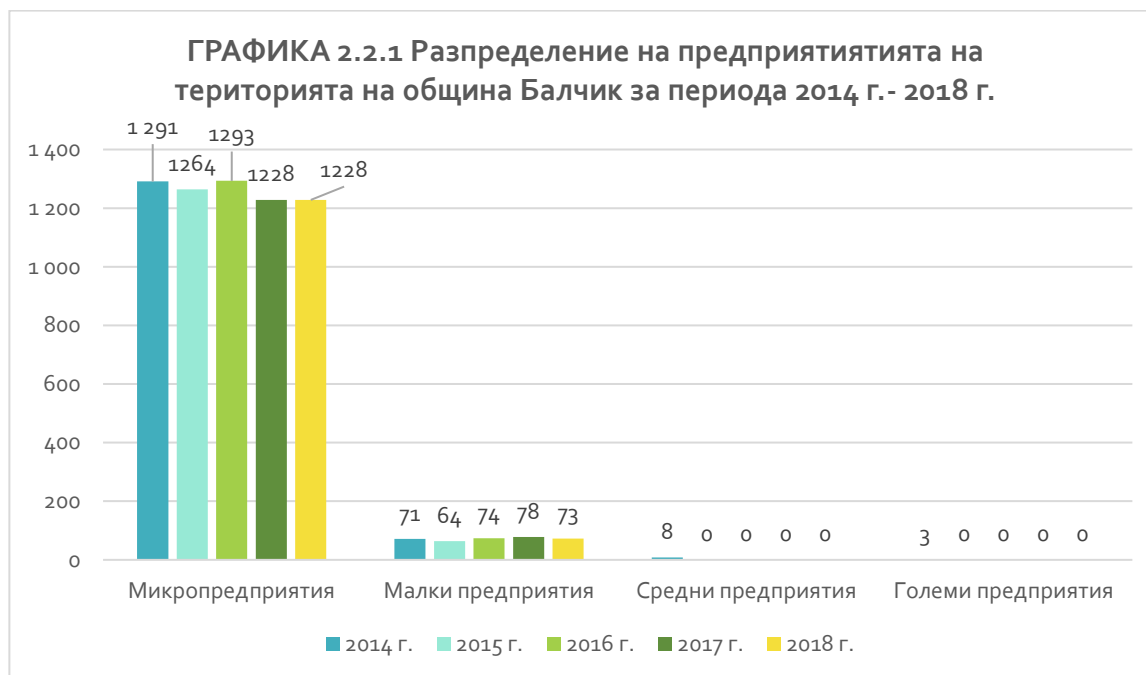
- Наблюдава се намаляване на раждаемостта в общината;
- Налице е леко увеличение на смъртността;
- Констатира се отрицателен естествен прираст;
- Регистрира се отрицателен механичен прираст по отношение на вътрешната миграция;
- Наблюдава се цялостното намаляване на населението на Община Балчик;
- Съществуващите процеси са част от свойствените за обществото ни демографски процеси.

С оглед на намаляването на населението може да се заключи, че това явление ще доведе до намаляване на натиска върху околната среда. Конкретните измерения на проблема се свеждат до намаляване на потреблението на редица продукти и услуги, а в резултат на това се очаква да се ограничи образуването на битови отпадъци, в т.ч. текстилни материали, хартия и картон, биоразградими отпадъци, лекарствени продукти и други; отпадъци от съоръжения за обработване на отпадъци, пречиствателно станции за отпадни води; строителни отпадъци и др. Предвид факта, че процесът на намаляване на населението в община Балчик тече бавно, то демографският процес ще окаже минимално въздействие по отношение на натиска над околната среда.

2.2 ХАРАКТЕРИСТИКИ НА ИКОНОМИЧЕСКОТО РАЗВИТИЕ В ОБЩИНА БАЛЧИК

2.2.1. ОСНОВНИ ХАРАКТЕРИСТИКИ НА БИЗНЕС СРЕДАТА

Община Балчик има притежава характерната за нейните демографски особености специфика на икономиката по отношение на размера на икономическите субекти. Структурата на разпределение на предприятията в областта се обуславя от почти изцяло микро и малки такива. В този смисъл ситуацията е сходна с тази на национално ниво, където икономиката се доминира от присъствие на микро и малки предприятия, за сметка на по-малък брой средни и големи такива. Прави впечатление, че на територията на общината липсват средни и големи предприятия след 2015 г., което може да бъде резултат както от определени социални и демографски процеси, така и от икономически процеси на микро и макро ниво.

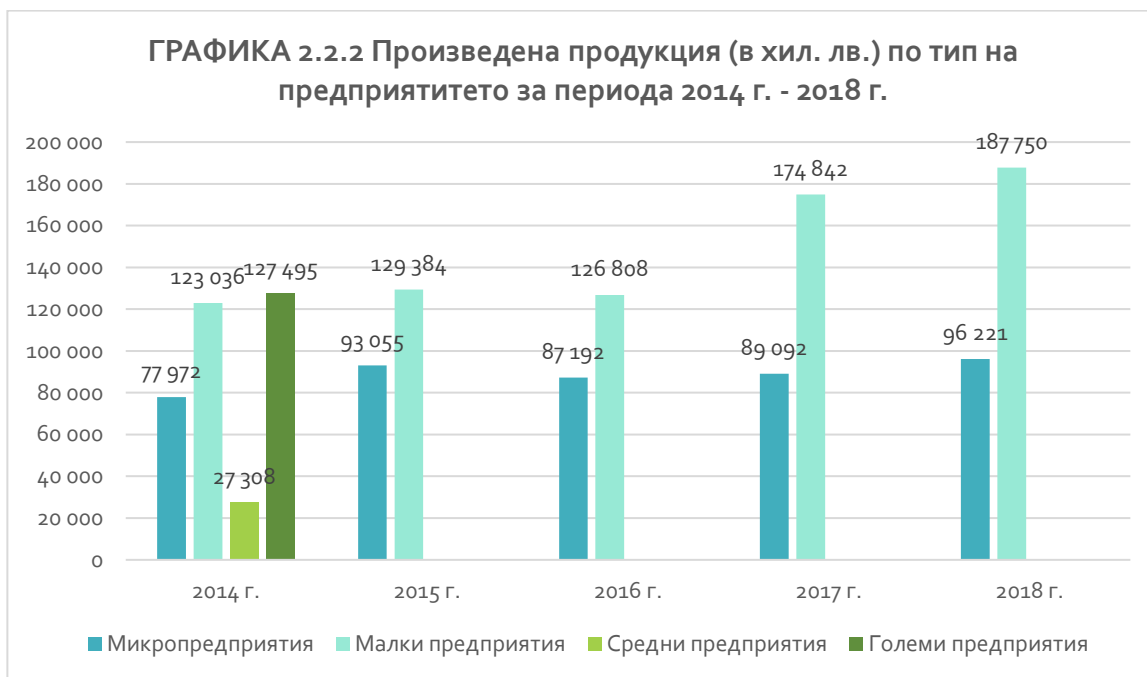

Източник: НСИ, обработка „ААЗ Инженеринг“ ЕООД

Въпреки преобладаващия брой на микропредприятия в общината, то те съвсем не успяват да генерират най-висок обем от продукция. В това отношение най-продуктивни са малките предприятия, опериращи на територията на общината (с изключение на 2014 г.), когато се отчита най-високо количество произведена продукция от големите предприятия.

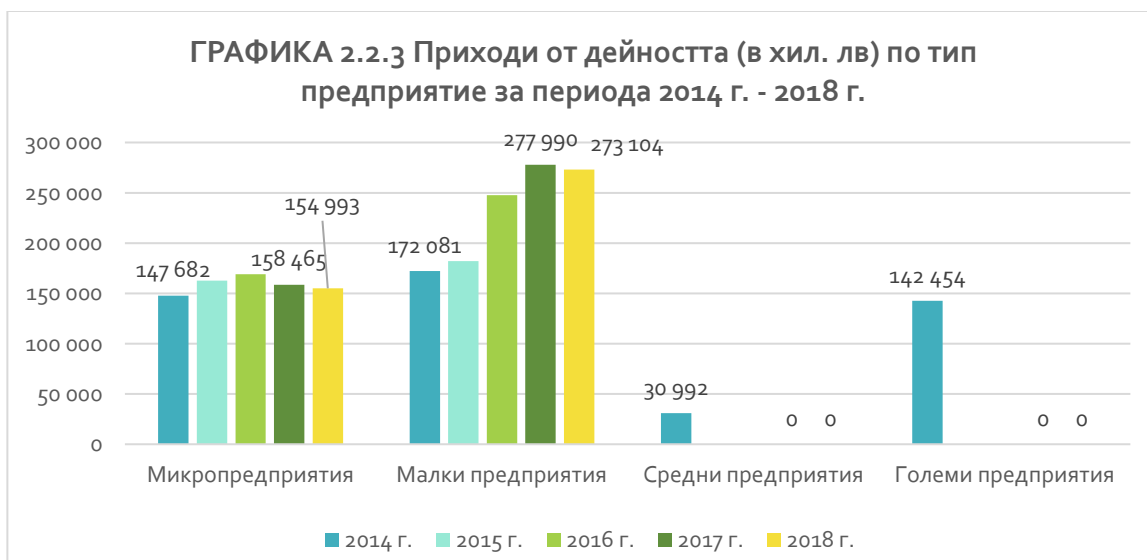
Много позитивна е тенденцията, която показва, че за изследвания период най-малките компании (микро фирми), както и малките такива (малки предприятия) успяват да увеличат своето производство, като за микропредприятията увеличението е от над 23%, докато за малките предприятия увеличението е почти 53%.

Процесите на увеличение на производството от местните компании в община Балчик следват процесите на възход на икономиката и в национален план, което е белег за позитивното развитие на бизнеса в региона.

Източник: НСИ

Друг показател, който потвърждава положителните тенденции за изследвания период са приходите от дейността на предприятията на територията на община Балчик. Видно от графиката по-долу в текста е нарастването в приходите на микро и малките компании.

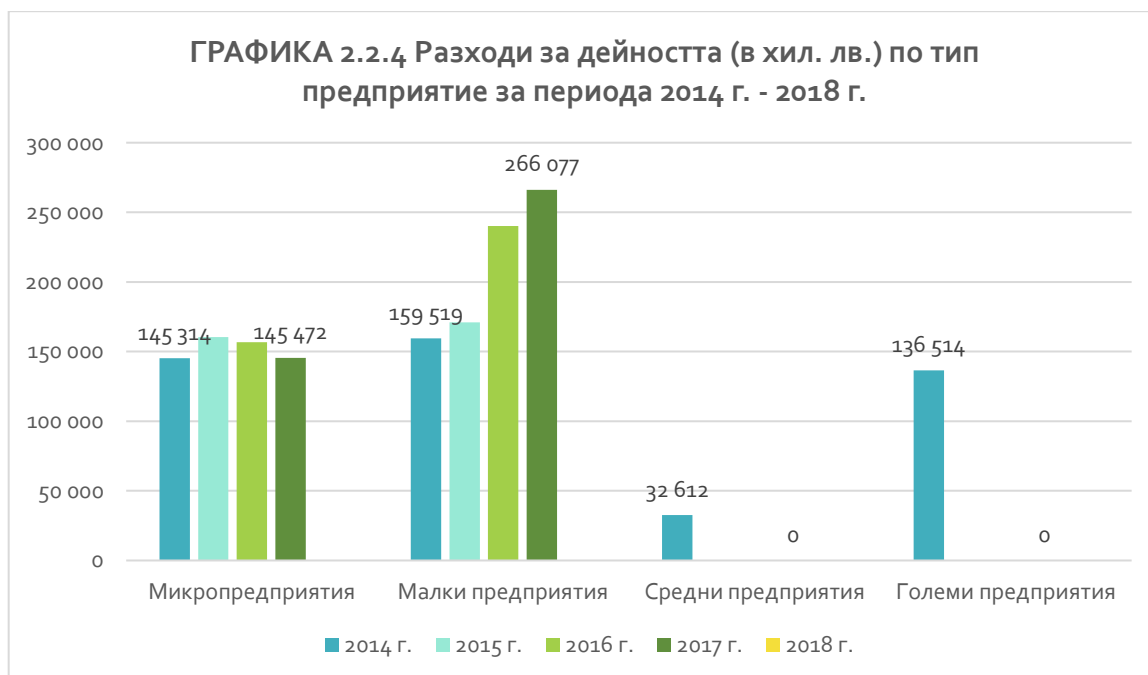

Източник: НСИ, обработка „ААЗ Инженеринг“

Най-малките предприятия са успели да отчетат нарастване в приходите от 5% спрямо началото и края на изследвания период, докато малките предприятия регистрират почти 59% размер в приходите.

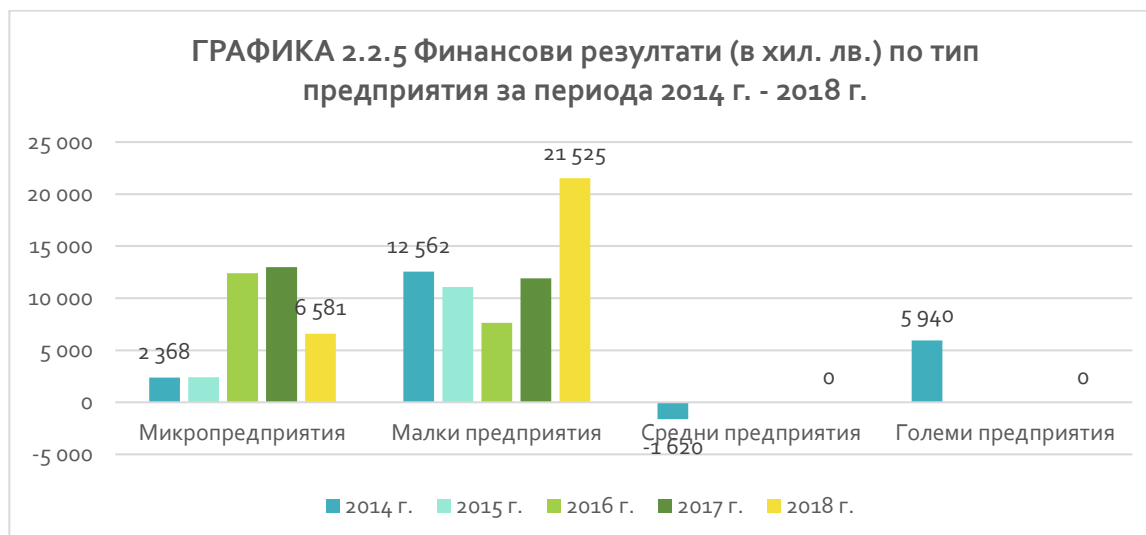
Съществен показател по отношение на икономическото развитие на компаниите, които извършват дейност в общината е размера на разходи. За периода 2014 г. – 2018 г. те са представени на Графика 2.2.4.

Източник: НСИ, обработка „ААЗ Инженеринг“

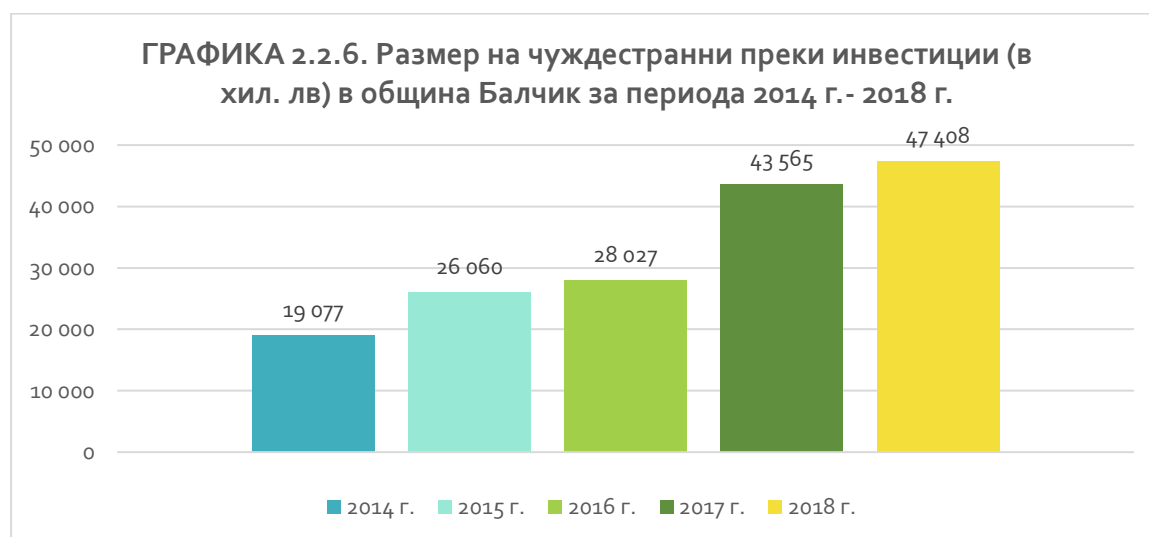
Прави впечатление факта, че в края на периода разходите на компаниите са нараснали, но в случая на микропредприятията това нарастване е нищожно. Свиването към края на 2018 г. е равно на 0,1% спрямо 2014 г. Освен това не може да се говори за някакво рязко свиване причинено от криза или негативна икономическа ситуация. Тенденцията се изразява в задържане на разходите от страна на микропредприятията и то в условията на увеличаващо се производство от приблизително 23 %. От друга страна размерът на разходите на малките предприятия нараства в голяма степен с почти 67%. Той изпреварва ръста на размера на производството, както и този на приходите.

В резултат на изброените по-горе процеси и данни може да се види стабилното състояние на местния бизнес на община Балчик. Финансовият резултат от приходите на предприятията (по групи) минус разходите е положителен за всяка година с изключение на средните предприятия през 2014 г. В края на периода малките предприятия като група отчитат повишаване на печалбата от над 71 %, докато за микропредприятията като група този процент е почти 78%.

Източник: НСИ, обработка „ААЗ Инженеринг“

Още един важен за икономическото развитие показател е размера на чуждестранните преки инвестиции. Този показател е съществен индикатор за бизнес климата, в който се осъществява определена бизнес инициатива, за доверието и предвидимостта в местните и национални власти, както и във възможностите за предвидимост на инвестициите. В този смисъл се затвърждават положителните икономически тенденции в общината, които са визуализирани на графика 2.2.6 по-долу в текста.

Източник: НСИ, обработка „ААЗ Инженеринг“

Номиналното нарастване е от 28 331 (хил. лв.) от началото на периода. Ясно изразена е тенденцията към повишаването на чуждестранните преки инвестиции. В процентно отношение увеличението е от приблизително 249%, което индикира за значително подобряване на бизнес климата в общината.

Анализът на бизнес средата в община Балчик отчита редица позитивни тенденции – увеличава се произведената продукция на предприятията за изследвания период, а също така инвестициите и печалбите на компаниите в региона. Друга изключително благоприятна тенденция е нарастването на чуждестранните преки инвестиции, която е директен резултат от добрия бизнес климат.

Доколкото анализът в тази част от текста се базира на последните налични данни трябва да се отчете, че поради съществуващата епидемиологична обстановка изходната оценка, на която може да стъпи този текст се основава на хипотезата, че пандемията представлява заплаха пред постигнатите резултати и с оглед на свиването на националните икономики в световен план се очаква свиване в приходите на предприятията, намаляване на печалбите и свиване на размерна на чуждестранните преки инвестиции в началото на десетилетието.

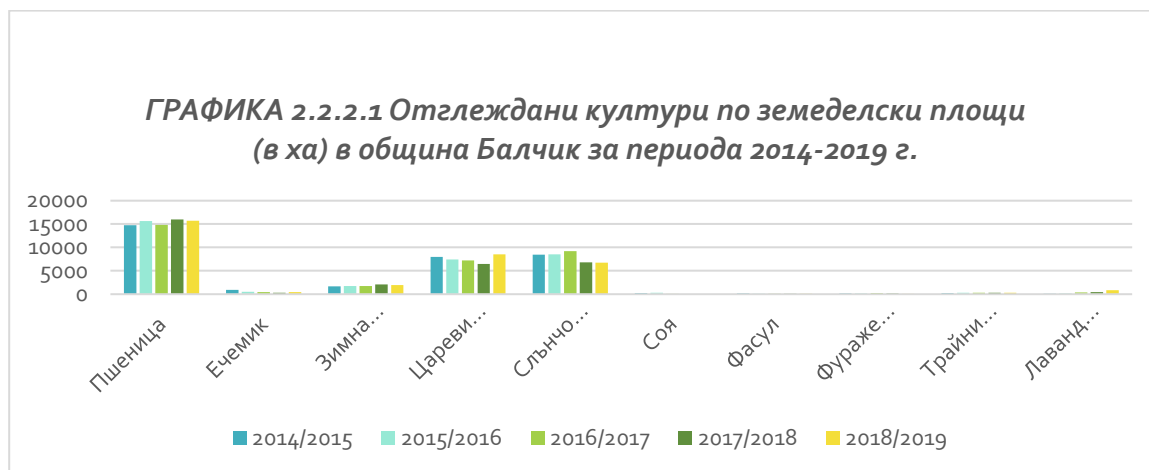
2.2.2. ОСНОВНИ ИКОНОМИЧЕСКИ СЕКТОРИ

За целите на установяването на специфичните характеристики на община Балчик се извършва анализ на отрасловата структура на местната икономика. Основните сектори, които доминират са този на селско, горско и рибно стопанство, хотелиерство и ресторантьорство (туризъм) и преработваща промишленост.

2.2.2.1 Селско, горско и рибно стопанство

1. Растениевъдство;

Основен компонент на местната икономика е селското, горско и рибно стопанство. Както бе показано по-назад в текста, секторът произвежда приблизително 17% от цялата продукция в община Балчик. Географските характеристики и природните дадености на региона, на който е разположена общината, предполагат за развитие на икономика, в която доминира именно такъв тип дейности. Характеристиките на почвите и климата създават добри условия за добив на големи количества от пшеница, царевица и слънчоглед, които са преобладаващо добиваните култури на територията на общината. По-слабо се оползотворяват добивите от други култури в т.ч. и аквакултурите.

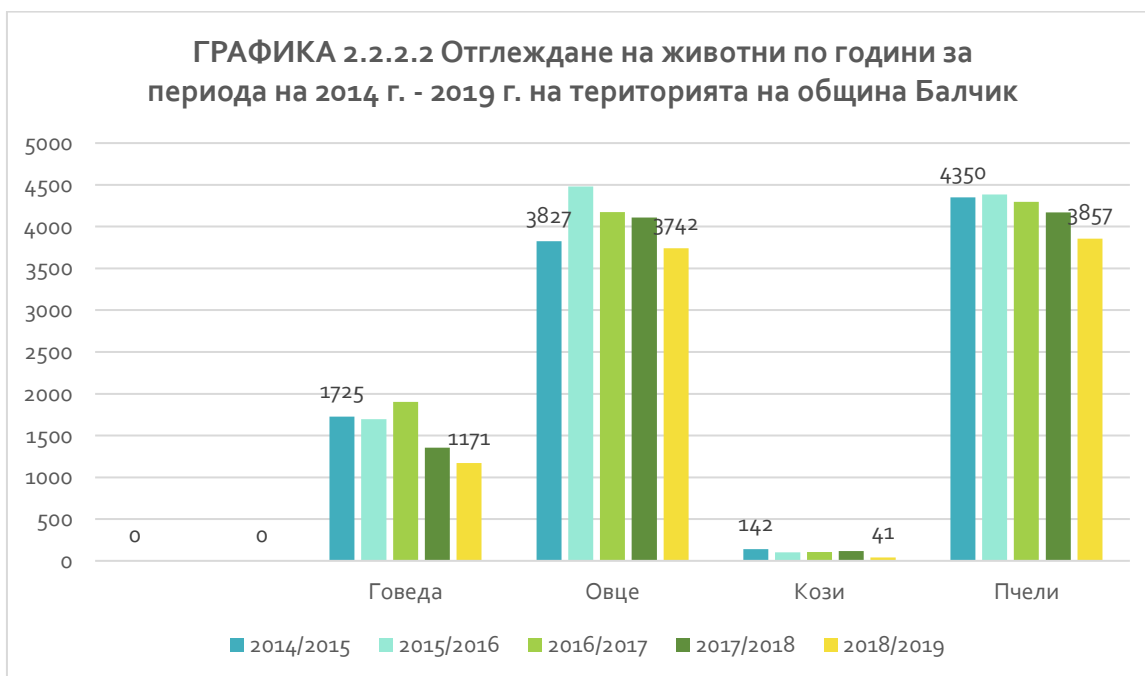

Източник: НСИ, обработка „ААЗ Инженеринг“

Наблюдава се относително постоянна тенденция на отглеждане на различните култури, както като количество, така и като вид.

2. Животновъдство

Животновъдството на територията е с все по-затихваща роля. Икономическата дейност по отглеждане на животни губи позиции по отношение на дела продукция в общината, като не са налице тенденции в посока на промяната.

Източник: НСИ, обработка „ААЗ Инженеринг“

Налице е спад на броя на всеки от основните видове отглежданите животни към 2019г. спрямо този през 2014г. Спадът при отглеждането на говеда се равнява на

приблизително 32%, този при овцете гравитира около 2%, цели 71% спад се отчита при козите и около 11% спад при пчелите, които са най-отглеждания биологичен вид.

3. Горско стопанство

Площта на горските територии в община Балчик се равнява на е 6 474,74 ха. 7,3% от цялата площ са с режим на особена териториално устройствена защита по Закона за защитените територии, в т.ч. поддържания резерват „Балтата“ в землището на Оброчище и частта от природния парк „Златни пясъци“ в землището на с. Кранево.

С оглед на ангажиментите на общината в областта на опазването на околната среда, а също така и на курортно-туристическа й политика, освен защитените територии, горите в еднокилометровата полоса покрай морския бряг са определени в лесоустройствените планове за „зелена зона“. В тази зона попадат близо 27,3% от всички горските територии в община Балчик.

Повече от 58% от горските територии в общината (в т.ч. попадат тези в и извън еднокилометровата полоса) в същността си са специални горски територии съгласно чл. 5, ал. 3 от Закона за горите, в т.ч. защитени територии по Закона за защита на териториите (ЗЗТ), за интензивно поддържане на дивеча, горски разсадници, с рекреационно значение и др., всички те – и в границите на защитени зони по Закона за биологичното разнообразие (вж. чл. 5, ал. 3, т. 1 от ЗГ).

Характерно за стопанския живот значение и стойност като специфичен елемент на ландшафта имат полезащитните горски пояси. Техният дял представлява над 20% от всички налични горски територии, като най-голяма е частта в землищата със селскостопански характер, като тези, които са ситуирани в Гурково, Дропла, Соколово и др. Друг специфичен елемент на ландшафта са малките по площ горски масиви, разположени в селскостопанската част от общинската територия, разположена на платото.

В допълнение на това може да се отбележи, че неблагоприятните атмосферни и почвени условия по стръмната крайбрежна ивица не създават условия за развитие на големи и стабилни горски масиви, въпреки усилията за залесяване.

Въз основа на горепосоченото може да се констатира, че на територията на Община Балчик липсват подходящи условия и ресурси за развитие на дърводобивно горско стопанство. Конкурентоспособността на аграрния сектор в региона остава ниска, което възпрепятства той да се превърне в основен източник на доходи подобно на

туризма в социално-икономическото развитие на общината. Като резултат от това води може да се отчете липсата на сериозен подем в развитието на вътрешните части от територията на общината.

2.2.2.2 Туризм

Туризмът е фундаментален за развитието на община Балчик отрасъл. На територията на Общината са налице множество ресурси за неговото развитие, като съществуват традиции в развитието на морски ваканционен туризъм. Отличителната черта на община Балчик в това отношение са налични просторни черноморски плажове. Крайбрежната ивица в границите на общината е с обща площ от 457 279 кв.м., докато площта на охраняемите плажове е 347 894 кв.м.

Анализът на основните показатели свързани с туризма в община Балчик показват нарастване на потенциала на сектора за периода 2017 г. – 2019 г., който се изразява нарастване на броя места за настаняване, увеличаване на легловата база и наличните стаи.

Таблица 2.2.2.2.1 Основни показатели за туризма в община Балчик за периода 2017 г.-2019 г.

Показатели	2017 г.	2018 г.	2019г.
Места за настаняване	434	462	474
Легла (брой)	25 093	25 009	25 752
Стаи (брой)	12 244	12 174	12 627
Реализирани нощувки (брой)	2 142 196	2 156 999	2 060 530
Пренощували лица (брой)	393 216	414 651	408 262
Приходи от нощувки (лв.)	1 300 009	1 321 904	1 218 163

Източник: Националния туристически регистър (НТР); Единна система за туристическа информация (ЕСТИ); Дирекция „Местни данъци и такси, хуманитарни, стопански дейност и БФС“, обработка „ААЗ Инженеринг“ ЕООД

От данните става ясно броят на местата за настаняване за периода 2017 г. – 2019 г. нараства с цели 9% до 474 през 2019 г. Капацитетът на легловата база расте с 3%, както и броят на стаите. Оптимистичен е и растежът на пренощувалите лица, който бележи ръст от 4% . Тук трябва да се отбележи, че Общината развива с високи темпове уикенд туризма. Той е основно перо в развитието на туризма в Република България, като около

8% от всички реализирани нощувки на територията на страната са от община Балчик. Въз основа на данните в таблицата се отчита намаление от 4% на реализираните нощувки и 6% на приходите от нощувки.

Сезонността, която е характерна черта за туризма в община Балчик бива съществен недостатък на морския туризъм в общината. Това поражда определени дефицити при формиране на доходите на населението, доколкото именно в този сектор са ангажирани най-много лица.

За туристическия сезон през 2019 г. се отчитат по-слаби резултати спрямо предходния рекорден сезон през 2018 г., тъй като една от основните причини са прогнозираните лоши атмосферни условия, което от своя страна довеждат до отлив на резервации. Спадът не е фатален, предвид реализираните над 2 млн. нощувки на територията на общината. С оглед на пандемията, причинена от вируса SARS-CoV-2 през 2020 година се отчита един от най-слабите сезони, както в курортен комплекс „Албена“ затварянето на хотелите стартира още през месец август. В този смисъл тепърва ще бъдат оценявани негативните измерения на световната пандемия над туристическия бранш.

Въздействието на туристическия бизнес над развитието на региона е от огромен мащаб. Компаниите, които извършват икономическа дейност в областта на туризма и свързаните с него области на икономическия живот или, т.е. целият спектър от фирми предприятия от сектора на хотелиерството и ресторантьорството са двигателите на местната икономика. Компаниите в областта на туризма интегрират (като група) в заетост най-голям брой лица, инвестират най-много в дълготрайни материални активи като са сред лидерите на ниво приходи, разходи и продукция като сектори на икономическа дейност. Това идва да подчертае витална роля, която има туризма за икономическото развитие на региона.

2.2.2.3 Преработваща промишленост

Преработващата промишленост заема съществен дял в икономиката на община Балчик. Основен елемент от този сектор е сферата хранително-вкусовата промишленост, която е най-силно застъпена на територията на общината. Към този момент индустрията, която е свързана с преработка на селскостопанска продукция е доминирана от дейности по производството на растителни (слънчогледови) масла, преработка на животински

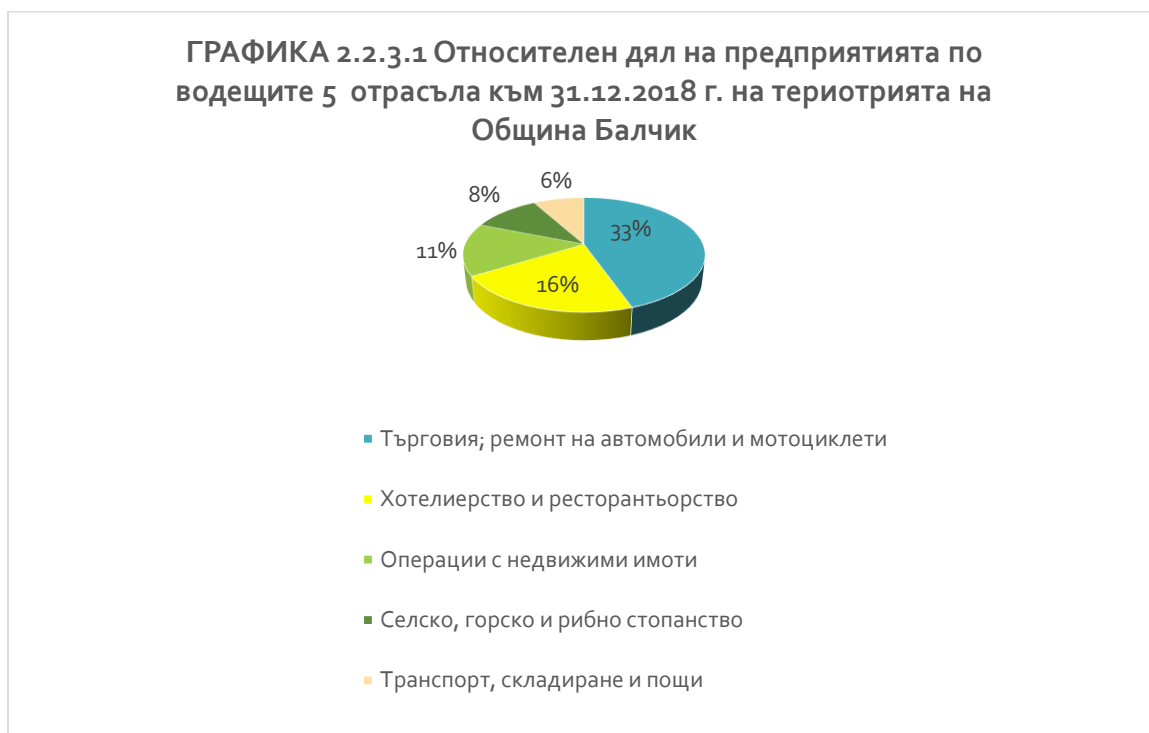

продукти в мандрите при Сенокос и Царичино, а също така и консервната фабрика при Гурково.

2.2.3. ОБЩО СЪСЪОЯНИЕ НА ИКОНОМИЧЕСКИТЕ СЕКТОРИ В ОБЩИНА БАЛЧИК

Икономиката на община Балчик може да се характеризира като развиваща много сектори, доколкото съществуват компании, които извършват икономически дейност в почти всички сектори на икономиката в региона. На графиките 2.2.3.1 и 2.2.3.2 са показани данни, които дават картина за икономическата обстановка.

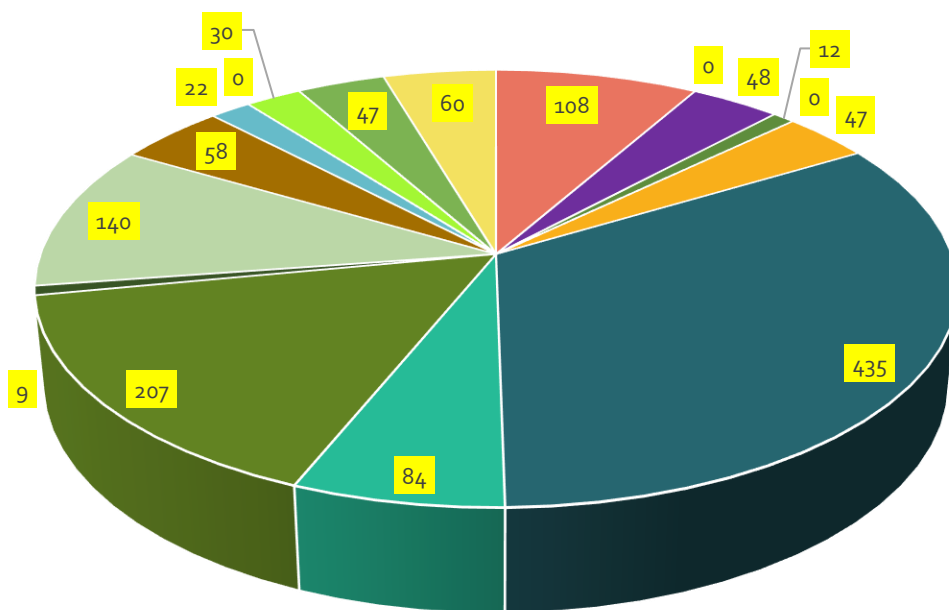
Източник: НСИ, обработка „ААЗ Инженеринг“ ЕООД

От графиката става видно, че най-наситеният с предприятия сектор е този на търговията и ремонт на автомобили и мотоциклети. Хотелиерството заема втора позиция, докато секторът на операциите с недвижими имоти се нарежда на трета позиция. Други предпочитани сектори за извършване на икономическа дейност са тези на селското, горското и рибното стопанство и транспорт, складиране и пощи.

На графика 2.2.3.2 е представен броя на компаниите, опериращи на територията на община Балчик. В три от секторите - 1) добивна промишленост; 2) доставяне на води, канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване; 3) образование няма идентифицирани компании.

ГРАФИКА 2.2.3.2 Секторно разпределение на предприятията (по брой) на територията на Община Балчик към 31.12.2018 г.

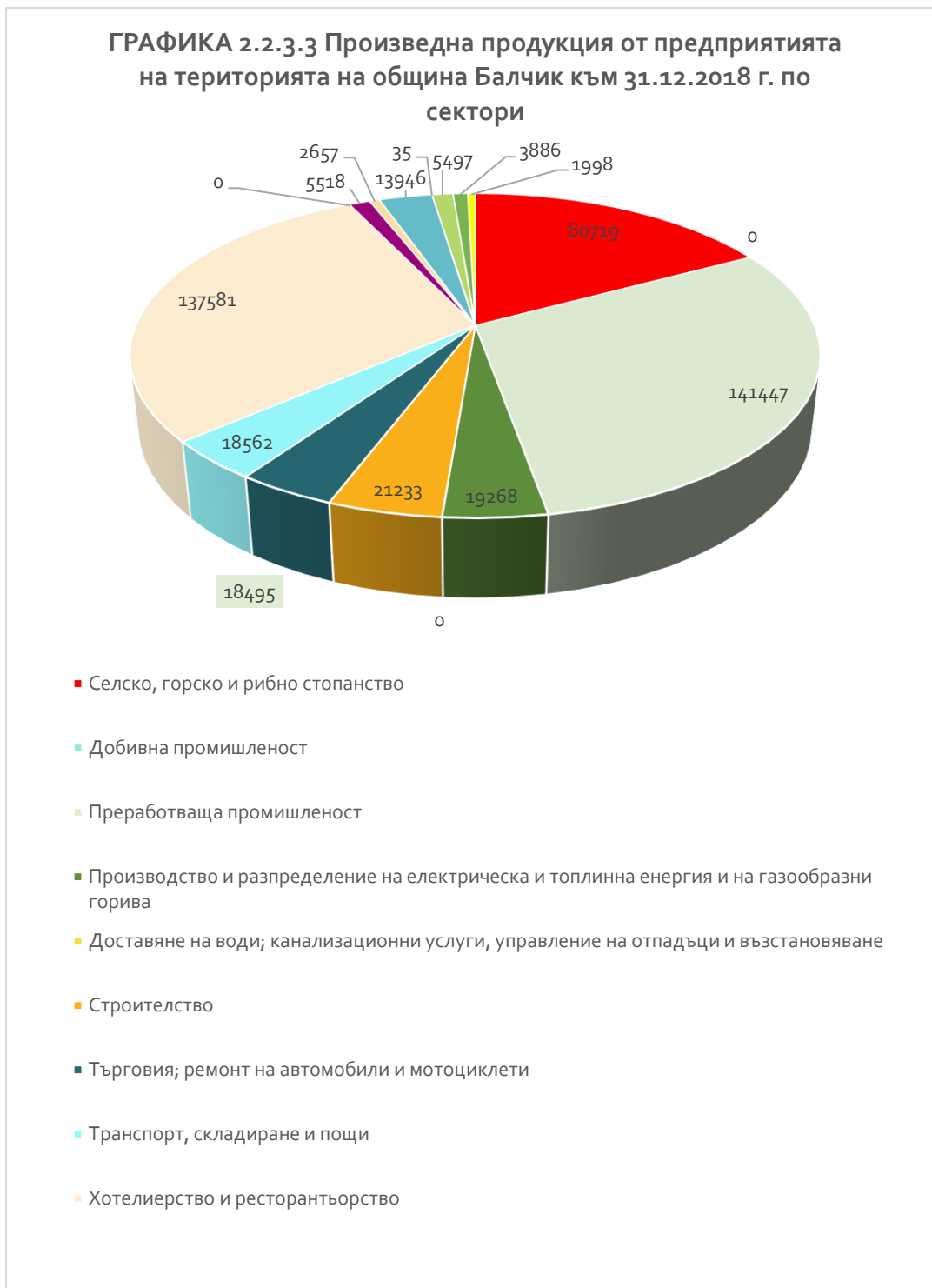

- Селско, горско и рибно стопанство
- Добивна промишленост
- Преработваща промишленост
- Производство и разпределение на електрическа и оплинна енергия и на газообразни горива
- Доставка на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване
- Строителство
- Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети
- Транспорт, складиране и пощи
- Хотелиерство и ресторантьорство
- Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения
- Операции с недвижими имоти
- Професионални дейности и научни изследвания
- Административни и спомагателни дейности
- Образование
- Хуманно здравеопазване и социална работа
- Култура, спорт и развлечения
- Други дейности

Източник: НСИ, обработка „ААЗ Инженеринг“ ЕООД

Друг аспект, който индикира икономическата обстановка по сектори е равнището на произведената продукция.

Източник: НСИ, обработка „ААЗ Инженеринг“ ЕООД

Когато става въпрос за различните сектори спрямо цялостната структура на икономиката на община Балчик, това е значително по-важен показател, доколкото дава

информация за тежестта на всеки сектор. В този смисъл се отчита водещата роля на преработващата промишленост, хотелиерството и ресторантьорството и сектора на селско, горско и рибно стопанство.

Най-висок относителен дял има сектора на преработващата промишленост – почти 30% от размера на цялата произведена продукция. Секторът на хотелиерството и ресторантьорството допринася с почти 29%, докато за сектора на селско, горско и рибно стопанство стойностите доближават 17%. Независимо, че най-много фирми са ситуирани в сектора на търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети то тяхната произведена продукция е по-малко от 4% от общата произведена в рамките на територията на община Балчик.

Водещата е ролята на икономическите сектори свързани със селското, горско и рибно стопанство, преработвателната промишленост и хотелиерството и ресторантьорството е видима и от графика 2.2.3.4. Данните от таблиците показват, че компаниите от горепосочените сектори общо генерират най-много приходи, разходи и печалба, измерена в номинална стойност.

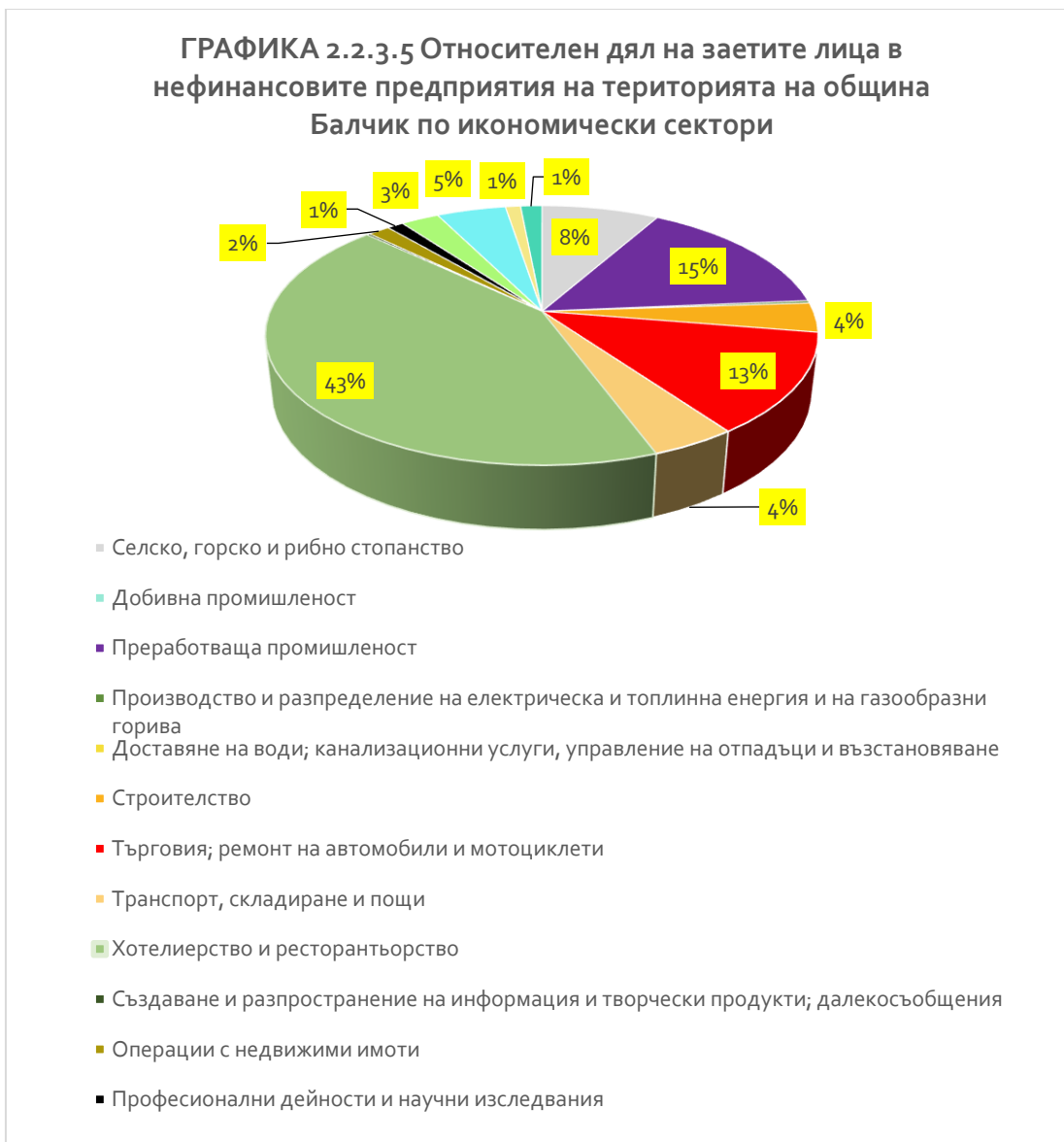

Източник: НСИ, обработка „ААЗ Инженеринг“ ЕООД

По отношение на относителния дял на печалбата спрямо приходите по икономически сектори се констатира че най-висока е стойността за сектор дейности и научни изследвания - приблизително 47%, за други дейности стойността е 20%. Стойността на показателя за секторите култура, спорт и развлечения; търговия; ремонт

на автомобили и мотоциклети; производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива варира около 13%. Други икономически сектори, в които се генерира най-много печалба са транспорт, складиране, хотелиерство и ресторантьорство като печалбите, които отчита този сектор е в рамките на 10%. За сектора на административни и спомагателни дейности се регистрира 8% печалба, в селско, горско и рибно стопанство този процент е равен на 7%, а за преработваща промишленост нивото е от 5%.

Източник: НСИ, обработка „ААЗ Инженеринг“ ЕООД

Значимостта на икономическите сектори на селското, горско и рибно стопанство, преработвателната промишленост и хотелиерството и ресторантьорството за община Балчик е видима и от графика 2.2.3.5.

Внушителен е броят на заетите в областта на хотелиерството и ресторантьорство. Това превръща сектора като структуроопределящ за нивата на заетост в общината. Другият голям дял от заети лица е в сектора на преработващата промишленост, където заетите са около 15%. Докато, секторите на търговията, ремонт на автомобили и мотоциклети, селското, горско и рибно стопанство също създават значителна заетост.

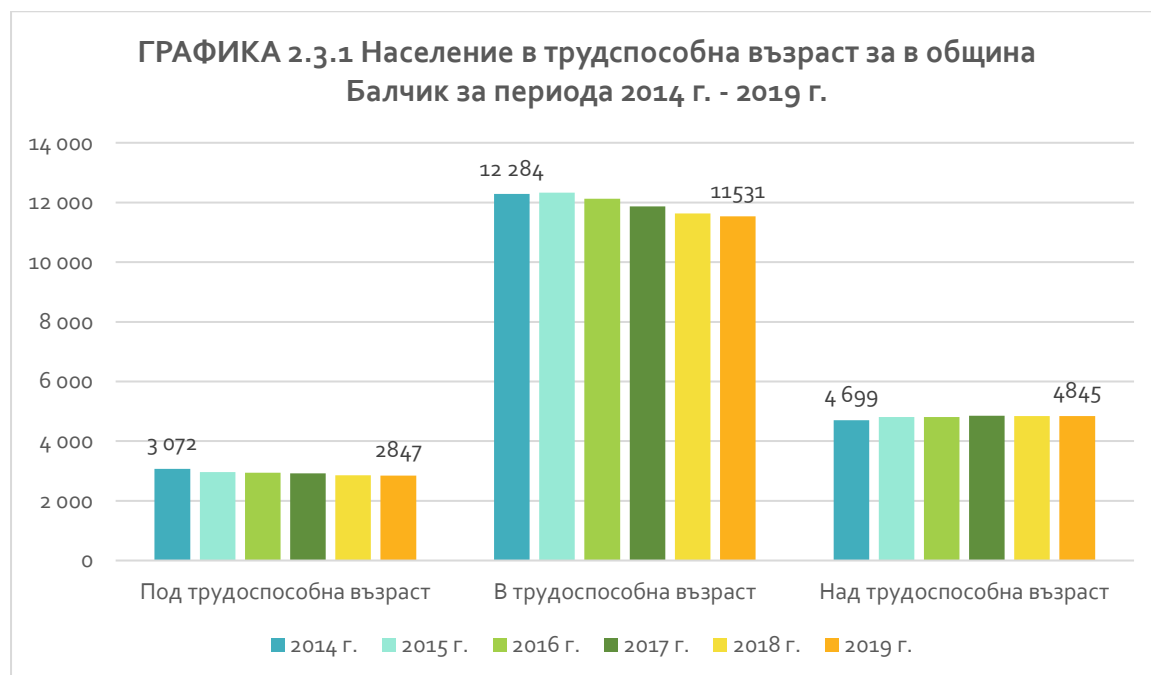
През последните няколко години в община Балчик се наблюдава засилена инвестиционна активност за изграждане на инфраструктура за енергодобив от ВЕИ (възобновяеми енергийни източници). Обект на инвестициите са създаването на ветроелектрогенератори. Заедно с реализирания ветроенергиен парк „Храбово“ (в землището на едноименното село) съществуват и проекти за изграждане на ветроенергийни паркове в други землища. Същите проекти са подложени на сериозни екологични оценки – за въздействието на ветрогенераторите върху защитени зони „Белите скали“, „Батова“, „Балчик“, „Крайморска Добруджа“ и пр. за опазване на дивите птици, природните местообитания и дивата флора и фауна. Към момента този тип инвестиции нямат съществено влияние над трудовата заетост, но с оглед на трансформацията на енергийните пазари и амбицията на Европейския съюз за създаване на зелена икономика се разкрива потенциал за развитие на сектора.

Към 31.12.2018 г. данните свидетелстват за разностранно развитие на икономиката на община Балчик. Приходите надвишават разходите в почти всички икономически сектори, което означава че бизнесите функциониращи в тях отчитат печалби. Налице изпъква, голяма зависимост по отношение на заетостта от туристическите потоци и в частност от функционирането на ресторантите и хотелите. В условия на пандемия, в които туризмът е сред най-пострадалите отрасли в икономиката неимоверно ще доведе до намаляване на заетостта, чрез съкращаване на персонала, намаляване на работно време, пускане на служители в неплатен отпуск и т.н. В този смисъл вълната от COVID – 19 представлява заплаха за нивото на заетост на територията на общината, като единствените възможности за предотвратяване на този проблем е чрез непазарни механизми. Ключова роля за ограничаване на негативните последици от пандемията ще има държавата, която ще трябва да окаже подходяща и навременна подкрепа на бизнеса.

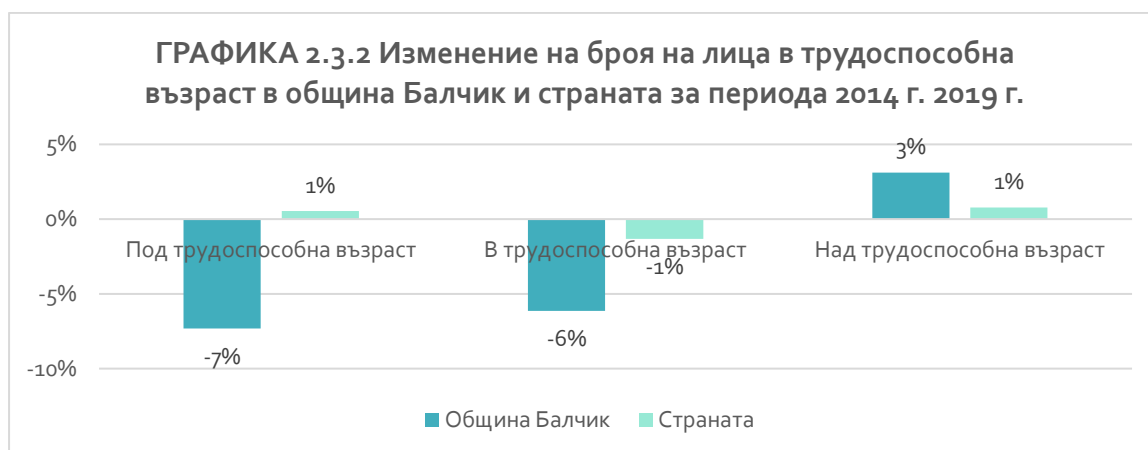
2.3 ХАРАКТЕРИСТИКИ НА СОЦИАЛНОТО РАЗВИТИЕ В ОБЩИНА БАЛЧИК

Първият показател, който се анализира в тази част от структурата на текста е посветен на населението в трудоспособна възраст. Процесите, които се развиват в община Балчик са свойствени за общини със сходен на нея профил и се изразяват в намаляване на лицата в и под трудоспособна възраст и с увеличаване на хората, които са в над трудоспособна възраст. Явлението е закономерно на фона на цялостното застаряване на населението в Р. България.

Източник: НСИ, обработка „ААЗ Инженеринг“ ЕООД

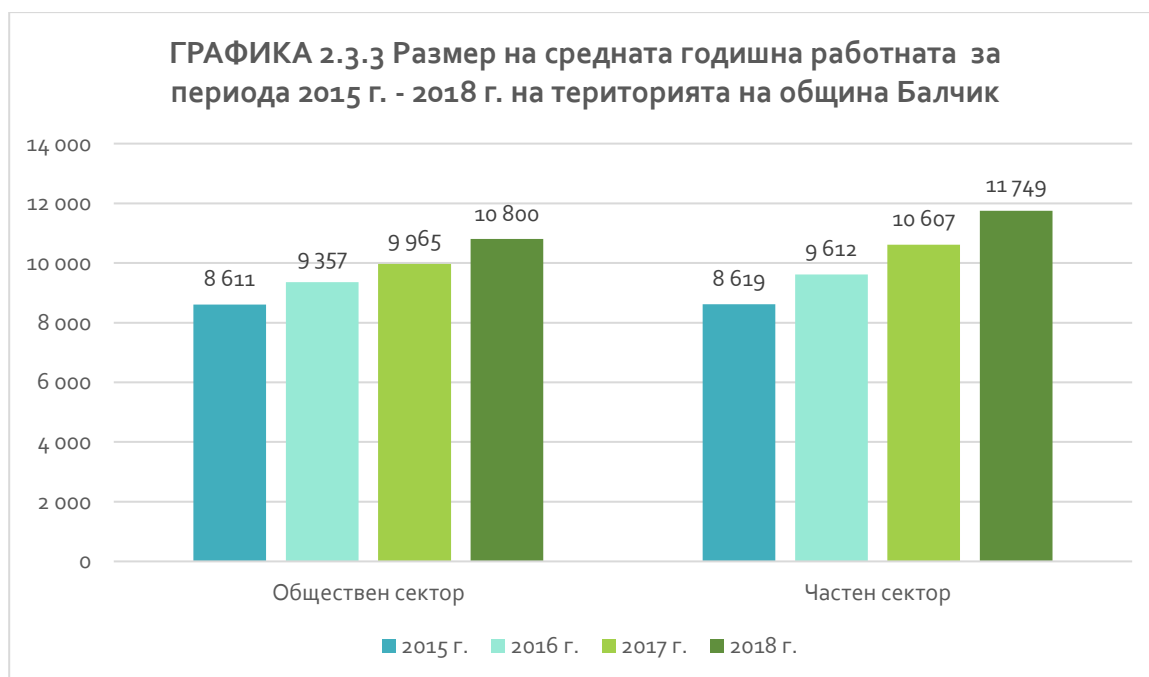
Динамиката на промяната на броя на лицата в трудоспособна възраст за периода 2014 г. – 2019 г. може да се наблюдава на графика 2.3.2.

Източник: НСИ, обработка „ААЗ Инженеринг“ ЕООД

Населението под трудоспособна възраст в община Балчик намалява със 7%, докато в национален мащаб се увеличава с 1%. Броят на хората в трудоспособна възраст се свива с 6% при средно за страната намаляване от 1%. Негативна тенденция се забелязва и при лицата над трудоспособна възраст където увеличението в община Балчик изпреварва това за страната. В този смисъл може да се констатира, че работната сила в община Балчик се свива много по-бързо, отколкото в страната, което се явява заплаха бъдещото развитие на общината. Това сигнализира за процес, който може да подкопае цялостното развитие на община Балчик, ако нарастването продължи в същите темпове.

Въпреки намаляването на населението в трудоспособна възраст, то по отношение на друг фактор, който е маркер за нивото на социално-икономическо развитие – „средната годишна работна заплата“ се наблюдава възходящ тренд. Той се изразява в растеж на заплатите на лицата, които извършват трудова дейност на територията на община Балчик.

Източник: НСИ, обработка „ААЗ Инженеринг“

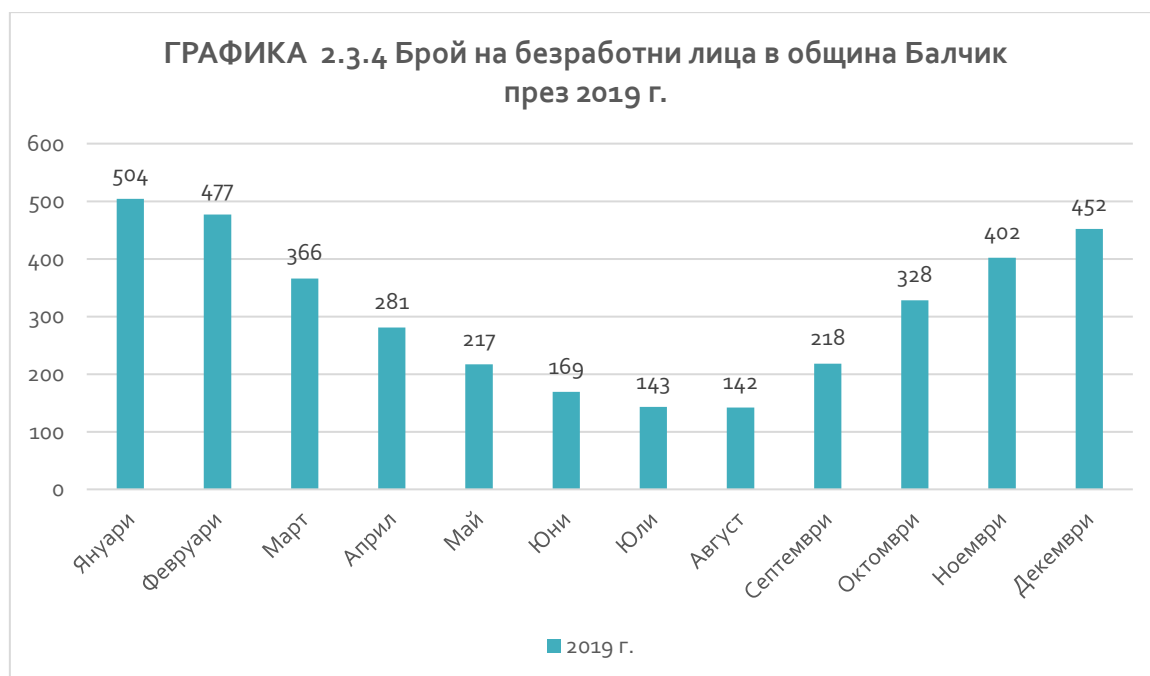
Графиката визуализира положителна тенденция на увеличаване на доходите от труд на лицата, интегрирани в заетост за период 2015 г. – 2018 г.. Увеличението е валидно както за публичния така и за частния сектор. В чисто номинално измерение заплатите в обществения сектор са нараснали 2189 лв. на годишна база при ръст от 3130

лв. за частния. Като относителен дял заплатите са нараснали с 25% за публичния сектор и с 36% за частния спрямо 2015 г. Това от своя страна потвърждава още един път възходящата линия на развитие, която имат компаниите, извършващи дейност на територията на Община Балчик. С оглед на добрата за българска икономика 2019 г. се очаква данните най-малкото да останат на същото ниво, но предвид пандемията, причинена от вируса SARS-CoV-2 няма изгледи този растеж да се запази що се отнася до частния сектор.

Планираните за реализация през 2021 г. публични политики на национално ниво за увеличение на заплатите в общественния сектор, могат да окажат ефект за повишаване на нивата на възнаграждение в него, но с оглед на икономическата обстановка, в която се развив и очаквания бюджетен дефицит, може да се прогнозира, че нивата на възнагражденията на служителите в публичния сектор ще останат замразени за дълъг период от време след това увеличение.

Друг компонент на социалното развитие – безработицата също се изследва в този текст. Тя има сезонен характер и е най-висока в зимните месеци когато достига нива до около 6%. В летните месеци безработицата в община Балчик почти липсва като нейните нива гравитират около 1,7%-2,1%.

Източник: НСИ, обработка „ААЗ Инженеринг“ ЕООД

Последиците от COVID – 19 увеличиха безработицата в цялата страна. Дирекция бюро по труда (ДБТ) - гр. Добрич отчита значително увеличение на безработицата през

месеците март, април и май в цялата област Добрич. С оглед на непълноценния летен сезон през 2020 г. може да се очаква по-висока безработица от регистрираната през 2019 г.

Традиционно най-голям е дялът на безработните лица, които са ниско образование – основно или начално образование. Веднага след тях се нареждат лицата, които имат придобито средно и средно професионално образование. Най-нисък остава дялът на безработните лица, които притежават висше образование.

Негативното развитие свързано с повишаването на безработицата в общината може да рефлектира над местните политики над опазването на околната среда в икономически аспект. Увеличаването на безработицата и намаляването на приходите на жителите на община Балчик неимоверно ще доведе до малко данъци и такси в общинския бюджет. От друга страна може да се предвиди и намаляване на нивото на събираемост на местните данъци такси от общината, поради редуцираните възможности на данъкоплатците. В този смисъл се очаква възможностите на община Балчик за формиране на политики в областта на околната среда да бъдат по-ограничени.

Във връзка с показателите в сферата на здравеопазването и се отчита данните че за периода 2014 г. - 2018 г., броят на лекарите на територията на община Балчик се променя в минимални граници от 65 през 2014 г. на 63 през 2018 г. Числеността на лекарите по дентална медицина нараства от 11 през 2014 г. на 15 през 2017 г. но след това техният брой рязко намалява до 6 през 2018 г. Броят на медицинските специалисти по здравни грижи броят намалява от 128 за 2014 г. и 125 за 2018 г., но за сметка на това бележи ръст за последната година от 113 на 125. Легловата база в болниците на територията на общината се увеличава от 238 на 274 легла, което е ръст от 15%. С оглед на гореизложеното, както и на тенденцията на застаряване на населението на територията на община Балчик може да се направи обосновано предположение, че в резултат на тези процеси натиска над околната среда ще се засили, което ще се отрази в увеличаването на дела на отпадъци от хуманното здравеопазване.

2.4 ФИНАНСОВО СЪСТОЯНИЕ НА ОБЩИНА БАЛЧИК

В анализа на финансовото състояние и стабилност на Община Балчик се разглеждат данни за 4 основни групи от показатели – показателите за финансова самостоятелност, показателите за финансова устойчивост, показатели за ефективност и

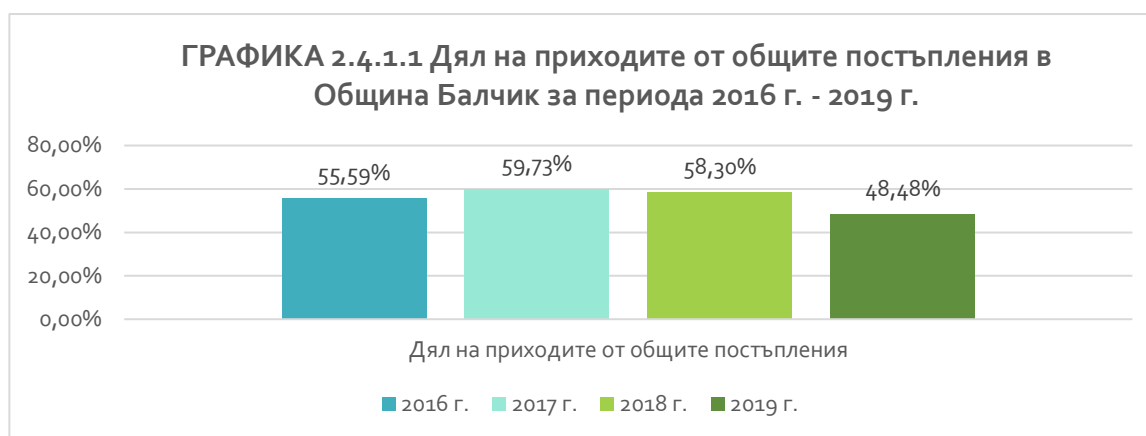

показател за инвестиционна активност. Методологическият подход, на който се базира анализът по-долу следва принципите, по които Министерство на финансите на Р. България изготвя обобщени анализи относно финансовото състояние на общините (вкупом) в страната. В анализа се разглеждат данни за четиригодишния период между 2016 г. и 2019 г.

2.4.1. ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ФИНАНСОВА САМОСТОЯТЕЛНОСТ

Показателите, предмет на анализ в тази група имат за цел да отразят в каква степен от управлението на приходната и разходната част на бюджета на Община Балчик е прехвърлена като отговорност на самата нея. Посредством индикаторите е възможно да се оцени способността на Община Балчик да се справя самостоятелно с възложените местни отговорности.

Първият показател, предмет на оценка се отнася до дела на приходите от общите постъпления. Показателят има за цел да проследи в каква степен Община Балчик има потенциал да събира собствени приходи, за да гарантира своята финансова независимост. В този смисъл се разглежда готовността на общината да се справя успешно в ролята си на икономически субект. Колкото по-високи стойности се отчитат по показателя, толкова по-голяма е независимостта на общината. Данните¹ за относителния дял приходите от постъпления в община Балчик са представени по-долу, както следва:

Източник: Министерство на финансите, обработка „ААЗ Инженеринг“ ЕООД

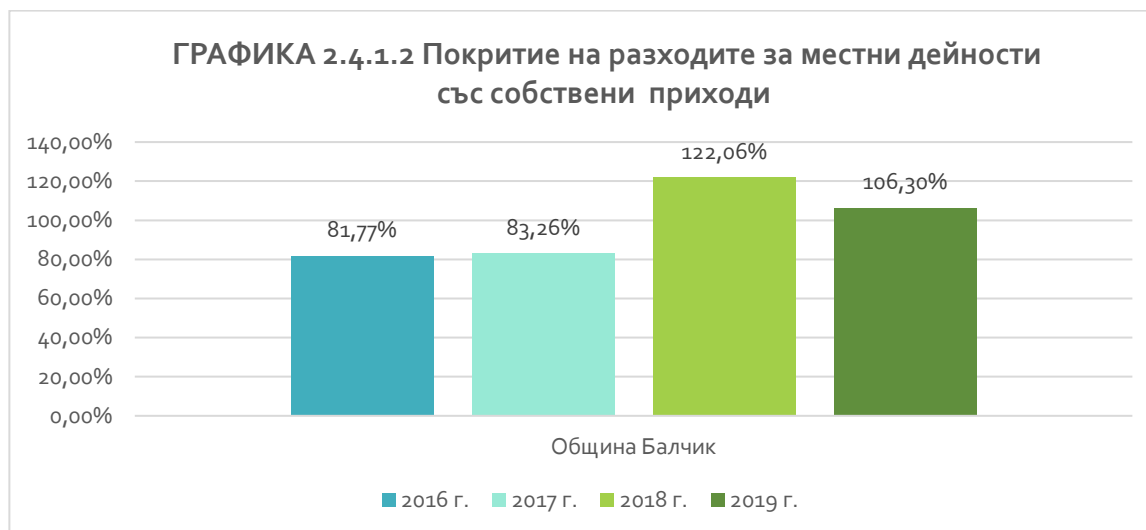
¹ Данните са към края на четвъртото тримесечие за периода 2016 г. – 2019 г.

Налице е тенденция за намаляване на приходите от общите постъпления в общината, която започва през 2017 година и стига дъно през 2019 г., с разлика от над 11 процентни пункта. Средният за страната дял на покритие на разходите за местни дейности с приходи се понижава до 34,92 %, което показва, че макар и с негативна тенденция се справя добре на фона на случващото се в страната.

Независимо от това трябва да се отбележи, че регистрираните стойности не позволяват общината да бъде включена нито в групата от общини със значителна степен на финансова независимост общини (ограничен контрол от страна на централните власти). В тази категория попадат общини, за които показателят има стойност над 70%. От друга страна Община Балчик не попада и в категорията на общините постигнали относителна автономност спрямо централните власти. Всъщност с оглед на данните от последната година се установява, че общината изпада от въпросната група, тъй като в нея се включват общини с над 50% дял на приходите от общите постъпления.

Другият показател, който се разглежда е „покритие на разходите за местни дейности със собствени приходи“. В същността си този показател дава възможност да се оценява с каква част от приходите на общината могат да бъдат изпълнявани функциите по разходване на средства, във връзка с дейността на общината. Посредством този показател може да се измерва възможността на Община Балчик да изплаща своите задължения със собствените си приходи. В случаите, в които стойността на показателя надминава 100% се счита, че общината има абсолютна готовност да изпълнява своите разходни отговорности със собствен ресурс. Когато стойностите на показателя са различни се приема, че общината е зависима от централната власт, за да гарантирана своето функциониране и удовлетворяването на потребностите на гражданите в нея. За периода от 2016 г. до 2019 г. се отчитат следните стойности по показателя:

Източник: Министерство на финансите, обработка „ААЗ Инженеринг“ ЕООД

Данните от графиката индикират за наличие на устойчива положителна тенденция, която се изразява в увеличението на възможността Община Балчик да покрива своите разходи със собствени приходи. Независимо от спада който се бележи спрямо 2018 г. общината. През 2018 г. Общината попада в категорията на общините, които са в състояние да покриват напълно своите разходни отговорности със средства от собствени приходи, а през 2019 г. се задържа в тази категория. Според данни на МФ към 31.12.2019 г. средният за страната дял по отношение на възможността за покритие на разходите за местни дейности със собствените приходи е 78,02 %. Това идва да подчертае успешната финансова политика на общината по отношение на осигуряването на финансова самостоятелност.

2.4.2. ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ФИНАНСОВА УСТОЙЧИВОСТ

Във втората група от анализа на финансовото състояние на Община Балчик се разглеждат следните индикатори – „изменение на бюджетното салдо спрямо общите постъпления по отчет“; „размер на дълга като процент от планираните приходи и планираната изравнителна субсидия и други трансфери за местни дейности от централния бюджет“; „дял на просрочените задължения от планираните приходи и планираната изравнителна субсидии други трансфери за местни дейности от централния бюджет“.

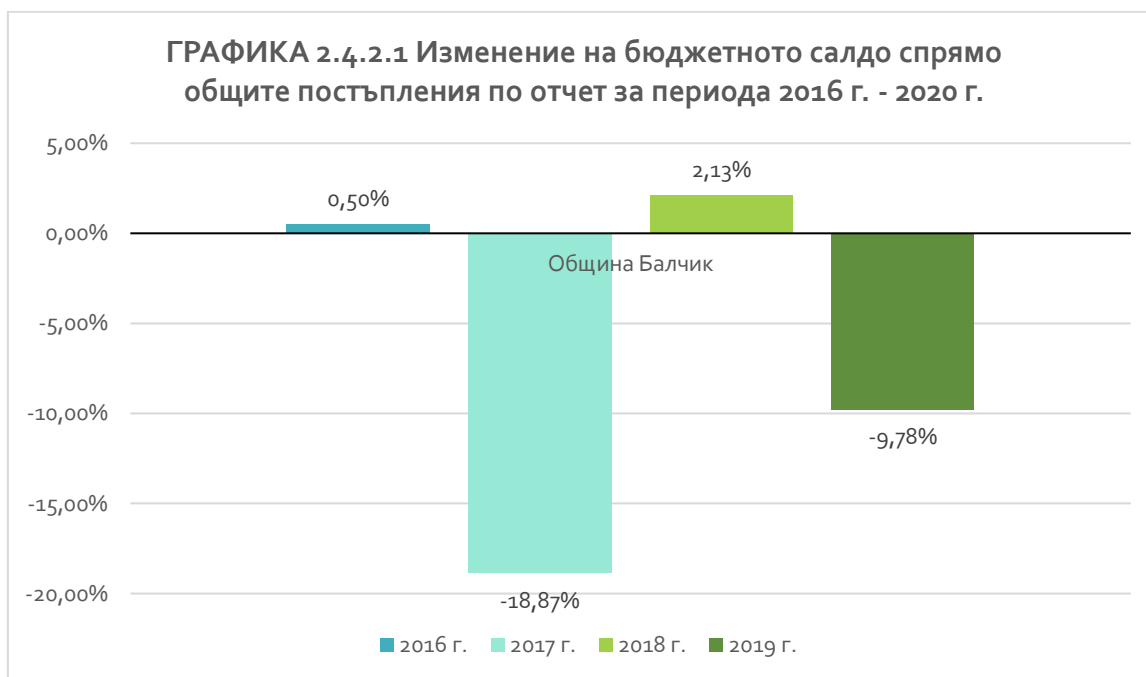
Важен компонент на бюджетната система на всяка община в т.ч. и Община Балчик е финансовата стабилност, която е свързана с формирането и използването на средствата по местния бюджет. Посочените по-горе показателите имат за цел да

проследят до каква степен бюджетът на Община Балчик е балансиран и дали гарантира финансова стабилност. Освен това показателите са важни, защото сигнализират за проблеми в приходната или разходната част на бюджета, а също така и за степента на задлъжнялост.

Първият показател, чиято стойност се анализира е „изменение на бюджетното салдо спрямо общите постъпления по отчет“. Благодарение на този показател е възможно да се установи съществуващата разлика между приходите и разходите в рамките на определен бюджетен период, отнесена към общите постъпления на общината.

Промяната в постъпленията и/или в разходите на общината може да формира определен бюджетен излишък или дефицит. Най-гъвкавият начин, по който могат да се установят възможностите на общината да създава приходи е като се изследва съотношението между бюджетното салдо, което общината регистрира и общите постъпления, които се генерират. От нивото и динамиката на този показател могат да се правят заключения за рационалното използване на наличните ресурси в Община Балчик. В зависимост от това в каква е степента на натрупаният дефицит, толкова финансовата устойчивост в общината може се счита за застрашена. От данните на графика 2.4.2.1 изменението на бюджетното салдо спрямо общите постъпления по отчет за периода 2016 г. – 2019 г. е налице изменение на бюджетното салдо спрямо общите постъпления от приходи за 2019 г. от -9,78%, като резултат от натрупан бюджетен дефицит.

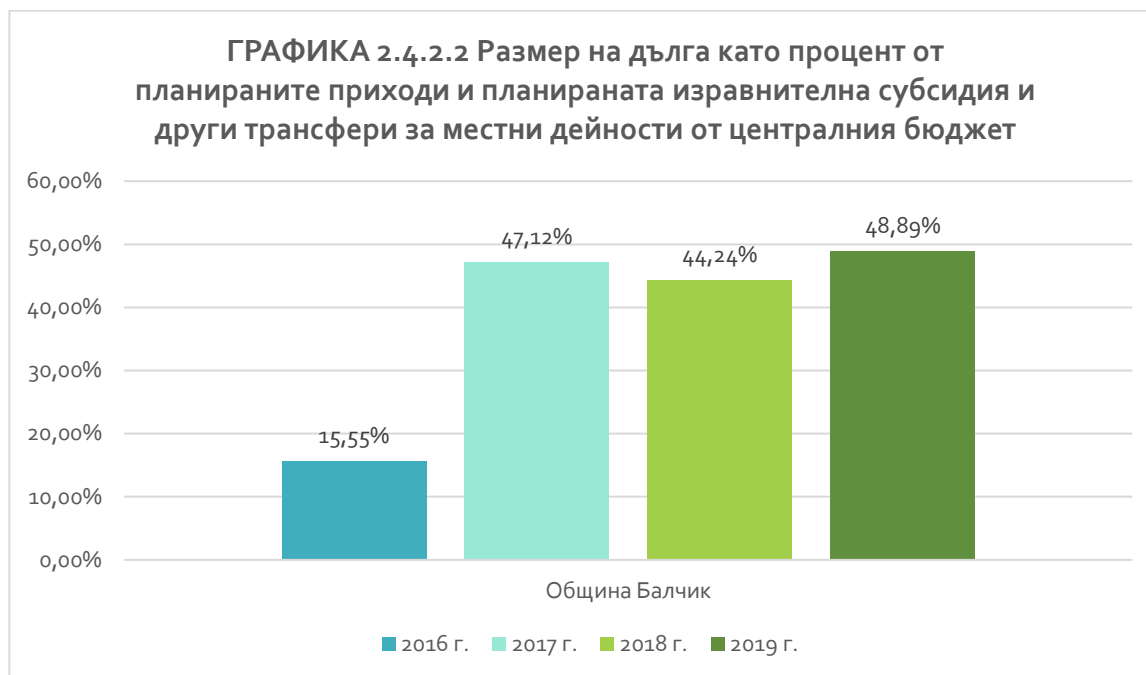

Източник: Министерство на финансите, обработка „ААЗ Инженеринг“ ЕООД

Тук трябва да се отбележи, че в Общината не се наблюдава тенденция на следване на политика, която не води до натрупване на дефицит, но в същото време се наблюдават два периода с бюджетен излишък, който отнесен към общите постъпления позволява на Общината да не бъде класифицирана като застрашена. Поради факта, че към 31.12.2019 г. изменението на бюджетното салдо спрямо общите постъпления от приходи е с отрицателна стойност трябва да се отбележи, че финансовата устойчивост на общината е застрашена. Средното равнище на показателя за страната към края на 2019 г. е - 2,09 %, което е с над 7 процентни пункта по-ниско от отчетеното за страната, от което може да се заключи, че финансовата устойчивост на общината е застрашена над средните нива за страната.

Вторият показател от тази група, който се анализира в текста е „размер на дълга като процент от планираните приходи и планираната изравнителна субсидия и други трансфери за местни дейности от централния бюджет“. Показателят дава информация относно това каква част от собствените приходи на Община Балчик и изравнителната субсидия се използват за изплащането на натрупания дълг на общината.

Общоприето и препоръчително е привлеченият капитал да възлиза на 33% от общия капиталов ресурс, с който оперира Общината. В случаи че привлеченият капитал е около 80% от общия капитал, се счита че общината е застрашена от изпадане в неблагоприятно финансово състояние. Като цяло може да се обобщи, че големият дял на заемния капитал води до опасност Общината да изпита трудности при изплащането на лихвите по дълга и главницата, поради което е препоръчително да се спазва определено ниво на финансова дисциплина.

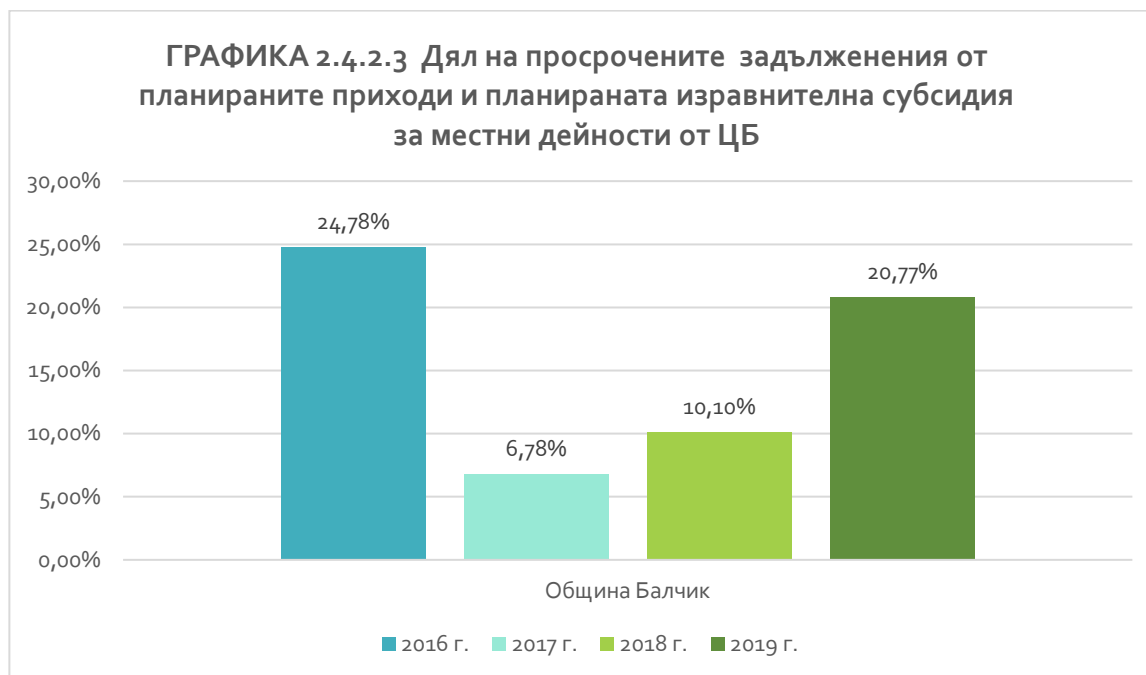

Източник: Министерство на финансите, обработка „ААЗ Инженеринг“ ЕООД

Данните за Община Балчик са окуражаващи, като индикират, че общината не е застрашена от изпадане в неблагоприятно финансово състояние, независимо от резкия скок през 2017 г. Наблюдава се устойчива тенденция на задържане на дълга на общината. По данни на Министерство на финансите на Р. България, средното за страната равнище по този показател е 48,91 %, което отрежа място в средата на класацията на Община Балчик по този показател.

Третият и последен показател за тази група, който се анализира е „дял на просрочените задължения от планираните приходи и планираната изравнителна субсидии други трансфери за местни дейности от централния бюджет“. Стойността на показателя определя възможността на общината да покрие своите просрочените задължения в рамките на текущата година.

Този показател има за цел да даде информация относно това до колко ефективно се осъществява управлението на задълженията на община Балчик, които са неразривно свързани с управлението на риска и ефективността на системите за финансово управление и контрол. Когато индикаторът се намира в по-ниския дял на просрочените задължения се регистрира по-добра способност на общината да изплати своите просрочените задължения.

Източник: Министерство на финансите, обработка „ААЗ Инженеринг“ ЕООД

В анализа се констатира трайна тенденция към увеличаване на просрочените задължения от планираните приходи и планираната изравнителна субсидии други трансфери за местни дейности от централния бюджет. Този дял средно за страната е 5,81%, от което може да се заключи, че общината се намира в долната половина на класацията в национален план. Данните не свидетелстват за ефективното управление на задълженията, но нивата на просрочените задължения не са критично тревожно на този етап. Поводи за оптимизъм могат да се открият от намалението от 18 процентни пункта през 2017 г., което дава основание да се мисли, че е възможно потенциално намаляване на просрочените задължения в средносрочен или дългосрочен план.

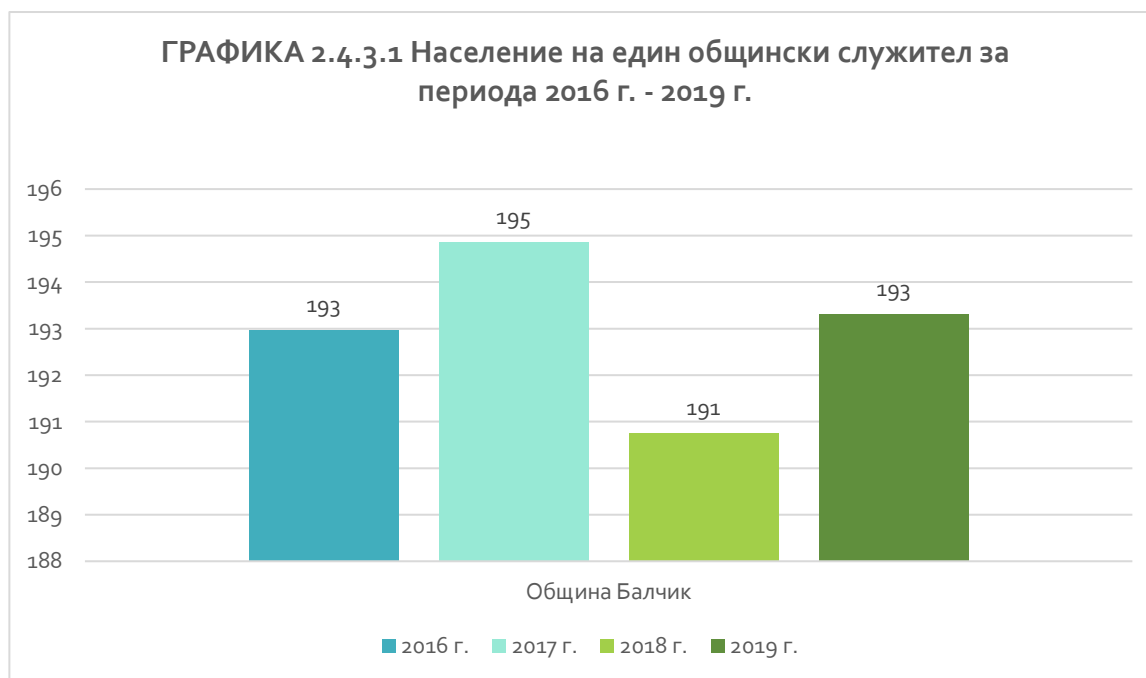
2.4.3. ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ЕФЕКТИВНОСТ

Показателите за ефективност, които се изследват в тази част от текста са 2 - „население на един общински служител“ и „дял на разходите за заплати и осигуровки в общите разходи“.

Тези показатели позволяват да се установи степента на ресурсната ефективност на Община Балчик, като в същото време позволява да се направи сравнителен анализ за това доколко ефективно се използват средствата от чисто количествената им страна, без връзка с продукта на местно ниво.

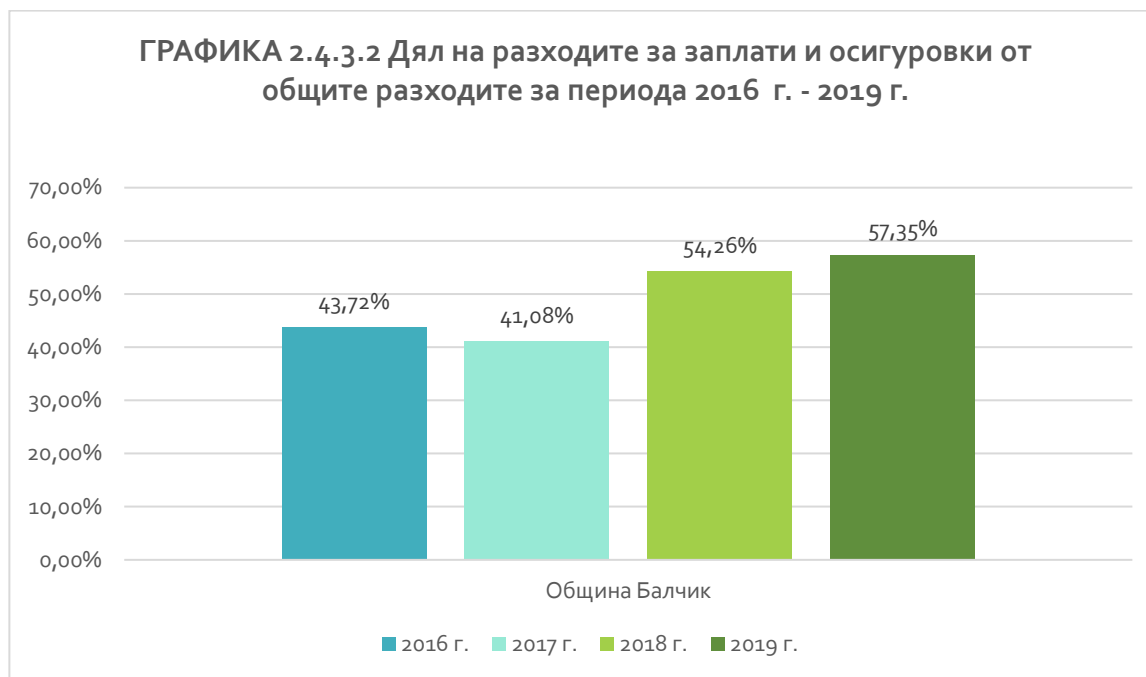
Показателят „население на един общински служител“ – индикира за това колко души население се пада на един общински служител.

Източник: Министерство на финансите, обработка „ААЗ Инженеринг“ ЕООД

Общината задържа едно ниво на ангажираност на общински служители, което гравитира около 191-195 души за целия период на анализа. От тази гледна точка Община Балчик показва завидна ефективност, доколкото според данни на Министерство на финансите (МФ) на Р.България средната стойност на показателя е 285 към края на последното тримесечие за 2019 г.,

Другият показател, предмет на анализ при тази група е „дял на разходите за заплати и осигуровки в общите разходи“. Показателят индикира за това доколко оптимално се управляват средствата за възнаграждения на персонала на общината. Високият дял на разходите за заплати от общите разходи отразява административната неефективност на общините на територията на Р. България.

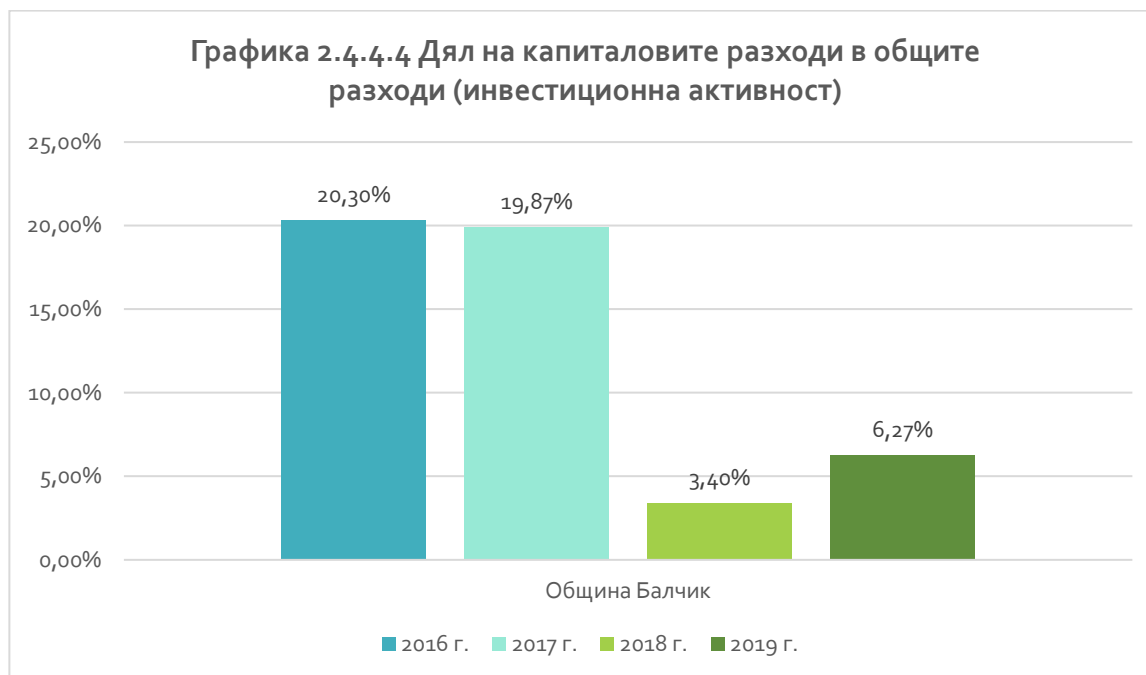

Източник: Министерство на финансите,

Делът на разходите за заплати и осигуровки в общите разходи средно за страната към края на 2019 г. се равнява 51,51 %. В този смисъл той е съпоставим с нивата на показателя за Община Балчик. Трябва да се отбележи и че е налице устойчива тенденция за увеличаването на дела на разходи за заплати от всички разходи, което възпрепятства инвестиционната активност и се явява като потенциален проблем пред ефективността на общината, като това важи в особена степен, ако тенденцията се запази.

2.4.4. ПОКАЗАТЕЛ ЗА ИНВЕСТИЦИОННА АКТИВНОСТ – ДЯЛ НА КАПИТАЛОВИТЕ РАЗХОДИ В ОБЩИТЕ РАЗХОДИ

В тази група се разглежда един основен показател – „дял на капиталовите разходи в общите разходи (инвестиционна активност)“. Благодарение на този показател е възможно да се онагледят способността и степента на създаване на местни икономически ресурси и акумулирането на капитал. Общоприето е схващането, че инвестициите в базова инфраструктура се възприемат като показател по отношение на сравнителните и конкурентни предимства на една местна икономика. Показателят индикира за положително въздействие като високият дял показва, че общината има капацитет за осигуряване на подходяща среда за развитие на местната икономика и възможност за реализиране на повече приходи.

Източник: Министерство на финансите, обработка „ААЗ Инженеринг“ ЕООД

Графиката експлицира низходяща тенденция и минимални стойности, които индикират, за това че Община Балчик има ограничен капацитет за осигуряване на среда развитие и възможност за реализиране на повече приходи. Данните на МФ на Р. България отчитат средно равнище на показателя за страната за 2019 г. от 14,79 %,

2.4.5. ОБЩА ОЦЕНКА НА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ НА ОБЩИНА БАЛЧИК

Общата оценка на финансовото състояние на Общината отчита положителни оценки по 3 от показателите и негативна по 5 от показателите за оценка.

Таблица: 2.4.5.1 Оценка на финансовото състояние на Община Балчик (обобщени данни)

ПОКАЗАТЕЛ	ОЦЕНКА
Дял на приходите от общите постъпления	Относително неавтономна община по отношение на финансовата самостоятелност
Покритие на разходите за местни дейности със собствени приходи	Налице е способност на общината да изплаща текущите си задължения за местни дейности със собствени приходи

Изменение на бюджетното салдото спрямо общите постъпления по отчет	Отчита се опасности по отношение на финансовата устойчивост на Община Балчик, поради формирания бюджетен дефицит.
Просрочени задължения като процент от собствени приходи, намалени с еднократните помощи и дарения от чужбина и изравнителна субсидия	Не се отчита максимално ефективното управление на задълженията на Общината.
Размер на дълга като процент от собствени приходи, намалени с еднократните помощи и дарения от чужбина и изравнителна субсидия	Общината не е застрашена от изпадане в неблагоприятно финансово състояние.
Население на един общински служител	Стойността на показателя дава информация за икономично и ефективно използване на предоставените им ресурси
Дял на разходите за заплати и осигуровки в общите разходи	Не е налице административна ефективност на общината.
Дял на капиталовите разходи в общите разходи	Не се отчита висока способност за създаване на местни икономически ресурси и акумулирането на капитал

Анализът на финансовото състояние по групи от показатели регистрира, че по отношение на финансовата самостоятелност се отчитат резултати, които индикират, че Община Балчик няма сериозни проблеми. От една страна Общината има възможност да покрива своите разходи със собствени средства, а от друга делът на приходите от общите е на граница на това да позволи на Общината да бъде определена като „община с относителна степен на финансова самостоятелност“.

Групата от показатели, даващи информация за финансова устойчивост на Община Балчик дават основания да се мисли, че Общината няма висока степен на финансова устойчивост. Доколкото се наблюдават проблеми свързани с наличието на дефицит трябва да се отбележи, че няма налице тенденция за водене на политика на

разходване на повече средства от общината отколкото са нейните приходи. Освен това промяната в положителна посока на този показател е най-бързо постижима, спрямо другите показатели, доколкото за годишните наслагвания на просрочените задълженията и на дълга се изисква повече време и трайна политика за тяхното намаляване. От друга страна размера на дълга е най-важният показател в групата, а за Община Балчик той е в граници, които позволяват дори поемането на нов такъв в случай на необходимост.

Оценката на ефективността идва да покаже, че Община Балчик разполага с екип, който е оптимален като брой на база населението, което обслужва, но се наблюдава прекомерно разходване на средства за заплата спрямо общите разходи. Оптимизиране в тази посока ще доведе до гарантиране на ефективността на общината.

Единствата група/показател, по която могат да бъдат регистрирани по-сериозни притеснения е свързана със степента на инвестиционна активност. С оглед на негативната тенденция от последните години и ниските нива на този показател може да се отбележи, че в това отношение Общината Балчик изпитва проблеми.

3. АНАЛИЗ ПО КОМПОНЕНТИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

Географските и икономическите условия в община Балчик са благоприятни за запазване на околната среда. На територията няма големи замърсяващи предприятия. Общината е с едни от най-ниските показатели в област Добрич от замърсители на водата, въздуха и почвата.

Община Балчик попада в района на действие на Регионалната инспекция по околната среда и водите - гр. Варна, която работи за изпълнение на регионално равнище на националните и европейски приоритети в опазването и осигуряването на благоприятна и здравословна среда в съответствие с установените стандарти и нормативи.

3.1 ВЪЗДУХ

3.1.1. КАЧЕСТВО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ

Качеството на атмосферния въздух (КАВ) е резултат от взаимодействието на климатичните фактори в съответния регион и емисиите на вредни вещества от човешката дейност. То отразява състоянието на приземния слой на атмосферата, определено от състава и съотношението на естествените ѝ съставки и добавените замърсители. Атмосферните замърсители са вещества от естествен или антропогенен произход, които не са постоянна съставка на въздуха. В достатъчни количества те предизвикват забележим ефект не само върху човека, но и върху животинския свят, растителността и материалните ценности. Освен прякото им въздействие върху здравето на човека, те влошават значително и санитарно – битовите условия на живот.

Основните вредни за човешкото здраве замърсители в атмосферния въздух, дефинирани от Министерство на околната среда и водите (МОСВ) са: азотен диоксид, серен диоксид, общ прах и фини прахови частици (ФПЧ¹⁰), бензен, олово, кадмий, арсен, полиароматни въглеводороди (ПАВ), толуол, стирол, амоняк, фенол и серовъглерод. Приоритетите на Закона за опазване на околната среда са развити в Националната система за мониторинг на околната среда (НСМОС), която осигурява своевременна и достоверна информация за състоянието на елементите на околната среда и факторите, въздействащи върху нея, въз основа на която се правят анализи, оценки и прогнози за обосноваване на дейностите по опазване и защита на околната среда от

вредни въздействия. Качеството на атмосферния въздух се оценява чрез норми за концентрациите на основните замърсители в атмосферния въздух, регистрирани за определен период от време (1 час, 8 часа, 24 часа, 1 година), установени с цел избягване, предотвратяване или ограничаване на вредни въздействия върху здравето на населението и /или околната среда, като тези нива следва да бъдат постигнати в определен за целта срок, след което да не бъдат превишавани.

В населените места КАВ се регулира с Наредба № 12 от 15 юли 2010 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух, издадена от Министерството на околната среда и водите и Министерството на здравеопазването, в сила от 30.07.2010 г. (Обн. ДВ. Бр.58 от 30 Юли 2010г.) и Наредба за изменение и допълнение на Наредба №14/1997г. за норми на пределно допустимите концентрации на вредни вещества в атмосферния въздух (ДВ.бр.88/97, бр.46/99, бр.8/02, бр.14/04). В съответствие с изискванията на Наредба № 7 към Закона за чистотата на атмосферния въздух, Община Балчик попада в X-ти район за оценка и управление качеството на атмосферния въздух: общините, класифицирани по чл. 30 ал.1 т. 4, райони, в който нивата на замърсяване не превишават долните оценъчни прагове, не разполагат със стационарен пункт за контрол на качеството на атмосферния въздух. Именно поради липса на големи източници на атмосферно замърсяване и нисък потенциал за замърсяване на въздуха, на територията на общината не е установено систематично измерване на концентрациите на основните замърсители и районът на общината не е включен в единната система за контрол и наблюдение на атмосферния въздух (НАСЕМ).

По данни на Община Балчик, епизодичните измервания на атмосферния въздух от предишни години на територията общината показват, че съдържанието на всички наблюдавани параметри е по-ниско от допустимите по горните наредби.

Качеството на въздуха в района на община Балчик се определя от съчетанието на няколко основни фактора: липса на големи стационарни източници на замърсяване, висока скорост и постоянност на вятъра, нисък процент тихо време (15%), близостта до Черно море, равнинен терен. Всички тези фактори спомагат за ниския потенциал за замърсяване на атмосферния въздух на общината.

Въпреки че на територията на община Балчик липсват големи източници и условия за създаване на трайна зона на замърсен атмосферен въздух, трябва да се отчетат

потенциални заплахи и съществуващи източници на замърсяване. На първо място, автотранспортът, особено през активния туристически сезон, изхвърля в атмосферата главно въглеродороди, азотни и серни окиси и оловни аерозоли. Разрастването на автомобилните потоци, остаряването и износването на голяма част от моторните превозни средства, представляват неблагоприятна перспектива за влошаване на екологическите характеристики на въздуха в прилежащите на пътните артерии райони. Друг източник на замърсяване на атмосферния въздух е битовия сектор в населените места, който през отоплителния период отделя в атмосферата прах, серен двуокис, сажди. Замърсяването в района на община Балчик се дължи също и на специфичната за района широкомащабна селскостопанска дейност. По-слабо е влиянието на промишлеността, тъй като тя не е силно развита, а предприятията които са на територията не са сериозни емитери на вредни вещества в атмосферата.

Основен замърсител за района е прахът. С по-ниски стойности са серните оксиди, азотните оксиди, оловните аерозоли и въглеродния оксид. Наднормени стойности се отчитат при показателя прах, а при въглеродния оксид и серния диоксид по-високи стойности (но в нормите) са фиксирани по-рядко, главно през отоплителния зимен период.

3.1.2. ИЗТОЧНИЦИ НА АТМОСФЕРНО ЗАМЪРСЯВАНЕ

Основните източници на замърсяване на атмосферния въздух на територията на общината са: транспортния трафик по републиканската пътна мрежа и градските улици; битовото отопление през студения период, селскостопанските дейности.

Транспортен трафик

Трафикът от леки и товарни автомобили, автобуси, автотракторна и строителна техника допринася в голяма степен за влошаване на качеството на атмосферния въздух. Отделяните от двигателите вредни вещества в състава на изгорелите газове (азотни оксиди, въглероден оксид, серни оксиди, сажди, леки органични съединения) както и фини прахови частици са в основата на замърсяването на приземния атмосферен слой в градската част на територията. Характерно за транспортния трафик е, че той е линеен тип източник, при които замърсяването е сравнително ограничено – 50-100 м. от пътната мрежа.

Основните пътни артерии в общината са:

- * Първокласен път I-9 (с европейска категоризация E87) – Румъния /Дуранкулак/- Балчик-Варна-Бургас-Малко Търново – Турция.
- * Второкласен път II-27 (Балчик-Соколово-Сенокос-Добрич)
- * Второкласен път II-71 (Оброчище-Батово-Стефаново-Добрич)
- * Третокласен път III – 9002 (Царичино-Дропла-Генерал Тошево)
- * Третокласен път III-902 (Оброчище – Кичево – КК „Св. Константин“ – Варна).

За транспортната схема на Община Балчик е характерно, че основният транспортен поток се поема от първокласния път E87. През летния сезон това е един от най-натоварените пътища в национален мащаб. Натоварването по останалите пътища от транспортната схема е значително по-ниско (от 2 до 4 пъти в сравнение с път E87). Пътните настилки на основните пътища са добри, поради което поддържат ниски нива на пътния нанос. Третокласните и четвъртокласните пътища на общината са слабо натоварени и не могат да окажат съществено влияние върху КАВ.

Анализите на съществуващата информация позволяват да се заключи, че дори и автомобилния транспорт да е един от основните източници на атмосферно замърсяване в общината, въздействието му върху качеството на атмосферния въздух в района е много слабо и то само в районите в непосредствена близост (50-100 м) от пътната мрежа.

Селско стопанство и земеделски земи

Селското стопанство също е основен източник на замърсяване за община Балчик. Основно замърсяването от селското стопанство в региона е свързано със запрашване и прашни бури от земеделски земи, етерична ферментация, третиране на оборски тор, емисии на N₂O от селскостопански земи, изгаряне на селскостопански отпадъци на полето.

По данни на Община Балчик, на територията на общината има 419 256 дка селскостопански земи, т.е. около 80% от цялата територия на общината са селскостопански земи. Почвите са черноземни. За откритите платовидни части на района са възможни суховеи и прашните бури. Тяхната честота и степен на въздействие се обуславя от съвпадението на условията, водещи, от една страна, до интензивно отделяне на прах от повърхността на нивите – ниска влажност и липса на растителност и, от друга – наличие на вятър. Известно е, че при най-неблагоприятните условия (продължителен сух период, скорост на вятъра по-голяма от скоростта на дефлация за съответната влажност на материала) значително се увеличава еоловия пренос и

настъпват прашни бури като емисията е от порядъка на 702 t. Следва да се отбележи, че за община Балчик вероятността за подобни условия е висока и такива бури се появяват веднъж на около две години. Макар да е трудно да се определи конкретното повърхностно натоварване с прах на град Балчик вследствие на такава прашна буря, по експертна оценка средното натоварване на територията на общината след прашна буря надхвърля около 4-5 пъти допустимите стойности.

От значение за качеството на атмосферния въздух е и горенето на стърнища и други непотребни остатъци. В този случай в атмосферата се отделят общо съдържание на аерозоли, въглероден оксид /CO/, летливи органични съединения /ЛОС/. Във връзка със субсидиите, отпускани от МЗХ и с влизането в сила на измененията в Закона за опазването на земеделските земи, регистрираните земеделски производители преустановиха опалването на стърнища. Констатираните случаи на опалвания са много редки.

Емисиите на N₂O от селскостопански почви също са фактор за атмосферно замърсяване. Тук се включват основно следните категории емисии на N₂O: директни емисии, индиректни емисии и емисии от пасищни животни, като с по-съществено отражение са първите две. Директните емисии са в резултат на торене със синтетични азотни торове, внасяне на азот в почвата с животински отпадъци, разлагане на отпадъци от азотофиксиращите растения, разлагане на растителни отпадъци от други култури. Към индиректните емисии се отнасят емисиите от изпускане в атмосферата на амоняк и азотни оксиди след внасяне на азотни торове в почвите, емисии от източване на води. Тук трябва да се има предвид, че съществуващите емисии на метан от почвите се считат за естествени (не антропогенни). Към емисиите от пасищни животни се причисляват емисиите от животинските отпадъци на пасища и други зелени площи.

Фактор за замърсяване е и ентерична ферментация. Емисиите от този източник се получават в резултат на ферментацията в храносмилателния тракт на селскостопанските животни.

Битово отопление

Съществен източник на замърсяване на атмосферния въздух е и населението и по-точно вредните емисии, отделяни от отоплението през зимния период - прах, серен диоксид, сажди. В общия случай нискокачествените горива, използвани в домакинствата

и някои предприятия, са точкови източници на замърсяване на атмосферния въздух със серен диоксид, най-вече през зимния сезон.

Конкретни данни за използваните горива в домакинствата в общината не са налични, но е известно, че по-голямата част от жителите използват твърди и течни горива за отопление.

Промисленост

Замърсяването на атмосферния въздух от промишлени източници за община Балчик е сравнително слабо. От една страна, в общината няма големи производствени или преработващи предприятия от сектор, характеризиращ се с отделяне на големи количества замърсяващи ингридиенти. От друга, характерното за община Балчик обособяване на производствените предприятия в отделни зони, също спомага за ограничаването на вредите въздействия. На територията на гр. Балчик са разположени завод за ремонт на сондажна техника; завод за производство слънчогледово олио; шивашко предприятие, завод за електросъоръжения (пещи); зърнобаза; обекти за съхранение и търговия с петролни продукти (бензиностанции).

По-значими източници от промишлен характер на територията на общината са:

- * Геологоремонтно предприятие “Геомаш” – аспирации на цеховете и технологичните отделения с циклонни батерии;
- * МБАЛ Балчик – пещ (инсинератор) за изгаряне на биологични болнични отпадъци;
- * Завод за растителни масла “Папас-олио” – циклони на пневмотранспортни инсталации и на силозно стопанство;
- * Завод за електропещи – циклони на заводската аспирационна система;
- * Локални административни и промишлени парови централи;
- * Зърнобаза – аспирации на чистачните машини, силозното стопанство и приемната шахта;

Както беше казано, РИОСВ - Варна не провежда редовен мониторинг на замърсяването на атмосферния въздух в региона. Броят на контролираните от РИОСВ-Варна обекти в община Балчик е 85 като не малка част от тях са обект на контрол поради рисковете за замърсяване на въздуха (Приложение 1).

Във връзка с изискванията на Наредба № 6 на МОСВ за реда и начина за измерване на емисии на вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух от обекти с неподвижни източници, през последните пет години са проведен 17 собствени

емисионни измервания на прах и вредни частици периодично или при пускане в експлоатация на нови обекти. Според данните от РИОСВ – Варна, не са отчетени отклонения от нормата (Таблица 3.1.2.1).

Таблица 3.1.2.1. Проведени собствени емисионни измервания 2015-2020 г., община Балчик

Дата	Населено място	Обект	Оператор
17.12.2015 г.	с. Оброчище	Манганова мина „Оброчище“	“Евроманган “АД
26.09.2016 г.	с. Рогачево	Бетонов възел	“Пламя-Транс” ЕООД
27.06.2017 г.	гр. Балчик	Бетонов възел	„Стимекс“ ЕООД
12.07.2017 г.	с. Соколово	Складово стопанство за зърно	Кооперация „ЗКПУ „СОКОЛ““
28.08.2017 г.	с. Гурково	Силозно стопанство	Кооперация “Гурково”
28.12.2017 г.	гр. Балчик	Хотел	“Лайтхаус голф енд спа хотел“ АД
02.07.2018 г.	гр. Балчик	Завод за сладкарски изделия	„ЗИВ“ ЕООД
08.11.2018 г.	с. Царичино	Дестилерия за етерични масла	“Растителна защита Агро“ ЕООД
31.07.2019 г.	с. Преспа	Дестилерия за етерични масла	ЕТ “Стронг – Т. Георгиев”
10.10.2019 г.	гр. Балчик	Завод за сурово растително масло	„Папас-олио“ АД
14.10.2019 г.	гр. Балчик	Инсталация за биогаз	“Перпетуум Мобиле БГ” АД
25.10.2019 г.	с. Соколово	Дестилерия за етерични масла	„Антимон Агро“ ЕООД
16.12.2019 г.	гр. Балчик	Бетонов възел	“Колорит- 90” ЕООД
19.05.2020 г.	гр. Балчик	Шивашка фабрика	“Балконф” ЕООД
09.06.2020 г.	гр. Балчик	Леярнен цех	„Славов“ ЕООД
13.07.2020 г.	с. Гурково	Складово стопанство за зърно	„Аргус-94“ ЕООД
27.07.2020 г.	гр. Балчик	Бетонов възел	“БГ Транс” АД

Източник: РИОСВ – Варна, обработка: „ААЗ Инженеринг“ ООД

Изводи и препоръки за развитие:

За района не са характерни значими емисии на вредни вещества в атмосферата. Най-големи замърсители са транспорта през лятото, битовото отопление през зимата и периодично възникващите прашни бури. Поради липсата на актуални данни и

мониторинг не може да се прецени дали, колко често и за кои райони при пикови моменти на замърсяване стойностите достигат над критичните. В тази връзка се препоръчва извършване на замервания с мобилните станции на РИОСВ – Варна през определен интервал или настъпване на рискови събития като много ниски температура или прашни бури.

За намаляване на вредното влияние на водещите фактори, се препоръчват следните конкретни дейности:

1. Екраниране с растителен пояс около населените места в посока земеделските земи и райони с открити площи.
2. Редовно почистване на улиците, вкл. чрез измиване, както и поетапно ограничаване на ръчното метене и замяна със специализирана техника, позволяваща отстраняване на замърсяванията без разпрашаване.
3. Използване на химически заместители при третирането против обледяване.
4. Екраниране на пътните платна с растителност, както за пътищата от републиканската мрежа, така и за пътните артерии в населените места, където това е възможно.
5. Осигуряване на условия за повишен контрол и спазване на ограниченията в населените места по отношение на трафика от леки автомобили и особено на тежкотоварни.
6. Повишаване на контрол върху превозващи пръст и строителни отпадъци товарни автомобили.
7. Модернизирането на транспортната инфраструктура и пътните настилки, вкл. чрез покриване с битумна паста или друга подходяща настилка.
8. Контрол и по-високи санкции при нарушения като горене на гуми, изхвърляне на отпадъци на нерегламентирани места, паркиране в зелени площи и пр.
9. Разработване и прилагане система за стимулиране на населението и фирмите за топлоизолация на сградите, вкл. Чрез разяснителни кампании.
10. Благоустрояване на зелените площи, в това число допълнително затревяване и поставяне на бордюри.
11. Системен контрол към всички строителни обекти, за недопускане емитиране на прах и замърсяване на инфраструктурата, екраниране на строителните обекти.

3.2 ВОДИ

3.2.1 ВОДНИ РЕСУРСИ

Всяко едно от населени места в община Балчик е водоснабдено, като няма населени места с режим във водоснабдяването. Наличните обхванати водоизточници са достатъчни да покрият водопотребителни нужди на местното население в следващите години. В летните сезони е възможно да се срещат проблеми, свързани с невъзможност да се покрият някои стопански нужди, ако има дълги периоди без валежи. Потенциални проблеми с количеството на водата за питейни нужди могат да възникнат, в случай на лошо управление на водопреносната мрежа, липса на планиране и прогнозиране, както и при интензивно застрояване на крайморската част.

3.2.2 ПОДЗЕМНИ ВОДИ

Подземните води, които са предмет на описание и анализ се отнасят към Мизийския хидрогеоложки район. Основните му специфични характеристики са:

- * етажно разположение на водоносните хоризонти в мезозойско - кайнозойската покривка;
- * вертикална хидрохимична зоналност на подземните води;
- * хидравлична връзка между водоносните хоризонти по линиите на тектонските разседи и разломи;
- * значително площно разпространение на докватернерните водоносни хоризонти.

Широкото разпространение на карбонатните скали и разнообразните тектонски структури създават условия за образуване на значителни количества карстови води.

Подземните води в района на обекта се отнасят към Варненския артезиански басейн. В района са оформени няколко водоносни хоризонта (от долу нагоре):

- * Малм-валанжски водоносен хоризонт;
- * Еоценски водоносен хоризонт (долноеоценски напорен водоносен хоризонт и води в средноеоценските мергели и в горноеоценските мергели и варовици);
- * Миоценски водоносен комплекс с два водоносни хоризонта: чокрак-карагански напорен водоносен хоризонт и сарматски безнапорен водоносен хоризонт;

- * Води в кватернерните делувиални и алувиални наслаги.

В платовидната част на района е развит погребан карст на няколко нива, свързан със сарматските седименти.

В основните водоносни хоризонти на подрайона, според характера на вместващите скали и типа на празнините в различните части, подземните води се определят като:

- * карстово-порови;
- * пукнатинно-порово-карстови;
- * порови;
- * пластови.

Тяхното ниво на минерализация позволява най-често да бъдат определяни като пресни и слабо минерализирани. Температурата на тези води е в границите на изискванията на стандарта за питейни води. Основното изключение прави малм-валанжинският хоризонт с $T_{0C} = 30-450$ C. Подземните води в кватернерните отложения и в сарматския водоносен хоризонт са най-често безнапорни, а в малм-валанжинския - напорни.

Насищането на химикали, характерно за производствените процеси в областта на селското стопанство и попивните ями за битово-фекални води са ключовите причини за замърсяване на плитките подземните води. Неконтролираното азотно торене през 80-те и началото на 90-те години на ХХ век, неефективно действащите пречиствателни съоръжения за отпадъчни води от животновъдните ферми, недокрай изградената канализация за отпадъчни битови води, допринасят на замърсяване на подземните води използвани за питейни нужди с нитрати.

Налични са два мониторингови пункта на подземните води функциониращи в гр. Балчик, при с. Батово и с. Македонка. Пробонабирането се извършва два пъти годишно. Резултатите се сравняват с препоръчителните показатели за опазване на подземните води от замърсяване (екологичен праг ЕП и праг на замърсяване ПЗ от приложение №3 към Наредба №1 за проучване, ползване и опазване на подземните води, както и с допустимите норми по Наредба №9 за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели.

3.2.3 ПОВЪРХНОСТНИ ВОДИ

Най-важният воден обект на територията на община Балчик е р. Батова. Тя извира от землището на с. Куманово, Варненска област. Реката формира водите си от водосборна област с площ 339 кв. км. в течение с дължина 39 километра. В началото тече в североизточна посока, след с. Батово завива на изток, а по-късно се насочва на юг към Черно море, където се зауства. В горното течение, от извора до с. Батово, долината на реката има коритообразна форма, а след това придобива трапецовидно сечение, което достига ширина около 8 км. в устието непосредствено до морето. Ширината на коритото преди устието е около 4 m при дълбочина на водата от 0,5 до 1 m. В тази част долината на р. Батова е покрита с лонгозна гора, част от която попада в поддържаения резерват „Балтата“.

3.2.4 ПИТЕЙНА ВОДА

Хидроложките и хидрогеоложки условия детерминират начина, по който се извършва водоснабдяването в община Балчик – само от подземни води чрез изпомпване (за разлика от страната, където повърхностните води са основен ресурс). За целта се използват води от сарматския и малм-валанжския водоносни хоризонти.

Има случаи, в които водите нямат необходимата микробна чистота, но въпреки това се използват без пречистване. Съгласно Наредба № 9 на МЗ за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели, /ДВ, бр.30/2001г./ те се подлагат само на хлориране.

Питейната вода в община Балчик се добива от споменатите два водоносни хоризонта чрез каптирани извори и сондажни кладенци. Водоснабдяването на населените места и курортните комплекси се осъществява от водоснабдителни групи "Балчик", "Оброчище", "Дропла" и множество местни водоизточници. Максималното възможно водоподаване за град Балчик е 138 l/s (от сондаж към ПС Балчик 1 – 40 l/s, от каптаж "Добруджанка" към ПС Балчик 1 и ПС Балчик 2 – 18 л l/s, от каптаж "Акбунар" – 33 l/s, от каптаж "Рачев" – 23 l/s и допълнително от ПС "Царичино" – 24 l/s). Самостоятелно водоснабдяване имат селата Кранево, Оброчище и Църква. Част от селата като Гурково и Тригорци се водоснабдяват чрез отклонение от магистралния водопровод от Шабленските сондажи към Добрич, пресичащ община Балчик от изток на запад.

Населените места се водоснабдяват от помпените станции /ПС/ Балчик 1 и 2, Царичино, Дропла, Кранево, Рогачево, Оброчище, Църква, Гурково, Дъбрава и ПС Албена (за к.к. Албена). Значима част от населените места и к.к. „Албена“ имат селищни водоеми с достатъчен обем.

Водоснабдителна помпена станция “Албена” включва сондажен кладенец Р-13х и 6 броя сондажи от еоценския водоносен хоризонт. Станцията функционира от 1972 г. Водата от сондажите е минерална според Закона за водите. Според информация от БДЧР-Варна в района Кранево-Албена се експлоатират 7 дълбоки сондажа: С-1х, Р-58х, Р149х, Р-13х, Р-12х, Вн-45 и Вн-35. Съществува възможност за потенциален добив на 25 л/с вода от противосвлачищната хоризонтална дренажна галерия (след направата на всички вертикални сондажи от противофилтрационната завеса водното количество ще достигне около 50 л/с. Тази вода обаче може да не отговаря на изискванията за качество на питейните води. Заедно с други съществуващи, но неизползвани в момента водоизточници, общото водно количество за град Балчик нараства до 181 l/s (15638 m³/d).

Съществуващата водопреносна мрежа на територията на общината е изградена главно от етернитови тръби и е много остаряла и силно амортизирана. Нейната дължината е 283 км, като около 70% от нея е с азбестоциментови тръби. Вътрешната мрежа е 202 км, като азбестоциментовите тръби са над 80 % от общата дължина. Водоснабдителната мрежа е създаване основно в периода 1953-1960 г. и гугените уплътнители на свръзките на тръбите са крайно износени, което е причина за чести аварии и големи загуби на вода.

Най-важната причина за множеството течове са бавните пълзящи движения на свлачищните склонове. Последващата експлоатация на водопроводната мрежа в това състояние води до все по-големи физически загуби от течове и отстраняване на възникнали аварии. Тези неоправдано високи разходи по поддържане на мрежата значително повишават цената на водата от една страна, а от друга – често се налага въвеждането на ограничителни режими (спиране на водоподаването), което оказва негативно въздействие върху изграждането на положителен имидж на Община Балчик, като туристическа дестинация.

При недостиг на питейна вода и налагане на периодичен режим на водоползване се налага хиперхлориране на водата, за да се гарантират микробиологичните й

показатели. Цялостната подмяна на водопроводната мрежа ще доведе до намаляване на здравния риск до минимум, намаляване на водните загуби, намаляване на разходите за електричество и хлориране, намаляване на свлачищния риск и намаляване на отпадните води вследствие на инфилтрацията в канализационната мрежа.

Съществува трайна тенденция количеството подавана вода да се изменя през годините. Загубите са около 65% или 5,38 m³/h/km (средно загубите по водопреносната мрежа за страната са 62,9%). Според европейските разбирания приемливи са загуби от порядъка на 0,4 m³/h/km. Загубите се дължат на течове от водопроводната мрежа и водоемите, на кражби и неотчитане на вода, нерегламентирани включвания и др. За съотношението на различните видове загуби няма репрезентативни данни.

В периода на провеждане на проверките е констатирано и високо ниво на неотчетената вода – 75-81%. Смята се, че намаляване на количеството “произведена” вода ще доведе до значително намаляване на разходите за електричество и хлориране. Подмяната на водопроводите е основният проблем за водоснабдяването на населените места. Следва да се отбележи, че липсва на представителен баланс на водопотреблението, на база на който да се определи степента на задоволеност на населените места с питейна вода, но по принцип в количествен аспект потенциалът на обхванатите водоизточници е достатъчен да покрие водопотребителните нужди през близките години. Например наличните водни ресурси за град Балчик са два пъти повече от подаваните водни количества през периодите на върхово потребление през лятото. Проблеми с количеството на водата могат да настъпят в процеса на застрояване на крайбрежната зона с ваканционни и курортни селища.

Съществен за Община Балчик проблем е и замърсяването на подземните води от сарматския водоносен хоризонт. Източници на това замърсяване са липсата на канализация и пречиствателни станции за отпадни води с достатъчен капацитет (отговарящи на най-високите съвременните изисквания), наличието на множество неизолирани сметища, интензивното торене и химизацията на селското стопанство и животновъдството (тези фактори са с по-малка тежест вече, поради стагнацията в този сектор).

Контролът върху качеството на питейната вода РЗИ - Добрич извършва, като периодично прави пробонабиране от помпените станции, собствените водоизточници и консуматорите (КП, разположени в жилищните зони на града). Пробите се изследват по

физико-химични (цвят, мирис, вкус, мътност, рН, окисляемост, амоняк, нитрити, нитрати, хлориди) и микробиологични показатели (общ брой микроорганизми и коли форми).

3.2.5 ОСНОВНИ ОБЕКТИ, ФОРМИРАЩИ ОТПАДЪЧНИ ВОДИ

На територията на община Балчик са разположени следните обекти, формиращи отпадъчни води, зауствани във водни обекти:

ПСОВ „Балчик“

В ПСОВ „Балчик“ се отвеждат за пречистване отпадъчните води от канализационната мрежа на гр. Балчик, след което се заустват в Черно море на 240 м от бреговата ивица в район на съществуващо и перспективно ползване от крайбрежните морски води. ПСОВ работи със съоръжения за механично и биологично пречистване, денитрификация и дефосфатизация на отпадъчните води, въведени в редовна експлоатация през 2010 г. Общината реализира проект за изграждане на трети утаител и дълбоководно заустване на ПСОВ - Балчик и разширяване обхвата на канализационната мрежа на гр. Балчик".

ПСОВ „Албена“

В ПСОВ „Албена“ постъпват за пречистване отпадъчните води от канализационните мрежи на к.к. Албена, с. Кранево и с. Оброчище, като пречистените отпадъчни води се заустват на 500 м. южно от плажа на с. Кранево, на около 120 м. от брега в пояс на санитарна охрана в Черно море.

ПСОВ работи със съоръжения за механично и биологично пречистване на водите без техническа възможност за отделянето на общ азот и общ фосфор. През зимния сезон поради минималните количества на отпадъчните води, постъпващи на вход, станцията преминава в режим на механично пречистване.

До скоро съоръжения в ПСОВ са били силно амортизирани (изгнили и и аварирани) и преди всеки сезон се полагат много усилия да се въведат в работещо състояние. В последните години Община Балчик има реализиран проект за реконструкция и модернизация на ПСОВ и изграждане на съоръжения за дълбоководно заустване.

“Евроманган”АД, с. Църква - извършва добив на манганова руда. Формиращите се руднични води, след механично пречистване в утаител, се заустват в р. Батова. Има

изградена утайтелна камера във втора главна извозна галерия с цел по-добро пречистване на рудничните води. Битово-фекалните отпадъчни води, които се формират на територията на дружеството се пречистват в локална ПСОВ.

Дружеството е обявено в несъстоятелност и следва да се предприемат действия за недопускане замърсяване на околната среда в резултат от безstopанственост.

3.2.6 МОРСКИ ВОДИ

През 2017 г. Институтът по океанология при БАН провежда мониторинг, в резултат на който се извършва анализ и оценка на състоянието на крайбрежните води, на дванадесет водни тела. Данните от едно от тях BG2BS000C1004 (от н. Каликра до Каварна) индикират за състоянието на морските води, които са в най-голяма близост до тези, които граничат с Община Балчик. В този смисъл направените констатации могат да бъдат приети за валидни и за морските води в близост до Община Балчик.

Проведени са следните оценки

- * Оценка физико-химични елементи за качество

Състоянието на водите по този показател се отчита като „умерено“ при възможни по-добри оценки „добро“ и „отлични“. Като основна причина се посочва пресищането с кислород през октомври на станция Каварна и през ноември на станция Калиакра 2 и нарушения кислороден баланс през октомври на Калиакра 2.

- * Оценка на състоянието по биологични елементи за качество

Тази оценка включва показателите екологично състояние по биологичен елемент за качество фитопланктон, където се констатира умерено състояние. По отношение на екологичния индекс (биомаса) се регистрира добро екологично състояние на водите. Анализът на екологичното състояние на изследваните полигони дава основания да се посочи умерено екологично състояние на водите, в близост до водното тяло, което е предмет на мониторинг, но за сметка на това крайният екологичен коефициент за качество на екологичния индекс по полигони констатира добър екологичен статус. Друг елемент на анализ е екологично състояние по екологичния коефициент на макрозообентос. Отчетените стойности позволяват за водно тяло BG2BS000C1004 (пунктове Каварна, Калиакра да се даде добра оценка). Друг аспект на анализа по

отношение на зоопланкто на индикира за отлично екологично състояние е установено във водното тяло разположено в най-голяма близост до Община Балчик.

3.2.7 КАНАЛИЗАЦИЯ

На територията на община Балчик са обособени две агломерации – Балчик и Албена. Изградена канализационна мрежа има само в курортните селища по крайбрежието – гр. Балчик, с. Кранево, к.к. Албена и с. Оброчище. Към този момент, общо за гр. Балчик е изградена 80 % от канализацията, докато в к.к. Албена е изградеността на канализационна мрежа е 100%. Тя отвежда отпадъчните води от комплекса до ПСОВ "Албена" (западно от комплекса) с биологично пречистване и водно количество 116 л/с. В село Кранево степента на изграденост е около 80%, а легловата база е за 10 000 д. В с. Оброчище с канализационна мрежа са около 30% от сградите. ПСОВ "Албена" е рехабилитирана със средства от Оперативна програма „Околна среда“ 2007-2013.

В останалите населени места на община Балчик липсва изградена канализационна мрежа и инфраструктура за пречистване на отпадъчните води. В повечето случаи се използват септични и попивни ями или отпадъчните води свободно се изпускат в деретата, което води до замърсяване на подземните води и провокира свлачищни процеси.

В този смисъл стои въпроса за доизграждането на канализационните мрежи в в общината, както и изграждане на нови канализационни мрежи и съоръжения за новите жилищни и вилни имоти по крайбрежието.

Изводи и препоръки за развитие

Основните изводи, които могат да бъдат направени се разполагат в няколко измерения и са фундаментални за провеждането на политиките за опазване на околната среда в община Балчик, които са ангажирани с водните ресурси.

Констатира се, че е налице перспектива, която отчита потенциална опасност от изтощаване на водите от подземните водоносни хоризонти (особено от малм-валанжския). Освен това трябва да се отбележи, че съществуват предпоставки за повърхностно замърсяване на подземните водни ресурси от сарматския водоносен хоризонт от замърсяване. Позитивен е изводът, който се прави по отношение на качеството на морските води. То е задоволително по отношение на използването им за

къпане, което предполага за максимално ефективното им икономическо оползотворяване. Основните източници на замърсяване са непречистени отпадъчни води и замърсени води от подземния отток, а поради фактът, че районът е обявен за “чувствителна зона”, се изисква допълнително пречистване на отпадните води (денитрификация и дефосфатизация).

Друг важен за цялостна политика на Община Балчик изводи индикира, че водозахранването в община Балчик се реализира основно през подземни води помпи, поради което цената на водата се оскъпява и е една от най-високите в страната. Въпреки това водозахранването е достатъчно за нуждите на Общината (режим на водоползване се налага само поради аварии). Налице са и резервни мощности, неизползвани в момента. Също така състоянието на някои от съоръженията за водоподаване не е оптимално и създава проблеми в процеса на водоподаване. Друг проблем е състоянието на водопроводната мрежа и съоръженията, които са стари и генерира значителни загуби на вода. Загуби се предизвикват и от бавните свлачищни движения в района на град Балчик. Необходима е поетапна подмяна на амортизираната водопроводна мрежа подходяща за свлачищни терени. По отношение на качеството на питейните води се констатира, че то не е много високо (има нитратно замърсяване, както и епизодични отклонения в микробиологичните показатели).

Последните изводи и констатации сочат, че канализационната мрежа на Общината не е с висока степен на изграденост и използваемост. Регистрира се и фактът, че голяма част от промишлените предприятия нямат локални пречиствателни съоръжения и директно се заустват в градската канализация.

В този смисъл могат да се отправят препоръки за:

1. Овладяването на нивата замърсяване в рисковите райони и участъци от различните източници на негативен натиск;
2. Засилване на процесите по пречистване на отпадните води, посредством създаване на ЛПСОВ;
3. Оптимизирането на водопреносната мрежа и ограничаване на загубите.
4. Увеличаването на политиките и средства за геозащита.
5. Реконструкцията и изграждането на главни колектори и обхващане за пречистване на отпадните води от всички части на град Балчик, вилните зони, село Кранево и бъдещите курортни зони около с. Рогачево;

3.3 ГЕОЛОЖКА ОСНОВА, ЗЕМИ И ПОЧВИ

3.3.1. ПОЧВЕНА ПОКРИВА И РАЗПРОСТРАНЕНИЕ НА ПОЧВЕНИТЕ ГРУПИ

Съгласно почвено-географското райониране на страната територията на община Балчик попада в Севернобългарската лесостепна зона. Геложката основа на общината е варовик. Зоналните почви на територията на общината са черноземи. Основният почвен тип са богати, слабо излужени и излужени черноземи. Карбонатните, силно излужените и тежките черноземи заемат сравнително малки площи. Макар и по-слабо са разпространени и плодородните алувиални и алувиално-ливадни почви. Хумусно-карбонатни почви (рендзините) са ситуирани по крайбрежието и на отделни петна във вътрешността на землището.

Черноземите спадат към почви със забележима повърхностна акумулация на наситена с бази органична материя, съобразно "Легендата на почвите" на FAO (1988, 1990). Образувани са върху льос, льосовидни седименти, глини, мергели и варовици при наличието на ливадностепна и горскостепна растителност. Тези материали съдържат от 45 % до 60 % глина, имат карбонати и умерена водопропускливост, което благоприятства образуването на черноземите. Благоприятните условия за тяхното развитие и формиране при наличието на разнотревно-житни треви, както и редуването на влажни и сухи периоди през годината подпомагат хумификацията, насищането на хумуса с калций и излужването на карбонатите. Карбонатите се натрупват на различна дълбочина в профила и варират от 0 до 20 %, във връзка с което черноземите се разделят на четири подтипа: типични, карбонатни, излужени, оподзолени. В зависимост от мощността на хумусния хоризонт или според хумусното съдържание черноземите се подразделят на следните видове: слабо мощни (с хумусен хоризонт до 40 cm), средно мощни (40-80 cm) и мощни (над 80 cm).

Излужени черноземи

Този вид почви са най-широко разпространени. В равнинните части имат мощно развит хумусен хоризонт до 80 см., а на ерозираните терени – 30-35 см. Отличават се с благоприятни физически и хидрологични свойства. Механичният им състав е в широк диапазон от глинесто-песъчлив до тежко песъчливо-глинест. Агротехнологичните

качества на излужените черноземи са много добри. Различават се слабоизлужени, излужени и силно излужени черноземи.

Слабоизлужените черноземни почви са пясъчливо-глинести по механичен състав. Срещат се основно в северната част на общината. Мощността на хумусния пласт достига до 60 cm. Създават изключително благоприятни условия за високопродуктивно земеделие поради наличието на много добри въздушни, водни и топлинни характеристики;

Излужените черноземи са тежко пясъчливо глинести с мощен хумусен пласт достигащ до 70 cm. Срещат се в териториите между слабоизлужените и силноизлужени черноземи;

Силноизлужените черноземи са средно хумусни, леко глинести с мощност на хумусния хоризонт до 80 cm. Характеризират се с по-ниска продуктивност от другите, поради лошите си физически качества и необходимостта от по-дълбочинна обработка;

Типични черноземи

Срещат се по-рядко, на територията на община Балчик са обикновено на петна. Намират се обикновено в комплекс с карбонатните черноземи и са с аналогични на тях качества. Отличават се от тях с по-тежкия си механичен състав, с добрата си водозадържаща способност и по-високото хумусно съдържание.

Карбонатни

Това са най-слабо разпространения подтип черноземни почви на територията на общината, обикновено съпътстващи типичните черноземи. В повечето случаи тези почви са ерозирани, което обуславя наличието на средно-мощен хумусен хоризонт. Хумусният хоризонт е с рехав строеж, добър термичен и аероционен режим. Реакцията на повърхностния хоризонт е слабо алкална. Отличават се с висока въздухопропускливост, но с недобра водозадържаща способност, поради което бързо изсъхват, без да се спичат. Тези им свойства им предопределят благоприятни агротехнически качества.

Карбонатните и типичните черноземи на територията на община Балчик не притежават съществени особености, които да ги отличават от същите почви, разпространени в другите райони на Южна Добруджа. Все пак се наблюдава макар и слабо отежняване на почвообразуващата скала. Почвите имат също тежко пясъчливо-глинест механичен състав, но количеството на физичната глина е с 3-4% по-високо.

Във връзка с това и с особеностите на климата, тези почви имат по-добър воден и хранителен режим. Върху последния твърде много влияе и големия запас на органично вещество (в повърхностния хоризонт съдържа от 3 до 5% хумус). При тях почти няма процеси на "изхабяване", което е характерно за същите почви от Ломско-Свищовския район. Пригодността на карбонатните и типичните черноземи за селскостопанско производство се определя не само от свойствата им, но в значителна степен и от климатичните условия на провинцията. Благоприятният хранителен режим и високата атмосферна влажност правят възможно отглеждането на редица култури, взискателни към тези условия. Те са особено подходящи за тревно-фуражни (люцерна, грах, фий, еспарзета) и зърнено-хлебни и фуражни култури (царевица, пшеница, ечемик). Добивите от пшеница са едни от най-високите в страната и същевременно стабилни по години.

Алувиални почви

Алувиалните почви са млади почви, които, за разлика от делувиалните, се образуват от съвременните речни наноси. Решаващо значение при формирането им оказват повишеното ниво (от 1 до 3 cm дълбочина) на почвените води, както и различното им обрастване с растителност. Наносни почви има покрай всяка река. Характеризират се със следните общи особености: формират се винаги на заливната и първата надзаливна тераса на реките; подложени са на периодично (може да не е ежегодно) заливане и натлачване на нови наноси; при естествени условия върху тях расте водолюбива растителност – дървесна (елша, върба, топола, бряст, полски ясен) и тревно-ливадна (власатка и др.). Поради периодичното отлагане на нови материали наносните почви имат само един слабо или по-добре изразен хумусен хоризонт, под който в дълбочина се редуват различни по песъчливост и химичен състав пластове наслявания на речните наноси.

Въпреки голямото вариране на стойностните им показатели, наносните почви попадат най-вече от 3-та до 5-та категория по продуктивност (добри и средно добри земи) и в 3-ти клас по устойчивост на химическо замърсяване.

В община Балчик алувиално-ливадните почви се срещат преди всичко в долината на река Батова. Използваните за земеделски цели почви от тази почвена разновидност са с много добри физически, агрохимически и хидрологически показатели.

3.3.2. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЗЕМИТЕ

Според представените справки, общата площ на територията на община Балчик е 524 153 дка, което представлява 11,1% от територията на област Добрич.

Земеделските територии заемат общо 419256 дка, което е 80 % от площта на общината и е много повече от средния показател за страната – 58,7 % (Таблица 3.3.2.1)

Таблица 3.3.2.1. Разпределение на териториите в община Балчик

Видове територии	Площ (дка)	Дял
Земеделски земи	419256	80,0%
Горски фонд	64000	12,2%
Урбанизирани територии	30749	5,9%
Транспорт и инфраструктура	8205	1,6%
Добив на полезни изкопаеми	900	0,2%
Водни площи и течения	894	0,2%

Източник: Община Балчик

Земеделските земи включват обработваемите и необработваеми земи като в община Балчик общо стопанисвани са почти 80% от земеделската територията на общината. Най-голям дял заемат нивите – 377 570 дка (97,6% от обработваемите земи). Трайните насаждения са около 7 300 дка (1,9%), ливадите – 346 дка (0,1%) и други обработваеми земи – 1 624 дка (0,4%). 3 040 дка са поливните площи. Мерите и пасищата заемат площ от 18 463 дка.

Характерните особености на черноземите обезпечават добро естествено плодородие. Освен това за отбелязване е и благоприятното им съчетаване с климатичните особености на района. Независимо от по-ниските валежи, селскостопанските култури се осигуряват добре с влага благодарение на високата атмосферна влажност и ниската изпаряемост в зоната на Черноморското крайбрежие.

Почвено-климатичните и релефни условия в община Балчик са благоприятни за развитието и продуктивните възможности на основните селскостопански култури в района и могат да се причислят към —добрите земи със среден бонитет от 71 бала. Най-подходящи са за отглеждане на пшеница, царевица, слънчоглед и люцерна, където бонитетният бал се движи от 80 до 85 бала. По-слабо пригодни са за захарно цвекло,

ливади и пасища, соя, ябълки и лозя, бонитетният бал на които възлиза от 60 до 76 бала. Сравнително незадоволителни са условията за отглеждане на ориенталски тютюн и картофи - с бонитет около 20 бала

Горските територии включват площта на Държавния горски фонд, в т.ч. полезащитните горски пояси и заемат 64 000 дка (12,2%), около два и половина пъти по-ниско от средното за страната. Залесената част от горските територии, заедно с горите, създадени върху земеделски земи, е 60 417 дка, или 11,5% от територията на общината. С най-голям дял гори (30-40%) са землищата на селата Рогачево, Кранево, Църква и Оброчище. Основната част са горските полезащитни пояси. Останалите гори са с малки площи и разпокъсани между обработваемите земи. Лошите почвени и атмосферни условия по стръмната крайбрежна ивица не позволяват развитие на пълноценни гори, въпреки усилията за залесяване. Водещата курортно-туристическа функция на общината е предопредила и основното предназначение на горите – “защитни и рекреационни” (64%) и “защитени територии” (4,1%). Горите се стопанисват от Държавно лесничество “Балчик“. Основно направление в лесоустройствената политика е подобряване на стопанисването и увеличаването на горите с особени функции. През 2020 г. ДЛС Балчик е провела кампания за възстановяване на защитните горски пояси, за което са засети 80 дка гори, и за превръщане на иглолистните укрепителни гори в широколистно-иглолистни, за което отделно са засети 99 дка.

Урбанизираните територии в общината са 30794 дка – 5,9%, от които 19 369 дка населени места, 356 дка курортни комплекси, 2 703 дка вилни зони, 1 245 дка промишлени и складови зони, 6073 дка застроени терени извън регулация и 1 003 дка гробища и извън-селищни паркове.

Трябва да се споменат също и 0,2% “водни течения и площи”, 0,2% “територии за добив на полезни изкопаеми” и 1,6% “територии за техническа инфраструктура”.

3.3.3. ДЕГРАДАЦИОННИ ПРОЦЕСИ НА ЗЕМИТЕ И ПОЧВИТЕ

Почвените ресурси са подложени на естествена и антропогенна деградация, която се отразява неблагоприятно върху функционирането на екосистемите.

От деградационните процеси на земите и почвите (уплътняване, запечатване, разрушаване на агрономическата ценна структура, дехумификация /намалване на органичното вещество, загубата на почвеното биоразнообразие, засоляване, вкисляване,

ерозия – водна, ветрова, иригационна, временно повърхностно преовлажняване, заблацияване, замърсяване и др.), най-съществен фактор е ерозията.

Ерозия и ерозирали почви

Ерозията на почвата остава най-широко разпространения почвено деградационен процес както на територията на община Балчик така и на цялата страна, като пространственото вариране и силата на проявление на почвената ерозия зависи от климатичните, топографските, хидроложките и почвените характеристики на всеки отделен район.

Наред с природно обусловените фактори, степента на проявление на почвената ерозия зависи и от човешката дейност. Неправилната обработка на почвата, обезлесяването, горските пожари, паленето на стърнищата са само част от факторите, които причиняват деградация на почвата, намаляват почвеното плодородие и замърсяват реките.

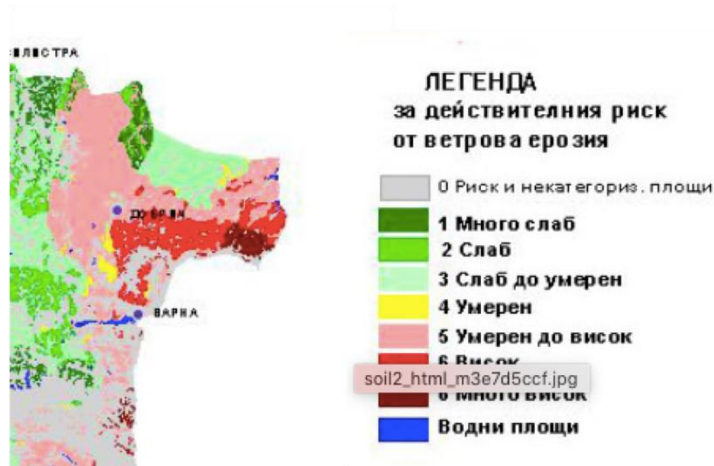
Ерозията води до намаляване на дълбочината на коренообитаемия слой количеството на хранителните елементи запасите на почвена влага изчерпване на филтриращия капацитет на почвата намаляване на съдържанието на почвено органично вещество загуба на биоразнообразие деградация на почвената структура образуване на почвена кора разпространение и акумулация на замърсители във водните течения и в зоните на акумулация на наноси.

Климатичните фактори, релефа, типа и начина на земеползване, състоянието на растителната покривка и времето, през което почвата е защитена от растителност, определят степента на риск и почвените загуби, причинени от ерозия.

Почвите в района са изложени на силна ветрова и по-слаба водна ерозия.

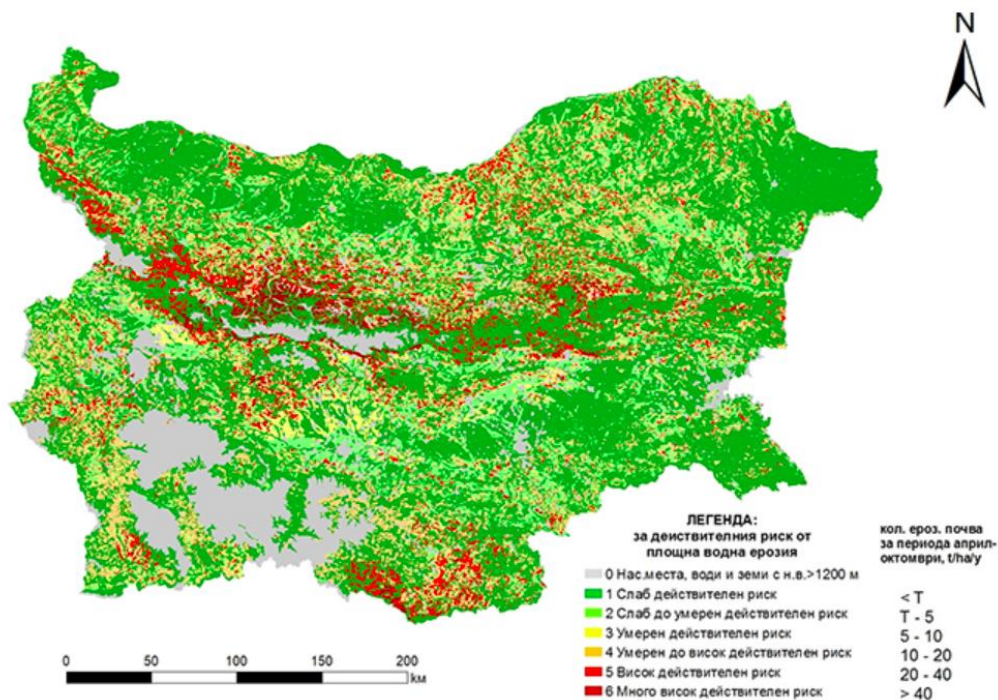
Според данните на ИАОС, за действителните прояви на ветрова ерозия в страната са определени три района на разпространение, като община Балчик попада в район, характеризиращ се със силна проява на ветрова ерозия и висок действителен риск от ветрова ерозия. Прашни бури със скорост над 14 м/сек се повтарят през 3-5 години с продължителност общо под 6 дни за периода на проява (Фигура 3.3.3.1).

Фигура 3.3.3.1. Действителен риск от ветрова ерозия на почвите, 2018 г.

Почвите от района на община Балчик са със слаба до умерена податливост към водна ерозия. По данни на ИАОС, степента на действителен риск от площна водна ерозия територията на община Балчик се характеризира със слаб риск и слаб до умерен риск – до 5 t/ha/y.

Фигура 3.3.3.2. Действителен риск от плоскостна водна ерозия на почвите, 2018 г.

Източник: ИАОС

Засоляване и засоленни почви

Засоляването на почвите е процес, при който се увеличава съдържанието на водноразтворимите соли и/или обменен натрий в почвите в количества, влияещи негативно на техните свойства, респективно на продуктивния им потенциал. Резултатите от мониторинговите наблюдения върху процесите на засоляване на почвите, организирани от ИАОС, не съдържат данни за процеси на засоляване или засолените почви, касаещи община Балчик. В РИОСВ – Варна също няма данни в тази връзка.

Вкисляване

Вкисляването на почвите е естествено протичащ процес, чийто интензитет зависи и от антропогенните фактори и се характеризира с понижаване на рН на почвата, поява на алуминиева и/или манганова фитотоксичност, обедняване на почвата с бази, молибденов дефицит, подтисната микробиологична активност и киселинна деструкция на глинестите минерали.

Една от основните причини за антропогенно вкисляване на почвите в България е дългогодишното минерално торене с вкисляващи азотни торове, особено когато то е самостоятелно, без съпътстващо фосфорно и калиево торене.

По последни данни на РИОСВ, вкислени и ерозирани почви в обхвата на РИОСВ –Варна не са констатирани.

Загуба на органично вещество

Намаляването на хумуса в почвите е свързано с небалансираното торене с кисели торове, прекомерната употреба на Na-препарати за борба с болести и вредители, нарушен хранителен баланс от износа с растителните добиви, усилващи деструкцията на почвените агрегати. Друга основна причина е и широко разпространената и незаконна практика в България да се горят растителните остатъци/ стърнищата, което застрашава и биоразнообразието. Няма актуални данни за тенденцията в съдържанието на органично вещество в почвената покривка на територията на община Балчик.

3.3.4. НАРУШЕНИ ПОЧВИ

Почви, унищожени от стопански дейности

На територията на общината няма големи кариери за инертни материали. Съществуващите кариери са за камък и са с локално значение. Нарушените терени от кариерни дейности са общо 752 дка, т.е. под 0,14% от цялата територия на общината.

Необходимо е извършване на рекултивация на участъците, които вече не се експлоатират.

Последната информация в РИОСВ-Варна за нарушени терени от добивна дейност е от 2010 г. и е според данните, предоставяни от концесионери за добив на подземни богатства. Според тях нарушени терени от добив на подземни богатства са:

- * находище „Ляхово“, експлоатирано от „Ескана“ АД - 22,6 дка;
- * находище „Момчил“, експлоатирано от „Скални материали“ АД - 67 дка.

Почви, увредени от депониране на отпадъци (от сметища)

След въвеждането на Регионалната система за отпадъци на район Добрич градските и селски сметища на територията на общината са закрити като преобладаващата част от тях са рекултивирани. На сметището в гр. Балчик е извършена биологична рекултивация.

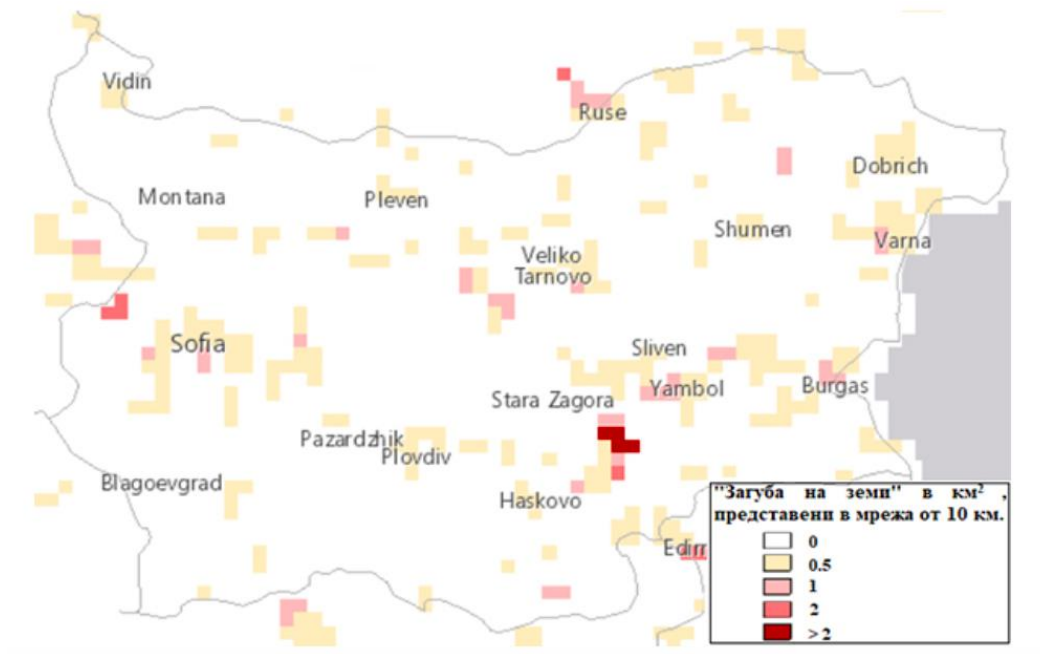
Почви, унищожени от „запечатване“

Почвеното изолиране (запечатване) е един от основните източници за безвъзвратната загуба на почва вследствие на нарастване дела на населените места, транспортната инфраструктура и площите за добив на подземни богатства. Почвеното изолиране води до пълна деградация и трайна загуба на почвените функции – загуба на плодородие, уплътняване на почвените хоризонти, промени във въздушния и воден режим.

Статистически е установено, че в повечето случаи зависимостта между броя на населението и загубата на почва за застроени площи и инфраструктурни проекти е право пропорционална.

По данни на ИАОС в община Балчик през периода 2012-2018 г. е увеличена площта на почвено запечатване с приблизително 20 кв. км. (Фигура 3.3.4.1).

Фигура 3.3.4.1. Увеличаване площта на почвено запечатване за периода 2012-2018 г.

Източник: ИАОС

Уплътняване на почвата

Уплътняването на почвата е процес на деформация и увеличаване на плътността и компактността, при което се намалява аерационната поръзност и водопроницаемостта, увеличава се твърдостта, нарушава се почвената структура и променя строежът на почвата. Процесът на уплътняване е свързан с обработката на почвата. Обработваемите земи се засягат от уплътняване както на орния слой (до 20-25 см дълбочина), така и на подорния слой (непосредствено под орния слой). За разлика от орния слой, който се разрохва всяка година, уплътняването на подорния слой се акумулира и с течение на времето се формира компактен слой. Екологическото въздействие на уплътняването се изразява в понижената аерация на почвата, свързана с водно-въздушния и топлинния баланс в почвата, понижен достъп до корените, което води до намаляване на плътността на корените и дълбочината на коренообитаемия почвен слой. Уплътняването на почвата води до намаляване на водопроницаемостта ѝ и на потенциала на повърхностния отток, с което се повишава интензитетът на водно-ерозионните процеси и рискът от наводнения.

Зони с наднормено замърсяване на почвата

Районът на община Балчик като цяло е екологично чист. По данни на РИОСВ – Варна липсват данни за зони с регистрирани замърсявания на почвите над нормите като

това се отнася както за замърсявания с тежки метали и нефтопродукти, така и за замърсявания с пестициди.

Индиректното замърсяване на почвите следствия атмосферното и водното замърсяване е с ограничен обхват на територията на общината (около път I-9 и в производствената зона на гр. Балчик). Терените, подложени на органично замърсяване от торищата и лагуните на животновъдните предприятия в землищата на съставните села значително са редуцирани през последните двадесет години. Няма данни за евентуално замърсени земи около складовете за препарати за растителна защита и за изкуствени торове.

Крайбрежната ивица се замърсява с битови отпадъци от туристическата дейност и с окислен нефт. Замърсяването с него е епизодично и се дължи на пренос от северното водно течение, аварии или незаконно изпускане на трюмни води от преминаващи кораби.

3.3.5. СВЛАЧИЩА

Свлачището е природно явление, при което се нарушава устойчивостта на големи земни маси и се създават предпоставки за придвижването им. Причините за възникването на свлачища са свързани със силно пресечения релеф и други специфични геоложки дадености в определени райони. Свлачищните процеси нямат внезапен характер и е възможно да бъдат регулирани с технически средства. Във времето те имат периоди на затихване и активизиране. След активизирането на свлачището може да се стигне до възникване на бедствена ситуация в определен район.

За разлика от срутищата, при свлачищата придвижващите се маси са земни и се придвижват по глинеста повърхност (най-честия случай). Свлачищните райони са естествени или изкуствени склонове и откоси, които се движат или могат да се въведат в неустойчиво състояние под влияние на комплекс от природни и техногенни фактори.

Дейностите по регистрирането и мониторинга на свлачищните райони на територията на Република България, в т.ч. абразионните и ерозионните процеси по Черноморското и Дунавското крайбрежие, като превантивни мерки за предотвратяване на аварии и щети се осъществяват от Министерството на регионалното развитие и

благоустройството чрез държавните дружества за геозащита – „Геозащита” ЕООД – Варна, „Геозащита” ЕООД – Плевен и „Геозащита” ЕООД – Перник.

Регистрацията на свлачищата в България се извършва съгласно Наредба №РД-02-20-1 от 19.06.2014 г. за условията и реда за вписване и поддържане на регистър на свлачищните райони на територията на Република България. Регистърът представлява информационна система с периодично актуализирана електронна база данни, осигуряваща информация за свлачищните райони на територията на Република България и на районите с абразионни процеси. Информацията в регистъра се въвежда и поддържа от държавните дружества за геозащита.

Според Националната програма за превенция и ограничаване на свлачищата на територията на република България, ерозията и абразията по Дунавското и Черноморското крайбрежие 2015-2020 г., община Балчик попада в инженерно-географски регион I-3 – Мизийски регион, Причерноморска област и конкретно - в Район „н. Калиакра – н. Галата“.

В северната си част (н. Калиакра – устието на р. Батова) районът е с общо взето южно, а в западната (устието на р. Батова – н. Галата) с източно изложение. Общата му дължина е 65 km, а коефициентът на разчлененост 1,69. Свлачищата по стръмния склон в този район се появяват непосредствено източно от пристанище Каварна и постепенно се разширяват до Балчик, заемайки до Варна на места широка над 500 m, до над 4000 m свлачищна зона.

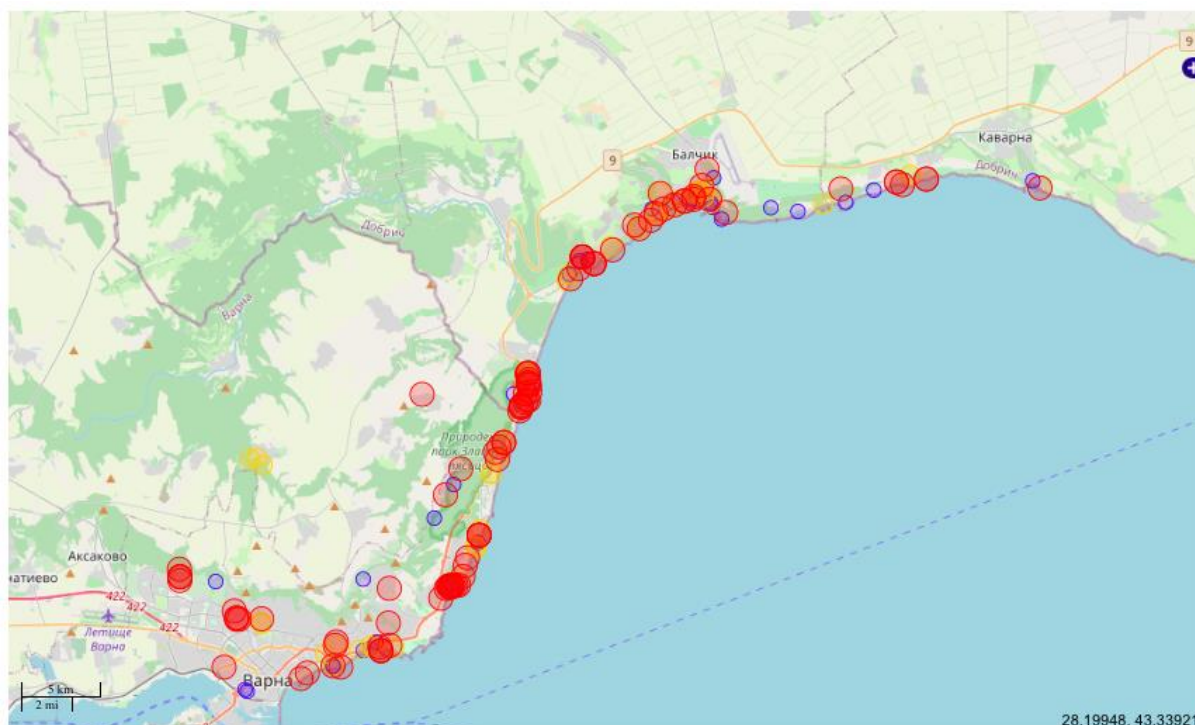
Характерна за целия свлачищен участък между Каварна и Балчик е активната абразия, маркирана навсякъде от стръмните до отвесни клифове, която унищожава челните части на свлачищата. В самия гр. Балчик свлачищата са активизирани и се налага непрекъснатото им укрепване. На югоизток до к.к. Албена те също продължават да бъдат активни въпреки изградената в основата на клифа брегозащитна дамба Балчик – Албена (открита през 2009 г., тя е вече разрушена по протежение на 400 m).

По източния склон на Франгенското плато е разположен най-обширния свлачищен участък на Българското Черноморие – от 500 – 600 m ширина на север до 4600 m на юг. Тук средно- и долносарматските мергелни, пясъчливоглинести и глинести хоризонти с 5 – 6 хлъзгателни повърхнини потъват под малък наклон на изток-

североизток. В съчетание с повишеното количество на валежите, антропогенната дейност и относително честите вибрации от земетръсните огнища на Калиакренския сеизмогенен разлом представляват благоприятни фактори за развитието на свлачищата. Основен фактор за развитието и активизирането на свлачищата си остава абразията, макар тъкмо в този район тя да е максимално ограничена от брегозащитното строителство.

Актуална карта на активните свлачища в община Балчик се поддържа от МРРБ (Фигура 3.3.5.1).

Фигура 3.3.5.1. Карта на свлачищата в община Балчик

Източник: МРРБ – Геозащита Варна

Условията и факторите, водещи до дестабилизиране на терени и възникването на свлачища, срутища са природно обусловени и антропогенни. Човешката дейност оказва много съществено влияние върху съвременната активност на тези процеси. Антропогенният фактор се изразява в:

- Голяма гъстота на застрояване и увеличаване на етажността на сградите, водещи до допълнително натоварване на земната основа, особено ако това е в активната част на свлачищното тяло;

- Изпълнената вертикална планировка на вилните имоти – терасиране, водещо до повишаване инфилтрацията на повърхностните и дъждовните води;
- Липса на общо повърхностно отводняване, от отглеждане на поливни култури в частните имоти, създаване на условия за подприщване на повърхностния отток;
- Незаконно строителство, изразяващо се в не отчитане на инженерно-геоложките условия;
- Липса на канализационна мрежа и пречиствателни съоръжения – отпадъчните води се заустват към попивни кладенци, които създават условия за образуване на каскадни хлъзгателни повърхнини и възникване на свлачища;
- Изпълнено брегоукрепително строителство, несъобразено с надлъжно-бреговия седиментен транспорт, с баланса на наносите в прилежащата брегова зона.

Последните са в пряка връзка с активността и интензитета на абразионните процеси и от там – върху устойчивостта на брега.

Изводи и препоръки за развитие:

В обобщение може да се направи извод, че по отношение на почвите и почвената покривка не се открояват сериозни проблеми за община Балчик.

Нарушените терени са малко и не представляват сериозен проблем за общината, а администрацията работи системно за рекултивация на старите нарушени терени. Полагат се усилия за ограничаване на ветровата ерозия чрез изграждане на защитни горски пояси. Конкретни препоръки за промени в дейностите на Общината и компетентните органи не са необходими. Могат да се оправят препоръки единствено за по-голям мащаб на предприемане на действия.

Проблем са обаче процесите свързани с литодинамиката и по-конкретно свлачищните и срутищни процеси. Конкретни мерки, които могат да се препоръчат в тази връзка са:

1. Засилен строителен контрол при спазване на цялата строгост на нормативно заложените правила и изисквания.
2. Предприемане на мерки за укрепване на свлачищни склонове, вкл. на укрепвания чрез промяна в геометрията на даден склон в участъците на селищата.

3. Подобряване на повърхностния отток на водите в застрашените зони, което може да повиши значително стабилността на податливия към свлачище склон.
4. Понижаване нивото на подземните води в застрашените зони, което намалява хидродинамичния натиск на филтриращите в склона подземни води, намалява теглото на земния масив и повишава якостта на строителната почва.
5. Мерки против промяната в геометрията на склоновете. Необходимо е съобразяване с промените, които настъпват при преразпределянето на земни обеми и силите, които се променят в телата на дадените склонове.

3.4 ЗЕЛЕНА СИСТЕМА И БИОАЗНООБРАЗИЕ

Община Балчик попада в Мизийската горско-растителната област и в подобласт – “Добруджански растителен район”. Във вертикално отношение растителността в района е представена от запазени в слаба степен естествени гори /предвид унищожаването им в миналото за освобождаване на земи за селскостопански дейности/, равнинни терени с преобладаване на мезоксеротермната растителност, представена предимно от луковична ливадина /*Poa bulbosa* L/, пасищен райграс /*Lolium perenne* L/, троскот /*Cydon dactylon* L/, белизма /*Dichanthium ischaemum*/, садина /*Crysopogon gryllus* L./ и др. разпространени по мери, необработваеми земи, край пътища. Горските масиви принадлежат на “Долен равнинно-хълмист пояс” с подпояс на равнинно-хълмисти дъбови гори. В рамките на общината са разположени отделни лесозащитни пояси по високите равни тераси, върху черноземни почви, с доминиране на: цер /*Quercus cerris* L/, на места смесени с дръжкоцветен дъб /*Quercus pedunculiflorae* L/, летен дъб /*Quercus robur* L/, полски клен /*Acer campestre* L/, келяв габър, мъждрян и космат дъб. Незначително е разпространението на мекиша, благуна, елшата, върбата, габъра, обикновения бук. Покрай дерета и суходолия се срещат формации от полски бряст /*Ulmus minor*/, ясен /*Fraxinus oxycarpa*/, дръжкоцветен дъб /*Quercus pedunculiflorae* L/ и по слабо върби /*Salix alba*, *Salix fragilis*/. Естествено растящите насаждения са изключително от издънков произход. От изкуствено внесените видове най-голямо участие има акацията, след това гледичията, черният бор, шестила, клена, явора, ореха, сребролистната липа, евроамериканските тополи, копривката и др. От храстовите видове се срещат: дрян, глог, смрадлика, драка, шипка, кучи дрян, брадавичест и ръбест

чашкодрян, птиче грозде, черна калина. Изкуствено внесени са: миризлива върба, тамарикс, златен дъжд, люляк. Тревната растителност е представена от типични за дъбовите гори видове: житни тревни, острица, ягода, поддъбиче, къпина, мащерка, коприва, жълт кантарион и др.

В рамките на общината естествените горски екосистеми заемат локални райони и полезащитни пояси, с доминиране на смесените широколистни гори с представени в тях в различна степен: видове дъб, чер, ясен, габър, чинар. Характерен елемент на крайградския ландшафт са полезащитните горски пояси, изградени от местна и внесена растителност.

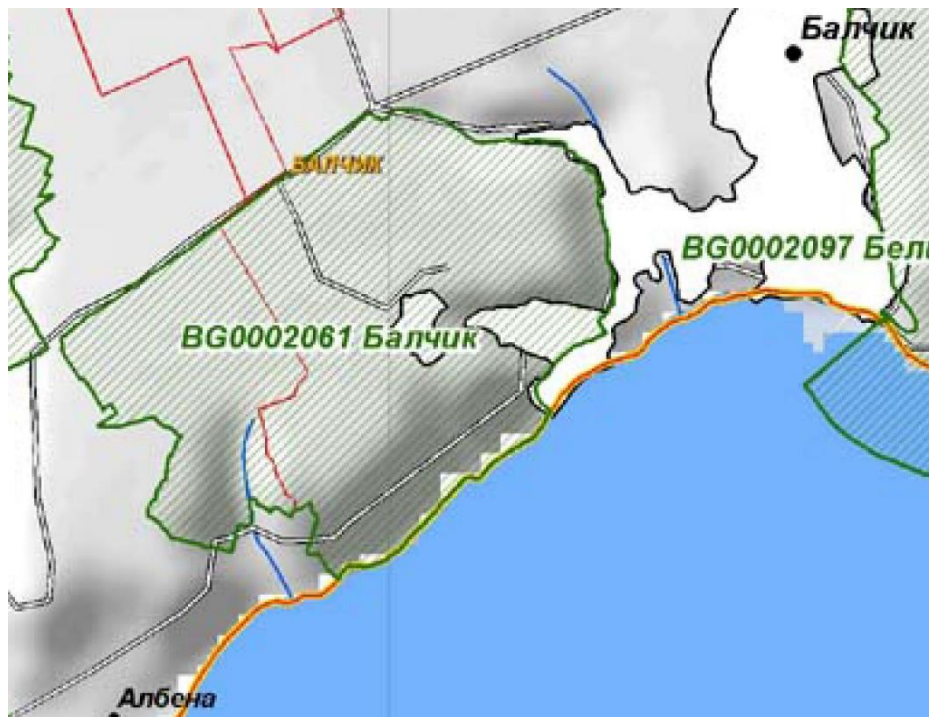
3.4.1. ЗАЩИТЕНИ ЗОНИ

Мрежата „Натура 2000“ е една от най-мощните инициативи, предприемана за целите на опазването на богатото природно наследство на Европа. Екомрежата представлява съвкупност от защитени зони, разположените на територията на Европа. Основният принцип, на който е основната екомрежата се основава на взаимодействието между човек и природа. „Натура 2000“ е конструирана от специално, защитени райони, които са определени от страните членки на ЕС, съгласно действащите нормативни актове в областта на опазването на околната среда. В този смисъл България има своите ангажименти към поддържане на целостта на мрежата, като на територията на община Балчик, с оглед на биологичното разнообразие са ситуирани 3 защитени зони от „Натура 2000“:

1. Защитена зона „Балчик

Общата площ на защитената зона се равнява на 1554,16 ха., като тя се разполага в землищата на Балчик и с. Оброчище. Зоната е ситуирана в Североизточна България на Черноморското крайбрежие югозападно от град Балчик, в близост до самия град. Обхваща част от Добруджанското плато и клифа на юг до вилната зона и курорта Албена. На северозапад граничи с международен път Е87, докато на североизток граничи с гр. Балчик.

Карта 3.4.1.1 Територията на защитената зона „Балчик“

В югоизточната си част зоната е терасирана като са налични и дълбоки дерета и ровове с отвесни седиментни стени. Също могат да бъдат открити множество свлачища и обрुшавания. Зоната е отделена от морето с тясна брегова ивица и път. От срещашите се в защитената зона местообитания преобладават откритите тревни пространства – ненапооявани земеделски земи и пасища с преобладаване на степни съобщества с катраника /*Artemisia alba*/ и брегова овсига /*Bromus girarius*/. Второстепенно местообитание са широколистните дъбови гори от космат дъб /*Quercus pubescens*/ и виргилиев дъб /*Q. virgiliana*/ и храсталачните съобщества.

Защитената зона е изключително значима, поради наличието на голямо биологично разнообразие. В района на Балчик е регистрирано присъствието на 136 вида птици, като 42 са вписани в Червената книга на България (1985). От вече установените видове 65 са от европейско природозащитно значение (SPEC) (BirdLife International, 2004). Като световно застрашени в категория SPEC1 са идентифицирани 7 вида, а като застрашени в Европа съответно в категория SPEC2 - 18 вида, в SPEC3 - 40 вида.

Мястото осигурява подходящи местообитания за 56 вида, включени в приложение 2 на Закона за биологичното разнообразие, за които се изискват специални мерки за защита. От тях 51 са вписани също в приложение I на Директива 79/409 на ЕС. Територията е определена като типично място с тесен фронт на миграция от световно значение за реещи се щъркели, пеликани и грабливи птици, като е мястото с най-

интензивна миграция на грабливи птици в Североизточна България. На това място са отчетени най-големите числености по Северното Черноморие на червената каня /*Milvus milvus*/, белоглавия лешояд /*Gyps fulvus*/, тръстиковия блатар /*Circus aeruginosus*/, ливадния блатар /*Circus pygargus*/, степния блатар /*Circus macrourus*/, големия ястреб /*Accipiter gentilis*/, малкия ястреб /*Accipiter nisus*/, късопръстия ястреб /*Accipiter brevipes*/, обикновения мишелов /*Buteo buteo*/, орела рибар /*Pandion haliaetus*/, керкенеца /*Falco tinnunculus*/, вечерната ветрушка /*Falco vespertinus*/, ловния сокол /*Falco cherrug*/ и сокола скитник /*Falco peregrinus*/. 23% от птиците прелитат на височина до 150 м над земята и 39% - на височина между 160 и 500 м, което в значителна степен зависи от атмосферните условия. В допълнение Балчик е една от най-ценните територии в страната от значение за Европейския съюз за опазването на черногърбото каменарче /*Oenanthe pleshanka*/, чиято гнездова популация е концентрирана по северното черноморско крайбрежие. Бухалът /*Bubo bubo*/ също гнезди в района. Специални проучвания на гнездящите птици в района на Балчик не са провеждани до сега, но има предпоставки да се счита, че мястото е важно и за други видове птици, характерни за степните местообитания.

Основна и най-важна характерна черта по отношение на намесата на човека и уязвимостта на мястото. То остава силно уязвимо към човешки дейности, свързани с унищожаване на степните местообитания, със застрояване, породено от икономически и други интереси, както и към изграждане на високи съоръжения. Най-сериозна заплаха за района са съществуващите проекти за строителство на ветроенергийни паркове в самата защитена зона и около нея, които са разположени на западочерноморския прелетен път на птиците *Via Pontica*. Повечето ветрови генератори са с височина 120 метра и повечето от тях ще бъдат разположени в територии, където от проучванията на Българско дружество за защита на птиците“ (БДЗП) се потвърждава, че реещите се и други активно летящи мигриращи птици преминават през района на височина до 150 м, което означава директен сблъсък на огромни количества птици. Тенденциите за изграждане на ветрови крият реално опасност за опазването на защитената зона.

Ветроенергийните съоръжения специално в този район могат да възпрепятстват свободното придвижване на птици, основно на реещите се мигриращи птици и зимуващите птици и в значителна степен са в състояние да ограничат достъпа им до ползваните от тях местообитания. Те мога да бъдат причина за директен сблъсък и пряко

унищожаване на птиците и ще доведат до разпокъсване и загуба на ценни места за пренощуване, хранене, набиране на височина за придвижване, както и на места за укриване при неблагоприятни метеорологични условия.

Ветровите генератори представляват бариера за хиляди реещи се мигриращи птици и нощни мигранти по пътя им на юг и на север и крият опасност от причиняване на значителна смъртност сред тях, както и по-нататъшно намаляване на техните популации.

Строителството на различни типове сгради и съоръжения може да доведе до необратимо унищожаване на степни местообитания, разпокъсването им, и съответно значително намаляване на гнездовата популация на черногърбото каменарче и други характерни видове. Поради наличието на селища на територията и в близост до нея през последните години са обособени незаконни сметища, които допълнително влошават качеството на местообитанията.

Дейностите, свързани с развитието на инфраструктурата и развитието на туризма могат да доведат до значително безпокойство за птиците, разпокъсване, влошаване и дори унищожаване на ценни местообитания, ако не се планират по подходящ начин

В контекста на дейностите по опазване на защитената зона са формулирани следните цели:

- * Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона;
- * Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата;
- * Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природно местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

2. Защитена зона „Белите скали“

Защитената зона е ситуирана на Черноморското крайбрежие между Балчик и Каварна. Обхваща част от Добруджанското плато, клифовия бряг и прилежащата му плитка морска акватория. Обща площ на територията е 4077.90 ха, като тя е разположена в землищата на Балчик, Божурен, Каварна, Топола. Северната граница на зоната е с пътя

Балчик-Каварна. Най-южната част от Добруджанското плато южно от пътя за Каварна е покрита със сухолюбива степна тревна растителност. Субстрата е от седименти – мергели и сарматски варовици. Брегът е отвесен с няколко тераси. Видими са дълбоки дерета и долове с храсти и широколистни гори. В ниските части са обрасли с ксерофилни и степни съобщества тънкожилест пелин /*Artemisia lerchiana*/, житняк /*Agropyron restiniforme*/. Горните тераси са обрасли с мезоксеротермни тревни съобщества от луковична ливадина /*Poa bulbosa*/, пасищен райграс /*Lolium perenne*/ и трескот /*Cynodon dactylon*/. Бреговата ивица е тясна. Има множество сипеи, свлачища и обрушвания причинени от ерозионните сили на морето. Близо до Балчик има лиманно езеро - Балчишката тузла. Тузлата е частично обрасла с крайбрежна растителност с преобладаване на тръстика /*Phragmites australis*/. В района на Белите скали са установени много видове редки растения.

Карта 3.4.1.2 Територията на защитената зона „Белите скали“

В района на защитената зона „Белите скали“ са установени 91 вида птици, от които 27 са включени в Червената книга на България (1985). От срещащите се видове 48 са от европейско природозащитно значение (SPEC) (BirdLife International, 2004). Като световно застрашени в категория SPEC1 са включени 4 вида, а като застрашени в Европа съответно в категория SPEC2 - 16 вида, в SPEC3 - 28 вида. Мястото осигурява подходящи местообитания за 40 вида, включени в приложение 2 на Закона за биологичното разнообразие, за които се изискват специални мерки за защита. От тях 39 са вписани също в приложение I на Директива 79/409 на ЕС. Защитената зона „Белите скали“ е типично място с тесен фронт на миграция за реещи птици – щъркели, пеликани и грабливи птици, особено за белия щъркел /*Ciconia ciconia*/ и обикновения мишелов

/*Buteo buteo*/. Грабливите птици често пренощуват в района. Защитената зона „Белите скали“ е едно от най-важните места в страната от значение за Европейския съюз за опазването на гнездящите тук полска бърбрия /*Anthus campestris*/, късопръста чучулига /*Calandrella brachydactyla*/, ястребогушо коприварче /*Sylvia nisoria*/ и черногърбото каменарче /*Oenanthe pleshanka*/. Района поддържа представителни гнездови популации на дебелоклюнатата чучулига /*Melanocorypha calandra*/, черночелата сврачка /*Lanius minor*/ и ястребогушото коприварче /*Sylvia nisoria*/.

Района на „Белите скали“ се характеризира като „уязвим“, бидейки под сравнително голям антропогенен натиск, поради наличието на селища и развита инфраструктура около него. Процесите на застрояване на територията в резултат от интензивното развитие на туризма и разширяване на селищата води до разпокъсване, нарушаване и дори унищожаване на местообитания, основно в крайбрежната зона, но също така и в откритите пространства върху платото. До 30% от местообитанието може да бъде изцяло разрушено и превърнато в зелени площи, интензивно третирани с пестициди.

Неблагоприятно въздействие върху мястото се определя и от концентрирането на много хора на малки територии по крайбрежието, ценни за биоразнообразието, както и от незаконното депониране на отпадъци на много места, включително в земеделски земи. Районът на защитената зона „Белите скали“ е особено уязвим от планове за изграждане на ветроенергийни паркове. Ветроенергийните съоръжения специално в този район могат да препятстват свободното придвижване на птици, основно на реещите се мигриращи птици и в значителна степен са в състояние да ограничат достъпа им до ползваните от тях местообитания. Ветрогенераторите ще са причина за директен сблъсък и пряко унищожаване на птиците и ще доведат до разпокъсване и загуба на ценни места за пренощуване, хранене, набиране на височина за придвижване, както и на места за укриване при неблагоприятни метеорологични условия. Ветровите генератори могат да бъдат бариера за хиляди реещи се мигриращи птици и нощни мигранти по пътя им на юг и на север и ще причинят значителна смъртност сред тях, както и по-нататъшно намаляване на техните популации.

В контекста на опазване на защитената зона са формулирани следните цели:

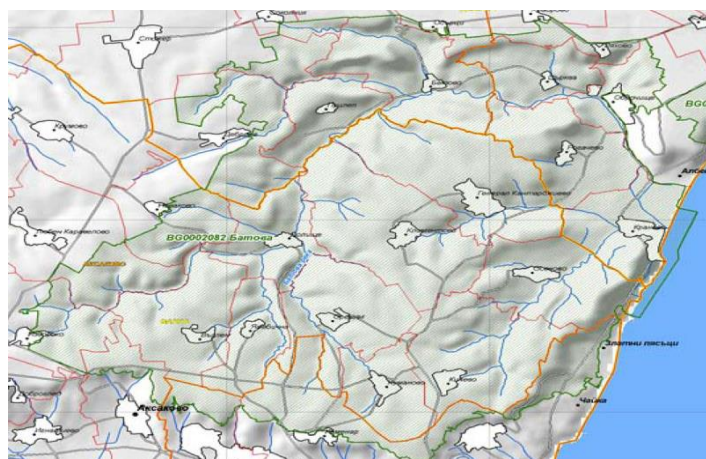

- * Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона;
- * Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата;
- * Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

3. Защитена зона „Долината на Батовска река“

Защитена зона се разполага северно от Варна и обхваща поречието на река Батова и по-голямата част от Франгенското плато, включително бреговата ивица от Албена до Златни пясъци и прилежащата и плитката морска акватория. На север граничи със селата Соколник, Одърци, Храброво, Ляхово и Оброчище, на изток с черноморското крайбрежие южно от курорт Албена до Златни пясъци. От Златни пясъци на югозапад границата преминава по ръба на платото северно от село Каменар, и кварталите на град Варна – Винаца, Владиславово и Аксаково. При село Изворско върви на север през Новаково и Дебрене до Соколник.

Карта 3.4.1.3 Територията на защитената зона „Долината на Батовска река“

Защитената зона представлява комплекс с различни по характер местообитания, които са характерни както за типични горски видове, така и за водолюбива птици и птици, обитаващи земеделски площи. В нея са установени са 184 вида птици, от които 50 са включени в Червената книга на България (1985). От срещащите се видове 80 са от европейско природозащитно значение (SPEC) (BirdLife International, 2004). Като световно застрашени в категория SPEC1 са включени 7 вида, а като застрашени в Европа съответно в категория SPEC2 - 24 вида, в SPEC3 - 49 вида. Мястото осигурява подходящи местообитания за 70 вида, включени в приложение 2 на Закона за биологичното разнообразие, за които се изискват специални мерки за защита. От тях 62 са вписани също в приложение I на Директива 79/409 на ЕС. Най-важната характеристика на мястото е неговото географско положение на западно-черноморския прелетен път *Via Pontica*. Над долината на река Батова се събират три потока от мигриращи птици, идващи от Добруджа – от вътрешността на добруджанското плато, тези които следват естествено бреговата ивица и при птиците, които при нос Калиакра летят директно през морето към

Балтата. През защитената зона преминава най-концентрирания поток от мигриращи щъркели и пеликани в Североизточна България, като в долината между Добруджанското и Франгенското плато те набират височина, а над самото плато летят ниско.

Поради значението си за над 30 вида мигриращи реещи се птици защитената зона е определено като място с тесен фронт на миграция от световно значение. 11% от мигриращите птици летят на не повече от 150 м. над земята и 35% летят на височина от 160 до 500 м. Тук са отчетени най-големи количества на мигриращи розови пеликани */Pelecanus onocrotalus/* и жерави */Grus grus/* по Северното Черноморие. По време на миграция грабливите птици редовно нощуват в горите на Батова. Крайбрежните части на мястото са от ключово значение за миграциите на значителни количества чайки буревестници */Larus canus/*. Значителни количества водолюбива птици презимуват в района на Батова, основно гъски */Anser albifrons/*, които се задържат от декември до март. Те нощуват в морето и ежедневно прелитат над района за да се хранят в нивите във вътрешността, но често се хранят и в земеделските земи тук. Защитената зона е едно от най-важните места в страната от значение за Европейския съюз за опазването на гнездящите тук среден пъстър кълвач */Dendrocopos medius/* и полубеловрата мухоловка */Ficedula semitorquata/*.

В значителни количества в района гнездят още зеленият кълвач */Picus viridis/*, сивата овесарка */Miliaria calandra/*, черногърбото каменарче */Oenathe pleschanka/*, късопръстата чучулига */Calandrella brachydactyla/*, големият маслинов присмехулник */Hippolais olivetorum/*, ястребогушото коприварче */Sylvia nisoria/*, градинската овесарка */Emberiza hortulana/* и др.

Водните местообитания, свързани с река Батова и специално с лонгозната гора “Балтата” се влияят силно от човешки дейности, свързани с управлението на водите. Водният баланс на лонгозната гора е нарушен и това се приема за основната заплаха за нормалното и функциониране като екосистема. Основните причини довели до сегашното проблематично състояние са андигирането и корекциите на бреговете на река Батова, изграждането на път с международно значение през самата гора, както и рудодобива в горното и средното течение на реката.

Продължаващата урбанизация, свързана с мащабното развитие на туризма и разширяването на селищата води до разпокъсване, нарушаване и дори унищожаване на местообитанията, основно в крайбрежната зона, но също и в откритите пространства върху платото. Реализацията на плановете за разширяване на село Кранево по посока на резерват “Балтата” ще доведат до унищожаването на единствената ненаселена територия около източната част на лонгозната гора и съответно до изолация на резервата от околните природни територии. Концентрирането на много хора на сравнително малки територии в близост до ценни местообитания както и незаконното депониране на отпадъци на много места, включително и в земеделски земи имат също значително отрицателно въздействие върху мястото. Плановете за изграждане на местно летище в съседство с лонгозната гора “Балтата” на мястото където се събират трите потока от мигриращи птици е опасно както за гнездящите и мигриращите птици, така и за сигурността на полетите. Районът на Батовата е особено също е уязвим от плановете за изграждане на ветроенергийни паркове. Рисковете, които са относими за горните две защитени в този пункт са напълно приложими и тук.

Горските местообитания също са застрашени от прекомерна експлоатация на горските ресурси, пожари, както естествени, така и причинени от човека, а също и залесяване с нетипични за района видове. Премахването на старите полумъртви дървета и тези с хралупи, ограничава значително възможностите на кълвачите и мухоловките да намират подходящи места за гнездене и храна.

Стратегията за опазване на защитената зона се основава на следните цели:

- * Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона;
- * Запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата;
- * Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природни местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

3.4.2. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ

На територията на общината са разположени следните защитени територии, обявени по реда на Закона за защитените територии:

- * Поддържан резерват „Балтата“, обявен със Заповед № 180/20.04.1978 г. на

Комитета за опазване на природната среда при Министерския съвет и прекатегоризиран със Заповед № РД-391/15.10.1999 г. на Министерство на околната среда и водите. Територията се намира в землището на с. Кранево, общ. Балчик, обл. Добрич;

Поддържаният резерват с международно значение „Балтата“ има площ от 204,7 ха, а буферната му зона е 163,4 ха. Обявен е за защитен обект през 1961 г. с цел опазване на естествена лонгозна гора с принадлежащата ѝ флора и фауна. Намира се в землището на с. Оброчище. Резерватът е уникален в световен мащаб - 16 вида от растенията в него и буферната зона са с природозащитна стойност. В Червената книга са включени 7 вида, като три от тях са защитени, а останалите са редки видове. В резервата растат 116 лечебни растения, живеят 140 вида птици, от които 44 са включени в Червената книга.

- * Защитена местност „Ботаническа градина-Балчик“, обявена със Заповед No.РД-130 от 27.01.2005 г. на МОСВ. Територията се намира в землището на гр. Балчик, общ. Балчик, обл. Добрич;

Защитена местност „Ботаническа градина – Балчик“ е разположена в Североизточна България, на брега на Черно море, югозападно от гр. Балчик. Във

физикогеографски аспект тя попада в Източната подобласт на област Дунавска равнина. Защитената местност обхваща заравнени повърхнини и склонове към морето с югоизточно изложение. Защитената местност се намира в землището на гр. Балчик, общ. Балчик, обл. Добрич и се намира в териториалния обхват на РИОСВ – гр. Варна.

Площта на защитената територия съгласно Заповед РД-130/27.01.2005 г. на Министъра на околната среда и водите се равнява на 17,4604 ха. Тя обхваща горите, земите и водните площи съгласно Акт №604 от 02.02.1998 г. за публична държавна собственост в т.ч. гори с обща площ 6,1451 ха; земи с обща площ 11,2266 ха; водни площи с обща площ 0,0887 ха.

Съгласно цифровия модел от КВС площта на защитената местност е 18,3488 ха, като разликата се дължи на по-точното съвременно измерване на включените в нея площи.

Основните типове екосистеми на територията на защитената местност са:

А) Сухоzemни екосистеми, към които се причисляват:

* Горски екосистеми:

Представени са от производни (вторични) листопадни широколистни гори. Те се разпростират из почти цялата непаркоустроена част на защитената местност. Практически липсват видове от първичната растителност. Вторичните горски съобщества, които са развити в по-голямата си част върху обработвани в първата половина на XX в. и след това изоставени площи. Доминиращите дървесни видове са инвазивни растения, като айлант (*Ailanthus altissima*) и миризлива върба (*Elaeagnus angustifolia*). В по-малка степен са представени и някои местни видове като мъждрян (*Fraxinus ornus*), джанка (*Prunus cerasifera*), махалебка (*P. mahaleb*), шмак (*Rhus coriaria*), черен бъз (*Sambucus nigra*) и др.

* Тревни екосистеми:

Представени са от ксеромезофилни, с много малка площ, тревни съобщества. Те са с антропогенен произход и са се развили главно на мястото на обработваеми през първата половина на XX в. и след това изоставени земи. Поддържането им е в резултат на косене, което в близост до паркоустроената част на защитената местност е редовно (понякога неколкократно годишно). Доминиращите видове са горски късокрак (*Brachypodium sylvaticum*) и сборната ежова главица (*Dactylis glomerata*). Сравнително

бедни са на видове, което се дължи на вторичния им произход. В по-отдалечените части, поради отсъствието на паша и 51 значително по-рядко косене, те се намират под сравнително силен сукцесионен натиск – заемат се главно от инвазивните дървесни видове миризлива върба (*Elaeagnus angustifolia*) и айлант (*Ailanthus altissima*). Б) Водни екосистеми: • Лотична сладководна екосистема (речна екосистема): Заема много малка част от защитената местност. Включва преминаващия през територията поток. Въпреки че и тази екосистема е значително антропогенно повлияна и променена, запазени са и някои видове от първичния ѝ състав, напр. бяла топола (*Populus alba*), крехка върба (*Salix fragilis*) и др.

В) Създадени от човека екосистеми:

* Паркове и цветни композиции:

Парковете и цветните композиции заемат около 25% от площта на защитената местност. Включва създадените от човека паркови участъци, цветни алеи, алпинеуми, лабиринти, скални стени, кътове с различни екологични и таксономични групи растения (напр. псамофити, розариуми) и др. Изискват постоянни и целенасочени грижи за поддържане и подобряване на състоянието им. Разнообразието от биотопи в защитената местност се определя от климатичните условия, от особеностите на микрорелефа, от растителната покривка и в значителна степен от активната човешка дейност. Макар и с малка площ, защитената местност включва заравнени участъци, стръмни склонове към морето и два ясно изразени дълбоки дола, които заедно с типа на растителната покривка и човешката дейност са предпоставка за формиране на няколко различни биотопа. Основните типове биотопи, които съответстват на основните типове екосистеми, са:

- * Биотоп на широколистните гори с доминиране на миризлива върба и айлант;
- * Биотоп на стръмни склонове без или с разрежена растителна покривка (главно около свлачищни участъци);
- * Биотоп на тревните съобщества;
- * Крайречен биотоп с доминиране на бялата топола;
- * Поток;
- * Биотоп на изкуствени паркове с дървесни и храстови насаждения (в паркоустроената част);

- * Биотоп на цветните алеи с тревисти декоративни видове (в паркоустроената част).

Съгласно класификацията на EUNIS на територията на защитената местност са разпространени следните типове местообитания:

C2.2. Постоянни неприливни, бързи, буйни води (Permanent non-tidal, fast, turbulent watercourses);

C2.24. Водопади (Waterfalls) Включва водопада на потока, който е и една от туристическите атракции;

C2.27. Мезотрофна растителност на бързотечащи потоци (Mesotrophic vegetation of fast-flowing streams) Включва хидрофитни съобщества в умеренобогати на хранителни вещества потоци. На територията на защитената местност не са установени видове папратови и семенни растения поради бързото течение и голямата засенченост на дъното на дълбокия дол. Заема 0,08 ха.

C2.3. Постоянни неприливни, спокойнотечащи води (Permanent non-tidal, smooth-flowing watercourses);

C2.33. Мезотрофна растителност на спокойнотечащи води (Mesotrophic vegetation of slow-flowing rivers) Включва хидрофитни съобщества в умерено богати на хранителни вещества потоци с участието на *Verula erecta*. Заема 0,03 ха.

E2.2. Сенокосни ливади на ниски и средни надморски височини (Low and medium altitude hay meadows)

E2.251. Понто-Панонски мезофилни сенокосни ливади (Ponto-Pannonic mesophile hay meadows) Включва вторични тревни съобщества, самонастанили се върху отдавна изоставени обработваеми площи, и поддържани чрез редовно машинно косене, неколkokратно в един вегетационен сезон. Доминирани са от житни, като Горски късокрак (*Brachypodium sylvaticum*) и Ежова главица (*Dactylis glomerata*). В резултат на режима на поддържане се намират в процес на изменение на видовия състав – толериране на туфестите житни и сравнително обедняване на разнотревието (по-голяма част от видовете не достигат до цъфтеж и семеобразуване). Заема 0,44 ха.

E2.7. Неподдържани мезофитни поляни (Unmanaged mesic grassland) Включва мезофитни тревни площи, които не се поддържат нито чрез косене, нито чрез паша. Разположени са в на много малка площ сред горската растителност. Сравнително бедни са на видове, с доминиране на Ежова главица (*Dactylis glomerata*), Перест късокрак

(*Brachypodium pinnatum*) и Горски късокрак (*Brachypodium sylvaticum*). В местообитанието е установено присъствието и на един от консервационно значимите видове растения в защитената местност – Паяковидната пчелица (*Ophrys mammosa*). Заема 0,02 ха.

F3.2. Суб-средиземноморски листопадни храсталаци (Submediterranean deciduous thickets and brushes)

F3.2473. Понто-Тракийски суб-средиземноморски храсталаци (Ponto-Thracian sub-Mediterranean scrub) Включва храсталаци от зоните на Западните Понто-Сарматски степи и горски степи и от Тракийската степна зона, съставени от континентални и средиземноморски видове, като обикновен глог (*Crataegus monogyna*), драка (*Paliurus spina-christi*), храстовиден смин (*Jasminum fruticans*), 53 смрадлика (*Cotinus coggygria*), храстовидна зайчина (*Coronilla emerus* subsp. *emeroides*). В отворените места между храстите навлизат и някои многогодишни тревисти степни и еднокогийни видове, като гребеновиден житняк (*Agropyrum cristatum*), цилиндрично диво жито (*Aegilops cylindrica*), полегнала метла (*Kochia prostrata*), обикновено безсмъртниче (*Xeranthemum annuum*). Заема 0,37 ха

G1.3. Средиземноморски крайречни гори (Mediterranean riparian woodland)

G1.3611. Западно-Понтийски галерии от бяла топола (Western Pontic white poplar galleries) Включва галерии от Бяла топола (*Populus alba*) с Бяла върба (*Salix alba*) и Крехка върба (*Salix fragilis*) и тревен етаж от Европейска катушка (*Lycopus europaeus*) и Жълта мъртва коприва (*Lamium galeobdolon*). Запазени са елементи от коренната растителност, но видовият състав е сравнително беден. Заема 0,24 ха. G5.6. Естествени и полуестествени гори и подраст на ранен етап на формиране (Early-stage natural and semi-natural woodlands and regrowth) На територията на защитената местност местообитанието включва самонастанили се производни гори на ранен етап на формиране на мястото на отдавна изоставени обработваеми земи (лозя, бадемове, овощни градини), а в редки случаи и на мястото на освободен от свлачища почвен субстрат. Доминирани от инвазивни дървесни видове – миризлива върба (*Elaeagnus angustifolius*) и айлант (*Ailanthus altissima*). В значително по-малка степен се срещат местни видове като мъждрян (*Fraxinus ornus*), космат дъб (*Quercus rubescens*), дрян (*Cornus mas*), кучешки дрян (*Cornus sanguinea*). Заема 9,75 ха. При подходящо управление биха могли постепенно да доближат по състав и структура местообитания

от типа G1.7. Термофилни листопадни гори (*Thermophilous deciduous woodland*) и по-специално

G1.7A1. Евро-Сибирски степни дъбови гори (*Euro-Siberian steppe Quercus woods*). X11. Големи паркове (*Large parks*) Включва комплекс от следните местообитания: I2.12. Ботанически градини (*Botanical gardens*) и I2.11. Паркови цветни алеи, арборетуми и храсти (*Park flower beds, arbours and shrubbery*). Заема 7,07 ха.

На територията на защитената местност са разпространени 2 типа растителни съобщества:

- Храстови (*Amygdaleta nanae*) и тревни (*Artemisieta albae*, *Agropyreta rectiniforme*, *Agropyreta brandsae*, *Brometa riparii* и др.) степни и ксеротермни формации: запазени са много малки фрагменти от този тип растителност, главно по билата на възвишенията и горните части на склоновете с изглед към морето (на места където поради свлачищни процеси почвата е нестабилна за установяване на дървесна растителност или е най-силно влиянието на морския бриз). Почти изцяло са изместени от самонастанили се горски съобщества с доминиране на инвазивни чужди видове – главно миризлива върба (*Elaeagnus angustifolia*) и в по-малка степен – айлант (*Ailanthus altissima*).

- Селскостопански площи на мястото на смесени гори от цер (*Quercus cerris*) и граница (*Quercus pubescens*): към този тип могат да се отнесат площите, върху които е изградена Ботаническата градина, както и тези с отглежданите през първата половина на XX в. лозя и овощни (бадемови) градини. Последните са отдавна изоставени и сега са заети от самонастанили се горски съобщества с доминиране на инвазивни чужди видове – главно миризлива върба (*Elaeagnus angustifolia*) и в по-малка степен – айлант (*Ailanthus altissima*), както и с високото участие на лиани – обикновен повет (*Clematis vitalba*) и гръцки гърбач (*Pegiplosa graeca*). Съгласно геоботаничното райониране на страната защитена местност се констатира, че „Ботаническа градина – Балчик“ попада е част от Европейската широколистна горска област, Евксинска провинция, Западнокрайбрежен Черноморски окръг.

Съгласно височинното зонироване на растителността, защитената местност попада в Пояса на ксеротермните дъбови гори, който в страната е развит в диапазона от морското равнище до около 600–700 м надморска височина.

Имайки предвид, че растителността на почти цялата територия на защитената местност е с вторичен произход и с много голямо участие на инвазивни чужди видове, най-подходящ подход за класифицирането ѝ е физиономичният подход. При физиономичния подход синтаксономичните категории, които се използват са: тип растителност, клас формации и формация.

На територията на защитената местност са установени следните синтаксони: Дървесен тип Горска растителност – *Lignosa* Клас формации Листопадни гори – *Aestilignosa* Група формации Лятнозелени мезофитни широколистни гори. Те Заемат почти цялата площ на защитената местност.

На територията на защитената местност това са миризливата върба и айлантът. В дървостоя обикновено има само един етаж със сравнително голяма склопеност. Характерно е значителното участие на лиани – главно обикновен повет (*Clematis vitalba*) и в по-редки случаи – гръцки гърбач (*Periploca graeca*). Тревните синузии са съставени предимно от хемикриптофити и са сравнително бедни на видове поради високата склопеност на дървесния етаж

Храстов тип растителност – *Fruticeta* Клас Листопадни храстови формации – *Aestifruticeta* Група формации Лятнозелени широколистни храсталаци в умерените и субполярните ширини.

Заемат много малка площ на територията на защитената местност, главно по билата на възвишенията или в най-горната част на склоновете с изглед към морето. Сравнително бедни са по състав поради малката площ и силната им фрагментираност. Характерно е присъствието на суб-медитерански видове, като храстовидна зайчина (*Coronilla emerus subsp. emeroides*), храстовиден смин (*Jasminum fruticans*), драка (*Paliurus spina-christi*).

Тревен тип растителност – *Herbosa* Клас Тревисти мезофитни формации – *Pratoherbosa*

Заемат малка площ на територията на защитената местност. Имат вторичен произход – възникнали са на мястото на отдавна изоставени обработваеми земи (лозя, овощни градини). Сегашното състояние на по-голяма част от тях се поддържа с активното участие на човека – ежегодно (понякога неколkokратно) косене. Флористичният им състав е сравнително беден поради малките площи и произхода им върху изоставени обработваеми площи. Преобладаващите видове са хемикриптофити.

На територията на местността се отглеждат се над 250 дървесни видове от 60 семейства, като всички индивиди са в добро санитарно състояние. По-голяма част от индивидите са засадени скоро след обособяването на Ботаническата градина през 1955 г. Запазени са единични вековни дървета и малки групи от коренната растителност – главно бяла топола (*Populus alba*), бяла върба (*Salix alba*) и крехка върба (*Salix fragilis*). Санитарното състояние на тези дървета е добро, с незначителни поражения от болести, снеговали и ветровали. Възрастта на отделни дървета от бяла топола надминава 150 години.

По-голяма част от територията на защитената местност е заета от самонастанили се гори от миризлива върба, айлант, джанка, мъждрян. Възрастта на най-едрите индивиди е около 30–40 години, а височината – средно около 5–7 м. Участието на неместни инвазивни видове е значително, като най-широко разпространен вид е миризливата върба (*Elaeagnus angustifolia*) – на места покрива около 30–40% от 56 горската растителност, следван от айланта (*Ailanthus altissima*) – на места с около 10–15% проективно покритие. От местните видове най-разпространени са джанката (*Prunus cerasifera*), мъждряна (*Fraxinus ornus*), махалебката (*Prunus mahaleb*). Самовъзобновяването на тези гори е добро, както семенно, така и вегетативно (главно при айланта).

На територията на защитената местност „Ботаническа градина – Балчик“ са установени 13 вида гъби от 3 отдела: *Ascomycota* (торбести гъби) – 3 вида, *Basidiomycota* (базидиялни гъби) – 1 вид, *Chromista* (гъбоподобни организми) – 8 вида и анаморфни гъби – 1 вид.

На основата на наличната публикувана информация и теренните проучвания, проведени на територията на защитена местност „Ботаническа градина – Балчик“ във връзка с настоящия ПУ са установени 219 вида спонтанно разпространени папратовидни и семенни растения. Тук не са калкулирани растенията от колекциите на градината. Видовете с природозащитен статус на територията на защитената местност са 3: Паяковидна пчелица (*Ophrys mammosa*), Пурпурен салеп (*Orchis purpurea*) и Кримско зарасличе (*Symphytum tauricum*). В допълнение може да се посочи и Равенски ериантус (*Erianthus ravennae*), който се култивира в колекцията на ботаническата градина. Паяковидната пчелица (*Ophrys mammosa*) е многогодишно тревисто растение от семейство Салепови (*Orchidaceae*), включено в приложение III на ЗБР, както и в

националния Червен списък на папратовидните и семенните растения в България с категория на застрашеност „Уязвим“. Обект е и на CITES. В България се среща в повече от половината от флористичните райони, но популациите му обикновено са с малка численост. Обитава тревисти места, сред храсталаци и горски поляни. На територията на защитената местност видът е локализиран на малка полянка с участие на Горски късокрак (*Brachipodium sylvaticum*), Жълтеникава самогриска (*Scabiosa ochroleuca*), Камшик (*Agrimonia eupatoria*), Вълнест напръстник (*Digitalis lanata*), Червено подъбиче (*Teucrium chamaedrys*), Дребна динка (*Sanguisorba minor*), Кучешка теменуга (*Viola canina*), сред гора от Див рожков (*Cercis siliquastrum*), Миризлива върба (*Elaeagnus angustifolia*), Джанка (*Prunus cerasifera*) (43,40247°N/ 28,14248°E; 46 м надм. в.). Установени са около 10 индивида на площ от 10 кв. м. Пурпурният салеп (*Orchis purpurea*) е многогодишно тревисто растение от семейство Салепови (*Orchidaceae*), включено в приложение IV на ЗБР (като *Orchis sp. div.*). Обект е и на CITES. Среща се по тревисти и храсталачни места и по покрайнините на гори в цялата страна. На територията на защитената местност видът е локализиран край пътеката сред гора от Мъждрян (*Fraxinus ornus*), Миризлива върба (*Elaeagnus angustifolia*), Джанка (*Prunus cerasifera*), Повет (*Clematis vitalba*) и др. (43,40272°N/ 28,14321°E; 41 м надм. в.). Установени са около 20 индивида на площ от 30 кв. м. Кримското зарасличе (*Symphytum tauricum*) е многогодишно тревисто растение с късо вретеновидно коренище от семейство Грапаволистни (*Boraginaceae*), включено в приложение III на ЗБР, както и в националния Червен списък на папратовидните и семенните растения в България и Червена книга на Република България, т. 1. Растения и гъби (Пеев 2012, с категория на застрашеност „Застрашен“. Обитава сенчести, храсталачни и песъчливи места в пояса на широколистните гори. В България се среща в 4 флористични района: Черноморско крайбрежие, Североизточна България (Южна Добруджа), Тунджанска хълмиста равнина (Ямболско) и Странджа. На територията на защитената местност видът е установен в 5 от маршрутите, в покрайнини на гори, на около 700 m² (43,40482°N/ 28,146227°E, 27 m надм. в.; 43,404169°N/ 28,145563°E, 30 m надм. в.; 43,403821°N/ 28,14536°E, 32 m надм. в.; 43,404163°N/ 28,146707°E; 43,404599°N/ 28,149856°E, 6 m надм. в.).

Популацията му се състои от около 650 индивида и е в много добро състояние. Равенският ериантус (*Erianthus ravennae*) е многогодишно, туфесто тревисто растение от

семејство Житни (Poaceae), вклучено в приложение III на ЗБР, както и в националниот Червен список на папратовидните и семенните растения в Бугарија и Червена книга на Република Бугарија, т. 1. Растенија и гъби (Пеев 2012) с категорија на застрашеност „Застрашен“. В Бугарија видът се среќа само во два флористични района: Черноморско крајбрежие и Струмска долина (Јужна). Обитава песъчливи влажни места. На територијата на заштитената местност се отглеждат 7 растения на плоштина од 50 кв.м. Основен фактор со отрицателно дејствие е прекомерното обрастање со храсти на тревистите места во обхвата на заштитената местност. Видовете со природозащитно значење, со исклучок на Кримското зарасличе, се среќаат по открити тревисти места и обрастањето со храсти е силно ограничаваач фактор за нормалното развие на техните популации. Друг многу значим фактор со отрицателно дејствие е присуството на инвазивни видови. Особено проблемно е прекомерното развие на Айлант (*Ailanthus altissima*) и Миризливата върба (*Elaeagnus angustifolia*) во заштитената местност. За два од видовете, *Orchys mammosa* и *Orchis purpurea*, се налага да бидат предприети следните мерки за подпомагање развие на техните популации: 1. Прочистување на местообитанијата им од храсти; 2. Ограничување развие на Айлант и Миризлива върба во техните находишта; 3. Ежегоден мониторинг

На територијата на заштитена местност „Ботаническа градина – Балчик“ се установени 90 вида слободно растуващи лечебни растения, сочинуваачи околу 41% од видовиот соство на папратовидните и семенните растения. Не се калкулирани отглежданите растения од колекциите на градината. Повечето видови се со широко распространение во страната.

Лечебните растения во заштитената местност и во Ботаничката градина не се собираат и користат. Во този смисъл не се налагаат специални мерки за опазвање на екосистемите, вклучваачи лечебни растения, за осигурување на устойчивото им користување и опазвање на ресурсите.

Сред лечебните растения нема заштитени видови, но се установени 2 вида, за които ежегодно се определуваат квоти: Обичноен божур (*Paeonia peregrina*) и Лютивата тлъстига (*Sedum acre*). Од првиот вид се установени 5 индивида, а од вториот – 20. Ресурсите од двата вида се незначителни. Те имаат, обаче, своја принос към биологичното разновидност во заштитената местност.

На територията на защитената за устойчиви популации 58 вида безгръбначни животни. От установените безгръбначни животни с повсеместно разпространение и устойчиви популации се явяват всички активно летящи насекомни видове от семействата Apidae, Halictidae и Colletidae. Типични епигеобионти с широко разпространение на територията на градината са *Crematogaster schmidti*, *Formica gagates*, *Lasius alienus*, *Leptothorax tuberum*, *Messor structor*, *Prenolepis nitens* и *Tetramorium caespitum*. Констатира се наличието на 8 насекомни вида, които се явяват в трофични взаимоотношения с два растителни вида от района на Ботаническата градина. Единственият вид с консервационен статус, установяван на територията на защитената местност, е Щитоносният скакалец (*Onconotus servillei*), включен в Червена Книга на България с категория „Застрашен (EN)“ и в Червен списък на Международния съюз за опазване на природата и природните ресурси (Уязвим – VU). Разпространен е в южната част на източна Европа. Обитава степни и горскостепни местообитания. В България е установен в Плевен, Свищов, Шумен, Русе, Варна, с. Горна Манастирица, северозападно от с. Цар Асен и Балчик.

Микроместообитанията, които предпочита, са открити сухи и слънчеви места в горски поляни с ниски и разреждени храсти. Нощно активен вид, през деня се укрива под храстите. Храни се с тревиста растителност. Оплождането на женските и снасянето на яйца е през юли. Не прави драстични увеличения на популациите (поне не се регистрирани), силно се влияе от изсичането на горите и последвалата загуба на горепосочените микроместообитания. Както в България, така и за защитената местност може да се окачества като рядък.

През последните години се реализира мащабен проект по „Картиране на приоритетни видове и местообитания в НАТУРА 2000“, финансиран от МОСВ. Резултатите от него са публикувани под формата на доклади и са обществено достъпни (<http://natura2000.moew.government.bg/>). ЗМ „Ботаническа градина – Балчик“ се намира в непосредствена близост до три зони – Балчик (BG0002061), Долината на Батова река (BG0000102) и Комплекс Калиакра (BG000573). Зона „Балчик“ (BG0002061) е обявена за защитена зона поради интензивната миграция на птици през есента и пролетта над територията. На територията на зоната са регистрирани 52 вида птици, от които 9 вида са обект на защита от защитената зона – белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*), орел змияр (*Circus gallicus*), синявица (*Coracias garullus*), черношипа ветрушка (*Falco tinnunculus*),

полска бърбица (*Anthus campestris*), червеногърба сврачка (*Lanius collurio*), горска чучулига (*Lullula arborea*), дебелоклюна чучулига (*Melanocorypha calandra*), късопръста чучулига (*Calandrella brachydactyla*) и турилик (*Burhinus occidentalis*). В зоните „Долината на Батова река“ (BG0000102) и „Комплекс Калиакра“ (BG000573) са установени и следните видове бозайници – лалугер (*Spermophilus citellus*), добруджански хомяк (*Mesocricetus newtoni*), видра (*Lutra lutra*), пъстър пор (*Vormela peregusna*) и степен пор (*Mustela eversmanni*). Малко е вероятно тяхното намиране в защитената местност поради липса на подходящи местообитания. Данни за фауната се намират и в „Обосновка за обявяване на Защитена местност „Университетска ботаническа градина – Балчик“. Там се съобщават: 7 вида земноводни, 12 вида влечуги, 82 вида птици и 21 вида бозайници.

От направените теренни проучвания върху гръбначната фауна са установените следните видове: 62 Риби. Не са установени риби на територията на защитената местност. Земноводни. Установени са 4 вида земноводни (от 18 за България). Това са широко разпространени и обикновени видове за нашата страна. Липсват видове с висок консервационен статус. Влечуги. Установени са 7 вида влечуги (от 35 за България). Това са широко разпространени и обикновени видове за нашата страна. Липсват видове с висок консервационен статус. Птици. Установени са 38 вида птици (от 406 за България), но голяма част от тях са мигриращи видове, преминаващи през защитената местност и само около 10 вида гнездят на територията. От гнезещите видове липсват такива с висок консервационен статус. Бозайници. От бозайниците са установени 19 вида (от 100 за България). Това са видове с широко разпространение у нас и нямат висок консервационен статус. В близко разположените сгради се срещат и синантропни гризачи като домашната мишка и плъховете.

Други защитени територии в рамките на община Балчик са:

- * Защитена местност „Ароматна матиола“, обявена със Заповед No.РД-442 от 21.05.2013 г. на МОСВ. Територията се намира в землището на гр. Балчик, общ. Балчик, обл. Добрич;
- * Природен парк „Златни пясъци“, обявен с Постановление № 2134/03.02.1943г. на Министерство на земеделието и държавните имоти, изменено със Заповед № 801/29.10.1979 г. и Заповед № 278/10.04.1981 г. на председателя на КОПС при МС. Част от територията е в землището на с. Кранево, общ. Балчик, обл. Добрич;

- * Резерват „Калиакра“, Обявен с постановление №16298/ 24.09.1941г. на МЗДК, изменен със Заповед №356/ 05.02.1966г на МГ и Заповед №281/04.04.1980г. на КОПС. Обхваща площи от горския фонд и акваторията на Черно море. Обявен е с цел да се запазят местообитанията на тюлена- монах, крайбрежните морски екосистеми и характерната степна растителност;
- * Защитена местност „Блатно кокиче“, обявена като буферна зона на ПР „Балтата” със Заповед № 554/10.06.1982г. на председателя на КОПС при МС (обн.ДВ, бр. 52/1982г.), прекатегоризирана в ЗМ със Заповед № РД-750/10.11.2009г. на МОСВ (обн. ДВ, бр.4/2010 г.), намалена по площ със Заповед № 553/ 24.07.2015г. на МОСВ (обн.ДВ, бр. 63/2015г.) и с утвърден План за управление със Заповед № РД- 1126/ 29.10.2004г. на МОСВ (обн. ДВ, бр. 101/2004г.);
- * Защитена местност „Блатно кокиче“, обявена със Заповед № РД-554/10.06.1982г. на Комитета за опазване на природната среда при Министерски съвет, като буферна зона на поддържан резерват „Балтата“ и прекатегоризирана в „защитена местност“ със Заповед № РД-750/10.11.2009г. на министъра на ОСВ. Територията се намира в землището на с. Кранево, общ. Балчик, обл. Добрич;
- * Защитени местности Шабленско и Дуранкулашко езеро, обявени с цел да се запазят екологичните ниши на редки и застрашени от изчезване гнездещи прелетни и зимуващи птици, както и редки и характерни рибни видове

3.4.3. ЖИВОТИНСКИ СВЯТ В БИЗОСТ ДО УРБАНИЗИРАНИ ЗОНИ И ИНФРАСТРУКТУРНИЕ ТРАСЕТА

Животинският свят в тези участъци е представен по-слабо поради наличието на натоварени транспортни потоци, населени място и производствени дейности. Регистрира се наличието на следните видове:

Гръбначната фауна е представена от:

I. Клас земноводни /Amphibia/

- Разред – Опашати /Caudata/, представени от дъждовници /Salamandridae/: обикновен тритон /Triturus Vulgaris/; гребенист тритон /T. Cristatus/;

- Разред – Безопашати /Ecaudata/, представени от кръглоезични /Dicoglossidae/: родове - чесновници /Pelobatidae/ - обикновена чесновница /Pelobates fuscus/; крастави жаби /Bufonidae/, представени от почти всички видове – Bufo ssp.

II. Клас влечуги /Reptilia/

- Разред – люспести влечуги /Squamanta/: гущери /Suaria/ - слепооци /Ancuidae/; гущери /Lacertidae/- ливаден гущер /Lacerta agilis/, триивичест гущер /L. trilineata/, зелен гущер /L. viridis/; Сцинкови /Scincidae/ - представени от змии /Untergattung Serpentes/; Смокове /Colubridae/ представени богато от почти всички видове без водните змии – Coluber ssp.; отровници /Viperidae/, представени от – пепелянка /Vipera ammodytes/.

III. Клас птици /Aves/

Птиците са с доминиране на - видове гугутки /Streptopelia ssp./, кос, бяла стърчиопашка, черногърбо каменарче /Oenanthe oenanthe/, врабчета /Passer domesticus/ /Passer montanus/, гарга /чавка/ (Coloeus monedula) градинска лястовица /Delichon urbica/, лястовица /Delichon urbica/, сврака /Pica pica/, сива врана /Corvus cornix/, полска врана (Corvus flagilegus) сойка (Garilus grandarius), голям синигер /Parus major/, чавка /Corvus monedula/, поен дрозд, черноглаво коприварче /Sylvia articapilla/, сребриста чайка /Larus argentatus/ и др.

IV. Клас бозайници /Mammalia/

От бозайниците се срещат - мишки /Apodemus ssp./, плъхове /Rattus ssp./, таралеж /Erinaceus concolor/, къртица /Talpa europea/, катерица /Sciurus vulgaris/, лалугер /Citellus citellus/, съсел /Glis glis/, заек (Lepus europaeus), сърни, елени и други.

Животински свят в горски фонд и лесопаркове

В тях животинският свят е значително по-богато представен: освен изредените по-горе видове в териториите, отдалечени от урбанистичните дейности, срещаме още:

I. Клас земноводни /Amphibia/

- Разред – Безопашати /Ecaudata/, представени от семейство Дървестници /Hylidae/ - дървестна жаба /Hyla arborea/ и семейство водни жаби /Ranidae/, представени от дългокрака горска жаба и голяма водна жаба.

II. Клас влечуги /Reptilia/

- Разред – костенурки представени от: гръцка сухоземна костенурка.

Люспести влечуги /Squamanta/: гущери /Lacertidae/-кримски гущер /Lacerta taurica/, горски гущер, степен гущер /Podarcis muralis/;

Смокове /Colubridae/ представени допълнително от водните змии – обикновена и сива;

III. Клас бозайници /Mammalia/

От бозайниците се срещат още - горски сънливец, съсел, лисица, невестука, черен пор, сърни, елени, а през зимата често и вълци

3.4.4 ГОРИ

По състав, горите в общината са широколистни, с малки изключения в противоерозионните залесявания (с черен бор и кедър). Представени са от естествено растящи видове, полезащитни пояси и площни залесявания. Преобладават нискостеблените гори. Тревните партери на горите и тревните площи представят богато разнообразие.

На територията на община Балчик са идентифицирани 3 типа уязвими, редки, застрашени или изчезващи екосистеми, които дават особено висока стойност на горските територии в община Балчик..

1. G1.7A1 Euro-Siberian steppe [Quercus] woods;

Това са гори доминирани от цер (*Quercus cerris*) или дръжкоцветен дъб (*Quercus pedunculiflora*) върху лъос, които се срещат в Дунавската равнина, Лудогорието и Добруджанското плато. Този тип гори са включени в Червена книга на България том. III Местообитания с категория “почти застрашено местообитание”. Тези горски екосистеми са остатъци от автохтонните гори, преобладавали в Добруджа преди масовите изкоренявания за земеделска земя. Те са се адаптирали към не толкова благоприятните условия на средата, но очакваното бъдещо засушаване на климата може усложни ситуацията в тях.

2. G1.737 Eastern sub-Mediterranean white oak woods

Това са гори от космат дъб (*Quercus pubescens*) – чисти или смесени с други термофилни видове. Тези горски екосистеми са остатъци от автохтонните гори, преобладавали в Добруджанските суходолия и южните склонове на р. Батова преди човешката дейност да редуцира участието на косматия дъб и благуна за сметка на цера поради по-добрите качества на дървесината. Те са се адаптирали към не толкова благоприятните условия на средата, но очакваното бъдещо засушаване на климата може усложни ситуацията в тях

3. Гори във фаза на старост (Old growth forests)

Гора във фаза на старост (Old growth forests) е територия, в която гората е достигнала значителна възраст, не е била обект на големи природни и антропогенни нарушения и са представени следните характеристики:

- * Големи живи дървета с диаметри близки до максималните за съответния дървесен вид;
- * Дървета с изсъхнали, деформирани или счупени върхове и клони;
- * Дървета с масивни живи клони (често с диаметър по-голям от 25 см);
- * Дървета с хралупи;
- * Големи мъртви дървета, които са все още на корен;
- * Паднали големи мъртви дървета, които са в различни фази на разлагане;
- * Неравномерна пространствена структура.

Горите във фаза на старост, със своята специфична структура и функционалност, са местообитание на комплекс от видове от различни екологични и таксономични групи. Поради ограничените знания за тях все още не може да се определи колко от проучените видове са свързани единствено с тези гори, но определено може да се каже, че много видове намират в тях оптимални условия за съществуване. Нещо повече, при сравняване на ГФС и по-млади гори са отчетени съществени разлики във видовия състав и обилието, което е показател за уникалността на тези екосистеми.

Изводи и препоръки

Основните изводи, които могат да бъдат направени се отнасят до голямото биологично многообразие, което се открива на територията на община Балчик. Неговата ценност има глобални мащаби, поради което е жизнено важно да се приложат максимално ефективни протективни мерки за опазването на това многообразие. От друга страна практиката показва, че човешката дейност може да бъде потенциална заплаха за опазването на защитените зони и територии и в частност флората и фауната налични там. Поради това основата препоръка е да се открият и утвърдят ефективни механизми, които да обединяват подходите за опазването на околната среда с потичащите процеси на икономическото развитие на региона. Необходимо е Запазване на площта на природните местообитания и местообитанията на видове и техните популации да бъдат запазени, а в същото време се препоръчва и запазване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитената зона, включително и на естествения за тези местообитания видов състав, характерни видове и условия на средата. Оптимални резултати могат да се постигнат при извършване на дейности и мерки за възстановяване

при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетни природно местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видовете, предмет на опазване в рамките на защитената зона.

4. АНАЛИЗ ПО ФАКТОРИ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ ОКОЛНАТА СРЕДА

Наред с компонентите на околната среда, факторите на въздействие и замърсяване от човешка дейност са значима и специфична за всеки регион променлива, която трябва да се отчете в процеса на организиране на дейностите по опазване на околната среда. Тук се включват, на първо място – генерираните отпадъци и ефективността и ефикасността на тяхното управление, акустичната среда и шумовото замърсяване и радиационните – йонизиращи и нейонизиращи лъчения и замърсявания.

Ръководството на община Балчик полага системни усилия за ограничаване на проблемите и подобряване на условията на околната среда, свързани с факторите на въздействие. Непрекъснатата връзка с РИОСВ допринася за намаляване конфликта между развитието на местния бизнес и замърсяването, което предприятията от различен тип оказват върху състоянието на околната среда.

4.1. ОТПАДЪЦИ

Управлението на отпадъците е една от основните сфери, свързани с опазване на околната среда, по отношение на която Община Балчик отбелязва осезаем напредък през последните години. Заложените в Общинска програма за управление на отпадъците 2014-2020г. приоритети са изпълнени в голямата си част. Предстои разписване на Програма за управление на отпадъците за периода 2021-2028, като съгласно ЗУО тя ще стане неразделна част от настоящата Общинска програма за опазване на околната среда.

4.1.1. НОРМАТИВНА БАЗА

В сферата на управление на отпадъците, Община Балчик работи със следните приети и одобрени наредби и програми, както и съответните нормативни актове:

- * Наредбата за общественият ред на територията на Община Балчик (приета с решение №77/29.06.2004 г., изм. и доп. с решение № 312 по протокол № 31 от 15.05.2009 г.)
- * Наредба за изграждане, стопанисване, контрол и опазване на зелената система на територията на община Балчик, приета с решение № 520 по протокол № 44 от 26.02.2010 г. на общински съвет Балчик.
- * Наредба за управление на отпадъците на територията на Община Балчик (Приета от Общински съвет - Балчик с решение 628 по Протокол № 42 от 26.06.2014 г.)

- * Общинска програма за управление на отпадъците община Балчик – актуализация, с период на действие 2014 г. – 2020 г. (Приета с Решение 875, Протокол № 53 от 25.06.2015 година на Общински съвет – Балчик). През 2021 г. предстои приемане на следващ програмен документ.

Общинската програма за управление на отпадъците на община Балчик е основният стратегически документ на Общината и цели да постави рамки, които да спомогнат за предотвратяване, намаляване и ограничаване на вредното въздействие на отпадъците върху човешкото здраве и околната среда. Тя привежда в местен порядък националното и европейско законодателство и националните и регионални стратегически документи.

Спазвайки изискванията на ЗУО и на Рамковата директива за отпадъците 2008/98/ЕО, управление на отпадъците на община Балчик се основава на следните водещи принципи:

- * „Предотвратяване” – образуването на отпадъци трябва да бъде намалено и избегнато, където това е възможно;
- * „Разширена отговорност на производителя” и „замърсителят плаща” – лицата, които образуват или допринасят за образуването на отпадъци или замърсяват околната среда или сегашните притежатели на отпадъците трябва да покрият пълните разходи за третиране на отпадъците и да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита на околната среда и човешкото здраве;
- * „Превантивност” – потенциалните проблеми с отпадъците трябва да бъдат предвиждани и избягвани на възможно най-ранен етап;
- * „Близост” и „самодостатъчност” – отпадъците трябва да бъдат обезвреждани възможно най-близко до мястото на тяхното образуване, като отпадъците, генерирани в ЕС, трябва да бъдат третирани в рамките на Съюза;

Конкретните цели на управлението на отпадъците на територията на община Балчик са:

1. Предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъците.

Предотвратяването образуването на отпадъци се състои от следните елементи:

- Стриктно избягване на отпадъците;
- Намаляване на генерирането на отпадъци при източника;

- Насърчаване на повторната употреба;
- Рециклиране при източника.

2. Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци. Приоритет има въвеждането на схеми за разделно събиране и рециклиране за следните групи отпадъци: отпадъци от опаковки и други битови отпадъци, подходящи за рециклиране (отпадъци от хартии и картони, пластмаси, метали и др.); отпадъци от офиси, административни сгради и учреждения; биоразградими отпадъци от домакинствата и заведенията за обществено хранене; едрогабаритни отпадъци; отпадъци от строителство и разрушаване на сгради; негодни за употреба автомобилни гуми; излезли от употреба моторни превозни средства; масово разпространени опасни отпадъци, като отработени масла и отпадъчни нефтопродукти, негодни за употреба батерии и акумулатори, луминесцентни лампи и др.

3. Подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране и транспортиране на отпадъците. Тук се включват: разработване и прилагане на системи за събиране на опасни отпадъци; оптимизация на събиране и транспортиране на смесени БО; оптимизация на разделно събиране на отпадъци от опаковки.

4. Екологосъобразно обезвреждане на отпадъците. Тук приоритет са: изграждане на малък брой високоефективни съоръжения за обезвреждане на отпадъците, позволяващи осъществяването на ефективен мониторинг и контрол и прилагане изискванията на проектодирективата за депата (СОМ 97/108).

5. Предотвратяване и намаляване на риска от стари замърсявания с отпадъци. Тук се включват рекултивацията на стари депа – Общинското депо за битови отпадъци и Депото за строителни отпадъци, както и предотвратяване и контрол на замърсяванията от отпадъци с пестициди.

6. Правно регулиране на управлението на отпадъците и ускоряване прилагането на законодателството. Тази цел е свързана със създаване и оптимизация на местната нормативна уредба по управление на отпадъците така че да създадат необходимите условия за прилагане на националното законодателство.

7. Осигуряване на достатъчни и надеждни данни за отпадъците.

8. Укрепване на административния капацитет за управлението на отпадъците. За да се подпомогне изпълнението на законодателството, се предвижда

експерти от компетентните органи на регионално и общинско ниво да бъдат обучени с цел да се подобри административния капацитет.

9. Увеличаване на инвестициите в сектора и прилагане на принципите "отговорност на производителя" и "замърсителят плаща". За целта е нужно увеличаване на контрола и подобряване на струващите практики от страна на отговорните институции.

10. Участие на обществеността. Приоритет тук е ангажирането на обществеността с дейно участие в разделното събиране на битови отпадъци и ограничаването на генериране на отпадъци.

11. Управление на специфични потоци отпадъци. Тук се включват конкретните мерки за управление на следните типове отпадъци: отпадъци от опаковки, системи за разделно събиране, излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, батерии и акумулатори, излезли от употреба МПС, отработени масла, едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци от домакинствата, отпадъци от хуманната медицина, утайки от градска пречиствателна станция за отпадни води, биоразградими отпадъци.

Като най-важни практически мерки за изпълнение на приоритетите и целите, заложи за периода 2014-2020 г. могат да бъдат открити следните оперативни дейности:

- * Оптимизиране на общинската система за събиране и транспортиране на битовите отпадъци.
- * Оптимизиране на система за разделно събиране на отпадъци от опаковки.
- * Въвеждане на система за събиране и третиране на биоотпадъци /зелено компостиране/.
- * Въвеждане на система за събиране и третиране на строителните отпадъци.
- * Въвеждане на системи за събиране на масово разпространени отпадъци.
- * Участие в регионална система за управление на отпадъците на регион Добрич.
- * Въвеждане в експлоатация на Претоварна станция за отпадъци (ПСО) в гр. Балчик.
- * Закриване, рекултивация и след експлоатационен мониторинг на съществуващото общинско депо в местност Момчил, землище на град Балчик.

В по-голямата си част дейностите са изпълнени или са предприети основните стъпки за тяхното изпълнение. Детайлен анализ на постигнатото и възможностите за

развитие и надграждане е отправна точка при формулиране на дейностите в настоящата Програма за опазване на околната среда.

4.1.2. КОЛИЧЕСТВО И ВИДОВЕ ГЕНЕРИРАНИ ОТПАДЪЦИ

Количеството на генерираните отпадъци може да се разглежда като показател за ефективността на обществото по отношение на използването на природните ресурси. Актуалната и точна информация за количеството и вида на отпадъците е важна за избора на най-подходящи методи за тяхното третиране.

В селищата на територията на община Балчик се образуват различни по вид и характер отпадъци. Техният обем, нарастване и намаляване зависи от следните фактори:

- * разположение на населените места, инфраструктура, плътност на застрояване;
- * брой на населението в тях;
- * дейността на населението като източник на образуването;
- * икономическото положение.

На територията на общината се генерират основно твърди битови отпадъци. Генерират се също така и производствени отпадъци, които по данни на Общината са с общ характер и само малка част от тях изискват разделно събиране. Изключение правят отпадъците от добив на манганова руда при селата Оброчище и Църква, но към момента мината е с отнет лиценз. Отделят се и строителни отпадъци, в които доминират изкопните земни маси.

Битови отпадъци

Съгласно дефинициите, поместени в ЗУО, „битови отпадъци“ са отпадъците от домакинствата и подобни на отпадъците от домакинствата - отпадъците, образувани от фирми и други организации, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, с изключение на производствените отпадъци и отпадъците от селското и горското стопанство.

"Биоразградими" са всички битови отпадъци, които имат способността да се разграждат анаеробно или аеробно, като хранителни и растителни отпадъци, хартия, картон и други.

"Биоотпадъци" са биоразградими битови отпадъци от парковете и градините, хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите, заведенията за

обществено хранене и търговските обекти, както и подобни отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост.

„Твърди битови отпадъци“ са битова и улична смет, опаковъчни материали, кухненски и градински отпадъци и др., които представляват хетерогенен материал с непрекъснато променящи се свойства – химически и фракционен състав, плътност, специфична топлина на изгаряне и др. Съставът и количеството им подлежат на сезонни и регионални изменения.

Информацията за количество генерирани битови отпадъци по населени места в общината се предоставят от ОП „БКС“, КК „Албена“ и от частни фирми. По данни на Община Балчик, основните източници на битови отпадъци са населението (приблизително 80%) и търговски, административни, социални, фирмени и други подобни обекти (приблизително 20%).

Според информацията от последните четири години, на годишна база в община Балчик се генерират около 11 хил. тона битови отпадъци (Графика 4.2.1.1), като тук са включени отпадъците от тип смесени битови и биоразградими. За 2016 г. общото количество на генерираните отпадъци е 11468 тона, за 2017 г. – 11506 тона, за 2018 г. – 11505 тона, за 2019 – 10916 тона.

Графика 4.1.2.1. Генериран отпадък в общината Балчик на годишна база за последните 4 години

Източник: Община Балчик

Като цяло през последните години не се отчита съществена разлика в обема на генерираните смесени битови отпадъци. Все пак трябва да се отбележи спадът от повече от 500 тона през 2019. Предстои да се види дали това е начало на една положителна тенденция или временно колебание. Заслужава си да се отбележи, че при

все вероятните разлики в методиките на изчисление, по данни на Общината през 2011 г. количеството на депонираните отпадъци от територията на Община Балчик е 16466 тона, а през 2006 - 22004 тона, т.е. отбелязва се спад от приблизително 50% за петнадесет години.

Важен показател при анализа са годишните норми на натрупване на отпадъците, които се определят като средното годишно количество образувани битови отпадъци, образувани от един жител от дадена административна единица.

Според Методика за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци, утвърдена от МОСВ през 2019 г. нормата на натрупване се изчислява като количеството общи битови отпадъци се раздели на броя на жителите. Посочено е, че при туристически дестинации със силна посещаемост на туристи, е целесъобразна корекция, която да отчете тежестта на туристическия поток. Това е така, защото поради курортния характер и големия брой туристи през летните месеци, в общината отпадъци се генерират от много повече от обхванатите в броя на населението хора

Според данните за последните три години за община Балчик (Таблица 4.1.2.1), нормата на натрупване не се движи в порядъка от 433 до 449 кг. на жител годишно. През последната, 2019 г, се отбелязва най-ниското ниво.

Таблица 4.1.2.1. Норма на натрупване на депонирани отпадъци за община Балчик

Година	Количество депониран отпадък (тон)	Население	по години			
			Брой нощувки	Тежест на туристическия поток	Коригирано количество отпадък	Коригирана норма на натрупване
2017	11505,57	19647	2142196	2677,74	8827,82	449,32
2018	11505,57	19331	2156999	2696,24	8809,32	455,70
2019	10915	19223	2060530	2575,66	8339,33	433,82

Източник: Община Балчик и НСИ, обработка „ААЗ Инженеринг“ ЕООД

Сравнението по този показател със средните стойности за страната обаче показват изоставане на община Балчик (Таблица 4.1.2.2).

Таблица 4.1.2.2. Норма на натрупване на депонирани отпадъци за община Балчик и за страната по години

Година	Норма на натрупване община Балчик (кг./ж/г.)	Средна норма на натрупване за страната (кг./ж/г.)
2017	449,32	435
2018	455,70	407
2019	433,82	-

Източник: Община Балчик и НСИ, обработка „ААЗ Инженеринг“ ЕООД

Действително, към момента няма публично достъпни данни за 2019 г., когато в община Балчик се отчита сериозен спад на нормата на натрупване. За 2018 г. обаче, която е последната година, за която има публично достъпни данни, усреднената за страната норма на натрупване е 407 кг/човек/година. Нормата на натрупване на община Балчик за 2018 г. е 456 кг/човек/ година.

Важно е да се каже също, че според Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци от 2019 г. нормите на натрупване се различават според типа и размера на населените места, което не е отчетено при средната за страната норма. Според Методиката обаче нормата на натрупване е по-малка за по-малките населени места, каквито са и тези в община Балчик. С други думи, ако се съобрази типът на населените места, референтни за община Балчик би следвало да са по-ниските стойности за норма на натрупване, характерни за този тип населени места. Според Методиката за населени места от 3 до 25 хиляди жители нормата на натрупване е от порядъка на 295.5 кг/жител/година.

Както се очаква заради туристическия поток, детайлните справки по месеци показват силна сезонна вариативност на количеството битови отпадъци, генерирани в общината. Така, например за 2019 г. (Таблица 4.1.2.4), ако през януари количеството на отпадъците за община Балчик е 509 тона, то през август достигат до 1603 тона, т.е. повече от 3 пъти нарастване. В К.К. „Албена“ нарастването е още по-осезаемо – от 13 тона през януари до 298 тона през август, което е 22 пъти нарастване. Тази сезонност, разбира се, произтича от туристическия профил на общината и по-специално на селищата по крайбрежието.

Таблица 4.1.2.4. Образувани и събрани смесени битови и биоразградими отпадъци от община Балчик за 2019 г.

Месец	община Балчик			к.к. "Албена		
	смесени битови	биоразградими	общо	смесени битови	биоразградими	общо
Януари	509.46	0	509.46	12.70	0	12.70
Февруари	504.88	0.88	505.76	25.46	0	25.46
Март	741.38	5.02	746.40	83.16	0	83.16
Април	870.32	3.44	873.76	141.30	0	141.30
Май	1077.5	2.56	1080.06	198.94	0	198.94
Юни	1092.88	4.24	1097.12	159.44	0	159.44
Юли	1543.52	7.12	1550.64	281.98	0	281.98
Август	1603.18	3.38	1606.56	298.06	0	298.06
Септември	1017.00	3.08	1020.08	132.14	0	132.14
Октомври	776.88	2.02	778.90	93.54	0	93.54
Ноември	605.50	2.96	608.46	64.20	0	64.20
Декември	536.44	2.22	538.66	69.34	0	69.34
Общо	10878.94	36.92	10915.86	1560.26	0	1560.26

Източник: Община Балчик

В таблицата се забелязва липсата на биоразградими отпадъци в КК Албена, които се извозват директно до Регионално депо за отпадъци (РДО) - с. Стожер и поради това не са включени в настоящата статистика. Важно е да се отбележи, че отпадъците, генерирани в КК Албена са основно: биоразградими отпадъци от кухни, отпадъци от почистването на паркове и градини, смесени битови отпадъци и отпадъци от почистване на улиците.

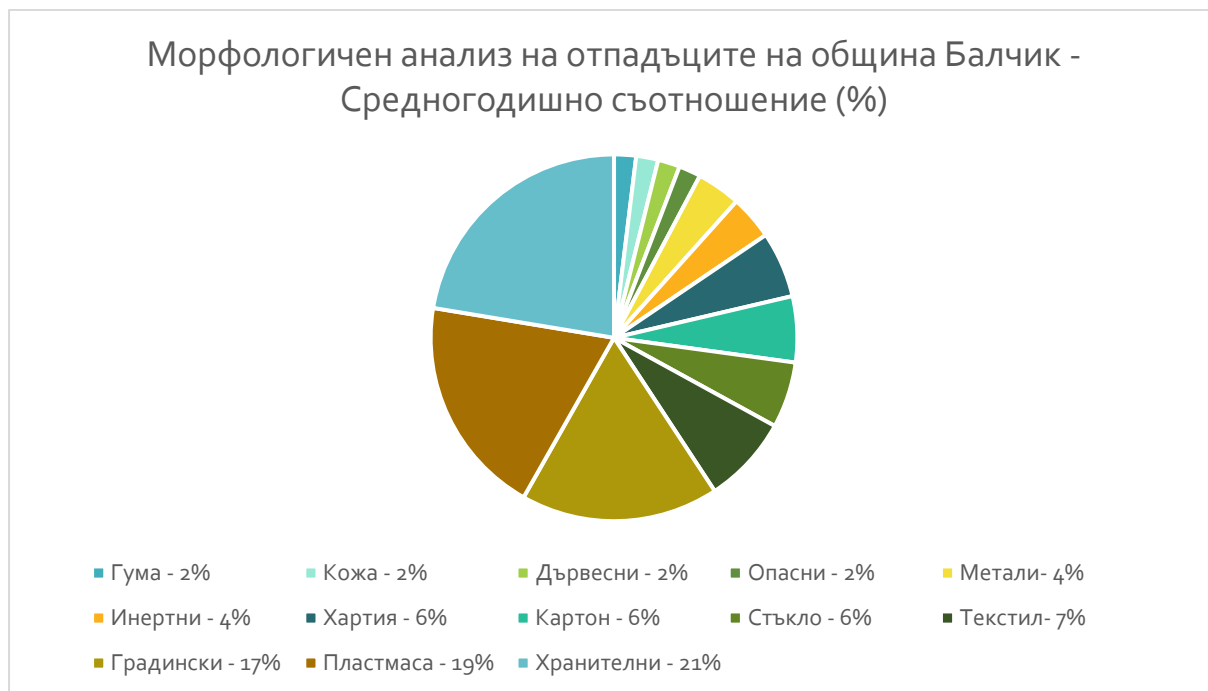
Биоразградимите отпадъци за община Балчик за 2019 г. са 36,92 тона, като при тях прави впечатление, че влиянието на туристическия поток и сезонността не е линейно.

Според проведен морфологичен анализ на генерираните в община Балчик битови отпадъци през 2019 г. (Графика 4.1.2.1) почти половината от генерираните отпадъци се състоят от неопределени отпадъци със ситна фракция – 44%. Тук се включват пръст,

пепел, сгурия, ситни камъни, ситен биоразградим отпадък, угарки и др. На следващо място по дял генерираните отпадъци са хранителните отпадъци, които съставляват 11% от общото количество на отпадъците и 21% от идентифицираните отпадъци. Тук се включват остатъци от храни (кухненски или ресторантьорски), остатъци от плодове и зеленчуци, кори и обелки от плодове и зеленчуци, обелки от яйца и др. Отпадъците от пластмаса са 10% от общото количество отпадъци и 19% от идентифицираните отпадъци като тук се включват пластмасови бутилки (от безалкохолни, бира, натурални сокове), пластмасови чашки, найлонови торбички, пластмасови кофи, пластмасови кутии за храна, пластмасови прибори за хранене, пластмасови капачки, детски играчки, туби, бидони, маркучи, каси за мляко, кофички от кисело мляко, стреч фолио, чаши, каси от прозорци, фолио за оранжерии, пластмасови бутилки от препарати за съдове и др. На следващо място са градинските отпадъци – 9% от общото количество отпадъци и 17% от идентифицираните отпадъци, в които влизат клони, листа, стъбла, храсти, зелени отпадъци от общински зелени площи и др.

Графика 4.1.2.1. Морфологичен анализ на идентифицираните отпадъци на община Балчик – средногодишно съотношение (%)

Източник: Община Балчик, обработка „ААЗ Инженеринг“ ЕООД

Както се вижда от графиката, останалите видове отпадъци са със значително по-нисък дял: текстил – 4% от всички и 7% от идентифицираните, стъкло – 3% от всички и 6% от идентифицираните, картон – 3% от всички и 6% от идентифицираните, хартия – 3% от всички и 6% от идентифицираните, инертни – 2% от всички и 4% от идентифицираните, метали – 2% от всички и 4% от идентифицираните, опасни – 1% от всички и 2% от идентифицираните, дървесни – 1% от всички и 2% от идентифицираните, кожа – 1% от всички и 2% от идентифицираните, гума – 1% от всички и 2% от идентифицираните.

Сравнението с референтните типични данни за еквивалентни по тип населени места, посочени в Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци от 2019 г. показва, че в община Балчик е занижен съставът на инертни, на хартия, стъкло, градински и хранителни отпадъци (Таблица 4.1.2.5). Завишен е съставът на пластмаса, текстил, метали, опасни, кожа, гума.

Таблица: 4.1.2.5. Сравнение на морфологичен състав на отпадъци на община Балчик и типични данни

Морфологичния състав - отпадъци на община Балчик и типични данни			
Материал	Община Балчик	Типични данни	Разлика
Гума - 2%	1,85%	0,9%	1%
Кожа - 2%	1,85%	0,9%	1%
Дървесни - 2%	1,85%	2,0%	0%
Опасни - 2%	1,85%	0,6%	1%
Метали- 4%	3,70%	2,0%	2%
Инертни - 4%	3,70%	14,8%	-11%
Хартия - 6%	5,56%	8,5%	-3%
Картон - 6%	5,56%	5,5%	0%
Стъкло - 6%	5,56%	6,1%	-1%
Текстил- 7%	7,41%	3,7%	4%
Градински - 17%	16,67%	21,7%	-5%
Пластмаса - 19%	18,52%	10,1%	8%
Хранителни - 20%	21,00%	23,2%	-2%

Източник: Община Балчик, МОСВ, обработка: „ААЗ Инженеринг“ ООД

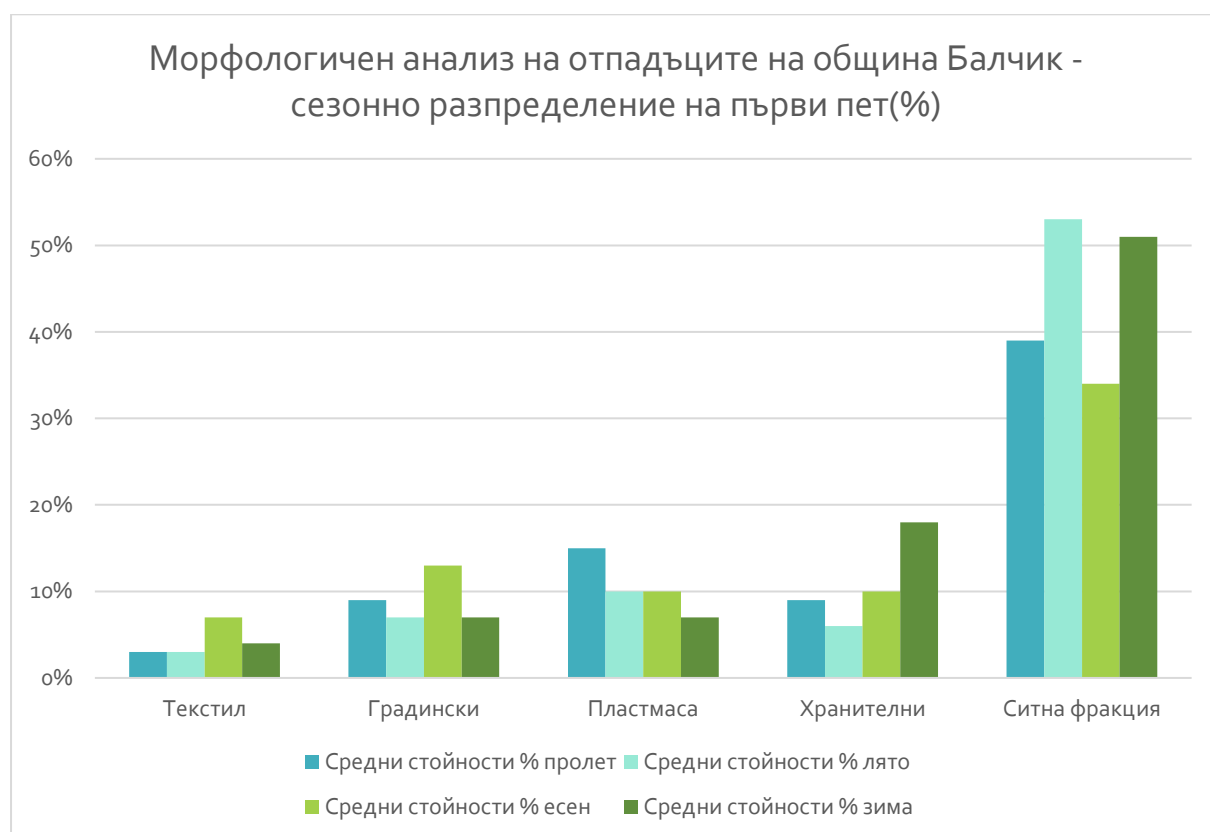

Необходимо е да се открият особено високите са разликите в инертните материали, което вероятно се дължи на слабото ниво на строителство в общината, но също така вероятно и на добре изпълнявани контролни функции от Общината.

Високи са и разликите в състава спрямо пластмасата като тук констатациите са негативни и говорят за недостатъчно ниво на разделно сметоизхвърляне.

Сезонните разлики в морфологичния състав на отпадъците също предоставят важна за анализа информация. Прави впечатление, че ситната фракция е най-висока през лятото и зимата като съставлява 53% от всички отпадъци през зимата и 51% от всички отпадъци през лятото (Графика 4.1.2.2). Зимното нарастване може да се отдаде на увеличаване на пепелта и сгурта от отопление, а лятното вероятно е причинено от по-голямото омокряне поради завишеното изхвърляне на тревни късове.

Графика 4.1.2.2. Морфологичен анализ на отпадъците на община Балчик – сезонно разпределение (%)

Източник: Община Балчик, обработка „ААЗ Инженеринг“ ЕООД

Отбелязва се също нарастване на хранителните отпадъци през зимата – от 6% от общия боклук през лятото и 13% от идентифицирания до 18% от общия боклук и 38%

от идентифицирания през зимата. Нивото на образуване пластмаса също има сезонни особености като нивата са най-високи през пролетта – 15% от всички отпадъци или 30% от идентифицираните и най-ниски през зимата – 7% от всички отпадъци или 14% от идентифицираните. При градинските отпадъци, очаквано, пикът е през есента, когато те са 13% от всички отпадъци или 26% от идентифицираните.

Строителни отпадъци

Съгласно ЗУО "строителни отпадъци" са отпадъците от строителство и разрушаване. Пазарът за рециклирани строителни отпадъци в България не е достатъчно развит и използването на рециклирани строителни материали в строителството е слабо разпространено. Не се прилагат административни и икономически стимули за насърчаване на рециклирането на отпадъците от строителство и разрушаване. Това в голяма степен допринася за ниските нива на оползотворяване и рециклиране, които се наблюдават в страната и конкретно в община Балчик.

Осигурени са варианти за изхвърляне на строителните отпадъци в зависимост от тяхното количество. За големи количества строителни отпадъци – от строежи и инфраструктурни ремонти – се прилага нормативно утвърдената практика отговорността да се поема от причинителя на отпадъците. Така, отпадъците се извозват до депото за сметка и от строителните фирми след издаване на пропуск от общината. За малки количества – при битови ремонти – за улеснение на гражданите и изпълнение на заложените в закона норми през 2020 г. общинската администрация е осигурила 3 общински контейнера за строителни отпадъци, които са разположени на удобни за целта места в града.

Строителните отпадъци общината се третират в РДО - с. Стожер в специално изграденото за целта съоръжение за третиране на строителни и едрогабаритни отпадъци с капацитет до 70 т/час, 15 000 т/год.

Производствени отпадъци

Съгласно ЗУО „производствени отпадъци“ са отпадъците, образувани в резултат на производствената дейност на физическите и юридическите лица.

През последните години производствената дейност е силно редуцирана, което се отразява благоприятно на количеството генерирани промишлени отпадъци. Освен това немалка част от производствените отпадъци подлежат на рециклиране и се предават за последваща преработка на специализирани предприятия.

Производствените отпадъци генерирани в община Балчик са разнородни, според типа на производствената дейност. Производствените предприятия на територията на общината образуват предимно отпадъци с характер на битови, специфични масово разпространени и рециклируеми отпадъци.

Извозването на производствените отпадъци става със собствен превоз на фирмите, както и по договори със специализирана фирма за сметосъбиране. Фирмите, генериращи отпадъци, се водят на отчет пред РИОСВ-Варна, която провежда и контрола по изпълнението на фирмените програми за управление на отпадъците. Следва да се отбележи, че фирмите изпълняват задълженият си да предоставят необходимата информация за генерираните от тях отпадъци в РИОСВ-Варна.

Утайки от пречиствателните станции

В община Балчик има изградени и работещи две пречиствателни станции: ПСОВ -Балчик и ПСОВ Албена. В изпълнение на проект „Подготовка и изпълнение на проекти за подобряване и развитие на инфраструктурата за питейни и отпадъчни води в агломерации над 10 000 е.ж.“ по оперативна програма „Околна среда“ 2007-2013 г. е извършена рехабилитация на съществуващата ПСОВ Албена и изграждане на дълбоководно заустване в крайбрежните морски води.

От двете ПСОВ се генерират отпадъци по кодове 19 08 01 – отпадъци от решетки и сита (4,45 t/a), 19 08 02 – отпадъци от пясъкоуловители (118 t/a), 19 08 05 – утайки от пречистване на отпадъчни води от населени места (1193 t/a).

Отпадъците се депонират на Регионалното депо в с. Стожер като се търси приложение за оползотворяването им.

Опасни отпадъци

Съгласно ЗУО „опасни отпадъци“ са тези, които имат едно или повече от следните свойства: експлозивни", "оксидиращи", "лесно запалими", "запалими", "дразнещи", "вредни" , "токсични, "канцерогенни" ,"корозивни" ,"инфекциозни" ,"токсични за репродукцията" , "мутагенни" ,вещества и смеси, които образуват токсични или силно токсични газове при контакт с вода, въздух или киселина, "сенсibiliзиращи", "токсични за околната среда".

Към масово разпространените опасни отпадъци се отнасят отпадъците, замърсени с нефтопродукти (основно от каломаслоуловителите и от промишлеността),

старите акумулатори и батерии, живачните лампи, специфични производствени отпадъци и др.

Община Балчик има сключени договори за събиране и третиране на отпадъци от моторни превозни средства, батерии и акумулатори, излязло от употреба електронно оборудване, едрогабаритни и опасни отпадъци от домакинствата.

В Регионалното депо в с. Стожер е изграден склад за временно съхранение на опасни и специфични отпадъци с капацитет съгласно КР 255 т/год.

4.1.3. СЪБИРАНЕ И ТРЕТИРАНЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

В община Балчик е въведено на 100% организирано сметосъбиране и сметоизвозване във всички населени места, вилни зони и урбанизирани територии. Общината е функционално интегрирана в Регионалната система за управление на отпадъците в регион Добрич. За събиране и третиране на отпадъците Общината е създадала необходимите механизми като пътят на отпадъците от гражданите към депониране или връщане в употреба е разработен според актуалните приоритети и нормативни изисквания.

Във всички населени места са разположени съдове за събиране на отпадъци, чиито брой е съобразен с броя на населението и с изчислените норми на натрупване. Конкретно, наличните в населените места съдове за 2020 г. са отразени в Таблица 4.1.3.1 по-долу:

Таблица 4.1.3.1. Налични съдове по населени места към 2020 г.

	Контейнери тип "Бобър"	Кофи тип "Мева"	Кошчета	Строителни контейнери
гр. Балчик	430	3500	150	3
Безводица	13	201	2	
Бобовец	2	56		
Гурково	38	195		
Дропла	14	206		
Дъбрава	11	194	2	
Змеево	10	190		
Кранево	240	500	60	
Кремена	3	74		

Ляхово	8	145		
Оброчище	35	270		
Пряспа	6	105	2	
Рогачево	50			
Сенокос	50	234		
Соколово	28	275		
Стражица	37	4		
Тригорци	3	67		
Храброво	3	70		
Царичино	16	175		
Църква	40			

Източник: Община Балчик

Специално през 2020 г. са закупени 60 бр. контейнер тип „Бобър“ и 890 бр. кофа тип „Мева“ – 890 бр.

Дейностите по сметосъбиране и сметоизвозване на територията на община Балчик се осъществяват от Общинско Предприятие „БКС“, фирма „Глобъл Клинър“ ООД и К.К. „Албена“. Сметосъбирането и сметоизвозването се извършва по одобрен график, както следва:

- КК „Албена“ – обслужва само К. К. „Албена“. Биоразградимите кухненски отпадъци се извозват директно до РДО - с. Стожер, останалите – до ПСО - Балчик.
- „Глобъл Клинър“ ООД обслужва следните селата – Църква, Рогачево, Оброчище и Кранево. Отпадъците се извозват до ПСО – Балчик.
- ОП „БКС“ обслужва следните населени места – гр. Балчик и вилните зони към него, селата – Стражица, Соколово, Гурково, Царичино, Дъбрава, Безводица, Ляхово, Бобовец, Храброво, Сенокос, Брястово, Преспа, Дропла, Змеево, Тригорци, Карвуна, Кремена. Отпадъците се извозват до ПСО - Балчик

ОП „БКС“ разполага със 7 броя специализирана сметоизвозваща техника, а КК „Албена“ с 5 броя.

Образуваният от населените места в община Балчик отпадък - твърдите битови и биоразградимите отпадъци - се извозва до ПСО – Балчик. Освен община Балчик, Претоварната станция обслужва общините Каварна и Шабла. На ПСО - Балчик се

сепарират всички генерирани отпадъци от трите общини като зелените се компостират, а като остатък се извозва до РДО в с. Стожер, където отпадъците се депонират. ПСО - Балчик, заедно с ПСО – Тервел (в община Тервел) е част от Регионалната система за управление на отпадъците в регион Добрич и работата ѝ е функционално свързана РДО - Стожер.

Регионалното депо в с. Стожер и Претоварната станция – Балчик са изградени по проект „Изграждане на регионална система за управление на отпадъците в регион Добрич“, изпълняван по договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по приоритетна ос 2 „Подобряване и развитие на инфраструктурата за третиране на отпадъци“ на Оперативна програма „Околна среда 2007-2013 г.“ Бенефициент по проекта е Община град Добрич в партньорство с Община Добричка, Община Тервел, Община Каварна, Община Балчик, Община Шабла, Община Генерал Тошево, Община Крушари, Община Никола Козлево и СНЦ „Управление на отпадъците - Регион Добрич“.

В Претоварна станция за неопасни отпадъци - Балчик са изградени:

- * инсталация за сепариране на материали за рециклиране с капацитет до 11 000 т/год. /всички доставени в ПСО отпадъци без зелени/;
- * съоръжение за компостиране на зелени отпадъци с капацитет до 1 647 т/год.;
- * довеждаща инфраструктура до ПСО Балчик (в т.ч. външно кабелно трасе с дължина 70 м, довеждащ водопровод с дължина 197 м и отвеждаща дъждовна канализация с дължина 895 м);
- * доставена е техника за обслужване на площадката и за транспорт на дълги разстояния.

Фигура 4.1.3.1 Претоварна станция за ТБО - Балчик

Източник: Булфото

В Регионалното депо за неопасни отпадъци в землището на с. Стожер постъпващите отпадъци се сепарират, компостираат и депонират. На създадената площадка на са изградени към момента:

- * Клетка I на площ от 30 030 м², с обем 240 000 м³ и капацитет за депониране на 240 000 тона твърди битови отпадъци;
- * инсталация за сепариране на материали за рециклиране с капацитет 41 200 т/год.;
- * съоръжение за компостиране с капацитет до 15 000 т/год.,
- * съоръжение за третиране на строителни и едрогабаритни отпадъци с капацитет до 70 т/час, 15 000 т/год.;
- * склад за временно съхранение на опасни и специфични отпадъци с капацитет съгласно КР 255 т/год.

Предвижда се капацитетът на Клетка I да бъде запълнен към 2022 г. и да се изгради Клетка II на площ около 18 000 м² и с обем 145 000 м³. Клетка II се предвижда да бъде запълнена през 2028 г. и се предвижда изграждането на Клетка III с площ около 27 000 м² – 33 000 м² и обем 235 000 м³ – 300 000 м³.

Фигура 4.1.3.2 Регионално депо за неопасни отпадъци – Стожер

Източник: Булфото

За изпълнение на задълженията си по чл. 19, ал. 3, т. 7 от ЗУО във връзка със създаване на условия и организация на дейностите по разделно събиране на масово разпространени опасни отпадъци от бита Община Балчик има съответните договори с оправомощени лица:

- * За отпадъци от батерии и акумулатори, в изпълнение на задълженията по чл. 19 от ЗУО и чл. 27 от Наредбата за изискванията за пускане на пазара на батерии и акумулатори и за третиране и транспортиране на отпадъци от батерии и акумулатори (приета с ПМС № 144/05.07.2005 г.) общината има сключен договор с “ЕКОБАТЕРИ” (№527/16.10.2020 г.) за организиране на дейностите с излезлите от употреба батерии и акумулатори на територията на община Балчик. Поставени са 3 кошчета за стари батерии в града.
- * За отпадъци от моторни превозни средства, в изпълнение на задълженията по чл. 19 от ЗУО и чл. 14 от Наредбата за изискванията за третиране на отпадъците от моторни превозни средства е сключен договор за сътрудничество №289/10.05.2018 г. с “КРЕСМЕТАЛ“ ЕООД, гр. Варна. Определени са три законни площадки за разкомплектоване на стари автомобили и смяна на масла.

- * За излезлите от употреба гуми, в изпълнение на задълженията по чл. 19 от ЗУО и чл. 20 от Наредбата за третиране на излезлите от употреба гуми (ДВ, бр. 73/2012г.) е сключен договор №528/16.10.2020 г. с «Евротранс-Метал» ООД, гр. Балчик.
- * За отпадъци от електрическо и електронно оборудване, в изпълнение на задълженията по чл. 19 от ЗУО и чл. 14 от Наредбата за изискванията за пускане на пазара на електрическо и електронно оборудване и третиране и транспортиране на отпадъци от електрическо и електронно оборудване е сключен договор за сътрудничество №426/22.08.2018 г. с «Ескалибур» ЕООД, гр. Добрич.
- * За едрогабаритни и опасни отпадъци от домакинството, в изпълнение на задълженията по чл. 19 от ЗУО, е сключено сътрудничество №409/15.08.2018 г. с «КРЕСМЕТАЛ» ЕООД, гр. Варна, и №602/02.09.2016 г. с «Евротранс-Метал» ООД, гр. Балчик.
- * За текстилни отпадъци, в изпълнение на задълженията по чл. 19 от Закона за управление на отпадъците Община Балчик има сътрудничество с фирма „Евротекс“ ЕООД, Димитровград.
- * Отпадъци от хуманитарната медицина се изгарят в пещ в общинската болница.
- * Частично е решен въпросът с третирането на живачните лампи – определени са 3 контейнера за лампи, разположени до магазини, които ги продават. Основните предприятия, които генерират такива лампи имат стаи, където да ги съхраняват. Изгорелите лампи от общинските обекти се събират в сградата на общината В случая цялостното решаване на проблема е свързано със забавяне и на национално ниво.

По данни на РИОСВ-Варна лица, притежаващи разрешения за извършване на дейности по третиране на отпадъци на територията на община Балчик са: „Евротранс – Метал“ ООД, „Кресметал“ ЕООД, „Балбок Инженеринг“ АД, „Сириус Стар БГ“ ЕООД. Лица, притежаващи регистрационни документи за извършване на дейности по третиране на отпадъци на територията на община Балчик са: „Претоварна станция“ ООД, „Перпетуум Мобиле БГ“ ЕАД, „Балконф“ ЕООД. Лица, извършващи дейности по предварително съхраняване на отпадъци на територията на община Балчик, за което не се изисква документ по чл.35 от Закона за управление на отпадъците са: „Стимекс“ ЕООД, „Пени Маркет – България“ ЕООД, „Славов“ ЕООД, „Албена“ АД, „Седемте хълма-ЛФ“ ЕООД, „Бал – Клас“ ООД, „АИПИМПП - Д-Р ОЛЯ ПЕТКОВА“ ЕООД, ЕТ

„Д-р Мариана Прахалчева ИСХП“, ЕТ „Д-р Емилия Димова ИСАГП“, ЕТ „Д-р Димо Димов –ИСХП“, ЦСМП – Добрич, „В и К“ ЕООД - гр.Добрич, „Д-р Даниела Йотова – АИППМПДМ“ ЕООД, „Балконф“ ЕООД, „МЦ МЕДИКА – АЛБЕНА“ ЕАД, „АГППМПДМ СТЕНЛИ ДЕНТ „ООД, „АМЦСМП-ДЕТСКИ ОЧЕН ЦЕНТЪР-ИЗГРЕВ“ ООД, „МБАЛ – БАЛЧИК“ ЕООД, „МЦ МЕДИКА – АЛБЕНА“ ЕАД, „АПСИМП ЦВЕТЕЛИНА ДОНЧЕВА „ЕООД, „БИОПЛОД“ ЕООД, Валентин Вълев, „ЦБА“ АД, „Д-р Урал Бекиров ИППМП 2014 „ЕООД, „АИПИДП – Д-Р ДИНЕВ“ ЕООД, „АИППМПДМ Д-р Александър Пейчев“, „Бюти смайл – Нью лайф АИППМПДМ „ЕООД, „Добротица-БСК“ АД, „ВБЕ Контейнерс“ ЕООД, „АСИМП – Янев“ ЕООД, „ГППМПДМ Д-р Хубчеви“ ООД, „СБР – Тузлата“ ЕООД, „Бюти смайл – Нью лайф АИППМПДМ“ ЕООД, „Сокол 2012-д-р Георги Вичев-АИППМП“ ЕООД, „Захарни изделия – Варна“ ЕООД, Милена Николова, „ЛИДЛ България“ ЕООД, ЕТ „ИППМПДМ Д-р Николай Рашков“, „Еко агро“ АД, „СМДЛ Лина“ ЕООД.

4.1.4. РАЗДЕЛНО СЪБИРАНЕ И РЕЦИКЛИРАНЕ

Сред основните приоритети в националното и европейско законодателство и националните и регионални стратегии и планове е разделното събиране и рециклиране за повторна употреба. Ключови разпоредби, произтичащи от ЗУО, в тази връзка са:

* Конкретни поетапни цели за разделно събиране, подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници, които да достигнат общините, в следните срокове и количества:

1. до 1 януари 2016 г. – най-малко 25 на сто от общото им тегло;
2. до 1 януари 2018 г. – най-малко 40 на сто от общото им тегло;
3. до 1 януари 2020 г. – най-малко 50 на сто от общото им тегло.

* Въвеждане на поетапни цели за разделно събиране, повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на отпадъци от строителството и от разрушаване на сгради, за което отговорност имат възложителите на строителни дейности, както публични органи, така и бизнес:

1. до 1 януари 2016 г. – най-малко 35 на сто от общото тегло на отпадъците;
2. до 1 януари 2018 г. – най-малко 55 на сто от общото тегло на отпадъците;
3. до 1 януари 2020 г. – най-малко 70 на сто от общото тегло на отпадъците.

За обезпечаване на дейностите по разделно събиране Община Балчик е сключила договор за сътрудничество № 680/04.06.2015 г. с "ЕКОКОЛЕКТ" АД, гр. София. Съвместно с организацията по оползотворяване, на територията на общината са поставени съдове за разделно събиране на територията на гр. Балчик, с. Соколово и с. Оброчище. Поставени са следните съдове:

- * 72 бр. жълти /хартия, пластмаса и метал/
- * 57 бр. зелени контейнера /стъкло/.

Изготвен е и график за извозване на съдовете, който се актуализира всяка година, а при необходимост и по често. Последната актуализация на графика е през 2020 г.

Подизпълнител на „Екоколект“ АД са фирмите“:

- * За събиране и транспортиране на разделно събраните отпадъци от опаковки „Пъттранс“ ООД, гр. Варна;
- * За сортиране и балиране на отпадъците е фирма „Екоинвест Асетс“ АД, гр. Варна.
- * За разделно събиране на отпадъците след 2021 г. ще влезе в сила договор на 01.01.2021 г. , според, който „Булекопак“ АД ще извършва ангажимента.

Съгласно данните на Община Балчик от януари до декември 2019 г. на територията на общината разделно са събрани 77, 47 тона отпадъци, от които 13,2 тона отпадъци са рециклируеми. От януари до септември 2020 г. са събрани 9,30 тона рециклируеми отпадъци. И за 2019 г., и за 2020 г. съотношенията са приблизително еднакви като хартията е най-много – съответно 6,74 тона и 5,12 тона, а най-малко са металите – 0,06 тона и 0,04 тона (Таблица 4.1.4.1).

Таблица 4.1.4.1 Разделно събрани отпадъци (в тона)

	Хартия	Пластмаса	Метал	Стъкло	Общо
I-XII 2019	6,74	1,57	0,06	4,86	13,23
I-IX 2020	5,12	1,10	0,04	3,04	9,30

Източник: Община Балчик

Детайлна справка за количеството събрани разделно отпадъци по месеци е представена в таблицата по-долу (Таблица 4.1.4.2). Откроява се определена сезонност само при отпадъците от PET като те нарастват през лятото, вероятно заради нарастналото потребление на бутилирани напитки. При останалите отпадъци не се откроява зависимост или ако има такава, тя не е линейна.

Таблица 4.1.4.2. Количества разделно събрани отпадъци

Месец	Количество рециклируем и отпадъци от опаковки по материали	Хартия 19 12 01	Пластмаси 19 12 04			Черни метал и (Fe) 19 12 02	Цветни метал и (Al) 19 02 03	Стъкло 19 12 07
			PET	LDPE цветен	HDP Е			
	тон	Тон	тон	тон	тон	Тон	тон	тон
Януари	0.54	0.43	0.085	0.005	0.010	0	0.010	0
Февруари	0.56	0.46	0.090	0.005	0.005	0	0	0
Март	0.60	0.49	0.090	0.005	0.010	0	0.005	0
Април	0.46	0.36	0.090	0	0.005	0.005	0	0
Май	3.46	0.38	0.075	0	0.020	0	0.005	2.98
Юни	0.84	0.68	0.150	0	0.010	0	0	0
Юли	0.98	0.80	0.160	0	0.010	0.005	0.005	0
Август	1.26	1.04	0.195	0	0.020	0	0.005	0
Септември	2.63	0.56	0.180	0	0.005	0	0.005	1.88
Октомври	0.66	0.54	0.110	0	0.010	0	0	0
Ноември	0.64	0.52	0.110	0	0.010	0	0	0
Декември	0.60	0.48	0.100	0	0.010	0	0.010	0
Общо	13.23	6.74	1.435	0.015	0.125	0.010	0.045	4.86

Източник: Община Балчик

От сградата на общинска администрация от януари до септември 2020 г. са генерирани и предадени за рециклиране 280 кг. хартия, 220 кг. метални опаковки и 840 кг. ИУЕЕО.

Трябва да се каже, че по данни на МОСВ и ИАОС от 2018 г., към 2016 г. община Балчик е достигнала степен на рециклиране 18% за календарната година, с което не е изпълнила задълженията си да достигне до заложените в чл. 31 от ЗУО цели.

Проблем е и високият дял на необхванатото от система за разделно събиране население. Без инсталирани контейнери за разделно събиране са селата: Безводица, Бобовец, Гурково, Дропла, Дъбрава, Змеєво, Кранево, Кремена, Ляхово, Пряспа, Рогачево, Сенокос, Стражица, Тригорци, Храброво, Царичино, Църква.

Според ИАОС за 2018 г. обхванати са едва около 75% от населението (Фигура 4.1.4.1).

Фигура 4.1.4.1. Състояние на разделното събиране на отпадъци в община Балчик към 2018 г.

Източник: ИАОС

Трябва да се отчете, че Община Балчик полага усилия за привличане вниманието на обществеността към разделното събиране на отпадъци. Съвместно с „Екоколект“ АД се провеждат мероприятия за запознаване на децата от детските градини и училищата свързани с разделното събиране на отпадъци. Необходими са обаче по-масирани и насочени към разнородна публика кампании.

4.1.5. СТАРИ ЗАМЪРСЯВАНИЯ И НЕРЕГЛАМЕНТИРАНИ СМЕТИЩА

Нерегламентираното депониране на отпадъци създава предпоставки за образуване на огнища на зарази и увреждане здравето на населението. На тези терени се изхвърлят битови, строителни и селскостопански отпадъци като е характерно лавинообразното увеличаване на количеството отпадък дори и при спонтанно възникнали нерегламентирани сметища. Старите нерекултивирани депа също създават

заплаха за хората и екосистемата. Основната цел на проектите за закриване и рекултивация на депа е постигането на високо ниво на опазване на околната среда и човешкото здраве.

Всички стари депа на територията на общината са закрити и рекултивирани. През 2015 г. е проведена процедура за „Закриване и рекултивация на общинско депо“. През 2016 г. е осъществен първият етап на проекта - техническа рекултивация. През 2020 година е завършена и биологичната рекултивация. Депото за строителни отпадъци на територията на общинското депо също е закрито.

През последните години са предприети мерки за почистване на всички нерегламентирани сметища на територията на община Балчик. През 2019 г. са почистен и бивши сметища от ОП „БКС“ - ул. „Стара планина“, кв. „Изток“, зад „Папас олио“.

Регулярно се извършват проверки от Община Балчик съвместно с РИОСВ-Варна. Служители от общинска администрация периодично извършват контролни проверки на потенциално застрашени места и бивши почистени нерегламентирани сметища.

Изводи и препоръки за развитие

Въз основа на направения анализ на управлението на отпадъците в община Балчик може да се направи извод, че е отбелязан сериозен напредък в управлението на отпадъците, но все още има редица компоненти от системата за управление на отпадъците, които се нуждаят от подобрене.

Всички населени места са включени в организирана система за сметосъбиране и транспортиране на битовите отпадъци. Сметосъбирането и третирането на отпадъци в общината е функционално свързано с изградената Регионална система за управление на отпадъците в регион Добрич. Изградена е ПСО – Балчик, в която се извършва сепариране на битовите отпадъци и компостиране на отпадъците от растителен произход. Затворени и рекултивирани са градски и селски сметища, забранено е изхвърлянето на отпадъци, но периодично възникват микросметища поради неспазване на забраните, за които се налага почистване. Необходимо е засилване на усилията по посока превенция на нерегламентирано изхвърляне на отпадъци.

Нормата на натрупване на отпадъци е по-висока от средната за страната дори и при калкулиране на тежестта от туристическия сектор. Необходимо е да се предприемат мерки за ограничаване на обема на генерирани отпадъци.

Делът на депонираните отпадъци от общо генерираните отпадъци продължава да е висок. Необходимо е предприемане на мерки за създаване на условия за повишаване на дела на рециклираните отпадъци.

Морфологичният анализ показва, че все още са високи стойностите на отпадъците от пластмаса, градинските отпадъци, хартията и картона. Дребната фракция вероятно с органичен произход през лятото също е с висок дял. Общината изостава с въвеждането на система за разделно събиране на отпадъци и в изпълнението на нормативно заложените целеви нива. Условия за разделно събиране на отпадъци са създадени само в ограничен брой населени места, което обаче е свързано с типа на населените места и броя на жителите в тях. Необходимо е да се предприемат мерки за по-добро оползотворяване на възможностите на системата за разделно събиране.

Някои конкретни действия, във връзка с основните констатирани слабости и възможности за оптимизиране управлението на отпадъците, са:

1. Провеждане на кампании с обществеността в посока намаляване на общото ниво генерирани отпадъци.
2. Провеждане на кампании с обществеността в посока по-добро оползотворяване на системата за разделно събиране.
3. Провеждане на кампании с обществеността в посока по-добро утилизирание на създадената система за събиране на битови и строителни отпадъци и прекратяване на практиките по нерегламентирано изхвърляне.
4. Оптимизиране на системата за контрол на нерегламентираното изхвърляне на отпадъци.
5. Създаване на условия за разделно събиране, които да обхванат 100% от населението.

4.2. АКУСТИЧНА СРЕДА И ШУМОВО ЗАМЪРСЯВАНЕ

Един от сериозните екологични проблеми в урбанизираните райони в последно време е акустичното замърсяване на околната среда, причинено от шума, съпътстващ нормалната човешка дейност.

Вредното въздействие на шума зависи преди всичко от неговата сила, честота, продължителност, вид на трептенията и източник. Според вид на трептенията шумът се

класифицира като непрекъснат, импулсен, смесен; според честотната характеристика бива нискочестотен, средночестотен, високочестотен. Според източниците, у нас е прието шумът да се класифицира като:

1. Шум от промишленост - от предприятия, цехове и работилници и др. приравнени към тях, от строителство. Този тип източници спадат към статичните.
2. Транспортен шум - от автомобилен транспорт, трамваи, метро, железопътен и авиотранспорт, пристанища и пр. Този тип източници спадат към динамичните.
3. Вътреквартален шум – битов шум от паркинги и гаражи, от сметосъбиращи коли, от детски и спортни площадки, училища, училищни дворове, детски градини, от магазини, ресторанти, барове, клубове и други обществени заведения и пр. Този тип източници също се причисляват към динамичните.
4. Вътрежилищен шум - битов шум от електрически прибори, от радио- и телевизионни апарати, музикални уредби, от свирене на музикални инструменти, от високи разговори, плач на деца и др.

Тъй като община Балчик не попада в условията на ЗЗШОС за изготвяне стратегическа карта за шума в околната среда (каквито следват за агломерации над 100000 човека), липсват представителни и подробни данни за нивата на шума и източниците на шум за различните населени места и квартали. Не се извършва и постоянен или регулярен мониторинг на шумовото замърсяване. Известно е обаче, че като цяло най-сериозни замърсители на акустичната среда в Общината са основно от втория тип – транспортен шум, както от третия – вътреквартален шум.

Транспортният шум на територията на общината се генерира преди всичко от автомобилния трафик - автобуси, леки и товарни автомобили. За него е характерна флукуалност, периодичност, променлива интензивност, трептенията на отделните източници са различни по честота и сила. С най-висока интензивност шумът от автомобилния трафик се проявява около транспортните трасета, основно през работно време и делнични дни. Факторите, които влияят върху степента на шумовото замърсяване от автотранспорта са интензивността на транспортния поток и процентния състав на товарните МПС, автобусите и леките автомобили, застрояването и лесотехническите мероприятия, разположението на пътищата и транспортните артерии.

През годините в община Балчик се наблюдава завишение на интензитета на шумовите нива около транспортните пътища. Поради своята натовареност особено през

пролетно, лятно и есенно време, сериозен източник на шум на територията на Общината, е преминаващият по цялата дължина международен път I.9 (E87), свързващ Румъния с Турция. Изчислителните нива на шума за най-натоварените периоди, в близост до пътя (20 метра) за дневно и нощно време, и съобразно трафика са съответно 65 dBA и 55 dBA, което е принципно относително неблагоприятно като фактор на средата на обитаване. Трябва да се отбележи, че този път преминава околоръстно на гр. Балчик и другите населени места на общината и не представлява опасност за населението.

На територията на Общината преминават също и републикански път II-27 и републикански път II-71, свързващ селищата в общината с областния център Добрич. Път II-27 преминава през град Балчик като стига до пристанище Балчик. Очаквано превишаване на шумовите хигиенни норми за този тип пътища при натоварени периоди е до 5 dBA.

Натоварването по останалите пътища от транспортната схема е значително по-ниско. Няма данни пътищата от общинската пътна мрежа да генерират шум над хигиенните норми. Съществен фактор за поддържането на оптимални нива на шум за този тип пътища е поддържането на пътната настилка. В тази връзка регулярно в общинския бюджет на Община Балчик се залагат средства за ремонти и изкърпване на общинската пътна мрежа. Източниците на финансиране са както общинския бюджет, така и оперативните програми на ЕС, за които има одобрени проекти и други източници.

Липсват данни за превишаващи нивата шумови замърсявания от автомобилен трафик по пътища от градската мрежа. Основно този тип шум е причинен от начина на каране на автомобилите - движение в режим на тръгване и спиране и неспазване на ограниченията за скорост, но и интензивността на трафика и състоянието на настилката също имат роля.

Летище Балчик към момента не функционира като гражданско на пълен капацитет, въпреки предприетите в тази посока действия. Няма данни генерираният шум да превишава нормите и да се отразява съществено на шумовия фон в общината. Близостта до жилищните зони на града и по-специално до кв. Левски предпоставка за възникване на евентуални проблеми.

За пристанищата в града – транспортно пристанище Балчик и рибарско-яхтеното пристанище също липсват данни за превишаващ хигиенните норми шум.

Шумът от вътреквартален тип е вторият по значимост замърсител на акустичния фон. Този тип шум е импулсен, непостоянен по честота, сила и посока, с по-ниски стойности, но с по-голяма повтаряемост и по-дълго въздействие. Тъй като в града преобладава ниско строителство вътресградният шум е значително ограничен, а вътрекварталният е с ниска интензивност и степен на вредно въздействие. Ниското строителство обаче позволява по-широко разпространение на звуковите вълни и вредно въздействие и на по-големи разстояния. В жилищните квартали битовият шум е с високи нива в извънработно време, но те са сравнително ниски по отношение на централната част. За общината е характерна сезонност и при този тип шум като нивата се повишават през пролетта и лятото и почти изчезват през есента и зимата.

Тук специално следва да се отбележи шумът излъчван от заведенията за обществено хранене, увеселителните заведения, различните спортни обекти, разположени в непосредствена близост до жилищните сгради.

В жилищните райони, по данни на Общината, шумът е с нива около 45-50 dB, което е в рамките на допустимите гранични норми определени от Наредба №6 от 26 юни 2006 г. за показателите за шум в околната среда.

В настоящия момент на територията на общината не се извършват интензивни строителни мероприятия и поради това не се генерира сериозен строителен шум. Освен това този вид шум е ограничен по време (предимно в светлата част на деня) и е с невисок интензитет.

Що се отнася до промишления шум, той е основно периодичен (импулсен), основно в средните честоти и в зависимост от производството може значително да надвишава допустимите нива. По данни на РИОСВ – Варна за община Балчик няма установени нива на наднормен шум, излъчван в околната среда от промишлените източници за последните години. Характерното разположение на промишлената зона в гр. Балчик, обособена в нежилищни територии, до голяма степен снижава въздействието на производствения шум върху гражданите.

Промислени източници на шум на територията на общината са „Папаз олио“ АД, ЕТ „Елиз“, ЕТ „Стефан Михайлов“, „Елпромтермо“ ООД, дървообработващи фирми, дестилерии, складови бази и др. малки предприятия. Към момента един от основните източници на промишлен шум на територията на общината - мангановата мина на край с. Оброчище е с прекратена концесия.

Във връзка с изискванията на Наредба № 54 от 13 декември 2010 г. за дейността на националната система за мониторинг на шума в околната среда и за изискванията за провеждане на собствен мониторинг и предоставяне на информация от промишлените източници на шум в околната среда, в последните години са проведени шест собствени замервания като никое от тях не констатира нива на шума над гранично допустимите норми (Таблица 4.2.1).

Таблица: 4.2.1 Данни от доклади за резултатите от собствени периодични измервания на шум

Дата	Населено място	Обект	Нива на шум по границата на производствената площадка	Нива на шум в мястото на въздействие
30.08.2017	с. Гурково	Силозно стопанство, Кооперация "Гурково"	екв. дневно – 70 dB(A) екв. вечерно – 70 dB(A) екв. нощно – 70 dB(A)	екв. дневно – 55 dB(A) екв. вечерно – 50 dB(A) екв. нощно – 45 dB(A)
31.07.2019	с. Преспа	Дестилерия, ЕТ "Стронг – Тихомир Георгиев"	екв. дневно – 70 dB(A)	екв. дневно – 55 dB(A)
24.09.2019	с. Царичино	Дестилерия, Растителна защита - Агро" ЕООД	екв. дневно – 70 dB(A)	екв. дневно – 55 dB(A)
25.10.2019	с. Соколово	Дестилерия, „Антимон Агро“ ЕООД	екв. дневно – 70 dB(A)	екв. дневно – 55 dB(A)
03.07.2020	гр. Балчик, Промислена зона	Завод за сурово растително масло, "Папас олио" АД	екв. дневно -70 dB(A) екв. вечерно – 70 dB(A) екв. нощно – 70 dB(A)	екв. дневно – 55 dB(A) екв. вечерно – 50 dB(A) екв. нощно – 45 dB(A)
10.07.2020	с. Гурково	Складово стопанство, "Аргус-94" ЕООД	екв. дневно – 70 dB(A)	екв. дневно – 55 dB(A)

Източник: РИОСВ – ВАРНА, обработка „ААЗ Инженеринг“ ЕООД

Изводи и препоръки за развитие

По отношение на акустичната среда и шумовото замърсяване, в община Балчик не се открояват съществени заплахи, но се наблюдават определени неблагоприятни тенденции, които изискват внимание.

Като цяло нивата на шум са в границите на допустимите норми, но се наблюдава сезонност и през активния туристически сезон шумовото замърсяване е чувствително по-голямо. Доколкото липсват нарочни замервания и актуални данни, не е възможно да се определи с точност сериозността на проблема. Известно е обаче, че най-неблагоприятни от гледна точка на акустичната среда са зоните около пътните артерии, като това се отнася както за гр. Балчик, така и за селата в общината. Основни фактори в тази връзка са увеличението на интензивността на пътния трафик, режима на каране в условия на населено място, неспазване на ограниченията за скорост, състоянието на пътната мрежа, екранирането с растителност или пана. Евентуален проблем би могъл да възникне и за живеещите в близост до летището и пристанищата, особено при достигане на пълния капацитет на летището, което се предвижда в бъдеще.

По отношение на промишлените източници на шум не е известно да има проблеми. Нивата на шума в промишлените обекти не превишават граничните норми за такъв тип зони, освен това промишлената зона на гр. Балчик е разположена далеч от жилищните квартали.

Препоръки, които биха могли да бъдат отправени за действия по ограничаване на акустичното замърсяване са:

1. Извършване на регулярно измерване на нивата на шумова замърсеност в различните зони на града и преди всичко в жилищните зони в близост до транспортните артерии, летището и пристанищата.
2. Извършване на периодични (на по-голям интервал) замервания на нивата на шума от промишлени източници.
3. Екраниране транспортния шум с мрежа от многоетажна растителност и чрез озеленяване с храсти и дървета разположени шахматно. Засаждане на повече дървета близо до пътните артерии и на границата на летището.
4. За местата, на които не може да се извърши озеленяване или нивата на шума са прекалено високи - екраниране на транспортния шум с пана.
5. Продължаваща поддръжка на състоянието на пътната мрежа чрез собствено и проектно финансиране.
6. Подобряване на организацията на движението и ефективен контрол за спазване ограничението на скоростта на движение на МПС в рамките на населените места в общината.

4.3. РАДИАЦИОННА ОБСТАНОВКА

Радиацията най-общо е процесът на излъчване на вълни и частици от различните обекти. От гледна точка на въздействието върху човека и околната среда се различават два типа радиация – йонизираща радиация (йонизиращи лъчения) и нейонизираща радиация (нейонизиращи лъчения). Йонизиращите лъчения имат свойството да откъсват електрони от атомите и да ги йонизират и така влияят върху клетките на живите организми, вкл. и човека, като могат да нанесат поражения с летален характер. Нейонизиращите лъчения включват лъченията от електромагнитния спектър, които не са способни да рушат и променят атомния строеж на клетките на живите организми, но също оказват съществено влияние върху околната среда и здравето на хора и живи организми.

4.3.1. ЙОНИЗИРАЩИ ЛЪЧЕНИЯ

Излагането на йонизиращи лъчения води до облъчване, което над определени допустими норми може да окаже живото застрашаваща вреда. Съгласно Наредба за основните норми за радиационна защита на МС от 2012 г. се различават ефективни дози радиационно облъчване приложими в общия случай и при хора, обичайно изложени в своята работа на радиационни йонизиращи лъчения. За професионално облъчване границата на годишната ефективна доза е 20 μSv за всяка отделна година. Границите на годишните еквивалентни дози, като се спазва границата за ефективните дози от 20 μSv са 20 μSv за очната леща, 500 μSv за всеки 1 кв. см. от кожата и 500 μSv за дланите, подлакътниците на ръцете, за стъпалата и за глезените. Границата на годишната ефективна доза за всяко лице от населението е 1 μSv . Границите на годишните еквивалентни дози, като се спазва границата за ефективните дози от 1 μSv са 15 μSv за очната леща и 50 μSv за всеки 1 кв. см. от кожата. При екстремни ситуации може да се допусне облъчване с по-големи дози като ефективната доза за едно лице не трябва да бъде повече от 50 μSv за една отделна година и повече от 200 μSv общо за 10 години.

Облъчването с йонизиращи лъчения е резултат от излагането на естествения радиационен фон и на техногенна радиация.

Естественият радиационен фон е радиационно поле, което се дължи на естествени природни източници на йонизиращи лъчения. Такива са космическото лъчение – слънчево и галактическо лъчение, и природните радиоизотопи, чиито състав

и разпределение не са променени от човешка дейност (гама-фон). Средната ефективна доза от общото външно и вътрешно облъчване, което се дължи на естествения радиационен фон, е 2,4 mSv годишно.

От специфично значение е нивото на гама-фона, което е характерна разлика за всеки регион и се определя от разпространението на естествените радионуклиди (уран, радий, торий и продуктите от техния разпад, както и радиоактивните изотопи на калия, рубидия и др.) в състава на отделните компоненти на околната среда: скали, почви, подземни, речни, езерни и морски води, въздуха, флората и фауната.

В резултат от дейността на човека става допълнително обогатяване на елементите на околната среда с естествени и техногенни радионуклиди и тяхното пространствено преразпределение. Тези антропогенни източници на радиоактивност обуславят техногенната компонента на радиационния фон. Към тях следва да се отнесат:

- отпадъчните води и отбитата скална маса при миннодобивната дейност на тежки и редки метали;
- газоаерозолните изхвърляния от обектите на атомната енергетика и топлоенергетиката;
- сгурията и пепелината от топлоцентралите, работещи с твърдо гориво;
- минералните торове, получени от някои фосфорити;
- строителните материали.

Естественият радиационен фон на община Балчик се определя основно от близостта до брега на морето, от варовиковата скална основа, от характеристиките на земеделските, горските и необработваеми площи на територията ѝ. На територията на общината се добиват манганови руди край с. Църква, а има и варовикови кариери, което също допринася за радиационния гама-фон.

На територията на община Балчик не са разположени пунктове от Националната система за непрекъснат контрол на радиационния гама-фонд, а РЗИ Добрич не събира данни за нивата на радиация и лъчения в областта, поради което не са налични детайлни данни специално за общината.

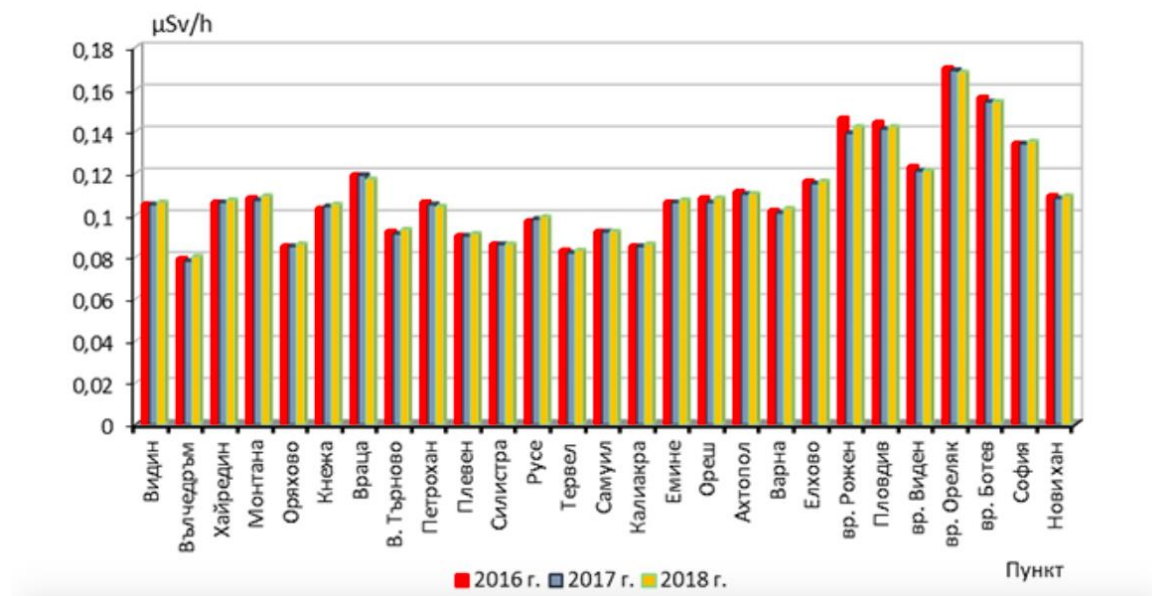
Според данните на ИАОС обобщено за страната, през последните години не се наблюдават изменения в радиационния гама-фонд. Най-близките до Балчик точки на измерване – Варна и Калиакра, показват добри стойности по всички показатели на

радиационно замърсяване като не са регистрирани повишения на специфичната активност на естествени и техногенни радионуклиди.

Средногодишните стойности на радиационния гама-фон в пункт Варна за 2016, 2017 и 2018 г. са от порядъка на 0,1- 0,11 $\mu\text{Sv/h}$, а в пункт Калиакра – 0,09-0,1 $\mu\text{Sv/h}$ (Графика 4.4.1.1).

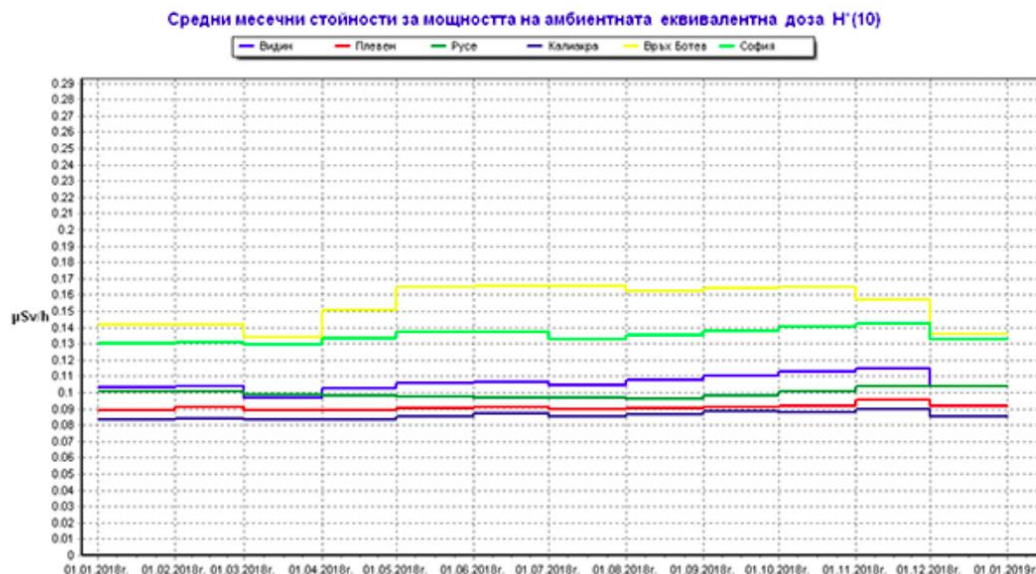
Графика 4.3.1.1 Средногодишни стойности на радиационния гама-фон в България, 2016-2018 г $\mu\text{Sv/h}$.

Източник: ИАОС

Стойностите на радиационния гама-фон в пункт Калиакра са едни от най-ниските в страната. Характерно е сравнително стабилно ниво на гама-фона с незначително покачване на средномесечните стойности през ноември и декември, (Графика 4.4.1.2).

Графика 4.3.1.2 Средномесечни стойности на радиационния гама-фон в 6 пункта, 2018 г $\mu\text{Sv/h}$.

Източник: ИАОС

Според данните в публичния регистър на Агенцията за ядрено регулиране за лицата, извършващи дейности с източници на йонизиращи лъчения за територията на община Балчик издадени два лиценза. И двата лиценза са за обекти, използващи йонизиращи лъчения за медицински цели (Таблица 4.4.1.1).

Таблица 4.4.1.1. Издадени лицензи за дейност с Източници на йонизиращи лъчения в община Балчик

Дата на издаване	Дата на валидност	Юридическо/ физическо лице	Разрешена дейност по чл. 15, ал. 3
7.07.11	6.07.21	"Медицински център I - Валчик" ЕООД	за използване на източници на йонизиращи лъчения за медицински цели
19.08.14	18.08.24	"МБАЛ - Балчик" ЕООД	за използване на източници на йонизиращи лъчения за медицински цели

Източник: Агенция за ядрено регулиране

Обектите се контролират от РИОКОЗ минимум един път в годината.

От направените измервания за проникващо рентгеново лъчение се установява, че извън процедурните помещения стойностите на рентгеновото лъчение съвпадат с фоновото, т.е. няма влияние.

В района няма обекти, работещи с радиоактивни вещества. Не са издавани разрешения за работа с източници на йонизиращи лъчения. Няма и промишлени източници на йонизиращи лъчения.

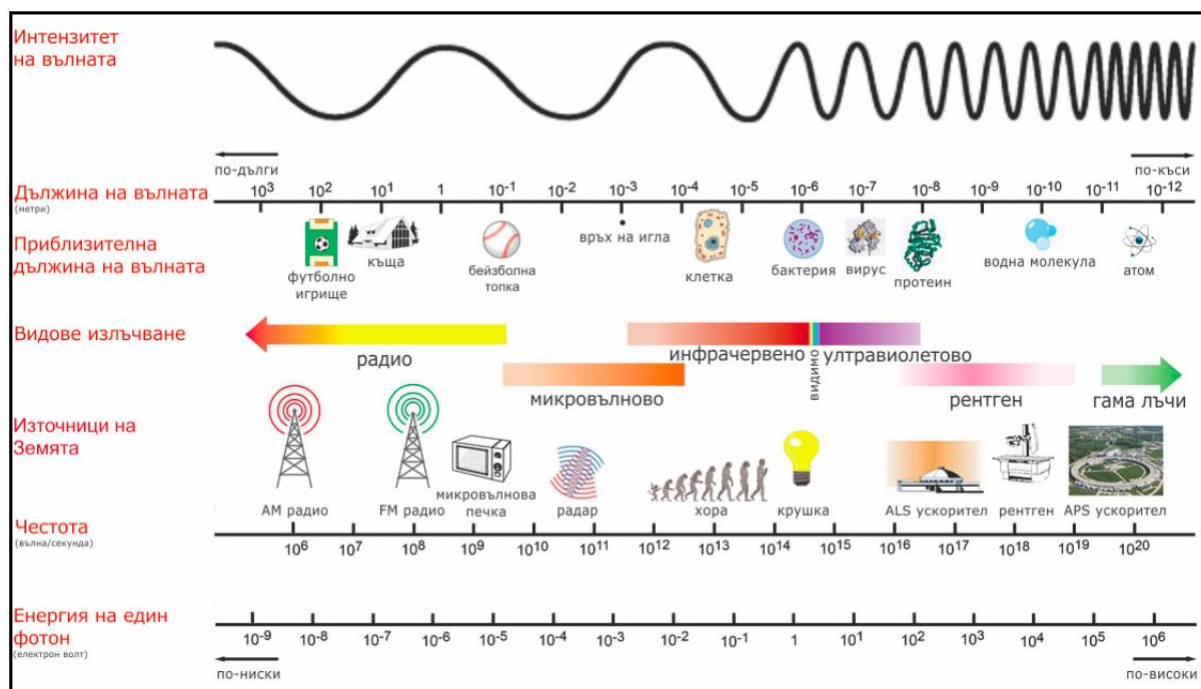
Потенциална заплаха за общината би могла да бъде евентуална авария в българския АЕЦ „Козлодуй“, авария в румънския АЕЦ “Черна вода” или инциденти с транспортни средства, превозващи радиоактивни материали. Тези сценарии, макар и неблагоприятни, не представляват непосредствена опасност.

4.3.2. НЕЙОНИЗИРАЩИ ЛЪЧЕНИЯ

Нейонизиращи (електромагнитни) полета и лъчения съществуват естествено в природата и винаги са присъствали на Земята. През последните години обаче в световен мащаб се наблюдава бурно увеличаване на броя и видовете източници на електрически и магнитни полета (ЕМП), използвани в бита, за производствени, търговски и медицински употреби. Такива са радиото, телевизията, мобилните апарати, компютрите, различните видове електродомакински уреди, радары и др.

В зависимост от честотата нейонизиращите лъчения се подразделят на: статично електричество, постоянно магнитно поле, радиочестотни лъчения, микровълнови лъчения, инфрачервени лъчения, видими лъчения, ултравиолетови лъчения, лазерни лъчения (Фигура 4.3.2.1).

Фигура 4.3.2.1. Електромагнитен спектър и честоти на лъченията

Източник: Фондация „Пестим енергия“ (<https://pestimenergia.bg>)

Известно е, че над определени гранични стойности за напрегнатостта и плътността на енергийния поток на ЕМП полето оказва вредното въздействие върху живите организми. За това са определени прагови стойности за съответните параметри на ЕМП, над който е вредно пребиваването на хора и други прагови стойности, за които да има ограничения във времето за престой. В Наредба №9 от 14.03.1991г. за пределно допустими нива на електромагнитни полета в населени територии и определяне на хигиенно-защитни зони около излъчващи обекти се третира ЕМП с честотен обхват от 30 kHz до 30 GHz. За полета с честоти от 30 kHz до 300 MHz се нормират пределно допустимите нива на напрегнатостта и на плътността на енергийния поток, измерена във [V/m], а за тези с честота над 300MHz плътността на енергийния поток, измерена в [$\mu\text{W}/\text{cm}^2$] (Таблица 4.3.2.1.).

Таблица 4.3.2.1. Пределно допустими нива на ЕМП

Честотен обхват	Пределно допустимо ниво
от 30 до 300kHz	25 V/m
от 0.3 до 3MHz	15 V/m
от 3 до 30MHz	10 V/m
от 30 до 300MHz	3 V/m
от 0.3 до 30GHz	10 mW/кв.см

Източник: ИАОС

Значимостта на източниците на нейонизиращи лъчения от гледна точка на санитарно хигиенните характеристики на околната среда се определя преди всичко от тяхната мощност, честота на излъчване, разпространение и обичайна дистанция на ползване. При употреба на по-малка дистанция, излъчването и поглъщането могат да са стотици или хиляди пъти по-високо. Домакинските уреди с радио и свръхвисокочестотни вълни (радио и телевизионни приемници, микровълнови печки, компютри и пр.) макар и не толкова мощни, са значими източници поради малката дистанция на ползване. Таблица 4.3.2.2 илюстрира разликата в лъчението при различно отстояние при ползване на някои от най-разпространените домакински електроуреди.

Таблица 4.3.2.2. Електромагнитното излъчване на електроуреди и електронни устройства

Електроуреди	Електромагнитно излъчване, mGs	
	На разстояние 3 cm	На разстояние 1m
Микровълнова печка	750 – 2000	2,5 – 6
Прахосмукачка	2000 – 8000	1,3 – 20
Ел. самобръсначка	150 – 15 000	0,1 – 3
Сешоар	60 – 2000	0,1 – 3
Телевизор	25 – 500	0,1 – 1,5
Безжичен телефон	70 – 200	0,1 – 0,15
Фризер	5 – 17	< 0,1

Източник: Стефанова, Т. 2013. Източници на електромагнитни излъчвания. Въздействия на електромагнитните полета и начини за намаляване на тяхното влияние. *Управление и образование IX (6)*

Доста по-мощни и с по-голямо въздействие, макар и по-ограничени като разпространение, са радио и телевизионни станции, базови станции на мобилни оператори, радарни инсталации, високоволтови електропроводи, специализирана медицинска апаратура и пр. При тях е характерно, че по-ниската честота на излъчване е съпроводена с абсорбиране от страна на хората в периметъра на повече енергия. Така, при приблизително еднакви нива на експозиция, тялото абсорбира (поглъща) до пет пъти повече енергия, излъчена от радио и телевизионни предаватели, в сравнение с тази от базовите станции.

По данни на Община Балчик, най-мощните източници, разположени на територията на общината са: електропреносната мрежа, радиокомуникационните и локаторни инсталации, подвижните радиолокационни съоръжения на плавателните и летателни транспортни средства.

Съгласно Закона за здравето, нейонизиращите лъчения в жилищни, производствени, обществени сгради и урбанизирани територии са фактори на жизнената среда и подлежат на контрол, а обектите, източници на нейонизиращи лъчения са обекти с обществено предназначение, които подлежат на държавен здравен контрол, а също така и на регистрация.

По данни от Годишния доклад на РЗИ Добрич през 2018 г. броят на регистрирани източници на нейонизиращи лъчения в община Балчик са 33. Най-голям дял от тях са собственост на мобилни оператори, има и обекти на ДП Пристанищна инфраструктура (Таблица 4.3.2.2).

Таблица 4.3.2.2. Източници на ЕМП според собственика

Брой източници	Разпределение на обектите източници на ЕМП, според собственика				
	„БТК” ЕАД	„А1 България” ЕАД	„Теленор България” ЕАД	“Макс Телеком” ООД	ДП Пристанищна инфраструктура
33	3	11	16	2	1

Източник: РЗИ Добрич

В изпълнение на предписания мониторинг на 10% от наблюдаваните обекти, източници на нейонизиращи лъчения през 2018 г. РЗИ Добрич е извършило измерване на 9 обекта в община Балчик. Обектите се намират в територии с голяма концентрация на население - централна градска част, жилищни и курортни комплекси (Таблица 4.3.2.3)

Таблица 4.3.2.3. Базови станции, подложени на мониторинг през 2018

Базова станция	Адрес	Мобилен оператор
Базова станция № 4020	гр. Балчик, ж.к. Балик, бл.1, вх.Б	Теленор България ЕАД
Базова станция № 4046	гр. Балчик, кв.26, в.з. Изгрев	Теленор България ЕАД
Базова станция № DOB 0089.A001 "Ovcharovski plazh"	гр.Балчик, м. Овчаровски плаж-Юг	А1 България ЕАД
Базова станция № 4066 "Кибела"	гр. Балчик, кв. Балик бл. 26 вх. А	МАКС ТЕЛЕКОМ ООД
Базова станция № 4086 "Двореца"	гр. Балчик, Албенски път бл. 19	МАКС ТЕЛЕКОМ ООД
Базова станция на № 4114	гр. Балчик, к. з. Двореца, х-л Електра	Теленор България ЕАД

Базова станция № 4121	гр. Балчик, Бузлуджа № 11, ПИ № 02508.80.128 по КК на гр. Балчик	Теленор България ЕАД
Базова станция № 4048	с. Кранево, Дунав № 58А	Теленор България ЕАД
Базова станция № 4264	с. Кранево, хотел Палма	Теленор България ЕАД

Източник: РЗИ Добрич

Резултатите от извършените от РЗИ Добрич измервания в община Балчик на открити части в райони с голяма концентрация на население от различни разстояния до излъчвателите на ЕМП, показват, че най-ниската измерена моментна стойност на плътност на мощност е $< 0,1 \mu\text{W}/\text{cm}^2$, а най-високата – $1,1 \mu\text{W}/\text{cm}^2$ (Подробните данни са представени в приложение 1). Най-ниската средна стойност на плътността на мощност за 6 минутен интервал е $< 0,1 \mu\text{W}/\text{cm}^2$, а най-високата – $1,0 \mu\text{W}/\text{cm}^2$. Всички резултати са далеч под пределно допустимото ниво от $10 \mu\text{W}/\text{cm}^2$. Експлоатацията на мониторираните базови станции не създава здравен риск за населението, живущо и пребиваващо в съответните райони и защитавани обекти.

Изводи и препоръки за развитие:

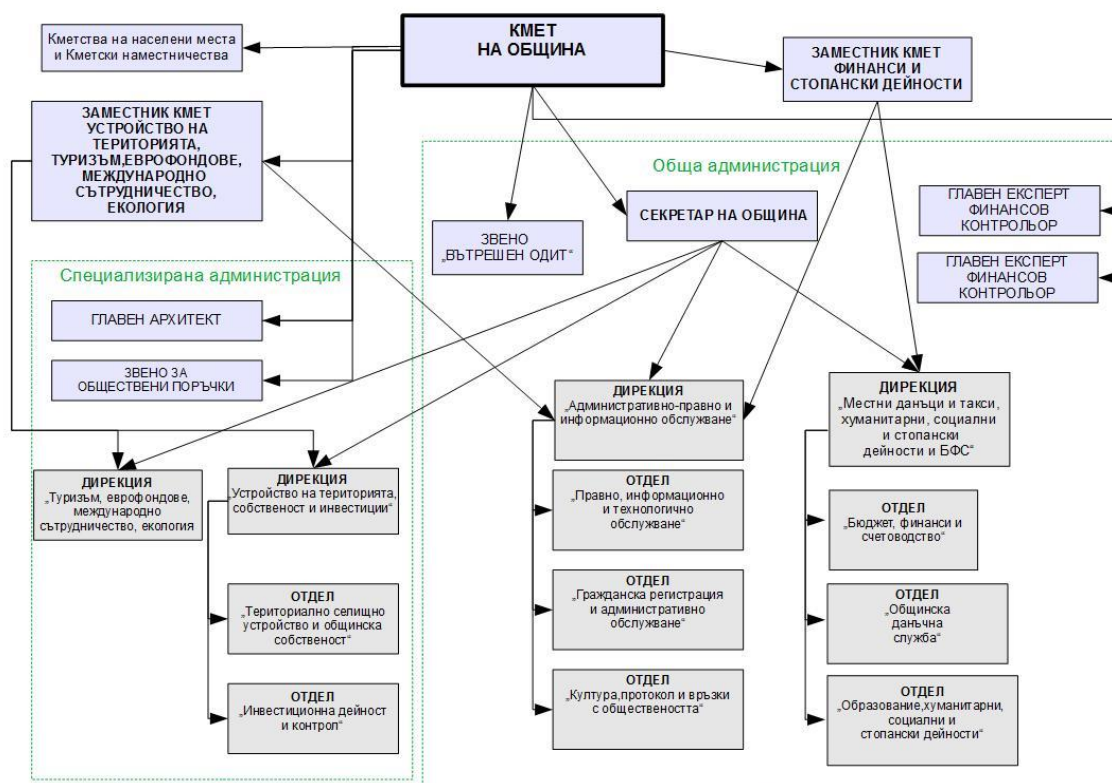
Като цяло по отношение на йонизиращите и нейонизиращи лъчения в община Балчик не са налице проблеми или заплахи за околната среда и населението. Не са налице опасни източници на йонизиращи лъчения, а контролът на източниците на нейонизиращи лъчения е съобразен с нормативната база и се извършва регулярно. По отношение на въздействието от лъчения от източници на йонизираща и нейонизираща радиация не се отчита необходимост от промяна на досегашните практики на Община Балчик и контролиращите органи.

5. УПРАВЛЕНСКИ ФАКТОРИ

5.1. СТРУКТУРА НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ДЕЙНОСТИ СВЪРЗАНИ С ОПАЗВАНЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА

Община Балчик е създадала добре изградена административна структура и има необходимия човешки ресурс и капацитет за изпълнение на настоящата програма. Към 2020 г. Общинска администрация – Балчик функционира в следната структура:

Фигура 5.1.1 Организационна структура на Община Балчик

Налице са следните структурни характеристики:

1. Кмет

Кметът на община Балчик е орган на изпълнителната власт в общината, който е отговорен за изпълнението и иницирането на местните политики в т.ч. и тези посветени на опазването на околната среда. Той е избран мажоритарно с мандат от 4 години. Неговата дейност се подпомага от един секретар и двама заместник-кметове.

Закона за опазване на околната среда, отрежда на фигурата на кмета следните задължения:

- Информирание на населението за състоянието на околната среда;
- Разработване и контролиране на планове за ликвидиране на последствията от аварийни и залпови замърсявания на територията на общината;
- Организиране на управлението на отпадъци на територията на общината;
- Осъществяване на контрол при изграждането, поддържането и правилната експлоатация на пречиствателните станции за отпадъчни води в урбанизираните територии;
- Организиране и контролиране на чистотата, поддържането, опазването и разширяването на селищните зелени системи в населените места и крайселищните територии, както и опазването на биологичното разнообразие, на ландшафта и на природното и културното наследство в тях;
- Определяне и публично оповестяване на лицата, отговорни за поддържането на чистотата на улиците, тротоарите и други места за обществено ползване на територията на населените места, както и контролирането на изпълнението на техните задължения;
- Организиране на дейността на създадени с решение на общинския съвет екоинспекции, включително на обществени начала, които имат право да съставят актове за установяване на административни нарушения;
- Определяне на длъжностните лица, които могат да съставят актове за установяване на административните нарушения по Закона за опазване на околната среда;
- Определяне на лицата в общинската администрация, притежаващи необходимата професионална квалификация за осъществяване на дейностите по управление на околната среда.

Кметът е длъжен да разработва и изпълнява „Програма за опазване на околната среда“ и „Програма за управление на отпадъците“, за Община Балчик. Ежегодно в срок, кметът представя в Областна администрация – Добрич и РИОСВ – Варна отчет за изпълнение на двете програми.

Кметът има ангажимент и към осигуряването на защитата от шума в околната среда, което е уредено, чрез Закона за защита от шума. Законът вменява на фигурата на кмета следните задължения:

- Упражняване контрол по спазване на Закона;
- Организиране и регулира движението на автомобилния транспорт;
- Извършване на измервания на нивото на шум, контролът се осъществява съвместно с РЗИ, което е необходимо.

Законът за водите, дефинира на фигурата на кмета на Общината следните задължения и отговорности:

- Осъществяване на контрол при изграждането, поддържането и правилната експлоатация на канализационните мрежи на битовите отпадни води;
- Изграждане и поддържане на водопроводните мрежи, изграждането и регистрацията на кладенците за индивидуално ползване.

Съгласно Закона за лечебните растения Кмета на общината:

- Трябва да организира изпълнението на дейностите с лечебните растения;
- Трябва да издава позволителни за бране на билки от земи общинска собственост.

2. Заместник-кметове:

2.1 Заместник-кмет с ресор „Финанси и стопански дейности“;

Участва активно при формулирането на бюджета на Община Балчик, като дефинира размера на средствата за политики за опазването на околната среда, както и на приходите от такива политики.

2.2 Заместник-кмет с ресори „Устройство на територията“, „Туризм“, „Еврофондове“, „Международно сътрудничество“, „Екология“.

Ръководи цялостната политика по управление и опазване на околната среда в Община Балчик, в т.ч участва и координира разработването на политики, стратегии, планове, програми и проекти в областта на опазването на околната среда, ръководи изпълнението на общинските програми по опазване на компонентите на околната среда, осъществява контакт и извършва съвместни дейности с всички заинтересовани страни и с органи на изпълнителната власт като Министерство на околната среда и водите,

Министерство на земеделието, храните и горите, Министерство на вътрешните работи, Министерство на регионалното развитие и благоустройството, както с представители на бизнеса и на неправителствени организации, участва в организиране и провеждане на кампании и прояви на местно ниво, имащи отношение към темата за опазване на околната среда и др. мероприятия, имащи отношение към екологичната политика на Община Балчик.

3. Основни звена:

3.1 Звено за обществени поръчки;

Звеното извършва периодична подготовка на документация във връзка с публикуване на обществени поръчки по смисъла на ЗОП/15.04.2016 г., както в регулярната дейност на общината, така и при изпълнението на проекти с европейско финансиране.

3.2 Звено „Вътрешен одит“

Звеното има потенциал да извършва проверки на за ефективността и целесъобразността по отношение на инвестициите и действията, които се предприемат в различните инициативи и политики свързани с опазване на околната среда.

4. Ключови експерти:

4.1 Главен архитект;

Експертът проектира строителните обекти с грижа и ангажимент към опазването на околната среда, природните дадености и биологичното разнообразие на територията на Община Балчик.

4.2 Главен експерт “Финансов контролър“ – 2 лица;

Експертите на тази позиция имат отношение към дейностите за опазване на околната среда, доколкото могат да проверяват законосъобразността на разходваните средства в областта на политиката за опазване на околната среда.

4.3 Секретар на Община Балчик.

Участва в логистичните и комуникационните дейности в процеса на реализация на политики, имащи отношение към опазването на околната среда, подпомагайки общинското ръководство.

5. Дирекции:

5.1 Дирекция „Туризъм, еврофондове, международно сътрудничество, екология“;

Ключови отговорности и задължения, които са присъщи на експертите от този отдел в Община Балчик са предимно насочени към работа със специализирана екологична нормативна база и документи, развитие и разработване становища, доклади, експертни оценки и други.

Друг фокус на дирекцията се състои в подготовка, управление и координация на проекти с екологична насоченост за целите на кандидатстване за получаване на безвъзмездна финансова помощ. Освен това експертите извършват характерната за подобен отдел работа, която се състои в административно обслужване на граждани, бизнес други заинтересовани страни.

Основна цел на дирекцията а е да разработва и задейства механизми свързани с организацията и ръководството по на процеси и процедури по решаване и превенция на екологични проблеми. Дирекцията се занимава със специфични казуси, оперативни задачи, във връзка с постигане на целите, участие в програми, планове и проекти.

Характерна черта за работа на експертите в дирекцията е участието в комисии и съвети по проблемите на опазването на околната среда съвместно с други технически служби в общината, с представители на различни институции и други заинтересовани страни. Дирекцията е ангажирана и в това да събира, систематизира, анализира и предоставя информация на населението за състоянието на околната среда в общината.

5.2 Дирекция „Устройство на територията, собственост и инвестиции“;

Дирекцията има за цел да гарантира опазването на зелените територии и цялата екологична мрежа в процеса на устройството на територията, инвестиционното проектиране и строителството в община Балчик.

5.3 Дирекция „Административно-правно и информационно обслужване“;

Дирекцията няма значима връзка с процеса на управление на дейностите по опазване на околната среда в Община Балчик.

5.4 Дирекция „Местни данъци и такси, хуманитарни, социални и стопански дейности на и БФС“.

Дирекцията няма значима връзка с процеса на управление на дейностите по опазване на околната среда в Община Балчик.

6. Отдели:

6.1 Отдел „Териториално-селищно устройство и общинска собственост“;

Отделът няма значима връзка с процеса на управление на дейностите по опазване на околната среда в Община Балчик.

6.2 Отдел „Инвестиционна дейност и контрол“;

6.3 Отдел „Правно, информационно и технологично обслужване“;

Отделът няма значима връзка с процеса на управление на дейностите по опазване на околната среда в Община Балчик.

6.4 Отдел „Гражданска регистрация и административно обслужване“;

Отделът няма значима връзка с процеса на управление на дейностите по опазване на околната среда в Община Балчик.

6.5 Отдел „Култура, протокол, връзки с обществеността“;

Отделът няма значима връзка с процеса на управление на дейностите по опазване на околната среда в Община Балчик.

6.6 Отдел „Общинска данъчна служба“;

Отделът няма значима връзка с процеса на управление на дейностите по опазване на околната среда в Община Балчик.

6.7 Отдел „Хуманитарни, социални и стопански дейности“;

Отделът няма значима връзка с процеса на управление на дейностите по опазване на околната среда в Община Балчик.

6.8 Отдел „Бюджет, финанси и счетоводство“

Отделът има ангажменти към дейностите по опазване на околната среда, при прогнозирането и планирането очакваните приходи и разходи при изпълнението на екологичната политика на Община Балчик. Участва с експертни мнения и становища по въпроси, свързани с данъчната политика, в т.ч. и при формирането на предложения за

данъчни стимули и рестрикции за физически и юридически лица, по отношение опазването на околната среда.

Дейността на общинската администрация се контролира и утвърждава от Общинския съвет, който включва представители на различни политически партии и на различни по структура и състав териториални и социални общности.

5.2. СЪТРУДНИЧЕСТВО С ДРУГИ ИНСТИТУЦИИ И ОРГАНИЗАЦИИ, АНГАЖИРАНИ С ОПАЗВАНЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА

За целите на максимално ефективното изпълнение на своите задачи и ангажименти в областта на опазването на околната среда, Община Балчик си сътрудничи с множество организации: със съседни на нея общини на територията на Област Добрич, с други публични институции като Областна администрация на Област Добрич, регионални органи на централни ведомства от компетенциите, на които са въпроси по опазване на околната среда, с компании, извършващи икономическа дейност на територията на общината, както и с представители на неправителствения сектор.

Основни институции, с които Община Балчик сътрудничи в хода на изпълнението на своята дейност са представени, както следва:

1. На национално ниво:

- Министерство на околната среда и водите,
- Министерство на земеделието, храните и горите,
- Министерство на вътрешните работи,
- Министерство на регионалното развитие и благоустройството;
- Министерство на туризма;
- Министерство на финансите;
- Министерство на енергетиката;
- Изпълнителната агенция по околна среда;
- Управляващ орган на Оперативна програма „Околна среда“ 2014-2020

2. На регионално ниво:

- Областна администрация – Добрич;
- Областна администрация – Варна;
- Басейнова дирекция „Черноморски район“;
- РСУО – Добрич;

- РСУО – Варна;
- Регионална инспекция по околната среда и водите (РИОСВ) – Варна;
- Регионална здравна инспекция (РЗИ) – Добрич;
- Териториално поделение държавно горско стопанство ТП ДГС – Добрич;
- Областна дирекция безопасност на храните ОДБХ – Добрич;
- Териториално статистическо бюро - ТСБ – Добрич.

3. На местно ниво:

- Община Генерал Тошево;
- Община Каварна,
- Община Добрич-селска;
- Община Аксаково;
- Държавно ловно стопанство „Балчик“;
- Районно управление „Полиция“ – Балчик;
- Районно управление „Полиция“ Албена;
- Пожарна безопасност и защита на населението ПБЗН – Балчик;
- ВиК Добрич.

4. Местен бизнес:

5. Неправителствен сектор

6. Представители на местната общественост

Налице е сътрудничество на Община Балчик с множество и институции и организации, които имат опит и експертиза в областта на околната среда. Общината работи както с публични така и с частни организации (основно това са фирмите, отговорни и заинтересовани от сметосъбирането). Застъпена е и комуникацията и координацията с гражданите и гражданския сектор в процеса на формиране и изпълнение на политиките за опазване на околната среда, в унисон с принципите на представителност, прозрачност и отчетност, характерни за демократичния процес.

5.3. ОБЩНСКИ БЮДЖЕТ И ФИНАНСИРАНЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

5.3.1 СРЕДСТВА ПО ПРОЕКТИ С ВЪНШНО ФИНАНСИРАНЕ ОТ ПРОГРАМИ, ПОДКРЕПЯЩИ ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

След приемането на България в Европейския съюз през 2007 г., проектното финансиране се превърна в основен източник на средства за различни инициативи както на частните субекти, така и на публичните институции. Независимо, че и преди това се наблюдаваше подобна практика по предприсъединителни фондове и други, то тя далеч не беше в познатите днес мащаби. В този смисъл се оформи цял модел на създаване на политики, базиран на инвестирането на средства от различните фондове на ЕС. Предимствата от този модел се изразяват в това, че в голям брой от случаите за инвестициите, които определена институция иска да реализира не са необходими средства от общинския бюджет и по този начин не натоварват данъкоплатеца. Това от своя страна дава възможност на местните власти (например) да насочат средства към сектори, които обикновено остават недофинансирани, а да водят определени политики основно през осигуряването на финансиране на различните програми. Това само по себе си не е докрай далновиден подход по отношение на публичното управление и повечето публични институции използват европейските фондове като алтернативни източници за финансиране на своите бюджети. Създавайки синергия между тях се създават условия и предпоставки за изграждане на по-ефективна и солидна политика във всеки един сектор в т.ч. и в този на опазването на околната среда. Друг основен плюс на тези източници на финансиране е, че не създават зависимост от централния бюджет и водят до осигуряване на възможност за по-автономно управление на локално ниво. По тази линия пред Община Балчик са открити следните основни източници на финансиране:

5.3.1.1. Програми по структурните фондове на ЕС

Основните програми от структурните фондове на ЕС за актуалния програмен период 2014-2020, които осигуряват средства за финансиране на дейности в областта на околната среда са Оперативна програма “Околна среда“ и Програма за морско дело и рибарство. Други програми, които имат косвен принос към опазването на околната среда са Оперативна програма „Региони в растеж“, която подкрепя инфраструктурни проекти, Програма за развитие на човешките ресурси 2014-2020 г. през осигуряването на субсидирана заетост за уязвими групи (безработни младежи, лица с увреждания и др.). Практиката в областта показва, че общините на територията на страната се включват в осигуряване на заетост за стартиращи своята кариера младежи, които започват работа в общинските администрации (в т.ч. и в областта на екологията), докато лица с по-ниско образование биват включвани към общински звена за почистване. Оперативна програма

„Добро управление“ също подпомага общинските администрации и други публични институции, повишавайки капацитета на публичните органи, което се използва и за цели за опазването на околната среда. Доколкото тези две програми имат косвено покритие и практически неизмеримо въздействие те няма да бъдат предмет на анализ.

➤ **Оперативна програма „Околна среда“ 2014-2020**

Оперативна програма „Околна среда“ 2014-2020 продължава усилията на Оперативна програма „Околна среда: 2007-2013 по отношение на осигуряването на механизми и инструменти за опазване на околната среда. ОПОС 2007-2013 г. постигна солидна резултати по отношение на картирането на зоните от значение за Общността в сухоземната територия на България, като също така благодарение на нея се определи природозащитният статус на видовете и местообитанията. Със средства от ОПОС 2007-2013 г. беше разработена Националната приоритетна рамка за действие по Натура 2000 (НПРД).

Оперативна програма „Околна среда 2014 -2020 г.“ е насочена основно към изпълнение на приоритета за устойчив растеж на стратегията „Европа 2020“ и най-вече към следните елементи от определението за устойчив растеж:

- изграждане на по-конкурентоспособна нисковъглеродна икономика, в която ресурсите се използват по ефикасен и устойчив начин, като в същото време това не отнеме от добавената им стойност;
- опазване на околната среда, намаляване на емисиите и предотвратяване на загубата на биоразнообразие;
- възползване от водещата позиция на Европа в разработването на нови екологични технологии и производствени методи.

Оперативна програма „Околна среда“ 2014-2020 г. допринася и за изпълнението на целите на „Европа за ефективно използване на ресурсите“, която е една от двете водещи инициативи (flagship initiatives) за устойчив растеж в рамките на стратегията „Европа 2020“.

Изпълнението на оперативната програма има за цел да допринесе за намаляване на емисиите на парникови газове в България, което в унисон със стратегията „Европа 2020“ за 20% намаляване на емисиите на парникови газове спрямо нивата от 1990 г.

Подобни мерки са предвидени във връзка с процесите на пречистване на отпадъчни води от населените места и по-конкретно, такива които са свързани с изграждане/рехабилитация/реконструкция на съоръжения за третиране на утайки от ПСОВ и доставка на необходимо оборудване, вкл. на вече изградени ПСОВ. Програмата има пряк ефект и за намаляването емисиите на парникови газове.

Изпълнението на програмата е ситуирано в шест приоритетни оси, които са основните стълбове на програмата и дефинират различните приоритети пред нея.

1. Приоритетна ос 1 „Води“

Фокус на инвестициите по приоритетната ос:

- ✓ Изграждане на „В и К“ инфраструктура – средствата ще бъдат насочени към агломерации с над 10 000 екв.ж.;
- ✓ Доизграждане и/или оптимизиране на мрежите за мониторинг на водите;
- ✓ Оборудване на лаборатории на ИАОС и органите на Държавния здравен контрол за целите на мониторинга;
- ✓ Дейности, насочени към разработване на нови и/или актуализация на съществуващи стратегически документи във връзка с прилагането на Рамковата директива за водите (РДВ) и Рамковата директива за морска стратегия (РДМС).

2. Приоритетна ос 2 „Отпадъци“

Фокус на инвестициите по приоритетната ос:

- ✓ Мерки за подобряване управлението на битовите отпадъци в съответствие с Националния план за управление на отпадъците.

3. Приоритетна ос 3 „Натура 2000 и биоразнообразие“

Фокус на инвестициите по приоритетната ос:

- ✓ Мерки и дейности съгласно Националната приоритетна рамка за действие за мрежата Натура 2000.

4. Приоритетна ос 4 „Превенция и управление на риска от наводнения и свлачища“

Фокус на инвестициите по приоритетната ос:

- ✓ Създаване на Национална система за управление на водите в реално време;
- ✓ Мерки за въвеждане на решения за превенция и управление на риска от наводнения, в т.ч. екосистемно базирани решения;
- ✓ Установяване на 6 центъра за повишаване готовността на населението за адекватна реакция при наводнения;
- ✓ Изпълнение на проучвания и оценки във връзка с втори Планове за управление на риска от наводнения (ПУРН) за периода 2021-2027 г.;
- ✓ Мерки за превенция и управление на риска от свлачища;
- ✓ Изпълнение на демонстрационни/пилотни проекти и информационни кампании, свързани с превенция и управление на риска от наводнения и свлачища.

5. Приоритетна ос 5 „Подобряване качеството на атмосферния въздух“

Фокус на инвестициите по приоритетната ос:

- ✓ Преглед и анализ на общинските програми за КАВ;
- ✓ Подпомагане на компетентните органи при изготвянето/преработването, изпълнението и контрола на общинските програми и развитие и оптимизиране на системите за мониторинг на КАВ;
- ✓ Мерки за намаляване на количествата ФПЧ¹⁰ и азотни оксиди от основните източници на замърсяване.

6. Приоритетна ос 6 „Техническа помощ“

- ✓ Дейности, насочени към осигуряване на необходимата подкрепа за управлението и изпълнението на ОП, вкл. за „затваряне“ на програмен период 2007 – 2013 г. и на програмен период 2014-2020 г.;
- ✓ Дейности, насочени към осигуряване на необходимата подкрепа за комуникация и популяризиране на ОП;
- ✓ Дейности, насочени към укрепване и повишаване капацитета на бенефициентите

За периода 2014-2020 ОПОС не е финансирала проекти, в които Община Балчик участва.

➤ **Програма за морско дело и рибарство 2014-2020;**

Оперативната програма е продължение на Оперативна програма за развитие на сектор „Рибарство” (2007-2013). В миналия програмен период тя бе прилагана на цялата територия на Република България. Основната стратегическа цел на Оперативна програма за развитие на сектор „Рибарство” (2007-2013) бе насочена към превръщането на сектора в конкурентоспособен, модерен и динамичен, базиран на устойчиво развитие на рибарството и аквакултурата, както и към подобряване качеството на живот в рибарските области.

Програма за морско дело и рибарство 2014-2020 има за цел да подпомага осъществяването на основните цели и приоритети на ЕС за периода 2014-2020 г. и принципите на общата политика за ЕС в областта на рибарството. ОПОР, които са насочени към жизнеспособност, конкурентоспособност и екологична устойчивост в секторите на рибарството и аквакултурите и насърчаване на социалното сближаване и разкриването на работни места в зависими от рибарството общности. В този смисъл програмата подкрепя постигането на цели на стратегията „Европа 2020“, сред които попадат: интелигентен растеж: изграждане на икономика, основаваща се на знания и иновации; устойчив растеж: насърчаване на по-екологична и по-конкурентоспособна икономика с по-ефективно използване на ресурсите и приобщаващ растеж: стимулиране на икономика с високо равнище на заетост, икономическо, социално и териториално сближаване.

Програмата осигурява подкрепа за изпълнението на специфични цели като:

- Подобряване на конкурентоспособността и жизнеспособността на предприятията в сектора на рибарството, включително на дребномащабния крайбрежен флот, и подобряване на безопасността и условията на труд;
- Предоставяне на подпомагане за засилването на технологичното развитие, иновациите и трансфера на знания; подобряване на конкурентоспособността и жизнеспособността на предприятията в сектора на аквакултурите, включително подобряване на безопасността и условията на труд, по-специално на МС;
- Подобряване на пазарната организация за продуктите от риболов и аквакултури;

- Насърчаване на инвестициите в преработването на продукти от риболов и аквакултури.

Изброените специфични цели попадат в полето на частния сектор, който извършва дейност на територията на община Балчик и имат отношение основно към икономическото развитие на сектора.

По отношение на мерките, които имат за цел и подпомагането на процеса на опазване на околната среда от публични институции в т.ч и Община Балчик могат да бъдат открити следните такива:

- ***Намаляване на въздействието на рибарството върху морската среда, включително избягване и намаляване, доколкото е възможно, на нежелания улов;***

В тази си част програмата включва мерки за ограничаване на въздействието на риболова върху морската среда и приспособяване на риболова към опазването на видовете; мерки за модернизация на флота и пристанищата, която да намалява вредното въздействие върху околната среда – емисии на парникови газове, опасни вещества, намаляване на отпадъците и т.н., включително чрез разработване и/или внедряване на иновации, водещи до намаляване на въздействието на риболовните дейности върху околната среда.

- ***Опазване и възстановяване на водното биологично разнообразие и на водните***

Екосистеми;

Интервенциите по тази специфична цел имат са предвидени да осигуряват подкрепа операции за събиране на отпадъци в морето от рибарите; изграждане, монтаж или осъвременяване на стационарни или преносими съоръжения, целящи опазването и развитието на морската флора и фауна; принос за по-доброто управление или съхранение на морските биологични ресурси. По отношение на Натура 2000 се подпомага изпълнението на дейности по плановете за управление на защитените зони от сектор рибарство, както и проучвания, свързани с риболова по актуализиране на плановете за управление.

- ***Осигуряване на равновесие между риболовния капацитет и наличните***

възможности за риболов чрез окончателно преустановяване на риболовните дейности;

- ***Опазване и възстановяване на водното биологично разнообразие и подобряване на екосистемите, свързани с аквакултури, и насърчаване на аквакултури с ефективно използване на ресурсите;***

В този свой аспект Програма за морско дело и рибарство 2014-2020 предвижда подкрепа чрез продуктивни инвестиции в аквакултури, водещи до увеличаване на енергийната ефективност, ресурсната ефективност, намаляваща използването на вода и химикали, както и преминаването от традиционните производствени методи в областта на аквакултурите към биологични аквакултури.

- ***Насърчаване на аквакултури, осигуряващи високо равнище на опазване на околната среда***

Специфичната цел се изпълнява чрез предоставяне на екологични услуги от стопанствата, съвместими със специфичните нужди на околната среда и обект на специфични изисквания за управление, произтичащи от определените по Натура 2000 зони; дейности, включващи опазването и подобряването на околната среда, биоразнообразието и управлението на ландшафта и традиционните характеристики на зоните за аквакултура.

Програма за морско дело и рибарство 2014-2020 осигурява и подкрепата за тематична цел на общата стратегическа рамка "Опазване на околната среда и насърчаване на ресурсната ефективност" посредством прилагането на мерки за постигане и поддържане на добро състояние на околната среда, за да се предотврати влошаването на морската среда. В това отношение се подпомагат мерки за постигане на целите на интегрираното морско наблюдение, и по-специално на тези на CISE, за опазване на биологичното разнообразие на морската среда и на морските защитени зони по Натура 2000.

За периода 2014-2020 ПМДР не е финансирала проекти в областта на опазването на околната среда, в които Община Балчик участва.

От горепосоченото може да се констатира, че Община Балчик не е разходвала средства за своите политики в опазването на околната среда от структурните фондове на ЕС за България. Характерно за ПМДР е че в края на програмния период, има доста

останали приеми по нея и Община Балчик може да участва за финансиране по тях. В момента ОПОС има отворени процедури, които също могат да бъдат използвани за кандидатстване и изпълнение на проектите в следващия програмен период. Освен това се очаква двете програми да бъдат продължени или модифицирани в следващите 6 години, когато ще са подходящ източник на финансиране за разнообразни проекти в областта на опазването на околната среда.

5.3.1.2. Програми за трансгранично и транснационално сътрудничество

➤ Програма „LIFE“

Програма LIFE е разпознаваем финансов инструмент на Европейския съюз, който е предназначен да подпомага проекти за опазване на околната среда, природата и климата на територията на Съюза. Програмата е създадена с цел допринасяне за изпълнението, актуализирането и развитието на политиката и законодателството на Европейския съюз в областта на околната среда и климата.

Програмата е структурирана в **две подпрограми**, всяка от които обхваща по три приоритетни области:

I. Подпрограма „Околна среда“:

1. Околна среда и ресурсна ефективност;
2. Природа и биоразнообразие;
3. Управление и информация, свързани с околната среда.

II. Подпрограма „Действия по Климата“:

1. Сметчаване на изменението на климата;
2. Адаптация към изменението на климата;
3. Управление и информация, свързани с климата.

Програмата отпуска финансиране за следните категории проекти:

1. „Традиционни“ проекти:

➤ **„Пилотни проекти“** – проекти, в които се прилага технически похвати или методи, както и неприлагани такива преди това или в друга географска област, които предлагат ползи в областта на околната среда и климата. Иновативните подходи трябва да са по-ефективни от наличните и познати такива, и които впоследствие могат да бъдат възпроизведени и мултиплицирани в други територии

➤ **„Демонстрационни проекти“** – това са проекти, които се осъществяват на практика, изпитват, оценяват и разпространяват действия, методики или подходи, които са непознати, неизвестни и неприлагани в различни географски, социални и икономически условия.

➤ **„Проекти с най-добра практика“** – тези проекти прилагат подходящи, и икономически ефективни и съвременни практики, техники, механизми, методи и подходи, отчитайки под внимание специфичния контекст, в който се разработва и прилага проекта;

➤ **„Проекти за информация, осведоменост и разпространяване“** са насочени към подкрепа на комуникацията, разпространението на информация и повишаването на осведомеността в областите на подпрограмите за околната среда и действия по климата.

2. **„Интегрирани проекти“** – това са проекти за, които е характерно, че се изпълняват в голям териториален мащаб в областта на околната среда или климата, като са изисквани от специфичното законодателство на ЕС

3. **„Проекти за техническа помощ“** – в същината си тези проекти имат за цел да осигуряват финансова подкрепа на кандидатите при изготвянето на интегрирани проекти посредством отпускането на безвъзмездни средства.

4. **„Проекти за изграждане на капацитет“** – тези проекти представляват инструменти, които предоставят финансова подкрепа за действията, необходими за изграждане на капацитета на държавите-членки (ДЧ), включително националните или регионалните звена за контакт на програма LIFE.

5. **„Подготвителни проекти“** са проекти, определени основно от Комисията в сътрудничество с държавите-членки и са насочени към конкретни нужди за разработването и изпълнението на политиката и законодателството на Съюза в областта на околната среда или климата.

Програмата е отличен инструмент за осигуряване на средства за реализирането на множество проекти в подкрепа на опазването на околната среда.

За периода 2014-2020 програмата не е финансирала проекти в областта на опазването на околната среда, в които Община Балчик участва.

- Съвместна оперативна програма за трансгранично сътрудничество по Европейски инструмент за съседство „Черноморски басейн 2014-2020“

Програмата е съвместна оперативна програма за трансгранично сътрудничество финансирана по Европейски инструмент за съседство. Основната цел на програма „Черноморски басейн 2014-2020“ е да се подобри благосъстоянието на хората в регионите на Черноморския басейн чрез осигуряване на условия за постигане на устойчив растеж и съвместни действия за опазване на околната среда.

В териториалния обхват на Програмата попадат 10 държави - България, Гърция, Румъния, Турция, Армения, Азербайджан, Грузия, Молдова, Русия и Украйна – с цялата си територия или с региони на ниво NUTS II (или еквиваленти).

Програма „Черноморски басейн 2014-2020“ дефинира следните четири приоритета: „Съвместно насърчаване на бизнеса и предприемачеството в областта на туризма и културата“, „Увеличаване на трансграничните възможности за търговия и модернизация на селското стопанство и свързаните сектори“, „Подобряване на съвместния мониторинг по околна среда“, „Повишаване на осведомеността и съвместни действия за намаляване на речните и морски отпадъци“.

Програмата е подходящ източник за финансиране на проблемите, които са свързани с хидрографската мрежа, разположена на територията на община Балчик, както и с осигуряване на превенцията от замърсяване.

За периода 2014-2020 програмата не е финансирала проекти в областта на опазването на околната среда, в които Община Балчик участва,

- Програма за трансгранично сътрудничество ИНТЕРРЕГ V-A Румъния - България 2014-2020

Фокусът на програмата попада над тематични области проблематични области, свързани с изменението на климата, превенцията и управлението на риска, съхраняването и опазването на околната среда, насърчаване на ресурсната ефективност, устойчивият транспорт, насърчаване на заетостта и мобилността на работната сила, повишаване на институционалния капацитет чрез насърчаване на сътрудничеството между гражданите и институциите.

Основните приоритети дефинирани в приоритетните оси - „Добре свързан регион“, „Зелен регион“, „Безопасен регион“, „Квалифициран и приобщаващ регион“ и

„Ефикасен регион“, които отговарят на нуждите и предизвикателствата на трансграничния регион. Община Балчик е допустим кандидат в качеството ѝ на публична институция разположената на територията на област Добрич.

За периода 2014-2020 програмата не е финансирала проекти в областта на опазването на околната среда, в които Община Балчик участва,

Анализът на данните показва, че Община Балчик не е използвала финансиране за провеждане на екологичните си политики през посочените транснационални и трансгранични програми. В случай на отворени мерки Община Балчик ще може да кандидатства и да изпълни проектите в следващия програмен период – 2021-2027, в които горепосочените източници на финансиране ще продължат да финансират проекти на публични институции в т.ч. и такива за опазване на околната среда.

5.3.1.3 Други източници на проектно финансиране

Независимо, че през новия програмен период Община Балчик не се е ползвала от финансирането програмите от структурните фондове на ЕС за 2014-2020, то за периода 2014-2020 г. тя успява да приключи някои проекти от стария програмен период. Поради невъзможността да се установи, колко средства са разходвани в тук не се сумират стойностите, тази точки от структура на текста има за цел по-скоро да разкрие начините, по които могат да се финансират средства през преходния период.

Таблица №

Име на проекта	Източник на финансиране	Постигнати резултати	Стойност на БФП
„Инвестиционна програма за климата проект за насърчаване използването на електромобили“	Национален доверителен екофонд (НДЕФ)	Закупуване на електромобил с настройка – Pick up	38 138,10 лв.
Проект “Съхраняване на природното наследство на гр. Балчик чрез обновяване на тематичен парк “ЕХО”	Оперативна програма за развитие на сектор „Рибарство” 2007 – 2013	Съхранен и облагороден градски парк “ЕХО”	267 141, 00 лв.

Отстраняване на последиците наводнението на територията на Община Балчик, предизвикано от проливните дъждове в периода 19-23 юни 2014“	на от на на от от в	Оперативна програма “Регионално развитие” 2007-2013 г.	Прочистено корито на р. Краневска в рамките на с. Кранево от наноси, дървета и разкъртени и натрошени стоманобетонни елементи от облицовката на речното легло, влачени от високите води в следствие на проливните дъждове в периода 19-20 юни 2014 г.	14 968,00 лв
„Изграждане на регионална система за управление на отпадъците в регион Добрич“		Оперативна програма “Околна среда” 2007-2013 г.	Изградена Регионална система за управление на отпадъци на регион Добрич чрез построяването на регионално депо за неопасни отпадъци до с. Стожер, път за достъп специално за нуждите на депото и две претоварни станции за отпадъци - в Тервел и Балчик.	6391442, 91 лв.
Проект „Рехабилитиране на ПСОВ - Албена, общ. Балчик“		“Околна среда” 2007-2013 г.	1. Извършена рехабилитация на ПСОВ - Албена, с цел пречистване на отпадъчните води от к.к. Албена и село Кранево; 2. Изграден отвеждащ колектор от ПСОВ до Черно море - водоприемник на	32 445 369,75 лв.

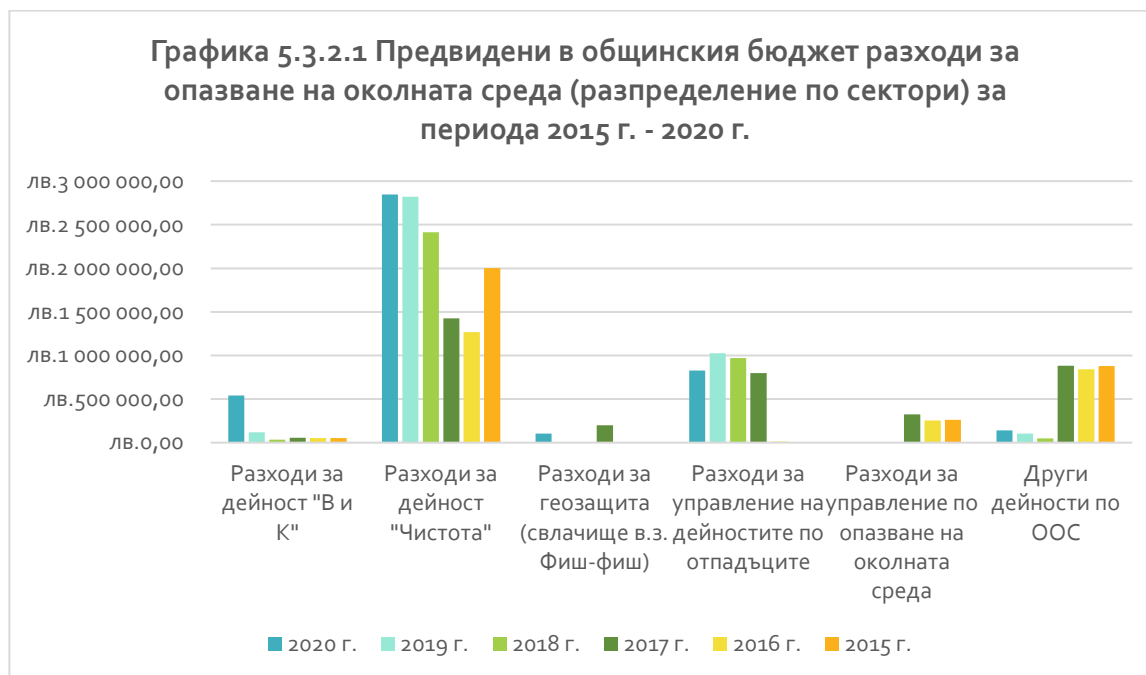
		пречистените отпадъчни води; 3. Изместване точката на заустване на разстояние 1 морска миля навътре в морето. Общата стойност на проектното	
„Изграждане на трети утаител и дълбоководно заустване на ПСОВ - Балчик и разширяване обхвата на канализационната мрежа на гр. Балчик”	Оперативна програма “Околна среда” 2007-2013 г.	1. Преместена точка на заустване на 1 морска миля навътре в морето; 2. Извършен ремонт на вълнолом /с дължина 50 м./, ограждащ територията на ПСОВ Балчик; 3. Изграждане на трети утаител в ПСОВ Балчик, само след доказана необходимост от извършено прединвестиционно проучване. 4. Разширена канализационна мрежа на град Балчик с дължина около 6 500 м. в кв. „Изток”, районите „Сборно място” и „Кулака”, 5. Извършена рехабилитация на водоснабдителна мрежа в гр. Балчик	18 884 558,48 лв.

„Внедряване на мерки по енергийна ефективност и възобновяема енергия в сгради - ОУ ”Св. Св. Кирил и Методий ”, ОУ ”Св. Св. Кирил и Методий ” – стара сграда и СОУ „Хр.Ботев“	Финансов механизъм на Европейското икономическо пространство 2009-2014 г.	Внедрени мерки за енергийна ефективност и възобновяема енергия в сгради - ОУ ”Св. Св. Кирил и Методий ”, ОУ ”Св. Св. Кирил и Методий ” – стара сграда и СОУ „Хр.Ботев“	492 964, 06 ЛВ
“Интелигентна енергия за Европа” Проект: “ENCLOSE”	Програма “Трансгранично сътрудничество България – Румъния” 2007-2013 г.	Занижени нива на емисиите от CO2. Финансовата помощ за община Балчик е в размер на 76 159,00 евро.	148951,77

5.3.2 СРЕДСТВА ОТ ОБЩИНСКИ БЮДЖЕТ НА ОБЩИНА БАЛЧИК

Общинският бюджет като основен инструмент за водене на политики притежава приходна и разходна част. В разходната част от бюджета си Община Балчик води политика за опазване на околната среда, която може да се характеризира като моноцентрична, отколкото като полицентрична. Това се отразява в приоритизирането на един сектор – в случая поддържането на чистотата в общината, в който традиционно се съсредоточават над 50% от всички средства, които Община Балчик инвестира за опазване на околната среда. На графика 5.3.2.1 са изобразени нивата на предвидени разходи в общинския бюджет, свързани с опазването на околната среда и техния размер за периода годините 2015 г. - 2020 г.

Източник: Община Балчик, обработка „ААЗ Инженеринг“ ЕООД

Друга отличителна тенденция изразява случващото се през 2015 г. когато общината отчита стабилно ниво на инвестиции в 2 основни направления – управление на опазването на околната среда, поддържане на чистота, а също така разходва средства за „други дейности“, свързани с опазването на околната среда. Нивото на инвестиции в тези сектори се запазва и през следващите 2 години, докато след това за тях практически липсва такава.

През 2016 г. се бележи дъното на бюджета за чистота, след което започва нарастване на дела на разходи за това перо, където по традиция общината инвестира най-солидно количество икономически ресурси. През 2017 г. се случва друго събитие за периода - стартира се политика за осигуряване на геозащита във вилна зона „Фиш-фиш“. За сметка на това разходите за дейности в областта на „В и К“ остават сред най-ниските. През 2018 г. се затвърждават стартиралите тенденции на ръст в разходите за управление на дейностите по отпадъците и в сектор чистота, което е признак на по-голямото приоритизиране и решителност за постигане на резултати.

През 2019 г. стартира рязка тенденция на увеличение на инвестициите във „В и К“, докато сектора са увеличават, докато по перото за разходите за управление на дейностите по отпадъците се постига пик. През 2020 г. се отчита най-високият дял разходи за „В и К“ и чистота, като 2020 г.

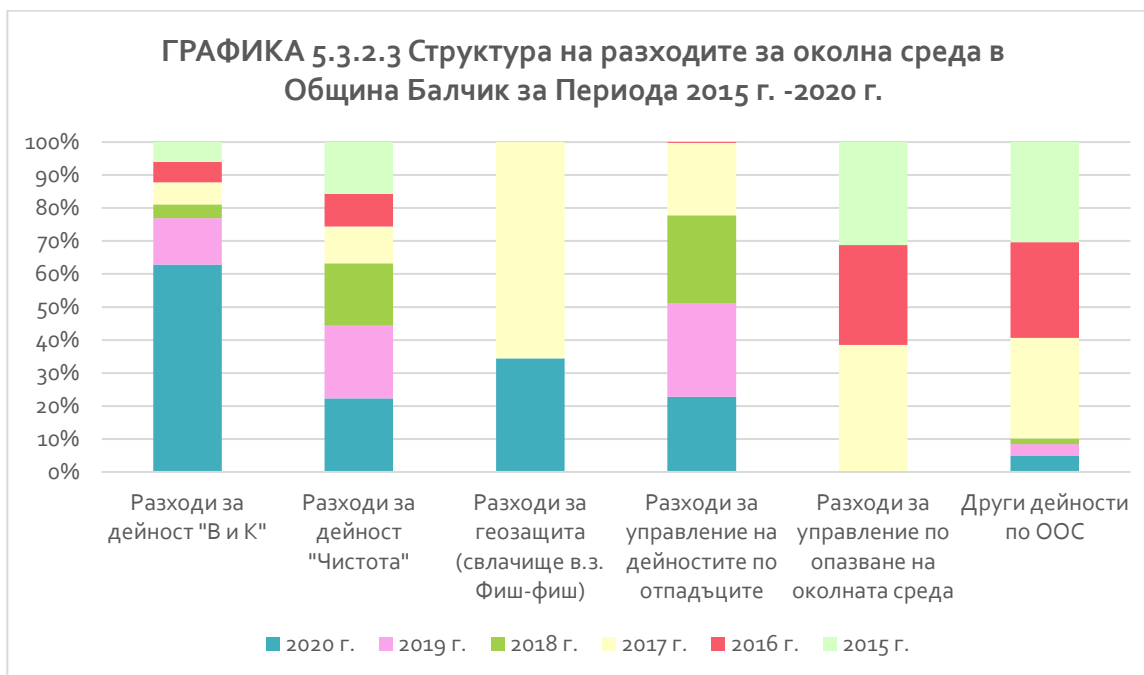
В резултат от всички тенденции и процеси при формиране на бюджета на Община Балчик структурата на разходите за опазване на околната среда през 2020 г изглежда по следния начин:

Източник: Община Балчик, обработка „ААЗ Инженеринг“ ЕООД

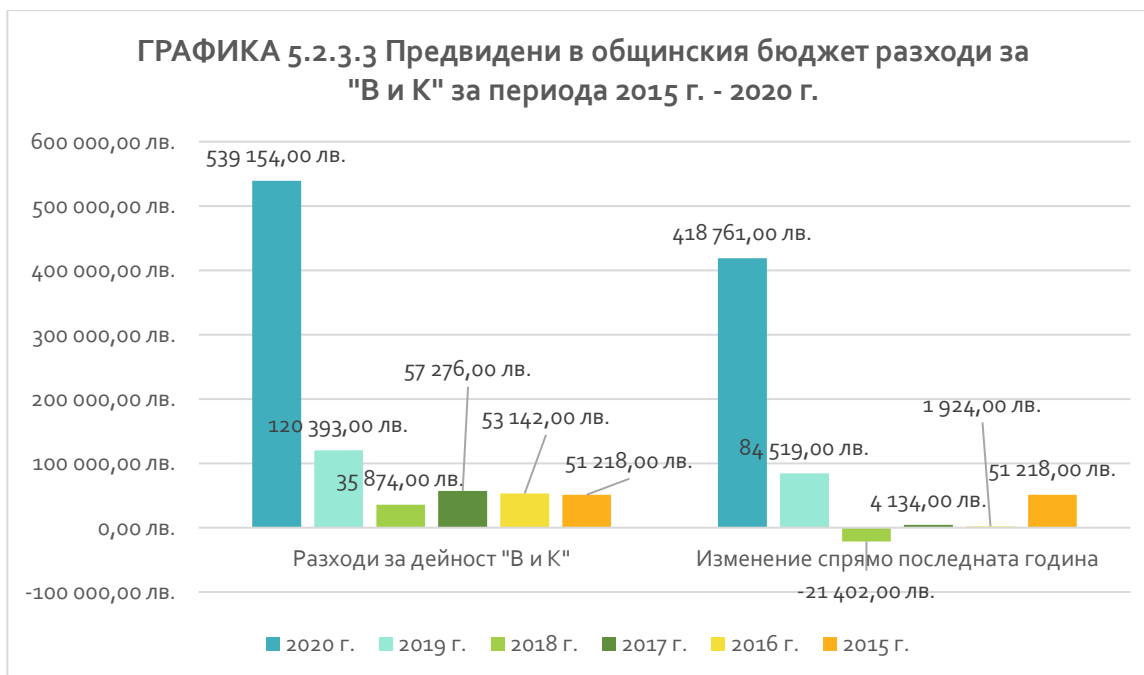
В края на периода 2015 г. – 2020 г. се отчитат, че размерът на разходите за опазване на околната среда се увеличава с 1 264 380 лв., което представлява покачване с 40% спрямо нивото на разходите в същия сектор за 2015 г. Резултатът се дължи от една страна на икономическата и финансова политика, която провежда общината, доколкото благодарение на нея се създават условия за събиране и разпределяне на повече средства за публични разходи. От друга страна повишение от такъв мащаб свидетелства, че опазването на околната среда е сред приоритетите на Община Балчик, която води трайни политика, свързана с инвестиции в областта

Настоящият анализ се спира и над динамиката на секторите в различните години от за периода 2015 г. – 2020 г.

Източник: Община Балчик, обработка „ААЗ Инженеринг“ ЕООД

Данните на графиките индикират, че инвестициите във „В и К“ сектора практически липсват преди 2019 г. От тогава се наблюдава ръст, който става осезаем в бюджета на Община Балчик през 2020 г, когато средствата за „В и К“ представляват около 12% от всички средства за опазване на околната среда и над 60% от всички средства в този сектор за шестгодишния период на оценка и анализ.

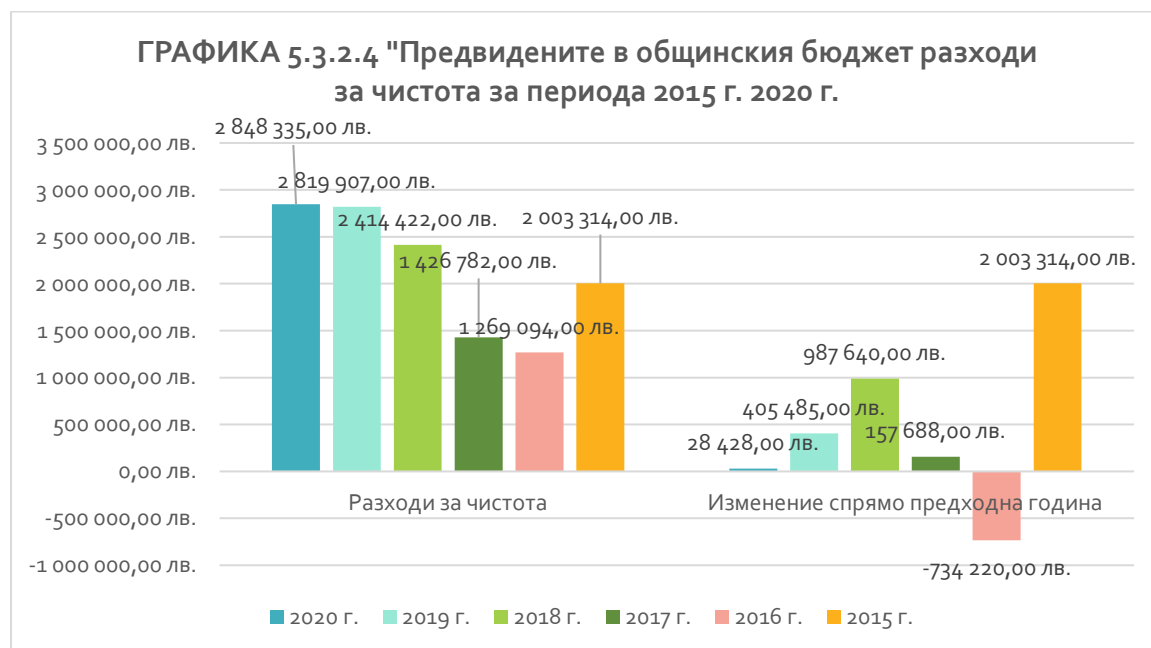

Източник: Община Балчик, обработка „ААЗ Инженеринг“ ЕООД

Историята на бюджетирането показва, че през 2016 г. планираните разходи в бюджета на общината по това перо бележат ръст от 4% спрямо стойността на същите. През 2017 г. вече ръстът е от 8% спрямо 2016 г., докато през 2018 г. се наблюдава спад от 37% спрямо предходната. След това бюджетът се увеличава с цели 236%, а през 2020 г. се наблюдава ръст от 348% спрямо 2019 г. За целия изследван период Община Балчик е повишила бюджета си за „В и К“ с почти 11 пъти.

По отношение на разходите свързани с осигуряването на чистота в общината, трябва да се отбележи, че там не се наблюдават такива вариации, като нивото им се запазва сравнително устойчиво.

Източник: Община Балчик, обработка „ААЗ Инженеринг“ ЕООД

След 2015 г. средствата за чистота бележат спад от 37% през 2016 г., но през 2017 г. започва положителна тенденция на увеличаване на бюджета за чистота. В следващата 2018-а година размера на парите, които са заложили за разходване изравнява и надминава нивата от 2015 г., а ръстът спрямо 2017 година е 69%. в следващите две години ръстът се забавя до 17% през 2019 г. и 1% през 2020 г. Увеличението в бюджета за поддържане на чистота в Община Балчик през 2020 г. е увеличен с 43% спрямо този през 2015 г.

По отношение на разходите, от общинския бюджет, които се отпускат за геозащита се констатира, че липсва трайна политика за превенция, доколкото се отпускат пари само в две от шестте години предмет на анализ в настоящия текст. Освен

това и с оглед на размера на планираните за разходване средства, прави впечатление, че това не е основен приоритет на общинския бюджет за опазване на околната среда, тъй като през 2020 г. бюджета по това перо е едва 2% от средствата, които се инвестират екологични цели. Тези 2% представляват над 30% от всички средства за геозащита за шестте години между 2015 г. и 2020 г.

Разходи за управление на дейностите по отпадъците биват залагани след 2017 г., като трендът е относително стабилен на фона на други бюджетни пера. През 2018 г. обемът на средствата нараства с 22%, след това с още 5, след което последва свиване с 19%.

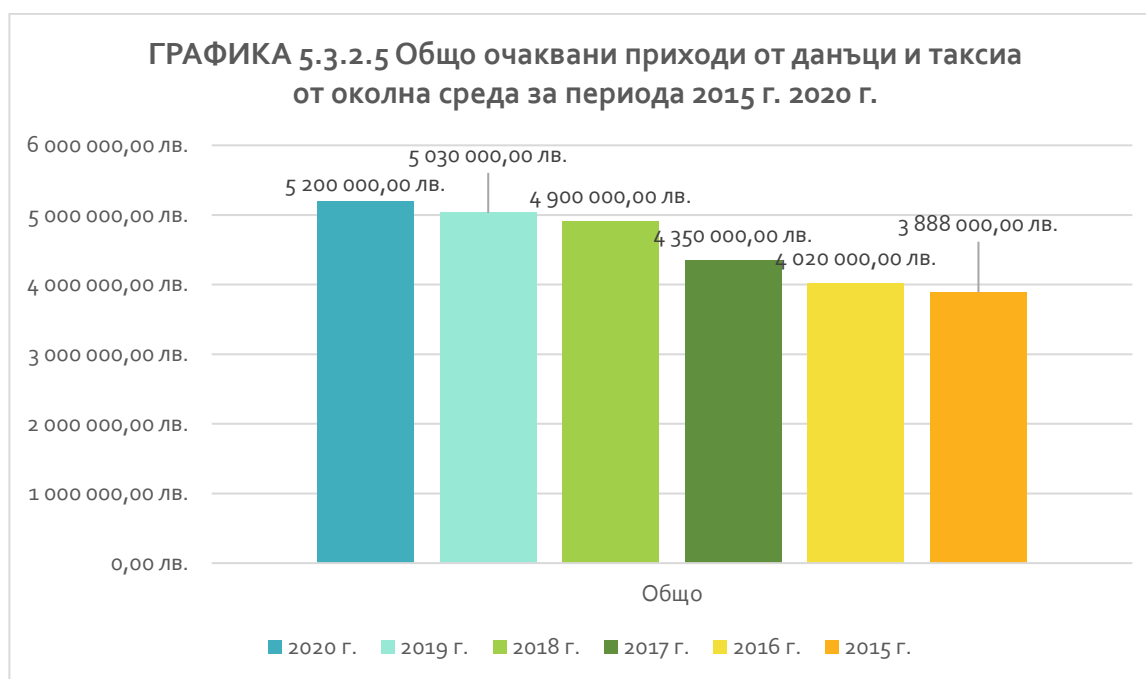
Разходите за управление на опазване на околната среда фигурират само в 3 години, като от 2018 г. не се залагат такива. През останалото време тяхното ниво е относително като през 2016 г се наблюдава спад в бюджета от 3%, но през следващата година свободните за разходване средства по това направление са 27% повече.

За перото други дейности по опазване на околната среда не могат да бъдат отчетени ясни и отчетливи тенденции. Например в първите 3 години то има стойност, която е над 800 000 лв., но след това се редуцира на приблизително 50 000 лв., 100 000 лв. и 150 000 лв. Доколкото това е звено, което е съпътстващо, подкрепящо и придружаващо другите обособени видове сектори на интервенция по отношение на околната среда, може да се каже, че редуцирането на средствата в това направление е положителен сигнал, с оглед на неговото значение.

По отношение на приходите за опазване на околната среда, трябва да се отбележи, че структурата на общинския бюджет предполага да бъдат изведени две основни пера - приходи от такса битови отпадъци и приходи от туристически данък. Причината туристическия данък да бъде причислен към тази категория от приходи се дължи на това, че той е пряко свързан със специфичните характеристики на околната среда, състоянието на плажовете и на морския басейн, който се разполага на територията на община Балчик. В този смисъл този тип данък е пряко свързан с оползотворяването и експлоатацията на околната среда. Освен това приходите, които се събират от този данък се реинвестират в дейности за опазване на околната среда, за да се поддържа привлекателността на региона, което го прави неразривно свързан на още едно ниво с околната среда.

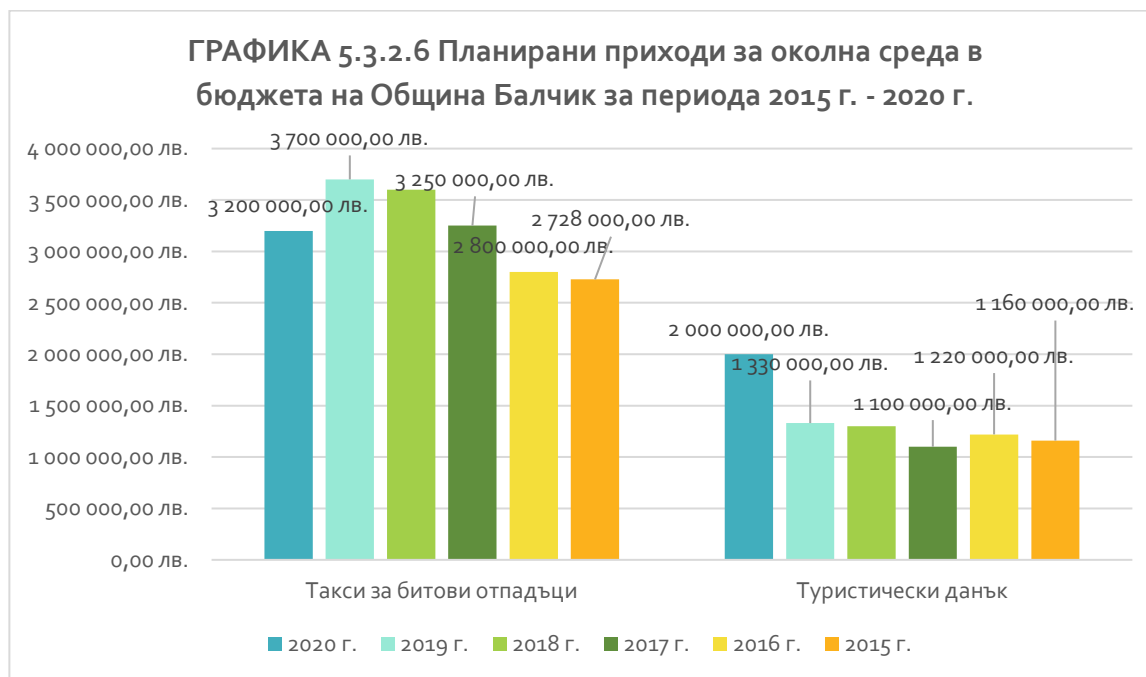

За периода 2015 г. – 2020 г. се установява, че общо очакваните приходи са нараснали от 3 888 000 лв. до 5 200 000 лв. Разликата в края на периода е от 1 312 000 лв., което като относителен дял представлява ръст от 34%. Налице е ясна тенденция на бюджетиране, в което се залагат повече приходи с всяка година. Очакваното увеличение е от 3% за 2016 г., 8% за 2017 г., 13% за 2018 г., 3 % за 2019 г. и отново 3 % за настоящата 2020 г.

Източник: Община Балчик, обработка „ААЗ Инженеринг“ ЕООД

След провеждане на анализ на данните от графика 5.3.2.6 може да се констатира, че е налице трайна тенденция за повишаване на планираните приходи за дейности, посветени на опазването на околната среда, която прекъсва при съставянето и приемането на бюджета за 2020 г. През 2016 г. се наблюдава тенденция на увеличение на планираните приходи със 72 000 лв. спрямо 2015 г., което е нарастване от 3%. През следващата година се отчита рекорден ръст на планираните приходи за опазване на околна среда от 450 000 лв. или 16% спрямо 2016 г. В 2017 г. увеличението се забавя като достига 11% или 350 000 повече спрямо предходната. През 2019 г. се планират 100 000 лв. повече приходи в общинския бюджет, което представлява растеж от 3%, докато в бюджет 2020 се планират 500 000 лв. по-малко приходи или намаление от 14% спрямо предходната

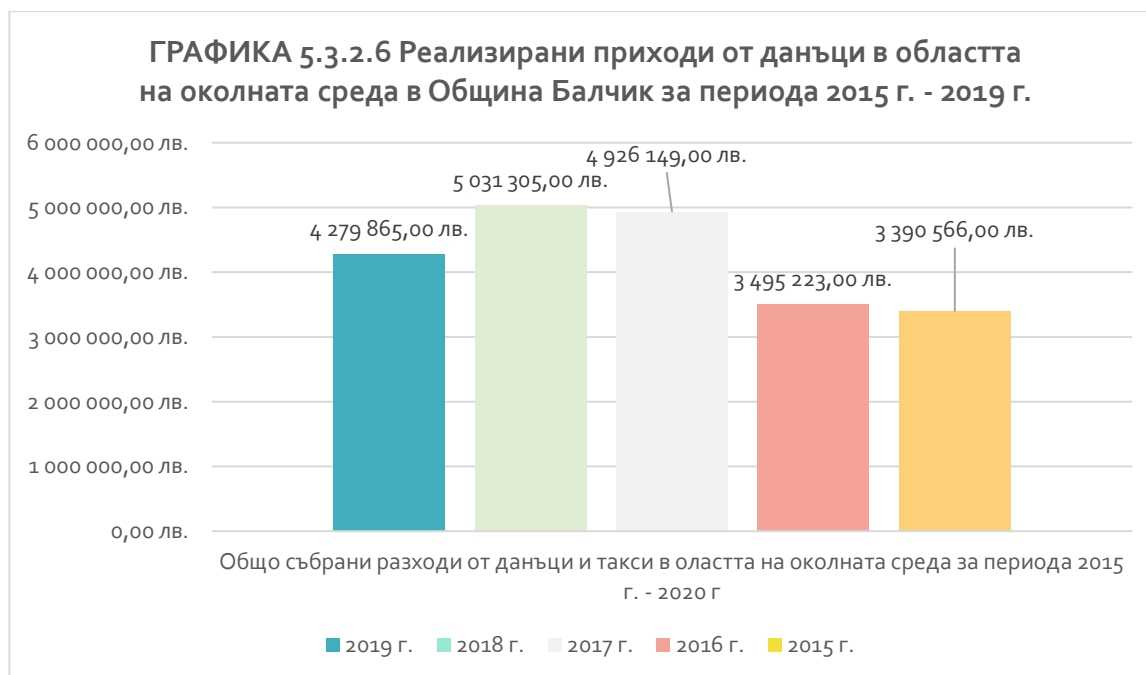
Източник: Община Балчик, обработка „ААЗ Инженеринг“ ЕООД

От друга страна планираните приходи от туристически данък бележат не спад, а пик през 2020 г. след тригодишна тенденция на повишаване. След отбелязването на най-ниската точка на очакваните приходи за шестгодишния период през 2017 г. през 2018 г. очакваните приходи се увеличават с 18% спрямо 2017 г., а след това с отчита нов ръст с още 2%. През 2020 г. Община Балчик залага ръст на приходите от туристически данък с 50%, което е рекордно увеличение. Проблемът при планирането на приходите във всеки бюджет е, че невинаги може да се наблюдава изпълнение на планираното, поради множество фактори. Пандемията от COVID – 19 е именно такъв фактор, който по всяка вероятност не само няма да позволи на Община Балчик да събере рекордно висока събираемост на туристически данък за последните 6 години, но с оглед на катастрофалния за сектора сезон, то реалистичните прогнози сочат, че Община Балчик ще събере рекордно ниски приходи от туристически данък. В този смисъл текстът преминава към анализ на събираемостта на данъците за опазване на околната среда в община Балчик.

Приходите от данъци и такси, които реално влизат в бюджета на Община Балчик за периода 2015 г. – 2019 г. бележат своя пик през 2018 г. като с в размер на малко над 5 милиона лева, докато тяхното минимално ниво се отчита през 2015 г., като се равнява на почти 3 400 000 лв. През 2016 г. реализираните приходи от данъци и такси свързани с околната среда се увеличават с 3%, но през следващата 2017 г. те бележат ръст от цели

41%., след което през 2018 г. позитивната тенденция се затвърждава с ръст от 2%, но през последната година предмет на наблюдение има спад от 15%.

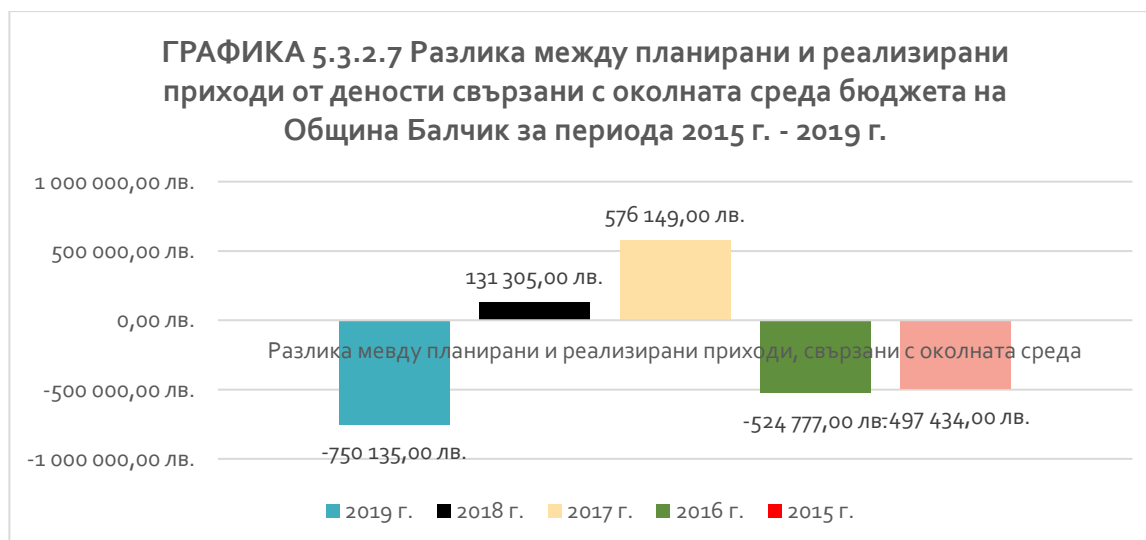
Източник: Община Балчик, обработка „ААЗ Инженеринг“ ЕООД

Разминаването между планирани и реализирани приходи варира в рамките на до 15%. През 2015 г. и 2016 г. са размерът на постъпилите приходи е с 13% спрямо планираните за същите години, през 2017 г. става 13% по-висок, докато през 2018 г. се наблюдава най-висока прецизност по отношение на предвиждането на приходната част бюджета на Община Балчик и неговото изпълнение, като според данните се отчитат 3% повече реализирани приходи от предвидените. За 2019 г. се регистрира най-високият дисбаланс между, който показва, че 15% от планираните приходи не са събрани. Негативното развитие на българската и световна икономика дава основание да се предположи аргументирано, че размерът на този дисбаланс ще нарасне през 2020 г., доколкото за тогава Общината планира най-много приходи – 5 200 000 лв., а в резултат на слабата икономическа година ще бъдат събрани и по-малко данъци.

В този смисъл могат да се отчетат две тревожни тенденции – от една страна приходите от дейности, свързани с околната среда намаляват, но от друга страна се наблюдават и проблеми в процеса на бюджетиране. Доколкото ситуацията с пандемията, причинена от вируса SARS-CoV-2 се явява извънредна и очакваните разлики между планирането на бюджета в приходната му част и неговото изпълнение е обяснима и

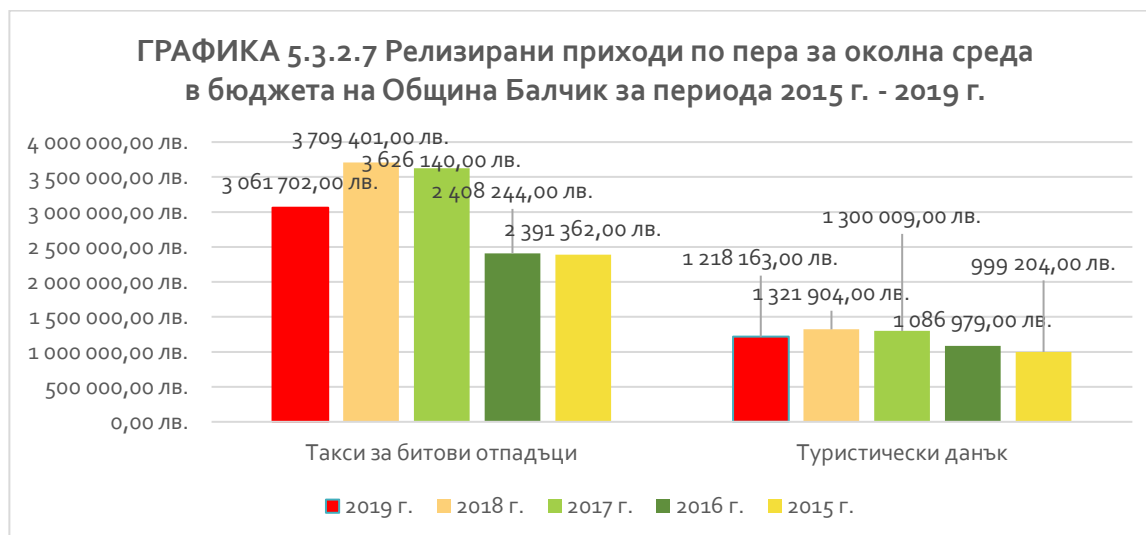

логична, трябва да се отбележи, че само през една година разликата между планирано и изпълнено е рамките на под 5%, докато в останалите надвишава 10% и стига до 15% спрямо прогнозите. Това е проблем от една страна на финансовото управление, доколкото недоброто планиране на публичните финанси не позволяват максимално ефективното използване на бюджета като основен инструмент за провеждане на политики. По този начин изпълнението на определени цели, свързани с провеждането на политики в областта на опазването на околната могат да бъдат забавени във времето, да не бъдат изпълнени или дори да бъдат отложени/премахнати. Въпреки това се отчита изключително положителна тенденция, според която реално събраните приходи в края на разглеждания период (2019 г.) са с 26% повече спрямо началото (2015 г.). Това показва, че Общината успява да увеличава приходите от дейности свързани с опазването на околната среда средно с около 5,2% на година.

Източник: Община Балчик, обработка „ААЗ Инженеринг“ ЕООД

Стойностите на реализираните приходи от такса битовите отпадъци и от туристически данък са представени на графика 5.3.2.7.

Източник: Община Балчик, обработка „ААЗ Инженеринг“ ЕООД

Данните ясно показват, че нивата на приходите и по двата показателя са най-високи през 2018 г. и 2017 г. 2019 г. е на трето място по отчетени приходи, докато най-приходи Община Балчик е събрала през 2015 г., и 2016 г. Горепосочените проблеми свързани с намаляването на данъците са валидни и за двете пера, като се очаква нивата на туристическия данък да спаднат драстично. Проблемите при планирането са видими, като това важи в по-голяма степен за приходите от такса битови отпадъци. През 2015 г. се събират 14% по-малко отколкото се планира да бъдат събрани, през 2016 г. дефицитът нараства на 16%, докато през 2017 г. очакваните приходи от битови отпадъци са с 10% повече от предвидените. През 2018 г. планирането е най-добро, като се отчита 3% повече приходи, отколкото заложените в бюджета. През 2019 г. се регистрират 21% по-малко приходи, отколкото са очаквани според разписанието в бюджета на Община Балчик.

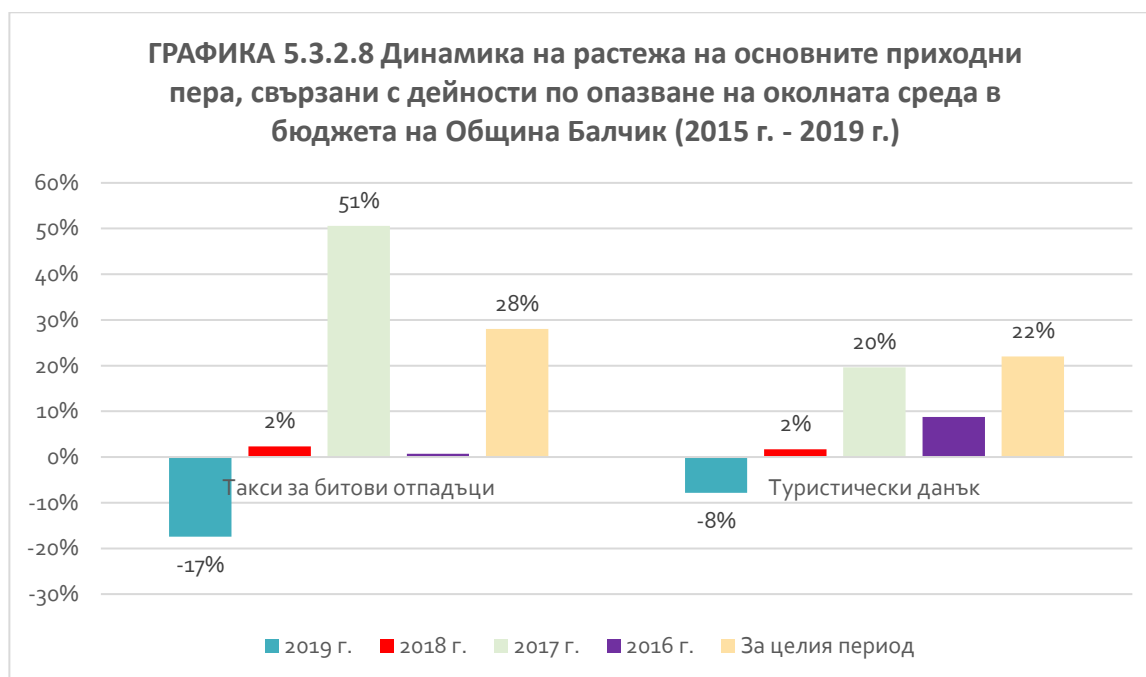
Извън разликите в планирането се констатиран наличието на тенденция в увеличението на приходите от такса „битови отпадъци“, която спира през 2019 г. Нарастването на приходите е в рамките на 1% през 2016, г. но през 2017 г. достига до рекордните 51%. След това последва минимален ръст от 2% и спад от 17% за 2019 г. Спрямо началото на периода се наблюдава нарастване на приходите от дейности свързани с опазването на околната среда с 28%.

Анализът на данните за реализираните приходи от туристически данък индикират за хомогенност между процесите, които протичат по отношение двете основни пера, които формират приходите от дейности, свързани с околната среда в местния бюджет. В първата година, която е предмет на анализа (2015 г.) общината не

успява да събере 16% от планираните приходи от туристически данък, през следващата този процент намалява до 12%, като за 2017 г. успява да събере 15% над прогнозата. През 2018 г. прогнозата за очакваните приходи е най-точна като те са само над 2%, докато през последната година се отчита дефицит от 9%.

Тенденциите на растеж на приходите от туристическия данък следват тригодишен ръст, след който прекъсват, в посока двегодишен спад, който се очаква да се потвърди след излизането на данните, като основна причина за това е кризата причинена от пандемията от COVID – 19. През 2016 г. приходите от туристически данък нарастват с 9% спрямо 2015 след, което следва ръст от 20% и още един от 2%, докато през 2019 г. не се отбелязва спад от 8%. Успешното развитие на Общината по отношение на увеличаването на приходи от туристически данък е видно от нарастването в края на 2019 г. спрямо нивото от 2015 г. В това отношение Община Балчик констатира увеличение от 22%.

Източник: Община Балчик, обработка „ААЗ Инженеринг“ ЕООД

5.3.2 СРЕДСТВА ОТ „ПРЕДПРИЯТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА“ (ПУДООС)

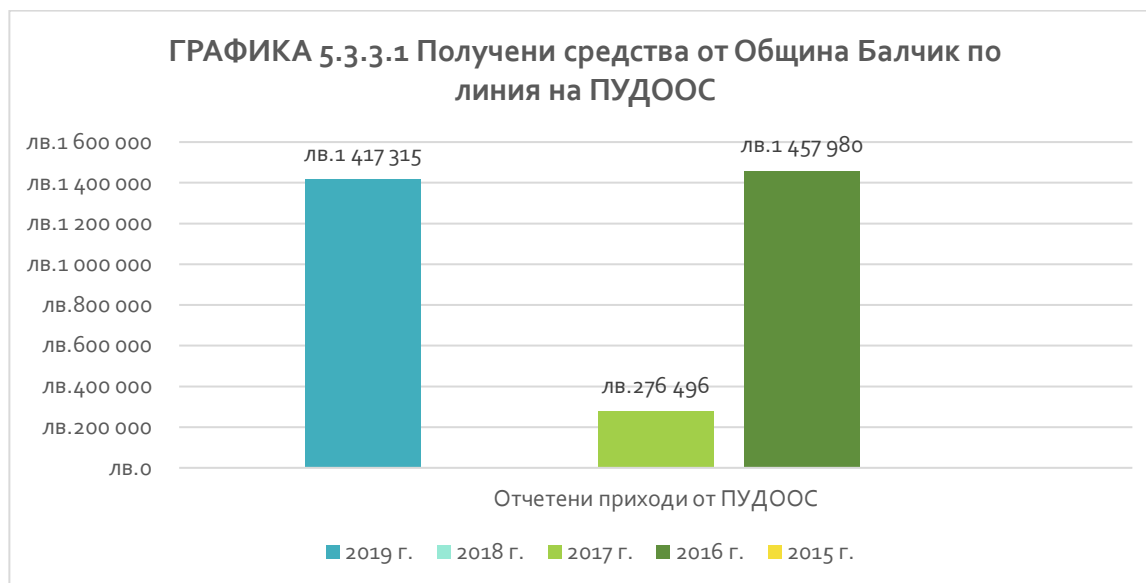
ПУДООС е пълен правопроемник на правата и задълженията на Националния фонд за опазване на околната среда, който е държавно предприятие по смисъла чл. 62, ал. 3 от Търговския закон. Предприятието е самостоятелно юридическо лице, създадено

със Закона за опазване на околната среда, със седалище и адрес в гр, София. ПУДООС не формира и не разпределя печалба. Основен предмет на неговата дейност е реализация на екологични проекти и дейности в изпълнение на национални и общински стратегии и програми в областта на околната среда. Предприятието отпуска заеми за финансиране на екологични проекти и дейности на общини, физически и юридически лица, а също така финансира неинвестиционни проекти и дейности, способстващи за осъществяване политиката на Министерство на околната среда и водите, в областта на опазване и възстановяване на околната среда. Именно в това си качество то се явява източник на финансиране на местните политики и проблеми свързани с околната среда.

За периода 2015 г. – 2019 г. се Община Балчик изпълнява два проекта към ПУДООС, а именно: „Закриване и рекултивация на депо за отпадъци на Община Балчик“, в резултат от изпълнението на проекта се отчита закриване и рекултивация на депо за отпадъци на Община Балчик. Другият „Разширяване и рехабилитация на ВиК мрежа на с. Оброчище“ допринася за подобряването на водоснабдителната и канализационната инфраструктура на с. Оброчище

През 2015 г. Община Балчик получава 4418 лв., което е най-ниското ниво, докато през следващата година средствата стават почти 1,5 милиона лева. Следват две години на спад на приходите като през 2017 г. те са почти 280 000 лв., а през 2018 г. Община Балчик не получава средства за опазване на околната среда от ПУДООС. През 2019 г се отчитат приходи от малко над 1,4 милиона лева.

Източник: Община Балчик, обработка „ААЗ Инженеринг“ ЕООД

Общият размер на получените от Община Балчик средства за периода 2015 г. – 2019 г. по линия на ПУДООС се равнява на 3 156 209 лв.

5.4. ИНФОРМИРАНЕ НА ОБЩЕСТВЕННОСТТА

Община Балчик е разработила надеждни механизми за осигуряване на публичност и информиране, относно процесите и събитията, които имат отношение към опазването на околната среда на територията на Общината. Доколкото Законодателят в чл.17 от Закона за опазване на околната среда е гарантирал правото на всеки гражданин до достъп до информация, относно атмосферния въздух, атмосферата, водите, почвата, земните недра, ландшафтът, природните обекти, минералното разнообразие, биологичното разнообразие и неговите елементи (компонентите на околната среда), трябва да се отбележи, че Община Балчик поддържа и разполага с информационни масиви, към които осигурява регулярен достъп. Тяхното съдържание се отнася до състоянието на компонентите на околна среда и взаимодействието между тях; факторите, които замърсяват или увреждат околната среда, в т.ч. естествените такива, както и антропогенните вещества и процеси, различните видове отпадъци; рисковите енергийни източници като шумове, вибрации, радиации, както и някои генетично модифицирани организми; дейностите и/или мерките, включително административните мерки, международни договори, политика, законодателство, включително доклади за прилагане на законодателството в областта на околната среда, планове и програми, които оказват или са в състояние да оказват въздействие върху компонентите на

околната среда; състоянието на човешкото здраве и безопасността на хората, доколкото те са или могат да бъдат засегнати от състоянието на компонентите на околната среда или, чрез тези компоненти, от факторите, дейностите или мерките, споменати по-горе в текста; обектите на културно-историческото наследство, сгради и съоръжения, доколкото те са или могат да бъдат засегнати от състоянието на компонентите на околната среда; анализи на разходите и ползите и други икономически анализи и допускания, използвани в рамките на мерките и дейностите, посочени по-горе в текста; стойност на емисии, зауствания и други вредни въздействия върху околната среда.

Основни източници на предоставяне на информация за околната среда са:

- Общинска администрация;
- Общински вестник;
- Уебсайт на Община Балчик;
- Профил на Община Балчик във социалната мрежа Фейсбук;
- Локално ситуирани уебсайтове/новинарски сайтове;
- Регионални вестници и телевизии;
- Информационни табели и плакати;
- Билбордове;
- Директна комуникация с гражданите.

Комуникационната политика на Община Балчик по отношение на въпросите, свързани с опазването на околната среда е многопластова, като обхваща максимално широк кръг от комуникационни канали и подходи. По този начин се създават условия и предпоставки информационната политика, която води общината да бъде ефективна и информацията по темата за опазването на околната среда да достига до максимално широк кръг от граждани и заинтересовани страни.

РАЗДЕЛ II. АНАЛИЗ НА СИЛНИТЕ И СЛАБИТЕ СТРАНИ, ВЪЗМОЖНОСТИТЕ И ЗАПЛАХИТЕ (SWOT АНАЛИЗ)

В резултат на проведените изследвания и анализи в хода на изготвяне на настоящия документ, на констатираните факти, регистрираните тенденции и направените хипотези, в тази част от текста се извършва оценка на вътрешните за Община Балчик силни и слаби страни, както и на външните за нея възможности и заплахи, които се разкриват в контекста на нейното развитие.

Селектираният подход за провеждането на оценката се базира на принципите, на които се основава SWOT-анализът. Неговата функционалност се състои в това, че дава възможност за създаване на условия за стратегическо планиране на развитието, както на публични, така и на частни организации. SWOT-анализът се основава на концепцията, че обектът на изследването трябва да се анализира в средите, в които функционира. В този смисъл за обекта на изследване, а именно околната среда на община Балчик, се разглеждат особеностите на вътрешната среда - характеристики, както и на външната среда - фактори.

Фокусът на анализа по отношение на вътрешната среда попада на силните и слабите страни, докато по отношение на външната среда се разглеждат възможностите и заплахите, предмет на анализ.

Целта на конкретния анализ е двупосочна. От една страна, се цели установяване на това в кои направления от дейностите по опазване на околната среда Община Балчик демонстрира високи и оптимални резултати, къде може да се търси най-голям ефект и балансирано развитие на база наличните силни страни и перспективни възможности, които се задават от външната среда. От друга страна, се цели да се установи как може да се неутрализира или намали действието и негативните ефекти, които произтичат от слабите страни и външните заплахи.

След проведените обстоятелни анализи на наличната информация по отношение на съществуващите тенденции и процеси по компоненти и фактори на околната среда, се реконструират силните и слабите страни на Община Балчик в контекста на дейностите по опазване на околната среда, а също така и на възможностите и заплахите, резултат външни въздействия.

Между четирите квадранта съществуват зависимости, които индикират към определени организационни потребности и цели. Свързаността между силните страни

и възможностите дава възможност да се проследят за механизмите, които водят до развитие. Зависимостта между слабите страни и заплахите, които произтичат от външната среда, формира основните проблеми, които могат да възпрепятстват развитието на организацията. Връзката между силните страни и заплахите определя рисковете пред развитието на организацията, докато връзката между слабите страни и възможностите извежда ограниченията на развитие.

SWOT-АНАЛИЗ

Силни страни:	Слаби страни:
ОБЩИ	
<ul style="list-style-type: none">* Добро географско местоположение с излаз на море* Добре развита транспортна инфраструктура в т.ч. летище и пристанище* Изграден капацитет и експертен потенциал за провеждане на успешни политики в областта на опазването на околната среда* Приоритизиране на политиките за опазване на околна среда* Градация на резултатите в политиките за опазване на околната среда* Привлекателно място за заселване* Добри условия за инвестиции в малък бизнес* Близост до един от най-големите курортни комплекси – „Албена“	<ul style="list-style-type: none">* Недостатъчно висока екологична култура на населението* Недостатъчно добро структуриране на данните за околна среда в годишния бюджет и доклада към него, както и в други програмни документи;* Слаба структурираност на данните за изпълнение на проекти с европейско финансиране* Липсва единна система за събиране и управление на данни по отделните компоненти на околната среда на общинско ниво* Недостатъчно добро структуриране и систематизиране на много големия набор от данни, които общинската администрация събира
ФАКТОРИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА	
<ul style="list-style-type: none">* Умерен спад на населението;	<ul style="list-style-type: none">* Ниска раждаемост

<ul style="list-style-type: none">* Нарастващ брой на заселилите се лица;* Добро състояние на микро и малките предприятия;* Многосекторна и добре балансирана икономика* Наличие на чуждестранен инвеститорски интерес;* Нарастване на приходите за компаниите;* Развито стопанска дейност в областта на отглеждането и добива на житни култури‘* Развит туристически сектор* Добре развит сектор на преработвателната промишленост;* Увеличение на доходите на лицата и фирмите на територията на община Балчик* Увеличаваща се леглова база в болничните заведения* Високо покритие на разходите за местни дейности със собствени приходи;* Нисък размер на дълга спрямо планираните приходи* Ефективност по отношение на броя на общинските служители на едно лице от населението‘.	<ul style="list-style-type: none">* Висока степен на изселване на населението* Отрицателен естествен прираст* Отрицателен механичен прираст по отношение на миграцията* Липса на средни и големи предприятия* Липса на големи чуждестранни инвеститори, които създават дългосрочна заетост* Слабо оползотворяване на аквакултурите* Отслабване на животновъдния сектор* Липса на условия за развитие на дърводобивен сектор* Увеличение на хората в над трудоспособна възраст* Сезонна заетост* Увеличаваща се безработица* Ниска степен на финансова независимост* Застрашена финансова устойчивост* Увеличаване на просрочените задължения* Висок дял на разходите от общите разходи на общината, които се използват за заплати на общинските служители;* Нисък дял на капиталовите разходи в общите разходи.* Липса на обособена дирекция за екология;
--	---

<ul style="list-style-type: none">* Изградена организационна структура за създаване и развитие на политики в областта на опазването на околната среда* Конституирана позиция на заместник-кмет по екология* Синергия между различните отдели, дирекции и други звена в организационната структура на Община Балчик* Създадени мрежи с различни организации и физически лица* Опит при кандидатстване и управление на инвестиционни и други проекти, финансирани с европейски средства* Опит при работата с ПУДООС* Опит при работата в международни проекти* Сериозни постъпление от изпълнение на проекти, финансирани с европейски средства* Висок дял на разходите за чистота* Нарастване на приходите от дейности в областта на опазването на околната среда* Нарастване на разходите за провеждане на еко политики* Изградена солидна политика за информиране на обществеността по темите, свързани с опазването на околната среда	<ul style="list-style-type: none">* Липса на обособен отдел за екология;* Слабо възползване от възможностите за финансиране, които предлага ОПОС 2014-2020;* Ниско оползотворяване на възможностите за финансиране, които предлага ПМДР 2014-2020;* Липса на сътрудничество на транснационално и трансгранично ниво за проекти в областта на опазването на околната среда;* Нисък дял на разходи за геозащита;
КОМПОНЕНТИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА	

<ul style="list-style-type: none">* Подходящи условия за сравнително слабо замърсяване на въздуха* Добро състояние на почвите* Плодородни почви* Регулярно възстановяване на горските масиви и изграждане на ветрозащитни пояси, вкл. през 2020 г.* Регулярни действия за укрепване на активизирани свлачища, вкл. и през 2020* Високи летни температури, позволяващи развитието на туризма;* Благоприятни температури за отглеждане на зърнени култури;* Общото водно количество нараства* Качеството на морската вода е подходящо за къпане* Наличие на разнородни растителни видове* Наличие на разнородни животински видове* Наличие на защитени зони и територии* Присъствие на видове птици, които са вписани в Червената книга на България (1985).* Наличие на видове птици от европейско природозащитно значение SPEC* Присъствие на видове птици, които са световно застрашени в категория SPEC1	<ul style="list-style-type: none">* Липсващи актуални данни за ниво на вредни частици в атмосферния въздух.* Подходящи условия за силни и сравнително чести прашни бури.* Силни ветрове.* Подходящи условия за активизиране на свлачищни и срутищни процеси.* Активни свлачищни и срутищни процеси.* Летни засушавания;* Заснежавания на пътищата през зимата* Неблагоприятни хидрогеоложки условия за добив на вода* Качество на питейната вода, което не е много високо* Остаряване на някои гори
---	--

- * Наличие на видове застрашени птици за Европа в категория SPEC2
- * Присъствие на видове застрашени птици за Европа в категория SPEC3 - 40 вида.
- * Подходящи местообитания за видове, включени в приложение 2 на Закона за биологичното разнообразие, за които се изискват специални мерки за защита
- * Свързаност с Via Pontica
- * Наличие на защитени територии
- * Наличие на уникалната защитена местност „Ботаническа градина – Балчик“
- * Наличие на редки/застрашени горски екосистеми

АНТРОПОГЕННО ВЪЗДЕЙСТВИЕ

<ul style="list-style-type: none">* Подходящи условия за сравнително слабо ниво на акустично замърсяване * Постигнат сериозен напредък в изграждане на системата за управление на отпадъците* Изцяло обхванато в система за сметосъбиране население.* Функционална интегрираност в Регионалната система за управление на отпадъците район Добрич.* Създадени възможности за компостиране.* Създадени възможности за разделно събиране.* Рекултивирани стари ДБО и микросметища.* Редовно почистване и рекултивиране на нововъзникващи микросметища.* Осигурени контейнери за строителни отпадъци* Създадена възможност за рециклиране на строителни отпадъци	<ul style="list-style-type: none">* Липсващи актуални данни за шумово замърсяване от пътния трафик* Липсващи актуални данни за ниво на шумово замърсяване от летище Балчик * Недостатъчно висока екологична култура на населението по отношение на управление на отпадъците.* Продължаващо изхвърляне на отпадъци на нерегламентирани места.* Норма на натрупване на отпадъците по-висока от средната за страната.* Недостатъчно утилизирани възможностите за разделно събиране на отпадъците.* Недостатъчна обхванатост на населението в системата за разделно събиране на отпадъци.* Сравнително по-нисък дял на рециклираните и рециклируеми отпадъци.
---	--

<ul style="list-style-type: none">* Всички населени места са водоснабдени* Висок потенциал на водоизточниците да покриват питейните нужди* Извършване на процеси по хиперхлориране на водата* Извършване на контрол на качеството на водата* Липса на големи индустриални замърсители;	<ul style="list-style-type: none">* Замърсяване на подземните води* Течове от водоеми* Кражби на вода* Липса на водомери в някои населени места* Неотчитане на разходваната питейна вода* Проблеми със задоволяването на стопанските нужди от вода при продължителна липса на валежи* Налични два мониторингови източника* Недостатъчно висока честота на пробонабиране на подземните води* Висока стойност на разходите за питейна вода* Състоянието на водопреносната мрежа не е добро* Чести аварии във водопреносната мрежа* Загуби на големи количества вода, в резултат на аварии* Слабо изградена канализационна мрежа* Лошо управление на отпадните води, което води до замърсяване* Запазени в слаба степен естествени гори
Възможности	Заплахи
ОБЩИ	

<ul style="list-style-type: none">* Създаване и популяризиране на „зелен телефон” за сигнализиране за нарушения, свързани с околната среда и управлението на отпадъците.* Активни усилия за формиране на екологична култура и навици сред населението, особено сред подрастващите.* Създаване на единна система за събиране и управление на данни по отделните компоненти на околната среда на общинско ниво* Систематизиране и структуриране на наличните данни, свързани с процесите и политиките по опазване на околната среда	<ul style="list-style-type: none">* Заплаха от формиране на политики на база фрагментирани данни и недостатъчна наличност на такива* Замърсяване на околната среда, в резултат на ниската екологична култура* Липса на граждански контрол при провеждането на политиките за опазване на околната среда
ФАКТОРИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА	
<ul style="list-style-type: none">* Предлагање на възможности за развитие на бизнес за привличане на нови заселници;* Наличието на мерки за подпомагане на бизнеса по време на кризата;* Наличие на мерки за стимулиране на бизнеса;* Развитие на ВЕИ сектор;* Развитие на икономическите сектори, свързани с аквакултури;* Създаване на условия и насърчаването на големи инвеститори, чрез инструментите на данъчната политика и др.;	<ul style="list-style-type: none">* Пандемията от COVID - 19, която ще засили негативните процеси на смъртност;* Срив в инвестициите в резултат на пандемията от COVID - 19 ;* Намаляване на приходите от туризъм, поради влиянието на пандемията от COVID – 19;* Очаквани фалити на фирми, поради свързаността или ангажираността им в туристическия сектор.* Намаляване на производството в резултата на намеленото търсене в кризата.

<ul style="list-style-type: none">* Наличието на мерки за подпомагане на заетостта по време на кризата, причинена от COVID-19;* Развитие на човешкия капитал;* Използване на средства от Плана за възстановяване и развитие;* Оптимизиране на публичните политики по управление на финансите;* Предефиниране на данъчните политики за привличане на чуждестранни инвеститори (средни и големи предприятия) <ul style="list-style-type: none">* Обособяване на дирекция по екология;* Обособяване на отдел по екология;* Възползване от инструментите за водене на политика за опазване на околната среда, които предлага ОПОС 2014-2020;* Кандидатстване по процедури за осигуряване на безвъзмездна финансова помощ от ПМДР 2014-2020;* Участие в международни проекти по програма LIFE;* Засилване на сътрудничеството за опазване на околната среда на	<ul style="list-style-type: none">* Намаляване на разходите в заплахата от влошаване на икономическата ситуация* Възникване на висока безработица;* Замразяване на заплатите в частния и в публичния сектор;* Увеличаване на бюджетния дефицит;* Нарастване на просрочените задължения;* Редуциране на капиталовите разходи;* Увеличаване на публичния дълг;* Намаляване на ефективността по отношение на броя на общинските служители на едно лице от населението <ul style="list-style-type: none">* Намаляване на приходите за опазване на околната среда, като следствие на пандемията от COVID – 19;* Невъзможност за добро планирането на приходите от дейности за опазване на околната среда, като следствие на пандемията от COVID – 19;* Липсата на одобрен бюджет на ЕС;* Редуциране на нивата на субсидия от централния бюджет с оглед на процесите, свързани със свиването на икономиката в страната.
---	--

<p>трансгранично и транснационално ниво, през наличните програми;</p> <ul style="list-style-type: none">* Участие в програмите за финансиране на проекти в новия програмен период;* Продължаване на сътрудничеството с ПУДООС;* Изграждане на нови мрежи за сътрудничество, свързани с предстоящата трансформация, която задава Зелената сделка.* Развитие на информационната политика в множество социални мрежи.	
* КОМПОНЕНТИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА	
<ul style="list-style-type: none">* Периодични замервания с мобилни станции на чистота на въздуха през определен интервал или при настъпване на рискови събития;* Екраниране на населените места с растителност и създаване на по-големи площи от растителни ветрозащитни пояси.* Редовно почистване на улиците, вкл. чрез измиване, както и поетапно ограничаване на ръчното метене и замяна със специализирана техника, позволяваща отстраняване на замърсяванията без разпрашаване.* Използване на химически заместители при третирането против обледяване.* Екраниране на пътните платна с растителност, както за пътищата от	<ul style="list-style-type: none">* Периодични силни запрашвания на въздуха от прашни бури* Периодични замърсявания на въздуха с вредни емисии от транспорта* Вероятност за нарастване на замърсяванията на въздуха с вредни емисии от транспорта* Периодични замърсявания на въздуха с вредни емисии от битовото отопление* Ветрова ерозия* Вероятност за засилване на свлачищните и срутищни процеси* Разрушения на инфраструктура и сгради поради свлачища* Ограничен брой източници на водоснабдяване*

републиканската мрежа, така и за пътните артерии в населените места, където това е възможно.

- * Осигуряване на условия за повишен контрол и спазване на ограниченията в населените места по отношение на трафика от леки автомобили и особено на тежкотоварни.
- * Повишаване на контрол върху превозващи пръст и строителни отпадъци товарни автомобили.
- * Модернизирането на транспортната инфраструктура и пътните настилки, вкл. чрез покриване с битумна паста или друга подходяща настилка.
- * Контрол и по-високи санкции при нарушения като горене на гуми, изхвърляне на отпадъци на нерегламентирани места, паркиране в зелени площи и пр.
- * Разработване и прилагане система за стимулиране на населението и фирмите за топлоизолация на сградите и енергийна ефективност, вкл. чрез разяснителни кампании.
- * Благоустрояване на зелените площи, в това число допълнително затревяване и поставяне на бордюри.
- * Системен контрол към всички строителни обекти, за недопускане емитиране на прах и замърсяване на

<p>инфраструктурата, екраниране на строителните обекти.</p> <ul style="list-style-type: none">* Засилен строителен контрол при спазване на цялата строгост на нормативно заложените правила и изисквания.* Мерки за укрепване на свлачищни склонове, вкл. на укрепвания чрез промяна в геометрията на даден склон в участъците на селищата.* Мерки за подобряване на повърхностния отток на водите в застрашените зони, което може да повиши значително стабилността на податливия към свлачище склон.* Мерки за понижаване нивото на подземните води в застрашените зони, което намалява хидродинамичния натиск на филтриращите в склона подземни води, намалява теглото на земния масив и повишава якостта на строителната почва.* Мерки против промяната в геометрията на склоновете. Необходимо е съобразяване с промените, които настъпват при преразпределянето на земни обеми и силите, които се променят в телата на дадените склонове.* Разработване на проекти за управление на свлачищата със средства от	
---	--

<p>национален бюджет и оперативни програми</p> <ul style="list-style-type: none">* Провеждане на информационна кампания за опазване на морските води* Провеждане на ежегодна информационна кампания за почистване на морските води* Провеждане на изследване за установяване на качеството на подземните води* Провеждане на изследване за установяване на възможна свързаност с други източници на водоснабдяване (в случаи на периоди на криза) от съседни общини и области	
АНТРОПОГЕННО ВЪЗДЕЙСТВИЕ	
<ul style="list-style-type: none">* Извършване на регулярно измерване на нивата на шумова замърсеност в различните зони на града и преди всичко в жилищните зони в близост до транспортните артерии, летището и пристанищата.* Екраниране транспортния шум с мрежа от многоетажна растителност и чрез озеленяване с храсти и дървета разположени шахматно.* Засаждане на повече дървета близо до пътните артерии.* Засаждане на повече дървета и по възможност екраниране на границата на летището откъм кв. Левски.	<ul style="list-style-type: none">* Периодично превишаване на шумовите норми поради повишен транспортен поток* Вероятно засилване на превишаването на шумовите норми поради повишен транспортен поток* Вероятност от превишаване на шумовите норми в близост до летището.* Продължаващо изоставане в разделното събиране и рециклирането на отпадъци.* Нарастване на нормата на натрупване и общото ниво депонирани отпадъци.* Образуване на нерегламентирани сметища.

<ul style="list-style-type: none">* За местата, на които не може да се извърши озеленяване или нивата на шума са прекалено високи - екраниране на транспортния шум с пана.* Продължаваща поддръжка на състоянието на пътната мрежа чрез собствено и проектно финансиране.* Подобряване на организацията на движението и ефективен контрол за спазване ограничението на скоростта на движение на МПС в рамките на населените места в общината.* Провеждане на кампании с обществеността в посока намаляване на общото ниво генерирани отпадъци.* Провеждане на кампании с обществеността в посока по-добро оползотворяване на системата за разделно събиране.* Провеждане на кампании с обществеността в посока по-добро утилизиране на създадената система за събиране на битови и строителни отпадъци и прекратяване на практиките по нерегламентирано изхвърляне.* Въвеждане на система от стимули за предотвратяване образуването на отпадъци и разделното им събиране.* Оптимизиране на системата за контрол на нерегламентираното изхвърляне на отпадъци.	<ul style="list-style-type: none">* Риск от влошаване на качеството на водата* Не цялата вода, която може да бъде мобилизирана в процеса на водоснабдяване отговоря на стандартите за качество на питейните води* Риск от кратки водни ограничителни режими (спиране на водоподаването) в условия на големи аварии* Унищожаване на степните местообитания* Изграждане на високи съоръжения* Строителство на сгради* Тенденции за повишаване на уязвимостта на местообитанията в резултат на човешката намеса
---	--

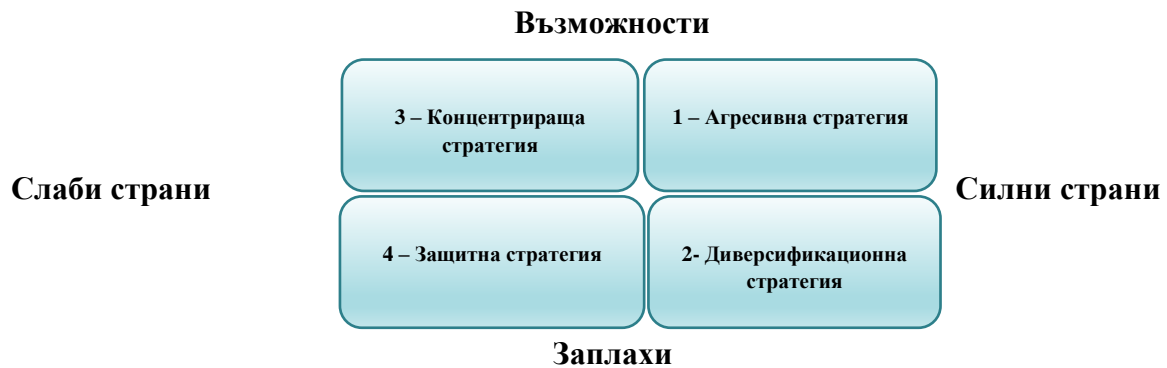
- * Създаване на условия за разделно събиране, които да обхванат 100% от населението.
 - * Създаване на инфраструктура за подобряване на качеството на водата
 - * Провеждане на изследване на качествата на водите, които потенциално могат да бъдат използвани за питейни нужди и извеждане на окончателни констатации
 - * Реновиране на водопреносната мрежа за ограничаване на аварията
 - * Създаване на система за мониторинг и контрол за ограничаване на кражбите и изтичането на вода
 - * Поставяне на водомери за отчитане на разходваната вода по селата
 - * Увеличаване на размера на канализационната мрежа
- Изграждане на система за контрол и мониторинг за управление на отпадните води от частни субекти.

На база на проведения SWOT-анализ и позициониране на обекта на анализ съобразно *Фигура № II-1*, е определена най-удачната стратегия с дейности за реализиране от Община Балчик в бъдеще, в контекста на въпросите по опазване на околната среда.

Това е най-благоприятната стратегическа позиция (в първи квадрант), която се заема от **агресивната** стратегия. Всеки обект на анализ се стреми да заеме максимална площ в квадранта между силните страни и възможностите. Тази позиция е най-благоприятна и стратегията с дейности трябва да е построена така, че заемащата в нея площ само да се увеличава.

Фигура № II-1 Координатна система за определяне на най-подходяща стратегия за Община Балчик, основаваща се на SWOT-анализа

От ключова значение за положителното развитие на община Балчик при реализацията и на политики за опазване на околната среда е да бъдат предвидени освен дейности за укрепване на силните страни и възползване от възможностите, също и такива за намаляване на слабите страни и ограничаване на заплахите.

РАЗДЕЛ III. ВИЗИЯ ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНАТА

Визията на Община Балчик отразява стремежа за достигане на определено ниво на опазване на околната среда на общината за периода 2021 – 2028 г., което да гарантира, че всичките компоненти на околната среда ще бъдат оптимално защитени, както от деструктивните външни, така и вътрешните процеси на деформация. Тя описва крайното желано състояние на околната среда на общината.

Дефинирането на визията, целите и приоритетите в Програмата се основава на извършения анализ на средата, на откритите специфични особености в SWOT анализа и на очакванията и предвижданията за развитие на община Балчик.

Предвид всичко гореизложено визията за околна среда на община Балчик е формулирана по следния начин:

Модерна и динамично развиваща се община с достъпна, привлекателна и благоустроена среда, предпочитана туристическа дестинация на Черноморието, осигуряваща добра жизнена среда и просперитет на жителите си.

Визията за околната среда на община Балчик може да се постигне чрез формулирането на адекватни цели и съответстващи на тях мерки за съхраняване и подобряване на състоянието на околната среда.

РАЗДЕЛ IV. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

В процеса на анализ на всички данни, имащи отношение към състоянието на околната среда, регистрирането на констатации, отчитането на тенденции се установиха силните и слабите страни, които община Балчик притежава по отношение на възможностите и да формулира ефективни политики за опазването на околната среда. От друга страна бяха идентифицирани възможностите за надграждане над постигнато при изпълнение на дейностите за опазване на околната среда, както и заплахите, които могат да възпрепятстват процеса.

След като бе формулирана визия на Община Балчик се преминава към определяне на целите, достигането на които, ще се обективизира в цялостно по-добро състояние на околната среда в община Балчик. Постигането на целите изразява очакванията на местната власт, обществеността и на всички заинтересовани страни за осигуряването на чиста околна среда.

1. ГЕНЕРАЛНИ СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ

Стратегическа цел 1 – „Поддържане и подобряване качеството на живот на населението в общината, чрез създаване на условия за устойчиво управление на околната среда, запазване природните дадености в региона и създаване на възможности за развитие на устойчив туризъм”

За постигането на тази Стратегическа цел е необходимо да бъдат изпълнение следните специфични цели и приоритети:

Специфична цел 1.1. Редуциране нишата на риска от замърсяване на околната среда чрез подобряване на инфраструктурата и осигуряване на други съпътстващи дейности

Приоритет 1.1.1. Поддържане качеството на атмосферния въздух

Въздухът е фундаментален компонент на околната среда, който осигурява условията за живот на хората, като от неговото състояние е ключов фактор, който рефлектира на здравният статус на населението. В този смисъл стремежът за неговото подобряване на качеството е от витално значение за населението на Община Балчик.

Позитивното развитие ще се отбележи при осъществяване на контрол над източниците на замърсяване, разработване и прилагане система за стимулиране на населението и фирмите за топлоизолация на сградите, намаляване на емисиите на вредни вещества от автомобилния транспорт и битовия сектор, оптимизиране на транспортната мрежа.

Приоритет 1.1.2. Изграждане, доизграждане и реконструкция на водопреносната и канализационна инфраструктура на територията на община Балчик и изграждане на ЛПСОВ в малките населени места

Водопреносната мрежа в населените места от община Балчик в голяма степен бива компрометирана в резултат от прекомерното ниво на амортизирана. Отчита се нужда от нейната реконструкция и осъвременяване. От ключово значение за създаване на добро качество за живот на местните жители, както и на множеството туристи в района е осигуряването на достатъчно по количество и качество вода за питейни и стопански нужди. Изграждането на канализационни мрежи, рехабилитация на съществуващите и изграждането на ЛПСОВ за отпадъчни води ще доведе до намаляване замърсяването на повърхностните и подземни води, почвите и ще намали вредните емисии, а важен елемент е овладяването на свлачищата, които генерират негативни ефекти, свързани с чистота на вода и целостта на водопреносната мрежа. Изпълнението на приоритета, налага предприемането на набор от мерки, насочени към осигуряването на проектна готовност, организация за тяхното изпълнение и осигуряването на финансиране чрез подходящи външни източници.

Приоритет 1.1.3. Оптимизиране на системата за управление на отпадъците на територията на общината

Екологосъобразното управление на отпадъците е от съществено значение за редуциране на неблагоприятното им въздействие върху околната среда и човешкото здраве. В унисон с принципите и политиката на ЕС Община Балчик има за цел да сведе този фактор до минимум. Към момента Община Балчик регистрира сериозен прогрес по това направление, който трябва да бъде затвърден и в следващите години. Основните посоки на работа мога да бъдат представен са насочени към намаляване на общото ниво генерирани отпадъци, по-добро оползотворяване на системата за разделно събиране, посока по-добро утилизиране на създадената система за събиране на битови и строителни отпадъци и прекратяване на практиките по нерегламентирано изхвърляне,

оптимизиране на системата за контрол на нерегламентираното изхвърляне на отпадъци и създаване на условия за разделно събиране, които да обхванат 100% от населението.

Приоритет 1.1.4. Благоустрояване на населените места

Този приоритет предвижда изпълнението на дейности, с които предстои да се осигури подобряване физическата и жизнена среда в общината като основна предпоставка за осигуряване на устойчива и екологична среда с по-високо качество на живот и нови възможности за икономическо и социално развитие. Основните дейности, които се предвиждат са реконструкция и основен ремонт на пътища, тротоарни настилки, обновяване на сградния фонд на училищата от общината както и на обществени и административни сгради, благоустрояване на спортни комплекси в някои населени места и др.

Приоритет 1.1.5. Повишаване на енергийната ефективност и използване на алтернативни източници на енергия

Повишаването на енергийната ефективност и минимизиране на загубите, носи преки ползи за подобряване на състоянието на околната средата, доколкото спомага да се ограничи енергийното търсене. Това от своя страна намалява натиска над околната среда, което се изразява в по-малко използване на дърва за огрев, намаление на количеството енергия генерирано от ТЕЦ-ове, и в този смисъл общо намаляване на вредните емисии, опазване на горите и други природни ресурси. В община Балчик има тенденция на увеличаването на възобновяемите енергийни източници, но тя е характерна за големи производствени комплекси.

За периода на Програмата се предвижда дейностите ще бъдат съсредоточени както в реализацията на проекти за използване на възобновяеми и алтернативни източници на енергия, така и в осъществяването на оперативни мерки за повишаване на енергийната ефективност, които са на микро ниво. Част от предвидените мерки включват реконструкция на уличното осветление в гр. Балчик и населените места от общината, саниране на обществени сгради и др.

Специфична цел 1.2. Опазване и поддържане на биологичното разнообразие, увеличаване на зелените площи в общината

Приоритет 1.2.1. Опазване и съхранение на биологичното разнообразие в защитените зони и територии намиращи се на територията на Община Балчик

Община Балчик се характеризира като ботата на биологично разнообразие община, но както бе констатирано в преходни части от текста то е подложено на въздействието на широк спектър от заплахи в резултат на човешката дейност от една страна. От друга са налице естествените процеси, протичащи в екосистемите, които също са обект на овладяване. Заплахите, независимо дали взети поотделно или в комбинация с други неблагоприятстващи опазването на околната среда фактори, засягат в различна степен различните организмови групи, като оказват пряко или косвено влияние върху видовете, съобществата и природните местообитания. Най-важните и видими заплахи за биологичното разнообразие и същевременно предизвикателства за овладяването им, са свързани с потенциалната загуба на местообитания, причинени от дейности в различните сектори на икономиката, в това число, инфраструктурни проекти, урбанизация на природни територии, нерегламентирани сечи в горите, унищожаването на животни и растения, в повечето случаи предизвикано от ползването на биологични ресурси; генетичната ерозия и внасянето на неместни видове по естествен път или в резултат на човешката дейност, които представляват заплаха за генетичната чистота на местните популации или увреждат качествата на природните местообитания; замърсяването на въздуха и ефектът на глобално изменение на климата.

Защитените зони и територии предлагат неповторимата възможност за стимулиране развитието на районите, в които са разположени. Всяка със своята ценност заедно те представляват гаранция за запазена природа и високо качество на средата, които в съчетание с разнообразни и висококачествени продукти, услуги и производства са предпоставка за устойчиво и екологосъобразно развитие.

Защитените територии и ефективното им опазване допринасят за изпълнението на изискванията на редица международни конвенции и споразумения по които България е страна. Тези политики следва да продължат да се изпълняват и доразвиват и на местно ниво.

Многообразието от природни обекти е показател за наличие на богата природна среда, включваща редица защитени растителни и животински видове. Устойчивото управление и разумно използване на природните ресурси, трябва да бъде обект на целенасочена и добре формулирана местна политика, която взема под внимание целия

контекст от събития, политики и перспективи. Без запазена природа и съхранено биологично разнообразие (не само в защитените територии и зони), не е възможно да бъде постигнато оптималното състояние на околната среда в Община Балчик, поради което е приоритетно да се формулират политики и отделят средства в тази посока..

Приоритет 1.2.2. Развитие на зелените площи за широко обществено ползване в общината и поддържане на наситена парковата среда

Предвиждат се дейности, които са насочени основно към обновяване на парковата среда и поддържане и увеличаване на зелените площи в общината. Към момента има прогрес, доколкото общината успява да реализира проект в тази насока/ Този приоритет може да се постигне с помощта на реализиране на готови проекти в областта, финансирани от ПУДООС (в рамките на ежегодно провежданата Националната кампания „Чиста околна среда“), със средства от общинския бюджет както и други външни източници. Разширяването на парковата среда ще допринесе за по отворен към околната среда начин на живот и ще рефлектира на здравния статус на населението.

Приоритет 1.2.3. Екологосъобразно използване на природните ресурси за развитие на устойчив туризъм

Най-значимото предизвикателство, стоящо пред туризма в бъдеще се очертава намирането на точния баланс между опазването на околната среда и туристическата дейност. Доколкото кризата причинена от COVID-19 има катастрофални последици за сектора, то това допълнително ограничава възможността да му да инвестира в „зелени“, мерки да гарантира спазването на основни стандарти и т.н. По време на периода възстановяване на сектора натискът над околната среда ще се засили отново и е важно да бъде овладян. . В този смисъл е удачно да се разработят механизми за колаборация между местните власти и частния сектор за да бъде възможно този натиск да бъде ограничен.

От друга страна е важно предприемането на действия за развитие на алтернативни форми на морския туризъм (културен, селски, здравен, екотуризъм, екстремн, комбинация от всички тях и др.). за преодоляване на силната сезонна зависимост и териториална концентрация на туризма, които водят до голямо натоварване на околната среда в летните периоди и по-висока безработица през зимните.

С цел разнообразяване на туристическите пакети и предлагане, намаляване на натиска върху определени територии и разширяване на туристическия сезон усилията следва да се насочат, както към включване на нови региони и ресурси, така и към развитие на различни форми на устойчив туризъм.

Дейностите включват опазване и популяризиране на природни и културни ценности на територията на общината, създаване на общински фонд за подпомагане и ограничаване натиска над околната среда за най-рисковите обекти, поставяне на информационни табели за презентация на туристически обекти в общината, поддържане на изградените и създаване на нови еко-пътеки, изграждане и реконструкция на инфраструктурата за достъп до и около обектите на културното и природно наследство в т.ч. и за хора, които имат по-висока нужда от подкрепа при мобилност и др. За популяризиране на туристическите продукти от голямо значение е създаването и насърчаване развитието на местни туристически асоциации и партньорството между тях.

Специфична цел 1.3. Ефективно и ефикасно използване и управление на горските ресурси и осигуряване на превенция за справяне с климатичните промени и природни бедствия

Приоритет 1.3.1. Прилагане на превантивни мерки за справяне с климатичните промени, природни бедствия и екологични рискове

Пожарите са една от най-големите опасности за унищожаването и замърсяването на компонентите на околната среда. Те водят до загуба на органично вещество и местообитания, ерозия на почвата и са един от най-големите източници на въглероден диоксид в атмосферата, оказващ влияние върху изменението на климата. Развитието им може да доведе до унищожаване на биологични единици в т.ч. и защитени видове.

Необходимо е прилагането на мерки за приоритетно възстановяване и превенция на горските територии, засегнати и унищожени от пожари, съхнене, паша и незаконни сечи, с цел увеличаване площта на горите и повишаване тяхната устойчивост, производителност и капацитет за усвояване на въглероден диоксид, за да се адаптират към климатичните промени.

Общината трябва да положи усилията към провеждане на лесоустройствени мероприятия в областта и усъвършенстване контрола върху нерегламентираните сечи.

Мерките, които следва да бъдат предприети са насочени към създаване и актуализация на база данни за рискови зони, изграждане на система за ранно предупреждение за възникващи опасности от наводнения, почистване на корита на реки и изграждане на защитни съоръжения.

От ключово значение е предприемането на мерки, посветени на възстановяването на горски масиви, засегнати от бедствия – наводнения, пожари и др. чрез залесяване и повишаване качествата на горските култури, като фактори за противодействие на наводненията и вредното въздействие на климатичните промени.

Стратегическа цел 2 – „Подобряване на административния капацитет за управление на околната среда, повишаване на екологичната култура, информираност и активно участие на гражданите при формулиране на политиките за опазването на околната среда решаване на екологични проблеми”

Изпълнението на тази Стратегическа цел се осъществява чрез следните специфични цели и приоритети:

Специфична цел 2.1. Повишаване на квалификацията на служителите от общинската администрация за прилагане на екологичното законодателство и синхронизиране на общинските нормативни документи с националните изисквания в областта

Приоритет 2.1.1. Създаване на възможности за повишаване на професионалната квалификация на служителите от местната администрация отговарящи за управлението и опазването на околната среда

В административната структура на Община Балчик, основните функции, посветени на изпълнението на дейности в областта на политиката по опазване на околната среда са възложени на Дирекция „Туризъм, евро фондове, международно сътрудничество, екология”, която е подчинена на заместник-кмет със сходно поле на дейност

Динамиката на трансформацията в нормативната уредба, касаеща европейските изисквания и произтичащите от това промени налагат повишаване качеството на административните услуги както и квалификацията на общинските служители. В тази

връзка е необходимо служителите от отдела да бъдат адекватно подготвени и обучавани във всяка едно направление, касаещо околната среда. Това е възможно да се постигне, посредством множество участия в организирани работни срещи/семинари на регионално и национално ниво, специализирани обучения, финансиране на общината на допълнителните квалификационни степени и подкрепа в цялостния процес на повишаване на квалификацията на служителите.

Приоритет 2.1.2. Актуализация и допълване на общинските наредби и програми в областта на околната среда

Съществуващата и действаща към настоящият момент нормативна уредба на Община Балчик, отговаря на програмните документи и политики посочени в националната правна рамка и съдържа конкретни разпоредби, по отношение правата и задълженията на местната власт в направленията „Околна среда” и „Управление на отпадъците”.

С оглед на динамичните процеси на промяна на европейското и национално законодателство е необходимо общинската нормативна уредба в областта да бъде съобразена и актуализирана своевременно. Това се отнася и до общинските програми в областта на околната среда

При настъпили промени във външната или вътрешна среда, в които се формират политиките за опазване на околната среда, в приоритетите на общината, в националното законодателство и/или европейското такова или при промени в други фактори със стратегическо значение, същите ще бъдат допълвани и актуализирани.

Специфична цел 2.2. Привличане на обществеността при вземане на решения по въпроси свързани с околната среда и повишаване екологичната култура на населението

Приоритет 2.2.1. Насърчаването на гражданското участие при решаването на проблемите свързани с опазването на околната среда

Гражданското участие в процеса формулиране на политики за опазване и възстановяване на компонентите на околната среда е от същинско значение условие за постигане на целите на програмата.

Така се дава възможност на общественост в община Балчик да идентифицира екологичните дефицити, проблеми и недостатъци в населените места и предлагат идеи

за тяхното разрешаване. Дейностите допринасят за повишаването на принципи на представителност и гражданско участие, като за изпълнението на този ангажимент трябва да включат както информационни кампании така и обучение за НПО и активни граждански групи, които да бъдат въвличани чрез различни форми на участие (обществени обсъждания/допитвания, форуми, кръгли маси дискусии и др.).

Приоритет 2.2.2. Повишаване на общественото съзнание и културата за изграждането на нови модели на поведение на обществото, щадящи околната среда и съдействащи за устойчивото развитие

Повишаване културата за опазването на околната среда на населението на община Балчик е ключова предпоставка за адекватното прилагане на екологичното законодателство в областта на околната среда. Познаването на екологичните проблеми и негативните последици, произтичащи от тях от страна на гражданите, би довело до участието им в процеса на вземане на решения по отношение цялостното облагородяването на състоянието на околната среда.

Дейностите по информиране на обществеността трябва да обхванат всички възрастови групи като поднасянето на информацията трябва да бъде периодичното и посредством инструментите за поддържане на актуална информация на интернет страницата и информационното табло на общината; социалните мрежи, екологични кампании, както и публикации и медии.

РАЗДЕЛ V. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

№	Мярка/Дейност/Проект	Отговорна за изпълнението институция	Времеви график	Необходими за изпълнението средства в лева (прогнозна стойност за целия период)	Източник на финансиране
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 1. „ПОДДЪРЖАНЕ И ПОДОБРЯВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА ЖИВОТ НА НАСЕЛЕНИЕТО В ОБЩИНАТА, ЧРЕЗ СЪЗДАВАНЕ НА УСЛОВИЯ ЗА УСТОЙЧИВО УПРАВЛЕНИЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА, ЗАПАЗВАНЕ ПРИРОДНИТЕ ДАДЕНОСТИ В РЕГИОНА И СЪЗДАВАНЕ НА ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА РАЗВИТИЕ НА УСТОЙЧИВ ТУРИЗЪМ”					
Специфична цел 1.1. Редуциране нишата на риска от замърсяване на околната среда чрез подобряване на инфраструктурата и осигуряване на други съпътстващи дейности					
Приоритет 1.1.1 Поддържане качеството на атмосферния въздух					
1.1.1.1	Реконструкция и рехабилитация на общинската пътна мрежа	Община Балчик	2021 г. – 2028 г.	Няма изготвен разчет	Централен бюджет/Общински бюджет/Външни източници
1.1.1.2	Почистване на най-натоварените пътни артерии от прах и осигуряване поддържането им в добро техническо състояние	Община Балчик	2021 г. – 2028 г.	Няма изготвен разчет	Общински бюджет
1.1.1.3	Редовно почистване на улиците, вкл. чрез измиване, както и поетапно ограничаване на ръчното метене и замяна със специализирана техника, позволяваща отстраняване на замърсяванията без разпръскване	Община Балчик	2021 г. – 2028 г.	Няма изготвен разчет	Общински бюджет

1.1.1.4	Разработване и прилагане система за стимулиране на населението и фирмите за топлоизолация на сградите	Община Балчик	2021 г. - 2022 г.	50 000 лв.	Общински бюджет
1.1.1.5	Благоустрояване на зелените площи, в това число допълнително затревяване и поставяне на бордюри	Община Балчик	2021 г. – 2028 г.	550 000 лв.	Общински бюджет
1.1.1.6	Съставяне на екипи за извършване на системен контрол към всички строителни обекти, за недопускане емитиране на прах и замърсяване на инфраструктурата, екраниране на строителните обекти	Община Балчик	2021 г. – 2028 г.	30 000 лв.	Общински бюджет
1.1.1.7	Създаване на екип за контрол върху превозващи пръст и строителни отпадъци товарни автомобили.	Община Балчик	2021 г. – 2028 г.	10 000 лв.	Общински бюджет
1.1.1.8	Екраниране на пътните платна с растителност, както за пътищата от републиканската мрежа, така и за пътните артерии в населените места, където това е възможно.	Община Балчик	2021 г. – 2023 г.	80 000 лв.	Общински бюджет
1.1.1.9	Екраниране с растителен пояс около населените места в посока земеделските земи и райони с открити площи.	Община Балчик	2021 г. – 2023 г.	50 000 лв.	Общински бюджет
Приоритет 1.1.2. Изграждане, доизграждане и реконструкция на водопреносната и канализационна инфраструктура на територията на община Балчик и изграждане на ЛПСОВ в малките населени места					
1.1.2.1	Ремонт, реконструкция и разширяване на водопреносната мрежа	Община Балчик	2021 г. – 2028 г.	10 000 000 лв – 40 000 000 лв.	Централен бюджет/Външни източници
1.1.2.2	Изграждане на 500 ЛПСОВ за засилване на процесите по пречистване на отпадните води	Община Балчик	2021 г. – 2028 г.	30 000 000 лв.	Външни източници

					(проектно финансиране)
1.1.2.3	Реконструкцията и изграждането на главни колектори и обхващане за пречистване на отпадните води от всички части на град Балчик, вилните зони, село Кранево и курортните зони около с. Рогачево	Община Балчик	2021 г. – 2028 г.	Няма изготвен разчет	Централен бюджет/Общински бюджет/Външни източници
1.1.2.4	Ремонт, реконструкция и разширяване на канализационната мрежа	Община Балчик	2021 г. – 2028 г.	5 000 000 лв – 30 000 000 лв.	Централен бюджет/Общински бюджет/Външни източници
1.1.2.5	Създаване на екип за извършване на контрол и мониторинг за овладяването на нивата замърсяване в рисковите райони и участъци от различните източници на негативен натиск над околната среда	Община Балчик	2021 г. – 2028 г.	100 000 лв.	Общински бюджет
1.1.2.6	Осигуряване на превенция от свлачища за запазване на водопреносната инфраструктура	Община Балчик	2021 г. – 2023 г.	1 000 000 лв. – 5 000 000 лв.	Централен бюджет/Външни източници
1.1.2.7	Създаване и експлоатация на система за мониторинг за качеството на подземните води в района	Община Балчик	2021 г. – 2028 г.	70 000 лв.	Общински бюджет
1.1.2.8	Премахване от употреба на азбесто-циментови тръбопроводи за водоснабдителната мрежа и замяна с нови	Община Балчик	2021 г. – 2028 г.	1 000 000 лв. – 10 000 000 лв.	Централен бюджет/Външни източници
Приоритет 1.1.3. Оптимизиране на системата за управление на отпадъците на територията на общината					

1.1.3.1	Оптимизиране на системата за контрол на нерегламентираното изхвърляне на отпадъци	Община Балчик	2021 г. – 2023 г.	Няма изготвен разчет	Общински бюджет/Външни източници
1.1.3.2	Създаване на условия за разделно събиране (чрез закупуване на контейнери за текстилни отпадъци и строителни отпадъци), които да обхванат 100% от населението.	Община Балчик	2021 г. – 2028 г.	1 000 000 лв. – 3 000 000 лв.	Общински бюджет/Външни източници
Приоритет 1.1.4. Благоустройство на населените места					
1.1.4.1	Ремонт и реконструкция на сгради, които са собственост на общината (училища, детски градини и др.)	Община Балчик	2021 г. – 2023 г.	Няма изготвен разчет	Централен бюджет/Общински бюджет/Външни източници
1.1.4.2	Изграждане на вело- и пешеходни алеи на всички населени места в Община Балчик.	Община Балчик	2021 г. – 2028 г.	2 000 000 лв.	Общински бюджет/Външни източници
1.1.4.3	Изграждане и ремонт на улици	Община Балчик	2021 г. – 2028 г.	5 000 000 лв.	Общински бюджет/Външни източници
1.1.4.4	Обновяване и ремонт на всички спортни комплекси и площадки	Община Балчик	2021 г. – 2024 г.	500 000 лв. – 2 000 000 лв.	Общински бюджет/Външни източници
Приоритет 1.1.5. Повишаване на енергийната ефективност и използване на алтернативни източници на енергия					
1.1.5.1	Адаптиране на слънчеви колектори за осигуряване на битово горещо водоснабдяване в обекти общинска собственост, за производство на ел. енергия за собствени нужди и разработване и прилагане на мерки за въвеждане на хибридно улично осветление	Община Балчик	2021 г. – 2023 г.	1 000 000 лв. – 2 500 000 лв.	Централен бюджет/Общински бюджет/Външни източници

1.1.5.2	Интегриране на системи за централизирано управление и диагностика на уличното осветление с цел оптимизиране на разходите и повишаването на производителността	Община Балчик	2023 г. – 2028 г.	100 000 лв. – 200 000 лв.	Общински бюджет/Външни източници
1.1.5.3	Оползотворяване потенциала на ВЕИ – слънчева енергия за съоръженията за външно изкуствено осветление – улични осветители с фотоволтаичен елемент	Община Балчик	2022 г. – 2024 г.	100 000 лв. – 1 500 000 лв.	Общински бюджет/Външни източници
1.1.5.4	Саниране на сгради, които са собственост на общината	Община Балчик	2023 г. – 2028 г.	10 000 000 лв. – 20 000 000 лв.	Централен бюджет/Общински бюджет/Външни източници
Специфична цел 1.2. Опазване и поддържане на биологичното разнообразие, увеличаване на зелените площи в общината					
Приоритет 1.2.1. Опазване и съхранение на биологичното разнообразие в защитените зони и територии намиращи се на територията на Община Балчик					
1.2.1.1	Укрепване и поддържане на изградената мрежа от защитени територии	Община Балчик	2021 г. – 2028 г.	Няма разчет	Централен бюджет/Общински бюджет/Външни източници
1.2.1.2	Придържане и спазване на ограниченията и забраните за опазване на видовете и техните местообитания в защитените зони от Natura 2000, намиращи се на територията на общината	Община Балчик	2021 г. – 2028 г.	Няма разчет	Централен бюджет/Общински бюджет/Външни източници
1.2.1.3	Проучване на възможности за финансиране на проекти за опазване и подобряване на биоразнообразието в общината	Община Балчик	2021 г. – 2028 г.	Няма разчет	Външни източници
1.2.1.4	Формулиране на обществен дебат за определяне на механизми за ограничаване на натиска над	Община Балчик	2021 г. – 2022 г.	Няма разчет	Общински бюджет

	околната среда в и около защитените зони и територии в резултат на икономически дейности				
1.2.1.5	Провеждане на социологическо изследване по отношение на опазването и съхранението на биологичното разнообразие в защитените зони и територии намиращи се на територията на Община Балчик от страна на местното население	Община Балчик	2021 г	19 500 лв.	Общински бюджет
Приоритет 1.2.2. Развитие на зелените площи за широко обществено ползване в общината и поддържане на наситена парковата среда					
1.2.2.1	Развитие и разгръщане на парковите пространства на територията на цялата община	Община Балчик	2021 г. – 2028 г.	1 000 000 лв. – 2 000 000 лв.	Централен бюджет/Общински бюджет/Външни източници
1.2.1.2	Поддържане на зелените площи на територията на Община Балчик	Община Балчик	2021 г. – 2028 г.	Няма разчет	Общински бюджет
Приоритет 1.2.3. Екологосъобразно използване на природните ресурси за развитие на устойчив туризъм					
1.2.3.1	Изграждане на екомаршрути, които обхващат ключови за общината природни, исторически и културни забележителности	Община Балчик	2021 г. – 2023 г.	Няма разчет	Общински бюджет
1.2.3.2	Реконструкция на инфраструктура за достъп до и около обектите на културното и природно наследство	Община Балчик	2023 г. – 2028 г.	Няма разчет	Централен бюджет/Общински бюджет/Външни източници
1.2.3.3	Създаване на мрежи от организации за развитие на алтернативни форми на туризъм	Община Балчик (инициатор)	2021 г. – 2023 г.	20 000 лв.	Общински бюджет
1.2.3.4	Създаване на общински фонд за подпомагане и ограничаването натиска над околната среда за най-рисковите обекти	Община Балчик	2022 г. – 2024 г.	450 000 лв.	Общински бюджет

Специфична цел 1.3. Ефективно използване и управление на горските ресурси и превенция за справяне с климатичните промени и природни бедствия					
Бедствия					
Приоритет 1.3.1. Предприемане на превантивни мерки за справяне с климатичните промени, природни бедствия и екологични рискове					
1.3.1.1	Почистване на корита на реки и изграждане на защитни съоръжения	Община Балчик	2022 г. – 2023 г.	300 000 лв.	Общински бюджет
1.3.1.2	Залесяване на опожарени горски територии и извършване на превантивни дейности в общината за предотвратяване на горски пожари	Община Балчик	2021 г. – 2028 г.	800 000 лв.	Общински бюджет/Външни източници
1.3.1.3	Актуализация на база данни за рискови зони в горските местности	Община Балчик	2022 г.	Няма разчет	Общински бюджет
1.3.1.4	Създаване и обновяване на система за ранно предупреждение за възникващи опасности от наводнения	Община Балчик	2021 г. – 2024 г.	Няма разчет	Общински бюджет
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2 – „ПОДОБРЯВАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ КАПАЦИТЕТ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА, ПОВИШАВАНЕ НА ЕКОЛОГИЧНАТА КУЛТУРА, ИНФОРМИРАНост И АКТИВНО УЧАСТИЕ НА ГРАЖДАНИТЕ ПРИ ФОРМУЛИРАНЕ НА ПОЛИТИКИТЕ ЗА ОПАЗВАНЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА РЕШАВАНЕ НА ЕКОЛОГИЧНИ ПРОБЛЕМИ”					
Специфична цел 2.1. Повишаване на квалификацията на служителите от общинската администрация за прилагане на екологичното законодателство и синхронизиране на общинските нормативни документи с националните изисквания в областта					
Приоритет 2.1.1. Създаване на възможности за повишаване на професионалната квалификация на служителите от местната администрация отговарящи за управлението и опазването на околната среда					
2.1.1.1	Повишаване на административния капацитет на служители от общинската администрация в контекста на прилагането на екологичното законодателство (участие в семинари, форуми, кръгли маси, конференции обучения и др.)	Община Балчик	2021 г. – 2023 г.	Няма разчет	Общински бюджет

2.1.1.2	Подобряване на капацитета за работа по проекти за външно финансиране	Община Балчик	2021 г. – 2022 г.	Няма разчет	Общински бюджет
2.1.1.3	Подобряване на информационната обезпеченост в контекста на процеса на управление на околната среда	Община Балчик	2021 г. – 2023 г.	Няма разчет	Общински бюджет
2.1.1.4	Повишаване на качеството на административното обслужване на гражданите и бизнеса, чрез въвеждане и интегриране на съвременни информационни системи	Община Балчик	2022 г. – 2023 г.	500 000 лв.	Общински бюджет
Приоритет 2.1.2. Актуализация и допълване на общинските наредби и програми в областта на околната среда					
2.1.2.1	Синхронизиране на местната нормативна уредба с националното и европейско законодателство	Община Балчик	2022 г. – 2028 г.	Няма разчет	Общински бюджет
Специфична цел 2.2. Привличане на обществеността при вземане на решения по въпроси свързани с околната среда и повишаване екологичната култура на населението					
Приоритет 2.2.1. Насърчаването на гражданското участие при решаването на проблемите свързани с опазването на околната среда					
2.2.1.1	Създаване на комуникационни канали през профили в множество социални мрежи (Instagram, Twitter и др.) за по-голяма свързаност гражданите и многообразието на информацията	Община Балчик	2021 г.	Няма разчет	Общински бюджет
2.2.1.2	Поддържане на актуална информация за състоянието на околната среда на сайта на Община Балчик	Община Балчик	2021 г. – 2028 г.	Няма разчет	Общински бюджет
2.2.1.3	Провеждане на тематични форуми и граждански допитвания по	Община Балчик	2021 г. – 2028 г.	100 000 лв.	Общински бюджет

	проблемите на околната среда				
2.2.1.4	Участие в национални и общински кампании свързани, посветени на опазването на околната среда	Община Балчик	2021 г. – 2028 г.	Няма разчет	Общински бюджет
2.2.1.5	Организиране на обществени обсъждания, кръгли маси и дискусии по екологични проблеми	Община Балчик	2021 г. – 2028 г.	20 000 лв.	Общински бюджет
Приоритет 2.2.2. Повишаване на общественото съзнание и културата за изграждането на нови модели на поведение на обществото, щадящи околната среда и съдействащи за устойчивото развитие					
2.2.2.1	Провеждане на кампании с обществеността в посока намаляване на общото ниво генерирани отпадъци.	Община Балчик	2021 г. – 2028 г.	50 000 лв.	Общински бюджет
2.2.2.2	Провеждане на кампании с обществеността в посока по-добро оползотворяване на системата за разделно събиране	Община Балчик	2021 г. – 2028 г.	40 000 лв.	Общински бюджет
2.2.2.3	Провеждане на педагогическа, логистическа и координационна работа с учебните и детски заведения в общината по проблемите, свързани с опазването на околната среда	Община Балчик	2021 г. – 2028 г.	5 000 лв.	Общински бюджет
2.2.2.4	Провеждане на кампании с обществеността в посока по-добро утилизирание на създадената система за събиране на битови и строителни отпадъци и прекратяване на практиките по нерегламентирано изхвърляне	Община Балчик	2021 г. – 2028 г.	40 000 лв.	Общински бюджет
2.2.2.5	Провеждане на информационна кампания за възможностите при използването на ВЕИ, информиране жителите на общината за	Община Балчик	2021 г. – 2028 г.	25 000 лв.	Общински бюджет

	възможни финансови схеми за реализиране на частни ВЕИ проекти				
2.2.2.6	Повишаване екологичната култура на населението чрез публикации в местната преса, интернет страницата на общината, презентирани на екологични дейности, и др. мероприятия с екологична насоченост	Община Балчик	2021 г. – 2028 г.	3000 лв.	Общински бюджет

РАЗДЕЛ VI. ОРГАНИЗАЦИЯ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА

Същността на организацията за изпълнението на общинската Програма за опазване на околната среда на Община Балчик представлява хомологичен и перманентен процес на стратегическо планиране, събиране, анализ и синтез на информация и данни, а също така разработване на инвестиционни проекти, проекти за насърчаване на практиките за опазване на околната среда, посредством комуникационни кампании и други осведомителни мероприятия, изпълнение на финансираните проекти и множество, контролни, спомагателни и подпомагащи дейности.

Доколкото всяка една от изброените дейности се разполага в различно структурно звено е препоръчително Общината Балчик да разработва, модифицира, трансформира и прилага определена матрица за организация на изпълнението на програмата, в която са ясно определени отговорниците за заложените проекти и дейности.

Удачен подход е прилагането на т.нар. “RACI” матрица (Таблица на отговорностите). Използването ѝ (в различните ѝ версии) е една от популярните практиките в областта на управлението на проекти и процеси. При изпълнението на всяка задача се дефинират различни роли:

- * Responsible (Реализиращ) – извършва основата работа по заданието и лидира процеса;
- * Accountable (Отговарящ) - контролира изпълнението на задачите, като бива държан отговорен за тях;
- * Consulted (Консултиращ) – лице с компетенции да изпълни задачата или част от нея, но в случая само консултира;
- * Informed (Информиран) – получава информация за развитието на задачите.

Прилагайки този модел на организацията на работата в рамките на своята структурата, Община Балчик може да оптимизира процесите на работа и да гарантира ефективно изпълнение на задачите, свързани с изпълнението на Програмата.

За изследването на степента на изпълнение на целите и мерките, заложи в Общинската програма за опазване на околната среда се предвижда да се изгради система за наблюдение и оценка, която ще работи при условията на:

- * Използване на индикатори за мониторинг и оценка;
- * Синхронизиране с принципите на публичност, прозрачност и равнопоставеност;

Мониторингът и оценката всяка година ще проследяват в каква степен са изпълнени конкретните задачи (посредством показателите) за постигане целите на Общинската програмата за опазване на околната среда, а също така ще съблюдава за това за това дали са спазени основните нейни принципи. При констатация, че не са изпълнени задачите за съответния период или не са съблюдавани принципите на публичност, прозрачност и равнопоставеност ще се извършва анализ на причините за това и какви действия следва да бъдат предприети с оглед на тяхното реализиране.

Основен координиращ орган за наблюдение и оценка на изпълнението на Общинската програмата за опазване на околната среда е РИОСВ.

Във връзка с изпълнението на реализацията на заложените в Програмата мерки, цели и мероприятия, основната дейност за координация, изпълнение и отчет е задължение на експертите по екология в Общината.

Необходимо е периодично да се извършва актуализация на Програмата, при промяна на условията във вътрешната и външната среда на Общината.

Предвижда се да се представя ежегоден отчет за изпълнението пред Общинския съвет, в т.ч. да се извършва анализ на приходите по различните възможни източници на финансиране както следва:

- * Централен бюджет;
- * Общински бюджет;
- * Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда (ПУДООС);
- * Национален доверителен екофонд;
- * Публична инвестиционната програма на МС;
- * Европейски фонд за регионално развитие;
- * Финансови ресурси по линия на МОСВ;
- * Програма за трансгранично сътрудничество „Румъния-България“ 2021-2027;

- * Съвместна оперативна програма за трансгранично сътрудничество „Черноморски басейн“ 2021-2027;
- * Програма “LIFE”;
- * Програма за морско дело и рибарство (наследник) 2021-2027
- * Оперативна програма „Околна среда“ 2021-2027 г.;
- * Финансов механизъм на Европейското икономическо пространство;
- * Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони 2021-2027 г.;
- * Механизъм „съвместно изпълнени“ в рамките на протокола от Киото към Рамковата конвенция по изменение на климата;
- * Споразуменията за двустранно сътрудничество;
- * Международни организации, финансови институции и др.

РАЗДЕЛ VII. МОНИТОРИНГ И КОНТРОЛ

Процесите на мониторинг и контрол, както и механизмите, които те въплъщават в себе си, имат определени цели и функции по отношение на реализацията на публичните политики в областта на околната среда, като осигуряване на прозрачност, отчетност, отговорност на управлението, качеството на изпълнението, създаване на механизми за участие, постигане на съгласие, повишаване на ефективността и ефикасността на включените в програмата мерки и политики и изграждането на стратегическа визия. В този смисъл дейностите за мониторинг и контрол ще бъдат прилагани в следните аспекти:

1. Осигуряване на прозрачност

Прозрачността е основна характеристика на демократичния процес и позволява на гражданите да осъществяват форми на контрол в процеса на вземане на политически решения и в частност формулирането на публични политики и програми. В този смисъл, трябва да се отбележи, че при реализацията настоящата програма, отговорните за нейното изпълнение структури трябва да осигуряват свободен достъп до информация за състоянието на околната среда и за цялостното изпълнение на програмата, към заинтересованите страни и обществеността, като цяло. Свободният достъп ще гарантирана проследимостта на прилагането на интегрираните мерки, в т.ч. очакваните резултати, цели, положителни въздействия и други ефекти.

2. Осигуряване на отчетност

Като ключов инструмент от провеждането и реализацията на настоящата програма, процесът на мониторинг ще има за цел да обезпечи осигуряването на информация за степента на достижимост на набеязаните цели, изпълнението на мерките, за ефективността, ефикасността и рационалността на използване на публични ресурси и за степента на постигнато въздействие. Удачно е да се дейностите по мониторинг и контрол по отношение на отчетността да се извършват като се генерира информация за нивото на изпълнение на всяка една от разписаните мерки, стойността на разходваните средства и създадените ефекти. Отчетността трябва да се гарантира с представяне на годишни доклади за изпълнението на Програмата, които да са публично достъпни.

3. Осигуряване на отговорност на управлението

Общинското ръководство, общинският съвет и служителите в публичния сектор следва да отговарят пред заинтересованите страни и обществеността за упражняването на техните правомощия, да вземат мерки при критика или изисквания, поставени от гражданите, както и да поемат отговорност за грешки и некомпетентност. В този смисъл е важно да се разработят механизми на мониторинг и контрол по отношение на регулярното повишаване на уменията и квалификация на отговорните лица, както и да се изградят различни нива на проверка на качеството във връзка с начина на отчитане и изпълнението на програмата.

4. Подобряване на качеството на изпълнението

По време на прилагането на мерките за мониторинг и контрол за изпълнение на програмата е необходимо да се изгражда капацитет за създаване, реализиране и изпълнение на качествени политики при оптимално съчетаване на резултати с ресурси.

В този смисъл е важно Община Балчик да анализира как изпълнението на различните мерки, част от Програмата биват постигнати, на каква цена и какви резултати се постигат с тях. Отговорните фактори за провеждане на политиките за опазването на околната среда трябва да изготвят препоръки към ръководството на Общината за оптимизиране на публичните политики.

5. Създаване на механизми за участие в процеса на формулиране и провеждане на политики

Контролните функции имат за цел да гарантират спазването на принципа за представителност и свободен достъп до процеса на формулиране на политиките в областта на околната среда. По този начин ще бъде възможно гражданите да получават възможност да участват във вземането на решения по отношение на оценката и промените при реализацията на публичните политики и програми – пряко или опосредствано от легитимните институции, които представляват техните интереси. Подходящо е да се провеждат кръгли маси, отворени форуми и други мероприятия, които да позволяват от една страна влизането на гражданите в процеса на формулиране на политики, а от друга да се засили контролната роля на обществеността при изпълнението на програмата.

6. Постигане на съгласие и обществен консенсус

Балансирането управление се базира на съгласуване на различните обществени интереси, като има за цел за да постигне обществен консенсус за провеждане на политиките. Характерен белег на тази характеристика е стремежа към включване на заинтересованите страни, които получават различни форми за упражняване на влияние върху осъществяваните мерки, предмет на настоящата програма..

7. Повишаване на ефективността и ефикасността на заложените мерки и изграждането на стратегическа визия

В този пункт дейностите по мониторинг и контрол трябва да служат като инструмент за предефинирането на политики по опазване на околната среда чрез актуализиране на настоящата програма или през други инструменти. Това трябва да се случва при неефективно и неефикасно изпълнение на програмата, при промяна на потребностите на Община Балчик, при редуциране на бюджета или увеличаването на възможностите на Общината. Необходимо е в процеса на изпълнение на Програмата да се събира информация, относно всички преки и косвени фактори, които имат отношение към цялостното опазване на околната среда.

РАЗДЕЛ VIII. НОРМАТИВНА И СТРАТЕГИЧЕСКА РАМКА

I. Закони и подзаконови нормативни актове по прилагането им, имащи отношение към опазване на околната среда.

- * Закон за управление на отпадъците (Обн. ДВ. бр.53 от 13 Юли 2012г, посл. изм. ДВ. бр.105 от 11 Декември 2020г.
- * Закон за опазване на околната среда (обн. ДВ, бр.91/25.09.2002 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.102 от 1 Декември 2020г.)
- * Закон за чистотата на атмосферния въздух (Обн. ДВ. бр.45 от 28 Май 1996г., последно изм. доп. ДВ. бр.81 от 15 Октомври 2019г)
- * Закон за водите (Обн. ДВ. бр.67 от 27 Юли 1999г., посл. изм. ДВ. бр.103 от 13 Декември 2018г.)
- * Закон за почвите (Обн. ДВ. бр.89 от 6 Ноември 2007г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.98 от 27 Ноември 2018г.)
- * Закон за отговорността за предотвратяване и отстраняване на екологични щети (обн. ДВ, бр. 43 от 29.04.2008 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.96 от 10 Ноември 2020г.)
- * Закон за опазване на земеделските земи (обн. ДВ, бр. 35 от 24.04.1996 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.83 от 9 Октомври 2018г.)
- * Закон за биологичното разнообразие (ДВ, бр.77 / 09.08.2002 г., посл. изм. и доп., ДВ бр. 98 / 27.11.2018 г.)
- * Закон за лечебните растения (ДВ, бр. 29 / 07.04.2000 г., посл. изм. ДВ, бр. 58 / 18.07.2017 г.)
- * Закон за генетично модифицирани организми (ДВ, бр.27 / 29.03.2005 г., посл. изм. бр. 58 / 18.07.2017 г.)
- * Закон за защитените територии (обн. ДВ, бр.133/1998 г., посл. изм. ДВ, бр.66/2013 г., посл. доп. ДВ. бр.1 от 3 Януари 2019г.)
- * Закон за лова и опазване на дивеча (изм. ДВ, бр. 77 / 04.11.2011 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.74 от 20 Септември 2019г.)
- * Закон за рибарството и аквакултурите (ДВ, бр. 41 / 24.04.2001 г., посл. изм. ДВ. бр.52 от 9 Юни 2020г.)

- * Закон за митниците (ДВ, бр. 15 / 6.02.1998 г., посл. изм. ДВ, бр.14 от 18 Февруари 2020г.)
- * Закон за ратификация на Базелската конвенция за контрол на трансграничния превоз на опасни отпадъци и тяхното третиране (Обн., ДВ, бр. 8 от 26.01.1996 г.)

II. Стратегически и планови документи, приети на национално ниво:

- * Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие до 2030 г., приета с Решение № 621 на Министерския съвет от 25.10.2019 г.;
- * Национална програма за контрол на замърсяването на въздуха (2020 - 2030 г.), приет с Решение № 541 на Министерския съвет от 13.09.2019 г.;
- * Национална програма за подобряване качеството на атмосферния въздух (2018 – 2024 г.), приета с Решение № 334 на Министерския съвет от 07.06.2019 г.;
- * Морска стратегия на Република България и програма от мерки, приета с Решение № 1111 на Министерския съвет от 29.12.2016 г.;
- * Национална Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване функциите на почвите (2020-2030 г.);
- * Национална програма за действие за устойчиво управление на земите и борба с опустиняването в Република България (актуализация за програмен период 2014-2020 г.), приета с Протокол № 38.1 на Министерския съвет от 23.09.2015 г.;
- * Национален план за управление на отпадъците 2014 – 2020 г., приет с Решение №831 от 22 декември 2014 г. на Министерски съвет;
- * Национална стратегия за управление и развитие на водния сектор, приета с Решение на Народното събрание от 21.11.2012 г. и План за действие към Националната стратегия за управление и развитие на водния сектор в Република България, в краткосрочна (2013-2015 г.), средносрочна (2016-2021 г.) и дългосрочна (2022-2037 г.) перспектива;
- * Актуализиран Национален план за действие по управление на устойчивите органични замърсители (УОЗ) в България 2012 г. - 2020 г., приет с Протокол № 33.2 на Министерския съвет от 05.09.2012 г.;
- * Трети Национален план за действие по изменение на климата за периода 2013-2020 г., приет с Решение № 439 на Министерския съвет от 01.06.2012 г.;

- * Стратегически план за действие за опазване на околната среда и възстановяване на Черно море, приет с Решение № 282 на Министерския съвет от 21.04.2009 г.; Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие, приет с Протокол № 15.3 на Министерския съвет от 06.04.1998 г.;
- * Програма за изпълнение на директива 91/271/ЕО за пречистването на отпадъчните води от населените места;
- * Стратегическия план за биологичното разнообразие 2011-2020;
- * Национален стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010 – 2020 г.;
- * Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителство и разрушаване на територията на Р. България за периода 2011 – 2020 г.;
- * Трети национален план за действие по изменение на климата за периода 2013-2020 г., приет с Решение №439 от 01.06.2012 г. на Министерски съвет;
- * План за управление на речните басейни в Черноморски район за басейново управление за периода 2016 – 2021 г. и национална програма за изпълнението му, приет с Решение №1107 от 29 декември 2016 г. на Министерски съвет;
- * Национална стратегия за околна среда 2009 – 2018 г., одобрена с Решение №353 от 15 май 2009 г. на Министерски съвет;
- * Национална стратегия за регионално развитие 2012 – 2022 г., приета с Решение №696 от 24.08.2012 г. на Министерски съвет;
- * Национална програма за подобряване качеството на атмосферния въздух (2018 – 2024г.), приета с Решение № 334 на Министерския съвет от 07.06.2019г.;
- * Национална програма за контрол на замърсяването на въздуха (2020 - 2030г.), приета с Решение № 541 на Министерския съвет от 13.09.2019г.

III. Стратегически и планови документи, приети на регионално ниво:

- * Областна стратегия за развитие на област Добрич за периода 2014-2020 г. , актуализация 2018 г.

IV. Стратегически, планови документи и програми, приети от Общински съвет – Балчик:

- * Програма за управление на отпадъците на Община Балчик за периода 2014 – 2020, приета с Решение 875 по Протокол № 53 от 25 юни 2015 г. на ОбС - Балчик;

- * Общинския план за развитие на Община Балчик за периода 2014 - 2020 година, приет с Решение № 524/13.02.2014 г. на Общински съвет - Балчик. Изведени са основните приоритети;
- * Стратегия за управление на общинската собственост в община Балчик за периода 2020 - 2023 г., приета от Общинския съвет с Решение № 43 по Протокол № 6 от 30.01.2020 г.
- * Общ устройствен план на Община Балчик, одобрен със Заповед 15-210/29.11.2019 г. на Министъра на регионалното развитие и благоустройството.

ПРИЛОЖЕНИЯ**ПРИЛОЖЕНИЕ 1**

Списък на свлачищата и срутищата на територията на община Балчик, данни към декември 2020 г.

Източник: МРРБ -Геозация Варна

Свлачище	Местоположение	Дата на регистрация	Последни изследвания
DOB 03.02508-03	Балчик пречиствателна станция-циркус	01.01.1964	19.06.64
DOB 03.02508-03-01	Балчик пречиствателна станция-крайбрежен склон	01.01.1972	19.06.73
DOB 03.02508-04	гр. Балчик-кв. "Изток"	01.03.1972	1.03.99
DOB 03.02508-04-01	гр. Балчик- казино "Чайка"	01.01.1972	1.01.72
DOB 03.02508-04-02	Балчик ул."Тимок"-Казино	01.01.1982	12.10.18
DOB 03.02508-04-03	гр. Балчик-път II-Добрич-Балчик	05.02.1999	5.02.99
DOB 03.02508-04-04	Балчик-циганско дере	14.09.1999	4.03.00
DOB 03.02508-05	Балчик-пакети	21.03.1966	21.03.89
DOB 03.02508-05-01	Балчик-ул."Ехо" (бивша "Москва")	21.03.1986	5.11.14
DOB 03.02508-05-02	Балчик-нов плаж - свлачище 1	21.03.1972	21.03.72
DOB 03.02508-05-03	Балчик-нов плаж - свлачище 2	21.03.1972	21.03.72
DOB 03.02508-05-04	гр. Балчик-свлачищен клин "Църквата"	01.03.1982	6.09.88
DOB 03.02508-05-05	гр. Балчик-ул."Захари Зограф"	02.02.2010	16.02.10
DOB 03.02508-05-06	гр. Балчик-ул."Златко Петков"	19.02.2010	19.02.10
DOB 03.02508-06	Балчик ЕСПУ"Хр.Ботев"	01.01.1983	1.01.86
DOB 03.02508-07	Балчик ВиК - ул.Захари Зограф"	01.01.1972	1.01.84

DOB 03.02508-08	гр.Балчик,ул."Ал.Стамболийски"	01.01.1983	1.01.83
DOB 03.02508-09	Балчик Ракиджийница под ДТГ	01.01.1997	1.01.97
DOB 03.02508-10	Балчик Западно-Дворцово дере	01.01.1972	1.01.72
DOB 03.02508-10-01	Балчик "Почивно дело"	01.01.1986	1.01.87
DOB 03.99958-01	Балчик кк"Албена"	01.01.1972	3.10.16
DOB 03.99958-02	к.к.Албена-склон СИ от р-т Арабела	12.09.2003	12.09.03
DOB 03.99958-03	КК Албена - склон над х-л "Здравец"	15.03.2010	15.03.10
VAR 02.54145-01	В.З. "Кранево"- "Дългия яр"	03.06.1983	1.01.83
VAR 02.54145-01-01	ВЗ "Кранево"- сп."Кипарис"-север	03.06.1982	1.11.16
VAR 02.54145-01-02	ВЗ"Кранево" сп."Обзор"	01.01.1972	12.06.17
VAR 02.54145-01-02-01	сп."Обзор"-ВЗ Кранево-преокосирана част	13.10.1987	13.10.87
VAR 02.54145-01-03	ВЗ"Кранево" сп."Фара"-свл.1-южен циркус	01.03.1984	1.01.84
VAR 02.54145-01-04	ВЗ"Кранево" сп."Панорама"	11.01.1972	15.06.17
VAR 02.54145-01-05	ВЗ "Кранево"- Острия завой	03.06.1982	6.03.82
VAR 02.54145-01-06	ВЗ"Кранево", сп."Кипарис"-свл.1	01.01.1984	1.01.84
VAR 02.54145-01-07	ВЗ"Кранево" м/у сп."Обзор"-сп."Фара"-свл.2	01.01.1986	1.01.86
VAR 02.54145-01-08	ВЗ"Кранево", сп."Кипарис"-свл.3	10.08.1995	10.08.95
VAR 02.54145-01-09	ВЗ"Кранево", сп."Кипарис"-юг	14.03.1998	8.06.17
VAR 02.54145-01-10	ВЗ"Кранево" - фар"Екрене"-свл.3-север	01.01.1995	1.01.95
VAR 02.54145-01-12	ВЗ"Кранево" сп."Фара"-свл.4-си от Фара	01.01.2000	1.01.00
VAR 02.54145-01-13	ВЗ"Кранево" сп."Фара"-свл.5-на сев.граница	01.01.2004	1.01.04
VAR 02.54145-01-15	ВЗ"Кранево" , под път I-9,сп."Фара"-свлачище 6	01.01.2010	1.01.10

VAR 02.54145-01-16	ВЗ Кранево-свл.Кипарис-юг - свл.4	14.05.2012	14.05.12
VAR 02.54145-01-17	ВЗ"Кранево" , под път I-9, сп."Фара"-сп."Обзор"	15.10.2012	21.11.16

ПРИЛОЖЕНИЕ 2

Списък на обектите в регистъра на РИОСВ – Варна за мониторинг и опазване на чистота на атмосферния въздух

Източник: РИОСВ – Варна

Наименование на фирмата (ЮЛ, ЕТ) седалище и адрес на управление,	Наименование на обект, населено място, дейност
Агро сип ООД, гр. Ген. Тошево, ул. Васил Априлов № 8	Хладилна база, с. Сенокос, Община Балчик - оператор на ФПГ
Актив сип ООД, гр. Варна, ул. Бенковски 79	Цех за производство на бои, к.к Албена
Албена 2000 СИ ЕООД, гр. Варна, ул. Васил Левски 58, ет. 2, офис 3	Бетонов възел и ремонтномеханичен цех, дърводелска работилница и автотранспортна база, к.к Албена
Албена Автотранс АД, К.К. Албена, с. Оброчище	Бензиностанция, К.К. Албена
Албена АД- Перално стопанство,ККАлбена	Парова централа, к.к. Албена
Албена АД, к.к Албена, Община Балчик	Хладилна база, к.к Албена - промишлена зона
Албена АД, к.к Албена, Община Балчик	Спортен комплекс
Албена АД, к.к Албена, Община Балчик	Хотел Калиакра, к.к Албена, оператор ФПГ
Албена АД, к.к Албена, Община Балчик	Ресторант Добротица, к.к Албена, оператор ФПГ
Албена АД, к.к Албена, Община Балчик	Хотелски к-с Фламинго, к.к Албена, оператор ФПГ
Албена АД, к.к Албена, Община Балчик	Хотел Добруджа, к.к Албена, оператор ФПГ
Албена АД, к.к Албена, Община Балчик	Хотел Лагуна бийч, к.к Албена оператор ФПГ
Албена АД, к.к Албена, Община Балчик	Хотел Магнолия, к.к Албена оператор ФПГ
Албена АД, к.к Албена, Община Балчик	Хотел Мура, к.к Албена оператор ФПГ
Албена АД, к.к Албена, Община Балчик	Хотел Мура Славуна, к.к Албена оператор ФПГ
Албена АД, к.к Албена, Община Балчик	Хотел Оазис, к.к Албена оператор ФПГ
Албена АД, к.к Албена, Община Балчик	Хотел Орхидея, к.к Албена оператор ФПГ

Албена АД, к.к Албена, Община Балчик	Хотел Ралица, к.к Албена оператор ФПП
Албена АД, к.к Албена, Община Балчик	Хотел Ралица Супериор, к.к Албена оператор ФПП
Албена АД, к.к Албена, Община Балчик	Хотел Вита парк, к.к Албена оператор ФПП
Албена АД, к.к Албена, Община Балчик	Хотел Гургана, к.к Албена оператор ФПП
Албена АД, к.к Албена, Община Балчик	Хотел Добротица, к.к Албена оператор ФПП
Албена АД, к.к Албена, Община Балчик	Хотел Здравец, к.к Албена оператор ФПП
Албена АД, к.к Албена, Община Балчик	Хотел Калиопа, к.к Албена оператор ФПП
Албена АД, к.к Албена, Община Балчик	Хотел Киев, к.к Албена оператор ФПП
Албена АД, к.к Албена, Община Балчик	Хотел Ком, к.к Албена оператор ФПП
Албена АД, к.к Албена, Община Балчик	Хотел Лагуна Маре, к.к Албена оператор ФПП
Албена АД, к.к Албена, Община Балчик	Хотел Магнолиите , к.к Албена оператор ФПП
Албена АД, к.к Албена, Община Балчик	Хотел Орлов, к.к Албена оператор ФПП
Албена АД, К.К. Албена	Вариатетен театър
Албена АД, к.к. Албена	Предприятие за преработка на плодове и зеленчуци, гр. Балчик
Албена АД, к.к.Албена, община Балчик	Хотелиерство, ресторантьорство и туроператорска дейност
Албена АД, кк Албена, Община Албена, обл. Добрич	ЛПСОВ ресторант Българска фиеста м-ст Златна рибка, землището на с. Оброчище
Антимон агро ЕООД, гр. Добрич, ул. Суха река № 20А, вх. А, ет. 4, ап. 15	Дестилерия за производство на етерични масла, с. Соколово, Община Балчик
Аргус - 94 ЕООД, гр. Балчик, ж.к. Балик, бл.26, вх.Б, ет.4, ап.7	Зърнобаза, с. Гурково
Аргус – 94 ЕООД, гр. Балчик, ул. Гео Милев 18	Бензиностанция, с. Гурково
Бал Клас ООД, гр. Балчик, ул. Иван Чернев № 1	Производство на хлебни изделия, гр. Балчик
Балконф ЕООД, гр. София, бул. Македония № 20	Производство на облекло, гр. Балчик, ул. Стара планина № 4
Биоплод ЕООД, гр. Балчик, ул. Дунав, № 2	гр. Балчик, ул. Дунав № 2
Блек Сий Рама АД, гр. София /стар възложител ЗГ ООД, гр.София	Голф-селище Панорамика-Балчик в землището на гр. Балчик
Бялата лагуна АД, с. Топола	Хотел Бялата лагуна, к.к. Бялата лагуна
ВБЕ Контейнерс ЕООД, гр. Балчик	Производство на контейнери, гр. Балчик, ул. Стара планина № 2А

Виста ойл ЕООД, гр. Добрич, ул. Иван Хадживълков № 6	Бензиностанция, с. Кранево
Ди Бор Вижън ЕООД, гр. Варна	Бензиностанция, гр. Балчик, в.з. Сборно място, ул. Първа № 2
Ди Ес хоум ООД, гр. Добрич	Склад за строителни смеси, с. Рогачево
Димов 2002 ЕООД, гр. Добрич, ул. Места № 8, вх. В, ет. 1, ап. 3	Дестилерия за производство на етерични масла, с. Сенокос, Община Балчик
БГ Транс АД, гр.Добрич, бул. Трети март 50	Бетонов възел, гр. Балчик
Доджи Комерс ЕООД, гр. Балчик, ул. Черни връх 4	Бензиностанция, гр. Балчик, ул. Стара планина № 2
Евроманган АД, с. Църква, Община Балчик	Мина Оброчище
Елпром - термо АД, гр. Балчик, ул. Дунав 40	Производство на високоволтова апаратура и електротермични съоръжения, гр.Балчик
ЕТ Стронг - Т. Георгиев, гр. Добрич, ул.Ропотамо 32, вх. А, ет. 2, ап. 1 (офис - бул. Трети март № 46)	Дестилерия за производство на етерични масла, с. Преспа, Община Балчик
Захарни изделия Варна ООД, гр. Варна, ЗПЗ	Производство на сладкарски изделия, гр. Балчик
ЗКПУ Сокол, с. Соколово	Зърнобаза, с. Соколово
ЗП Добромир Донев, с. Сенокос, общ. Балчик, обл. Добрич, ул. Вихрен № 18	Дестилерия за преработка на етерично-маслени култури, гр. Балчик, Промислена зона, ул. Черно море № 75 А
Иванови - Ауто Мотор ЕООД, гр. Каварна, ул. Васил Левски № 35	Хотел Реджина Мария, гр. Балчик - оператор ФПП
Кедър ЕООД, гр. Балчик, ул. Тимок № 5	Строителна борса, гр. Балчик, ул. Варненска № 43
Кедър ЕООД, гр. Балчик, ул. Тимок № 5	Магазин за строителни материали, гр. Балчик, ул. Черно море № 91
Колорит 90 ЕООД, гр. Балчик, ж.к. Балик, бл. 24-	Бетонов възел, гр. Балчик, ул. Дунав, ПЗ
Колорит-90 ЕООД, гр. Балчик, ж.к. Балик, бл. 24, вх. А, ап. 4	Строителна борса, гр. Балчик, ул. Дунав, № 6
Конструмет ЕООД, гр.Варна, бул.В. Левски 58	Производство на метални конструкции и детайли, с.Оброчище
Кооперация Гурково, с. Гурково	Зърнобаза с. Гурково
Лайт Хаус Голф енд спа хотел АД, гр. София	Голф-селище в местността Табията, Община Балчик
Лафи ЕООД, гр. Балчик, ж.к. Балик 31, вх. А, ет. 4, ап. 11	Бензиностанция 1, гр. Балчик, ул. Варненска № 53
Лафи ЕООД, гр. Балчик	Бензиностанция, яхтено пристанище Балчик

Лафи ЕООД, гр. Балчик, ж.к. Балик, бл. 31, вх. А, ет. 4, ап. 11	Бензиностанция 2, гр. Балчик, ул. Дунав № 48
Лафи ЕООД, гр. Балчик, ж.к. Балик, бл. 31, вх. А, ет. 4, ап. 11	Бензиностанция 3, гр. Балчик, ж.к. Балик, ул. Христо Ботев № 18
Папас олио АД, гр. Ямбол, Обходен път Запад 61	Маслодобивен завод, гр. Балчик
Перпетуум Мобиле БГ АД	гр. Балчик, м-ст Момчил, ПИ 02508.90.759, проучване, финансиране, строителство и експлоатация на инсталации за оползотворяване на отпадъци
Петрол АД, гр. Ловеч	Бензиностанция 2209, гр. Балчик
Петрол АД, гр. Ловеч	Бензиностанция 2210, К.К. Албена
Петрол Асет ЕООД, гр. Добрич	Бензиностанция, с. Оброчище
Плам транс ЕООД, гр. Добрич, ул. Абрит 6, ап. 4	Бетонов възел, с. Рогачево
Попов Комерс ЕООД, гр. Балчик, ж.к. Балик, бл. 26 вх. А ет. 3 ап. 8	Бензиностанция, гр. Балчик, ул. Варненска № 55
Растителна защита - агро ЕООД, гр. Добрич, ул. Стоян Михайловски № 8	Дестилерия за производство на етерични масла, с. Царичино, общ. Балчик, ПИ 48982.330.136
Славов ЕООД, гр. Варна, бул. Цар Освободител 17, ет. 1, ап. 2	Леярен цех, гр. Балчик
Спа център Балчик АД, гр. Балчик, ул. Пирин № 29	Хотел Реджина Мария, гр. Балчик
Стан 1 ЕООД, с. Василево, Община Ген. Тошево, обл. Добрич	Хотел Диамант, гр. Балчик, к-с Двореца, ул. Даки Йорданов № 17
Стимекс ЕООД, гр. Варна, ул. Арх.Петко Момилов 26	Бетонов възел, гр. Балчик
Строй транс 2011 ЕООД, гр. Варна, спортен комплекс - ледена пързалка, с. Кранево	Оператор на ФПГ
Строй транс 2011 ЕООД, гр. Варна, Хотел Терма палаз, с. Кранево	Хотел Терма палаз, с. Кранево, Община Балчик - оператор ФПГ
Стройтранс 2011 ЕООД, гр. Варна, ж.к. Чайка, бл. 21, партер	Хотел с балнеология, СПА, басейн и ресторант в с. Кранево
Тера – ойл СПБ ЕООД, гр. Русе, ул. Ангел Кънчев	Бензиностанция, с. Сенокос
Феонекс ЕООД, гр. Балчик, ул. Г. Бенковски № 4	Склад за строителни материали, гр. Балчик, ул. Струма № 2
ЦБА АД, гр. Варна, кв. Аспарухово, ул. Народни будители № 2, ет. 3	Оператор на системи с ФПГ, гр. Балчик

Приложение 3

Резултати от проведените измервания при извадков мониторинг на обекти, източници на нейонизиращи лъчения в община Балчик,

Източник: РЗИ Добрич, Годишен доклад за 2018

Територия около Базова станция № 4020, гр. Балчик

№	Брой извършени измервания	Място на измерване	Отстояние от източника на излъчване до мястото на измерване		Моментна стойност на интензитета на електричното поле, E[V/m]	Средна стойност на интензитета на електричното поле за интервал 6 min, E[V/m]	Моментна стойност на плътността на мощност, S[μW/cm ²]	Средна стойност на плътността на мощност за интервал 6 min, S[μW/cm ²]	Пределно допустимо ниво, E[V/m]	Пределно допустимо ниво, S[μW/cm ²]
			С [m] Хоризонтално L [m]	Вертикално Δh [m]						
I										
1.	4	Секторна антена А Зелени площи	30	27	0.45	0.41	0.1	0.1		10
II										
1.	4	Секторна антена В Зелени площи	30	27	1.07	0.98	0.5	0.4		10
2.	4	До жилищен блок	40	27	1.15	1.10	0.2	0.2		10
III										
1.	4	Секторна антена С Паркинг	20	27	0.80	0.76	0.2	0.2		10
2.	4	До магазин за цветя	40	27	1.20	1.16	0.3	0.2		10

Територия около Базова станция № 4046, гр. Балчик

№	Брой извършени измервания	Описание на мястото на измерване	Отстояние от източника на излъчване до мястото на измерване		Моментна стойност на интензитета на електричното поле, E[V/m]	Средна стойност на интензитета на електричното поле за интервал 6 min, E[V/m]	Моментна стойност на плътността на мощност, S[μW/cm ²]	Средна стойност на плътността на мощност за интервал 6 min, S[μW/cm ²]	Пределно допустимо ниво, E[V/m]	Пределно допустимо ниво, S[μW/cm ²]
			Хоризонтално L [m]	Вертикално Δh [m]						
I										
1.	4	Секторна антена А Тротоар	20	12	0.83	0.80	0.3	0.3		10
	4	Тротоар	40	12	1.40	1.38	0.3	0.3		10
II										
		Секторна антена В								

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА БАЛЧИК 2021-2028 г.

1.	4	Тротоар	20	12	1.46	1.40	0.4	0.2	10
2.	4	Тротоар	40	12	1.34	1.30	0.7	0.6	10

Територия около Базова станция № DOB 0089.A001 “Ovcharovski plazh”, гр. Балчик

№	Брой извършени измервания	Описание на мястото на измерване	Отстояние от източника на излъчване до мястото на измерване		Моментна стойност на интензитета на електричното поле, E[V/m]	Средна стойност на интензитета на електричното поле за интервал 6 min, E[V/m]	Моментна стойност на плътността на мощност, S[μW/cm ²]	Средна стойност на плътността на мощност за интервал 6 min, S[μW/cm ²]	Пределно допустимо ниво, E[V/m]	Пределно допустимо ниво, S[μW/cm ²]
			Хоризонтално L [m]	Вертикално Δh [m]						
I		Секторна антена 1								
1.	4	Зелени площи	50	13.80	1.10	1.07	0.3	0.2	10	
2.	4	Зелени площи	70	13.80	0.68	0.65	0.1	0.1	10	
3.	4	Паркинг	80	13.80	0.70	0.67	0.1	0.1	10	
II		Секторна антена 2								
1.	4	До хотел	50	13.80	1.80	1.71	0.8	0.6	10	

Територия около Базова станция № 4066 “Кибела”, гр. Балчик

№	Брой извършени измервания	Описание на мястото на измерване	Отстояние от източника на излъчване до мястото на измерване		Моментна стойност на интензитета на електричното поле, E[V/m]	Средна стойност на интензитета на електричното поле за интервал 6 min, E[V/m]	Моментна стойност на плътността на мощност, S[μW/cm ²]	Средна стойност на плътността на мощност за интервал 6 min, S[μW/cm ²]	Пределно допустимо ниво, E[V/m]	Пределно допустимо ниво, S[μW/cm ²]
			Хоризонтално L [m]	Вертикално Δh [m]						
I		Секторна антена А								
1.	4	До гаражи	20	31.20	0.66	0.65	0.1	0.1	10	
II		Секторна антена В								
1.	4	Тротоар	40	31.20	0.60	0.57	0.1	0.1	10	
III		Секторна антена С								
1.	4	Тротоар	30	31.20	0.55	0.50	0.1	0.1	10	

2.	4	Паркинг	70	31.20	0.92	0.88	0.2	0.1	10
----	---	---------	----	-------	------	------	-----	-----	----

Територия около Базова станция № 4086 “Двореца”, гр. Балчик

№	Брой извършени измервания	Описание на мястото на измерване	Отстояние от източника на излъчване до мястото на измерване		Моментна стойност на интензитета на електричното поле, E[V/m]	Средна стойност на интензитета на електричното поле за интервал 6 min, E[V/m]	Моментна стойност на плътността на мощност, S[μW/cm ²]	Средна стойност на плътността на мощност за интервал 6 min, S[μW/cm ²]	Пределно допустимо ниво, E[V/m]	Пределно допустимо ниво, S[μW/cm ²]
			Хоризонтално L [m]	Вертикално Δh [m]						
I		Секторна антена А								
1.	4	Паркинг на хотел	10	25.30	0.38	0.35	<0.1	<0.1		10
2.	4	Пред хотел	50	25.30	0.34	0.30	<0.1	<0.1		10
3.	4	Път	70	25.30	0.66	0.64	0.1	0.1		10
II		Секторна антена В								
1.	4	Пред хотел	20	25.30	0.51	0.50	0.1	0.1		10
2.	4	Път	40	25.30	1.06	1.00	0.2	0.2		10
3.	4	Път	70	25.30	0.45	0.40	0.1	0.1		10
III		Секторна антена С								
1.	4	Двор на почивна база УОС	30	25.30	0.51	0.50	0.1	0.1		10
2.	4	Двор на почивна база УОС	50	25.30	0.60	0.58	0.1	0.1		10

Територия около Базова станция № 4114, гр. Балчик

№	Брой извършени	Описание на мястото на измерване	Отстояние от източника на излъчване до мястото на измерване	Моментна стойност на интензитета на електричното поле,	Средна стойност на интензитета на електричното поле за	Моментна стойност на плътността на мощност, S[μW/cm ²]	Средна стойност на плътността на мощност за интервал	Пределно допустимо ниво, E[V/m]	Пределно допустимо ниво, S[μW/cm ²]
---	----------------	----------------------------------	---	--	--	--	--	---------------------------------	---

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА БАЛЧИК 2021-2028 г.

	измервания		Хоризонтално L [m]	Вертикално Δh [m]	E[V/m]	интервал 6 min, E[V/m]		6 min, S[μ W/cm ²]		
I 1.	4	Секторна антена В Паркинг на хотел	40	10	0.40	0.36	<0.1	<0.1		10

Територия около Базова станция № 4121, гр. Балчик

№	Брой извършени измервания	Описание на мястото на измерване	Отстояние от източника на излъчване до мястото на измерване		Моментна стойност на интензитета на електричното поле, E[V/m]	Средна стойност на интензитета на електричното поле за интервал 6 min, E[V/m]	Моментна стойност на плътността на мощност, S[μ W/cm ²]	Средна стойност на плътността на мощност за интервал 6 min, S[μ W/cm ²]	Предельно допустимо ниво, E[V/m]	Предельно допустимо ниво, S[μ W/cm ²]
			Хоризонтално L [m]	Вертикално Δh [m]						
I 1.	4	Секторна антена А	30	11.25	0.78	0.75	0.2	0.2		10
	4	До жилищна сграда	60	11.25	0.68	0.65	0.1	0.1		10
II 1.	4	Секторна антена В Пред жилищна сграда	80	11.25	0.80	0.71	0.1	0.1		10

Територия около Базова станция № 4048, с. Кранево

№	Брой извършени	Описание на мястото на измерване	Отстояние от източника на излъчване до мястото на измерване	Моментна стойност на интензитета на електричното поле,	Средна стойност на интензитета на електричното поле за	Моментна стойност на плътността на мощност, S[μ W/cm ²]	Средна стойност на плътността на мощност за интервал	Предельно допустимо ниво, E[V/m]	Предельно допустимо ниво, S[μ W/cm ²]
---	----------------	----------------------------------	---	--	--	--	--	----------------------------------	--

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА БАЛЧИК 2021-2028 г.

	измервания		Отстояние от източника		E[V/m]	интервал 6 min, E[V/m]	6 min, S[μW/cm ²]		
			Хоризонтално L [m]	Вертикално Δh [m]					
I		Секторна антена 2							
1.	4	Тротоар	20	13.15	2.02	2.00	1.0	0.9	10
2.	4	Тротоар	40	13.15	2.08	2.06	1.3	1.0	10
3.	4	Тротоар	60	13.15	1.84	1.80	1.1	1.0	10
II		Секторна антена 3							
1.	4	Тротоар	20	13.15	1.84	1.80	0.8	0.7	10
2.	4	Пред жилищна сграда	40	13.15	2.30	2.10	0.3	0.3	10

Територия около Базова станция № 4264, с. Кранево

№	Брой извършени измервания	Описание на мястото на измерване	Отстояние от източника на излъчване до мястото на измерване		Моментна стойност на интензитета на електричното поле, E[V/m]	Средна стойност на интензитета на електричното поле за интервал 6 min, E[V/m]	Моментна стойност на плътността на мощност, S[μW/cm ²]	Средна стойност на плътността на мощност за интервал 6 min, S[μW/cm ²]	Предельно допустимо ниво, E[V/m]	Предельно допустимо ниво, S[μW/cm ²]
			Хоризонтално L [m]	Вертикално Δh [m]						
I		Секторна антена 2								
1.	4	Паркинг пред хотел	20	15.30	1.90	1.87	0.9	0.8	10	
2.	4	Паркинг пред хотел	40	15.30	1.20	1.18	0.3	0.3	10	
II		Секторна антена 3								
1.	4	Паркинг пред хотел	20	15.30	0.92	0.90	0.2	0.2	10	
2.	4	Паркинг пред хотел	40	15.30	0.84	0.80	0.3	0.3	10	

Приложение 4

Морфологичен анализ на отпадъците на община Балчик- 2019, по сезони и общо (%)

Източник: Община Балчик

МОРФОЛОГИЧЕН АНАЛИЗ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА БАЛЧИК- 2019 (%)					
Вид отпадък	Средни стойности % пролет	Средни стойности % лято	Средни стойности % есен	Средни стойности % зима	Средногодишен процент
<i>Гума</i>	0%	0%	1%	0%	1%
<i>Кожа</i>	1%	2%	2%	0%	1%
<i>Дървесни</i>	1%	1%	3%	0%	1%
<i>Опасни</i>	1%	1%	3%	0%	1%
<i>Метали</i>	3%	2%	4%	1%	2%
<i>Инертни>4 см.</i>	4%	4%	1%	0%	2%
<i>Хартия</i>	3%	3%	3%	4%	3%
<i>Картон</i>	6%	2%	3%	0%	3%
<i>Стъкло</i>	3%	3%	4%	3%	3%
<i>Други</i>	2%	2%	3%	4%	3%
<i>Текстил</i>	3%	3%	7%	4%	4%
<i>Градински</i>	9%	7%	13%	7%	9%
<i>Пластмаса</i>	15%	10%	10%	7%	10%
<i>Хранителни</i>	9%	6%	10%	18%	11%
<i>Ситна фракция</i>	39%	53%	34%	51%	44%